

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2023. № 44

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44>

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Головний редактор: Корбозерова Н. М., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), ninakor@ukr.net .

**Заступник
головного редактора:** Скрильник С. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), s.skrylnyk@ukr.net.

**Відповідальний
секретар:** Ситдикова І. В., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА), roman.philology@gmail.com.

Індексується у міжнародних реферативних та наукометричних базах даних:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 3 від 30 жовтня 2023 року).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу мовної інформації Серія KB №21582-11482ПР від 18.08.2015 р.

Наказом МОН України від 26.11.2020 № 1471 збірнику наукових праць «Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики» підтверджено статус фахового і належність до категорії «Б».

Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / головний ред. Н. М. Корбозерова. – (2002–2023). – К. : Юстон, 2023. – Вип. 44. – 236 с. – Бібліограф. в кінці ст.

Збірник вміщує статті, в яких досліджуються актуальні питання загального мовознавства, питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства, літературознавства, лінгвістичної семантики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики, комунікативної лінгвістики, перекладознавства, лінгвокальтурології. Розраховано на широке коло філологів, викладачів, перекладачів, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти. Збірник видається двічі на рік, передрук не припускається. Статті пройшли рецензування. Всі статті перевірено на плагіат.

Збірник розміщено на сайті: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Редакційна колегія:

Акінсі М.-А., д-р філол. наук, проф., Ун-т Руан (ФРАНЦІЯ);

Буає Анрі, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері Монпельє III (ФРАНЦІЯ);

Волкова С. В., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. лінгвістич. ун-т (УКРАЇНА);

Годзіч Анна, д-р філол. наук, доц., Ун-т імені Адама Міцкевича, м. Познань (ПОЛЬЩА);

Голубовська І. О., д-р філол. наук, проф., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гриценко С. П., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Гудманян А. Г., д-р філол. наук, проф., Нац. авіаційний ун-т (УКРАЇНА);

Дерієн С., д-р філол. наук, проф., почесний професор лінгвістики та освіти, Ун-т Рутгерс, (м. Нью-Джерсі), США.

Дорофєєва М. С., д-р філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Ільченко О. М., д-р філол. наук, проф., Центр наук. дослідж. та виклад. іноз. мов НАН України (УКРАЇНА);

Керо Хервіл'я Енріке Ф., д-р філол. наук, проф., Гранадськ. університет (ІСПАНІЯ);

Перепльотчикова С. Є., канд. філол. наук, доц., Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка (УКРАЇНА);

Пономаренко В. П., д-р філол. н., ст. наук. співробіт., Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України (УКРАЇНА);

Солощук Л. В., д-р філол. наук, проф., Харківськ. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА);

Тріаре Домінік, д-р філол. наук, проф., Ун-т Поль Валері м. Монпельє (ФРАНЦІЯ);

Чернюх Б. В., д-р філол. наук, проф., Львівськ. нац. ун-т імені Івана Франка (Україна).

**ISSN 2413-5593 (Print),
ISSN 2663-6530 (Online)**

2023. № 44

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44>

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA COHNITYVNOI LINHVISTYKY

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ISSN 2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)

Editor-in-Chief: Nina M. Korbozerova, DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), ninakor@ukr.net.

Deputy Editor-in-Chief: Serhiy V. Skrylnyk, PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), s.skrylnyk@ukr.net.

Secretary: Sytdykova Iryna V., PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE), roman.philology@gmail.com.

Indexed in bibliographic databases:

ICV 2019: 62.92,

Google Scholar ,

Research Bib ,

Crossref.

The edition is published on the decision of the Academic Council of the Institute of Philology at the Taras Shevchenko National University of Kyiv (proceedings № 3, 30 October 2023).

Certificate of state registration of the print media KB № 21582-1148IIP, 18.08.2015.

The collection of scientific works "Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics" has confirmed the status of professional and belonging to the category "B" (The order № 1471 of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 26.11.2020).

Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics: collection of scholarly articles / Ministry of education and science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv / Editor-in-chief N. M. Korbozerova. – (2002–2023). – Kyiv : Uston, 2023. – Issue 44. – 236 p. Bibliography is at the end of the article.

The collection of scholarly articles includes articles on the current issues in general linguistics, comparative and historical linguistics, linguistic typology, literary studies, linguistic semantics, pragmalinguistics, cognitive linguistics, communicative linguistics, translation studies, linguocultural studies. This edition is intended for linguists, translators, interpreters, teachers, lecturers, post-graduate students, persons pursuing a doctor's degree, and University students. It is published twice a year. Republishing is impossible. All the articles in the edition have been peer-reviewed. All the articles have been checked up for plagiarism.

The collection of scholarly articles is published online at:
<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

E-mail : zbirnykninako@ukr.net

Members of the publishing board:

Akinsi, Mehmet-Ali M., DSc (Philology), Prof., University of Rouen (FRANCE);

Boyer, Henri, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Volkova, Svitlana V., DSc (Philology), Prof., Kyiv National Linguistic University;

Godzich, Anna, DSc (Philology), Associate Prof., Adam Mickiewicz University Poznan (POLAND);

Golubovska, Iryna O., DSc (Philology), Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Grytsenko, Svitlana P., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Gudmanian, Artur G., DSc (Philology), Prof., National Aviation University (UKRAINE);

Darian, Steven, DSc (Philology), Prof., Rutgers University (New Jersey, USA);

Dorofeeva, Margarita S., DSc (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ilchenko, Olga M., DSc (Philology), Prof., Center for Research and Teaching of Foreign Languages (UKRAINE);

Quero-Gervilla, Enrique F., DSc (Philology), Prof., University of Granada (SPAIN);

Pereplotchykova, Svitlana Ye., PhD (Philology), Associate Prof., Taras Shevchenko National University of Kyiv (UKRAINE);

Ponomarenko, Volodimir P., DSc (Philology), Leading Researcher, O. O. Potebnya Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine (UKRAINE);

Soloshchuk, Ludmyla V., DSc (Philology), Prof., V. N. Karazin Kharkiv National University (UKRAINE);

Triare, Dominik, DSc (Philology), Prof., Paul Valéry University of Montpellier III (FRANCE);

Cherniukh, Bohdan V., DSc (Philology), Prof., Ivan Franko National University of Lviv (UKRAINE).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY]

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 12.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 19.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.01>

EL ESPAÑOL Y EL UCRANIANO COMO DOS LENGUAS PROVENIENTES
DE LA ÚNICA FUENTE LINGÜÍSTICA PROTOINDOEUROPEA:
ENFOQUES TIPOLÓGICO Y SOCIOLINGÜÍSTICO

Nina M. Korbozerova (Kyiv, Ucraina)

ninakor@ukr.net

Doctora en Letras, Profesora Titular del Departamento de la Filología Románica
de la Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
(Ministerio de Educación y de Ciencia de Ucrania)
Ave. de Tarás Shevchenko 14, Kyiv, Ucraina, 01601

El artículo examina las lenguas española y ucraniana en un aspecto comparativo. Se intenta considerar estas lenguas en términos de su origen y la posibilidad de múltiples comparaciones. Se propone un método de investigación integral basado en la simbiosis de enfoques histórico, tipológico, taxonómico, semántico y pragmático.

Palabras clave: *lengua indoeuropea, lengua española, lengua ucraniana, análisis tipológico, análisis sociolingüístico.*

(АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА)

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva]

Іспанська та українська як дві мови з єдиного протоіндосвропейського мовного джерела: типологічний та соціолінгвістичний підходи (Іспанською) [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

ІСПАНСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА ЯК ДВІ МОВИ З ЄДИНОГО ПРОТОІНДОЄВРОПЕЙСЬКОГО МОВНОГО ДЖЕРЕЛА: ТИПОЛОГІЧНИЙ ТА СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ ПІДХОДИ

Ніна Миколаївна Корбозерова (м. Київ, Україна)

ninakor@ukr.net

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджуються іспанська та українська мови у зіставному аспекті. Зроблено спробу розглянути ці мови у площині їхнього походження та можливості множинного зіставлення, а також запропоновано комплексний метод дослідження, що базується на симбіозі історичного, типологічного, таксономічного, семантичного та прагматичного підходів.

Ключові слова: *індоєвропейська мова, іспанська мова, українська мова, типологічний аналіз, соціолінгвістичний аналіз.*

SPANISH AND UKRAINIAN AS TWO LANGUAGES COMING FROM THE ONLY PROTO-INDO-EUROPEAN LINGUISTIC SOURCE: TYPOLOGICAL AND SOCIOLINGUISTIC APPROACHES

Nina N. Korbozerova (Kyiv, Ukraine)

ninakor@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines the Spanish and Ukrainian languages in a comparative aspect. An attempt is made to consider these languages in terms of their origin and the possibility of multiple comparison. Is proposed a comprehensive research method based on the symbiosis of historical, typological, taxonomic, semantic and pragmatic approaches.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Spanish and Ukrainian as two languages coming from the only proto-Indo-European linguistic source: typological and sociolinguistic approaches (in Spanish) [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

In contemporary linguistics, there are a number of general linguistic techniques and methods for comparing linguistic structures. Today, linguists are expanding the scope of comparative research. Lately they resort to the discursive aspect, which makes it possible to carry out comparative linguistic analysis at the communicative, pragmatic, cognitive, linguo-cultural and linguo-ethnic levels.

The comparative method verifies the value and continuous development of modern research of Ukrainian scientists in the field of linguistics, which, without a doubt, will contribute to the intensification of the process of learning foreign languages and the improvement of the training of translators highly rated.

The use of the comparative taxonomic research method allows us to carry out an analysis of multiple aspects at any language level and find isomorphic nuances of the functional-semantic and structural level when comparing linguistic phenomena in two or more languages at both levels, whether synchronic or diachronic.

Currently, genealogical, typological and territorial areas are considered the current areas of language systematization. Each of the directions is characterized by its own approaches, methods and criteria of discursive research.

Thus, the genealogical approach involves taking into account historical factors, thanks to which it is possible to identify family links between the analyzed languages.

The typological approach allows, in turn, to classify languages, according to linguistic type, according to the taxonomic criteria of structural kinship or non-kinship. Furthermore, linguistic typology deals with the study of type, universals, isomorphism and allomorphy in language.

And finally, the territorial approach to the classification takes into account the principle of regional research, the aim of which is to study languages that have been in close contact for a long time and even under the influence of linguistic convergence.

Key words: *Indo-European language, Spanish language, Ukrainian language, typological analysis, sociolinguistic analysis.*

Introducción

Hoy día, las lenguas indoeuropeas modernas se hablan casi por 3000 millones de hablantes, es decir, casi por la mitad de la población mundial (45 %). Más de 150 lenguas actuales divulgadas principalmente por Europa y Asia Oriental se remontan al protoindoeuropeo.

La teoría de la población primitiva indoeuropea y su lengua, llamada el indoeuropeo, o el protoindoeuropeo, tiene una larga historia. A pesar de que fue

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Іспанська та українська як дві мови з єдиного протоіндосвропейського мовного джерела: типологічний та соціолінгвістичний підходи (Іспанською) [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

formulado el problema por los lingüistas conocidos, primero, Ramus Rask en el año 1814 y, luego, Franz Bopp en el año 1816, éste tiene la significación actual teórica y práctica debido al aprovechamiento de un nuevo método científico de la investigación y una nueva orientación al análisis sociolingüístico, etno-cultural y pragmático.

Desarrollo del problema

Según la teoría de Rask-Bopp, los pueblos que se sitúan actualmente en el territorio de Europa y parte de Asia con sus lenguas y culturas, se remontan a un pueblo indoeuropeo. que existió aproximadamente hacia el VI-V milenio a.C.

Del pueblo indoeuropeo y de su lengua no se conservó ningún testimonio. Pero a pesar de esto, los lingüistas, al aplicar el análisis comparativo a las lenguas vivas y extintas, pudieron establecer ciertas correspondencias fonéticas hasta reconstruir la lengua indoeuropea. El análisis empleado demostró, además, que de todas las lenguas europeas modernas, las únicas que no son de origen indoeuropeo son: el húngaro, el finés, el estonio y el vasco.

El pueblo indoeuropeo fue localizado geográficamente por los lingüistas ora en la Europa del Norte (riberas del mar Báltico), ora en la Europa Central (Austria-Polonia), ora en Ucrania. Por causas climatológicas, se supone, que hacia el año 3500 a.C. el pueblo indoeuropeo se traslada a la península de los Balcanes, donde se choca con un pueblo de cultura mediterránea. Y ya hacia el año 2500 a.C. se inicia el proceso de la dispersión del pueblo indoeuropeo. Los científicos han revelado dos emigraciones del pueblo indoeuropeo más importantes: la *primera* emigración hacia el año 2000 a.C. en dirección del Este-Sureste, atravesando la península helénica y dirigiéndose hacia el Asia Menor y la India (hititas, indios, tocarios y otros), y la *segunda* emigración hacia el año 1000 a.C. en dirección del Norte-Noroeste (los germánicos, celtas e italos).

Entre las peculiaridades de la lengua indoeuropea primitiva se puede citar su carácter no flexivo. Las palabras se diferenciaban, primero, por el tono y el acento, más tarde ellas adquirieron las terminaciones, o flexiones, en las categorías nominales y verbales. Eso significó que el indoeuropeo se convirtió en una lengua flexiva.

La familia de las lenguas indoeuropeas, como se sabe, se divide en 11 ramas lingüísticas [5]. Antes, esta familia fue una de las más divulgadas en Europa y Asia.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Spanish and Ukrainian as two languages coming from the only proto-Indo-European linguistic source: typological and sociolinguistic approaches (in Spanish) [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

Ahora, las lenguas que se remontan al protoindoeuropeo siguen siendo las más esparcidas y habladas por todos los continentes. Basándonos en las fuentes electrónicas abiertas [1; 2; 4; 5] mencionemos unas cuantas de las lenguas de origen indoeuropeo. Así, del latín provienen unas 20 lenguas romances, o neolatinas (900 millones de hablantes como lengua materna y 300 millones hablantes como segunda lengua). La lengua más hablada de la rama es *el castellano, o español* [2; 4]. La rama *eslava*, que forma parte de una rama más grande llamada la rama *balto-eslava*, está representada por doce lenguas (en total unos 300 millones de hablantes), dentro de esta rama se destaca la lengua *ucraniana* [1].

Si tomamos de ejemplo la palabra de uso frecuente *mes* en español y la palabra *місяць* en ucraniano, revelamos muchos vocablos de la raíz semejante en las lenguas modernas indoeuropeas: Español *mes*; Latín *mensis*; Irlandés *mí*; Galés *mis*; Inglés *month*; Griego *men*; Italiano *mese*; Portugués *mês*; Francés *mois*; Alemán *Monat*; Holandés *maand*; Sueco *månad*; Islandés *mánuður*; Checo *měsíc*; Polaco *miesiąc*; Ruso *mesyats*; Sánscrito *mās*; Persa *māh*; Lituano *mėnuo*; Albanés *muaj*; Armenio *amis*, etc.

En lingüística, como se sabe, las lenguas se clasifican, ordinariamente en familia, rama y grupo. La unidad básica de esta clasificación es la familia lingüística. Así, entre la familia indoeuropea, que se divulgó a su tiempo por el territorio de la Europa tanto occidental, como oriental, se destacan dos ramas importantes: una romano-germánica y otra balto-eslava, Estas dos ramas lingüísticas dieron la vida a dos lenguas modernas que se analizan en este artículo: la lengua española (que pertenece al grupo romance) y la lengua ucraniana (que pertenece al grupo eslavo). Por ser descendientes de un tronco profundo lingüístico único, el español y el ucraniano demuestran hasta hoy día unos rasgos similares, lo que da la posibilidad de estudiarse tanto genéticamente como en el aspecto taxoconómico.

En el curso de un análisis comparativo de las lenguas española y ucraniana, nos chocamos con un problema de que ambas lenguas tienen, por un lado, el origen común indoeuropeo, y, por otro, pertenecen a grupos lingüísticos diferentes, es decir: al romance (en el caso del español) y al eslavo (en el caso del ucraniano). Por tanto, ambas lenguas tienen al mismo tiempo ciertos rasgos característicos similares, principalmente eso se trata de la semántica [3:18] y a la estructura morfosintáctica, así

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychno i typologichno movoznavstva])

Іспанська та українська як дві мови з єдиного протоіндосвропейського мовного джерела: типологічний та соціолінгвістичний підходи (Іспанською) [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

como numerosos rasgos diferentes en el área fonológica y léxica. Por eso la lengua española y la lengua ucraniana son dos idiomas relacionados lejanamente.

A nivel gramatical, en el aspecto global y categorial, entre las lenguas romances y eslavas, hay características distintivas principales tales como la ausencia del caso gramatical y la presencia del artículo en las lenguas romances y, por el contrario, la ausencia del artículo y la presencia del caso gramatical del nombre sustantivo en las lenguas eslavas. Además, existe una cadena de variación de rasgos estructurales similares y diferenciales entre los idiomas romances y eslavos, en general.

La comparación de las características taxonómicas y el valor funcional de las unidades lingüísticas propias a cada una de las lenguas investigadas permite revelar el grado de similitud o diferencia de un fenómeno lingüístico, sus tipos y sus modelos genéticos. Por ejemplo, la conjugación del verbo en tiempo pasado en ucraniano y en español se caracteriza por un carácter tanto similar (se trata del singular y del plural y de la categoría de persona), como por un carácter diferencial (se trata de la categoría de género). En ambos idiomas, los verbos en tiempo pasado cambian isomórficamente por número y persona y en el ucraniano alomórficamente en género.

En la lingüística contemporánea, existe una serie de técnicas y métodos lingüísticos generales para comparar las estructuras lingüísticas. Hoy día, los lingüistas están ampliando el objeto de la investigación comparativa. Últimamente ellos recurren al aspecto discursivo, lo que posibilita realizar el análisis lingüístico comparativo en el nivel comunicativo, pragmático, cognitivo, linguo-cultural y linguo-étnico.

El método comparativo verifica el valor y el desarrollo continuo de la investigación moderna hecho por los científicos ucranianos en el campo de la lingüística, que, sin duda, contribuirá a la intensificación del proceso de aprendizaje de lenguas extranjeras y a la mejora de la formación de los traductores de alta calificación.

El uso del método de investigación taxonómico comparativo permite realizar un análisis de múltiples aspectos en cualquier nivel de lengua y encontrar matices isomórficos del plano funcional-semántico y estructural al comparar fenómenos lingüísticos en dos o más lenguas en ambos niveles sea sincrónico, sea diacrónico.

Actualmente, se consideran áreas genealógicas, tipológicas y territoriales como las áreas actuales de sistematización de lenguas. Cada una de las direcciones se

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Spanish and Ukrainian as two languages coming from the only proto-Indo-European linguistic source: typological and sociolinguistic approaches (in Spanish) [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

caracteriza por sus propios enfoques, métodos y criterios de la investigación discursiva.

Así, el enfoque genealógico implica tener en cuenta factores históricos, gracias a los cuales es posible identificar los vínculos familiares entre las lenguas analizadas.

El enfoque tipológico permite, a su vez, clasificar las lenguas según el tipo lingüístico, según los criterios taxonómicos de parentesco o no parentesco estructural. Además, la tipología lingüística se ocupa del estudio del tipo, de los universales, del isomorfismo y del alomorfismo en el lenguaje.

Y, por fin, el enfoque territorial de la clasificación tiene en cuenta el principio de una investigación regional, cuyo objetivo es estudiar lenguas que han estado en estrecho contacto durante mucho tiempo e incluso bajo la influencia de la convergencia lingüística.

Las clasificaciones tipológicas se hacen sobre la base de la formalización establecida en el proceso de relacionar, ante todo, los signos parciales del lenguaje a través de su significado y de su forma.

En definitiva, es posible crear un metalenguaje, codificar una información sobre la estructura de cada uno de los idiomas investigados en términos universales e isomórficos y, más ampliamente, en términos heterogéneos, generales y específicos, complejos y profundos.

Conclusión

En conclusión, hay que trazar algunas perspectivas de la investigación tipológica en futuro.

Los últimos estudios de la tipología comparativa demuestran que en lingüística hay una transición claramente definida de la tipología taxonómica (o así llamada tipología ¿De qué manera?, ¿Cómo?) a la tipología funcional y explicativa (o así llamada tipología ¿Por qué?).

La tipología funcional, a diferencia de la tipología taxonómica, está orientada hacia el modelo de la actividad discursiva y dinámica. Por lo tanto, basándose en las propiedades de las clasificaciones ya existentes de las lenguas comparadas, la tarea de la tipología funcional consiste en dar una respuesta a la pregunta: ¿De qué manera se diferencian las lenguas en el aspecto estructural, semántico y pragmático?

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Іспанська та українська як дві мови з єдиного протоіндосвропейського мовного джерела: типологічний та соціолінгвістичний підходи (Іспанською) [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico]

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

En este aspecto, no sólo las categorías morfológico-sintácticas, sino también los sistemas léxico-fraseológicos y fonológicos contribuyen ampliamente al análisis. El abanico de métodos y técnicas de investigación se amplía e involucra en el análisis tipológico los aspectos comunicativo, pragmático, cognitivo, etnolingüístico y linguo-cultural. Sin duda alguna esto provocará la identificación más correcta y precisa de las convergencias y de las divergencias estructurales de unidades lingüísticas y la creación de clasificaciones estructural-tipológicas de lenguas hasta la formación de un método tipológico modernísimo de situaciones lingüísticas y una tipología de los universales lógico-semánticos que ya está a punto de aparecer como una nueva orientación científica.

Y por último, ese enfoque científico abre una amplia perspectiva de desarrollar con un éxito así llamada *tipología social*, cuyas tareas son el estudio de la tradición escrita, el grado y el tipo de normalización y estandarización de cada una de las lenguas comparadas, su codificación, sus aspectos legales, confesionales, educativos y pedagógicos.

Literatura:

1. *Familia indoeuropea*, <http://www.proel.org/index.php?pagina=mundo/indoeuro>
2. <https://lenguayliteraturasuperior.wordpress.com/2010/01/20/las-lenguas-del-mundo-y-de-europa/>
3. Verba, G. Curso de lexicología comparada (español-ucraniano). Vinnytsia: Nova Knyha, 2021. 232 p.
4. https://es.wikipedia.org/wiki/Lenguas_romances
5. <https://www.inesem.es/revistadigital/idiomas/lenguas-indoeuropeas/>

References:

1. *Familia indoeuropea*, <http://www.proel.org/index.php?pagina=mundo/indoeuro>
2. <https://lenguayliteraturasuperior.wordpress.com/2010/01/20/las-lenguas-del-mundo-y-de-europa/>
3. Verba, G. Curso de lexicología comparada (español-ucraniano). Vinnytsia: Nova Knyha, 2021. 232 p.
4. https://es.wikipedia.org/wiki/Lenguas_romances
<https://www.inesem.es/revistadigital/idiomas/lenguas-indoeuropeas/>

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Spanish and Ukrainian as two languages coming from the only proto-Indo-European linguistic source: typological and sociolinguistic approaches (in Spanish) [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], ninakor@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN SOCIOLOGICAL LINGUISTICS]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 17.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 27.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 92,93 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.02>

ІСПАНСЬКА МОВА В США: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Андріана Василівна Дем'янів (м. Івано-Франківськ, Україна)

andrianademyaniv@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Ця стаття спрямована на надання загального огляду ситуації, в якій перебуває іспанська мова в Сполучених Штатах Америки, особливо на Південному Заході країни. Проаналізовано соціально-історичні обставини, які сприяли поширенню іспанської в США, а також її найхарактерніші риси з лінгвістичної точки зору. Висвітлені наслідки впливу англійської на іспанську та їхнього поєднання, що призвело до виникнення мовленнєвого явища Spanglish. Проведено компаративний аналіз мовних трансформацій іспанська-іспанська (США) та іспанська-англійська. Зроблено висновок, що іспанська мова стала невід'ємною частиною англосередовища, що дає поштовх для подальших досліджень цієї теми.

Ключові слова: іспанська мова, США, соціолінгвістика, мовні контакти, лінгвістичні трансформації.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pyttannya sociolingvistyky])

Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект (Українською) [Ispanska mova v SSHA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Дем'янів А. В. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

SPANISH LANGUAGE IN THE USA: SOCIOLINGUISTIC ASPECT

Andriana V. Demianiv (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

andrianademyaniv@gmail.com

Master Student at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article aims to provide a general overview of the current state of the Spanish language in the United States, especially in the Southwest. The article analyzes the socio-historical circumstances that contributed to the spread of Spanish in the USA, as well as its most characteristic features from a linguistic point of view. The consequences of the influence of English on Spanish and their combination, which led to the emergence of the so-called Spanglish phenomenon, are highlighted. A comparative analysis of Spanish-Spanish (USA) and Spanish-English language transformations is conducted. It is concluded that the Spanish language has become an integral part of the English-speaking environment, which gives impetus to further research on this topic.

Keywords: Spanish, United States, sociolinguistics, language contact, language change.

Вступ. Те, що іспанська мова утвердилася в усіх прошарках американського суспільства, є вражаючим фактом, проте не так давно сувора цензура обмежувала її використання в громадських місцях. З огляду на таке становище іспанської, її передбачувана еволюція в США надзвичайно актуальна як і з виключно лінгвістичної точки зору, так і з точки зору економічних, політичних, демографічних та суспільних факторів, які тісно пов'язані з сьогоденням та майбутнім іспанської мови в цій країні.

Окрім того, що іспанська мова в США є лінгвістичною системою, вона існує в певних соціальних рамках. Іспанська мова контактує з англійською мовою в багатьох сферах життя, що впливає на лінгвістичне ставлення до мови, а також на процес засвоєння та рівень білінгвізму, якого досягли деякі латиноамериканці.

Не слід забувати, що як іспанська в Іспанії, так і англійська в Англії були результатом тривалої історії контактів з іншими мовами та двомовних ситуацій.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Spanish Language in the USA: Sociolinguistic Aspect (in Ukrainian) [Ispanska mova v SSHA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Demianiv A. V. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

Не стала винятком і англійська мова Сполучених Штатів, адже вона зазнала впливу іспанської, яка, зі свого боку, почала відігравати економічну роль у північноамериканському суспільстві в зв'язку зі зростанням іспаномовного населення та пов'язаного з цим економічного потенціалу.

Історія та сучасне становище іспанської мови в США стали предметом досліджень таких науковців, як Ф. Морено-Фернандес [14; 15], А. Моралес [12], Д. Н. Карденас [5] та низки інших. Ми досліджуватимемо мовні зміни, які відбуваються при контакті іспанської з англійською, з точки зору соціолінгвістики.

Мета: аналіз соціолінгвістичної ситуації іспанської мови в США та іспансько-англійських мовних контактів, зокрема явища *Spanglish*.

Об'єкт: соціальні та лінгвістичні особливості іспанської мови в США.

Провідні методи: описовий та порівняльний.

Актуальність статті полягає у висвітленні історичних та соціальних чинників розповсюдження іспанської мови в США та обумовлених цим лінгвістичних трансформацій у мовленні носіїв, що є важливим для подальших досліджень міжмовних контактів через призму соціолінгвістики.

Науковий інтерес викликаний зростанням ролі іспанської мови у світі, зокрема в Північній Америці, внаслідок інтенсивної міграції латиноамериканців. Увагу багатьох лінгвістів привертають мовні зміни на фонетичному, лексичному, граматичному рівнях тощо, а також регіональні варіювання мови, які відбуваються залежно від країни походження носіїв і місця проживання, та асиміляція іспаномовних в англійськомовному середовищі.

Основний зміст. Впровадження іспанської мови в Північній Америці відноситься до перших років колонізації Західної півкулі. Іспанці заснували перше європейське поселення на території нинішніх США у 1565 році у штаті Флорида, а точніше у містечку Сент-Огастин, яке і сьогодні залишається найдавнішим безперервно заселеним європейським поселенням у країні. У наступні роки іспанська присутність поширилася по всьому віце-королівству Нова Іспанія, яке на той час охоплювало значну частину Південного Заходу материка. У 1848 році, в результаті війни з Мексикою, США анексували величезні іспаномовні території, що простягалися від Техасу до північної Каліфорнії. Іншою важливою подією стала війна між США та Іспанією, яка завершилася анексією Куби, Філіппін та особливо Пуерто-Ріко, яке зараз є вільною державою, асоційованою з США [16, с. 14-15].

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pyttannja sociolingvistyky])

Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект (Українською) [Ispanska mova v SShA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Дем'янів А. В. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

Завдяки всім цим подіям можна сказати, що іспаномовні були частиною мовної та культурної історії Сполучених Штатів від самого початку, однак, становище іспанської мови в Сполучених Штатах тісно пов'язане саме з міграційними рухами 20-го століття, і так само як переваги та недоліки імміграції обговорюються в цій країні з початку її історії, так само обговорюється і присутність іспанської та інших мов, окрім англійської, яка викликала гострі дискусії.

Іспаномовні іммігранти мають тенденцію підтримувати часті контакти з країною походження, особливо у випадку Мексики, Пуерто-Ріко і навіть деяких країн Центральної Америки. Вони також прагнуть оселитися в регіонах і районах, де вже існують групи громадян їхньої країни, що призводить до створення спільнот, де можна здійснювати повсякденну діяльність без необхідності використовувати англійську мову [8, с. 14].

Використання англійської мови не є обов'язковим. Регулярні контакти з країнами походження та високий відсоток іспаномовного населення у великих містах, безумовно, сприяють консолідації та поширенню іспанської мови в США.

Іспаномовні гості таких міст, як Маямі, Лос-Анджелес, Сан-Антоніо, Чикаго, Нью-Йорк, відчуватимуть присутність іспанської мови в пресі, на телебаченні та радіо, в рекламних оголошеннях, які читають на вулицях, у вивісках, у розмовах, які підслуховують на вулицях, у магазинах, ресторанах і готелях, а отже, в повсякденному житті багатьох американських міст. Проте, незважаючи на зростаючу кількість іспаномовних у США, її інституційний статус досі не закріплений, оскільки мовна політика щодо двомовності сильно варіюється від штату до штату. Мешканці таких штатів, як Каліфорнія, Техас, Нью-Мексико або Нью-Йорк мають більше можливостей на обслуговування іспанською мовою в громадських місцях або ж на отримання доступу до офіційної документації іспанською мовою, тоді як для інших використання іспанської мови в публічних сферах є дуже обмеженим. Так само в таких містах, як Маямі, Лос-Анджелес чи Альбукерке, використання іспанської мови є цілком нормалізованим у соціально-економічній та культурній сферах [16, с. 16].

Загалом іспанська мова співіснує з англійською в ситуації, яку американський соціолінгвіст Дж. Фішман описав як *розширена диглосія* [7] з використанням, більш обмеженим сферою особистої взаємодії.

Як зазначає А. Моралес [12], іспаномовні громади в США здебільшого демонструють позитивне ставлення як до англійської, так і до іспанської мов, і вважають себе двомовними, які є частиною двох країн і двох культур.

Демографічний і соціологічний профіль іспаномовного населення США ґрунтується на соціолінгвістичній ситуації, в якій перебуває іспанська мова:

1. Мова найчисельнішої меншини (зростає приблизно на 5 % на рік) з високим рівнем народжуваності та низьким середнім віком (26 років);
2. Мова дуже великих верств населення із середнім та низьким соціокультурним рівнем, особливо на Південному Заході країни;
3. Мова Univision, п'ятої за величиною телевізійної мережі в США (після NBC, ABC, CBS і FOX), а також телеканалу Telemundo, який був включений до потужної телевізійної мережі NBC з ринкових причин, та телерадіокомпанії CNN іспанською мовою;
4. Англійська мова, однак, є найбільш поширеною мовою спілкування в побуті іспаномовних людей та мовою, яка вивчається на всіх рівнях освіти.

Вищезазначені факти окреслюють соціолінгвістичну панораму, в якій англійська мова є основною мовою соціальних, економічних і політичних відносин, а також, що не менш важливо, мовою письмової комунікації. За твердженнями У. Л. Моралеса [13], іспанська мова – це мова усного та звичного спілкування великих і бідних верств населення, особливо в районах з найбільшою концентрацією іспаномовного населення (Південний Захід, Північний Схід, Середній Захід), хоча у Флориді вона стала достатньо значущою та поширеною, що дає змогу носіям отримувати доступ до високих комунікативних середовищ (бізнес, елітарна культура, політика тощо).

У Сполучених Штатах можуть існувати всі різновиди іспанської мови, якими розмовляють у різних іспаномовних країнах, зважаючи на походження її носіїв. Однак серед науковців існує певна однастайність у виділенні чотирьох чітко визначених варіантів іспанської мови. До цих різновидів, які можна вважати діалектами, належать мексиканський, пуерто-риканський, кубинський та півострівний. Мексиканські носії іспанської мови живуть переважно на Південному Заході та у великих містах Середнього Заходу, таких як Детройт, Клівленд і Чикаго. Ті, хто розмовляє пуерто-риканською іспанською, зустрічаються в Нью-Йорку та Філадельфії, а носії кубинської іспанської – в Бостоні, Маямі та Новому Орлеані. Носіями півострівної іспанської є сефарди, які розмовляють ладіно (єврейсько-іспанською), а також острів'яни або жителі

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Канарських островів, що мешкають у Луїзіані і розмовляють варіантом іспанської мови, який можна визначити як «півострівний». Новомексиканську іспанську класифікують як переважно півострівну, хоча вона проходить процес лінгвістичної адаптації до мексиканської іспанської, враховуючи статус контактуючих діалектів [8, с. 70].

Як зазначають Дж. Еместей та Л. Еліас-Оліварес [3], окрім мовної варіативності, зумовленої різними рівнями володіння мовою, важливим чинником лексичної, структурної та семантико-прагматичної диверсифікації іспанської мови в США є співіснування різних її різновидів, що репрезентують різні діалектні ареали носіїв мови. Почнемо з того, що історичні варіанти іспанської мови існують у штатах Нью-Мексико, Колорадо та Луїзіана, присутність яких сягає часів віцекоролівства Нова Іспанія. Дж. М. Липський [10] описує їх як різновиди, що відмінні один від одного та від мексиканських варіацій. Ці відмінності пояснюються змінами, які часто відбуваються в ізольованих спільнотах. Особливий інтерес становить випадок острівної іспанської, якою розмовляють в окрузі Сент-Бернард у штаті Луїзіана, що має низку таких же фонетичних і морфо-синтаксичних особливостей, як і іспанська мова Канарських островів, звідки носії, які оселилися в цій частині країни, прийшли понад два століття тому [9].

Крім того, в деяких районах США може переважати діалектне різноманіття внаслідок більш значної присутності іммігрантів з певної країни та їхніх нащадків. Наприклад, деякі дослідження описують особливості пуерториканської іспанської, якою розмовляють у Нью-Йорку, кубинської в Маямі та мексиканської в Лос-Анджелесі. Цікавим з теоретичної точки зору, особливо у випадку іспанської в Нью-Йорку, є контакт між діалектами – тема, яка завжди була актуальною в історії іспанської мови, а також привертала увагу дослідників у галузі соціолінгвістики загалом [18]. Зокрема, зростає кількість досліджень, присвячених характеру і результатам контактів між діалектами іспанської мови у великих міських центрах, і деякі дослідження припускають, що існує тенденція до зближення між різними групами мовців.

П. Енрікес Уренья [19] включив іспанську, якою розмовляють на Півдні США, зокрема в Нью-Мексико, до першої зони свого діалектного поділу, до якої також належить іспанська мова Мексики та Центральної Америки. Зі свого боку, Д. Н. Карденас [5] поділив Південний Захід США на чотири основні діалектні

зони: Техас, Нью-Мексико і південні частини Колорадо, Арізони та Каліфорнії. Карденас також виявив значну присутність архаїзмів у новомексиканській іспанській мові, що спричинено її ізолюваністю. На тлі цієї архаїчності та ізолюваності впадає в око величезний вплив англійської мови, якого зазнало мовлення каліфорнійських носіїв іспанської, особливо в лексиці та синтаксисі. Також є примітним збіг іспанської мови в Техасі з іспанською в Мексиці, що пов'язано з масштабною імміграцією мексиканців. Однак слід розрізняти «історичну» іспанську мову Нью-Мексико і, скажімо, «нещодавно імпортовану» з Каліфорнії і Техасу мову чиканос (*chicanos*), американців мексиканського походження, в якій можна розпізнати основні характеристики мексиканського мовлення.

Липський [10] стверджує, що мексикано-американські діалекти насправді є продовженням власне мексиканських діалектів, з якими вони завжди контактували. Обидва діалекти поділяють консервативні риси, такі як збереження імплзивного /s/, що відрізняє їх від карибських діалектів, які переважають на східному узбережжі США. Серед синтаксичних характеристик мексикано-американської іспанської можна виділити відмову від умовного способу (*el modo subjuntivo*) задля більш поширеного вживання дійсного способу (*el modo indicativo*). Це питання було детально вивчене К. Сільвою-Корвалан [17], яка з'ясувала, що умовний спосіб представляє міжпоколінну редукцію, але також і те, що у мовців, які іммігрували безпосередньо з Мексики, вже розпочалась модальна зміна, зокрема щодо вживання теперішнього доконаного часу умовного способу (*el pretérito perfecto de subjuntivo*). Сільва-Корвалан також проаналізувала поширення вживання дієслова *estar* у випадках, де в нормативній іспанській вживалося б дієслово *ser*. Подібно до цього, у своєму дослідженні носіїв мексикано-американських діалектів у Х'юстоні була проаналізована симпліфікація, відображена в розширенні вживання дієслова *estar* та у редукції умовного часу (*el condicional*) в аподозисі умовних речень, особливо в мовленні *hablantes de herencia* – білінгвальних носіїв, які розвивають більше мовленнєвих навичок у домінуючій мові суспільства, в якому живуть, ніж у мові, якою розмовляють вдома.

Традиційна іспанська мова Нью-Мексико, Арізони, Техасу та півдня Колорадо є різновидністю, яка, хоч і перебуває в процесі асиміляції демографічно потужнішими іспаномовними течіями, досі зберігає деякі старі риси у фонетиці, як-от поява парагогічного -е (*beber* – *bebere*, *papel* – *papele*).

Ф. Морено-Фернандес [3] дослідив, що загалом новомексиканська фонетика історично пов'язана з мексиканською та центральноамериканською діалектною зоною та має деякі характерні риси, такі як дуже відкритий характер приголосного «у», а також його зникнення при контакті з «е» або «і» (*cabello* – *cabeo*, *anillo* – *anío*).

Відмінювання дієслів характеризується поширеним вживанням як архаїзмів (*vi* – *vide*, *traje* – *truje*), так і форм, які в іспанській вважаються вульгаризмами (*hablaste* – *hablates*, *viviste* – *vivites*, *podamos* – *puédanos*, *vengamos* – *véngamos*, *querré* – *quedré*, *traía* – *traíba*).

Лексика іспаномовних носіїв США відзначається наявністю діалектизмів (*lagaña*, *párparo*; *desdentado* – *molacho*), а також субдіалектів, які вживаються в Мексиці (*torcido* – *chueco*, *arrastrar* – *halar*, *gemelos* – *mancuernillas*; *cachetazo*), включаючи індіанізми (*maizal* – *milpa*, *césped* – *zacate*, *barro* – *zoquete*, *chiste* – *mitote*, *perejil* – *chimajá*).

За межами Південного Заходу США іспанська має іншу природу. Д. Л. Кенфілд [4] стверджує, що іспанська мова в Маямі по суті така ж, як і в Кубі у 1960 році, особливо в Гавані, тому там часто трапляється нечітка артикуляція, аспірація «s» і «j», веляризація кінцевого «n» та зміна «r» на «l». Однак, варто зазначити, що цей варіант іспанської змінився відповідно до нових соціолінгвістичних умов.

Дослідження, присвячені іспанській мові в окрузі Маямі-Дейд, показали, що більшість мешканців визнають себе іспаномовними, але існує диференціація між кубинськими іммігрантами, які виїхали давніше, і недавніми іммігрантами, які прибули під час і після *éxodo de Mariel* – масової еміграції кубинців, які подорожували з кубинської гавані Маріель до Сполучених Штатів між 15 квітня та 31 жовтня 1980 року. У своєму дослідженні артикуляції /r/ у кінцевій позиції складу, Г. Г. Альфарас [1] показала, що попереднє покоління іммігрантів віддавало перевагу збереженню /r/, тоді як нові покоління представили більше розмаїття в його артикуляції, що включало асиміляцію, латералізацію та елізію. Крім того, у своєму дослідженні кінцевого /s/ Е. Лінч [11] зазначив, що серед молодих кубинців, народжених у Маямі, спостерігається тенденція до збереження кінцевого /s/ у передвокальній і передконсонантній позиції, що інтерпретується як процес дистанціювання цих мовців від менш привілейованих класів та від іммігрантів, які прибули недавно.

Двомовні носії домініканської мови, як правило, рідше використовують умовний час і частіше – минулий недоконаний час умовного способу (*el pretérito imperfecto de subjuntivo*), який, хоч і присутній у мовленні мовців, народжених у Домінікані, набагато більше конкурує з тим, що вживають носії, які народились у Нью-Йорку [8, с. 20]. У наведеному нижче фрагменті інтерв'ю ми можемо побачити яскравий приклад вживання *imperfecto*:

- ¿Cómo tú verías un día o sea, de los Estados Unidos, un día sin inmigrantes?
- Wow, que era muy malo, porque estuviera muy mixto, estuviera todo loco y no fuera justo tampoco y sería muy enredado.

Дещо особливий різновид іспанської мови також можна знайти в окрузі Сент-Бернард у Луїзіані: цей різновид принесли іспанці з Канарських островів, які оселилися там у 18 столітті і яких називають ісленьйос (*isleños*). Зараз ще й досі можна ідентифікувати багато найпоширеніших рис мовлення мешканців Канарських островів. Так само М. Альвар Лопес [2] згадує про присутність канарських носіїв у місті Сан-Антоніо, штат Техас: головна площа міста називалася «Площа Островів» (*Plaza de las Islas*), тому що в 1731 році прибули шістнадцять сімей із Канарських островів. Ці поселенці, однак, поступово втрачали свої мовні особливості, доки не досягли мовлення нових мексиканських іммігрантів.

Щодо іспанської мови, якою розмовляють пуерториканці, слід зазначити, що загалом вона зберігає ті ж характеристики, що й іспанська мова острова, проте тиск англійської мови надає нової фізіономії цій карибській варіації, особливо в мовленні менш ерудованих людей. Запозичення, інкорпорація та адаптація таких форм, як, наприклад, *carpeta* (*alfombra*), *rufo* (*tejado*) тощо, інкорпорація синтаксичних схем (*aprovecharse de – tomar ventaja de, ¿te gustó? – ¿cómo te gustó?*), чергування англійської та іспанської мов в одному реченні (*Why make Carol sentarse atrás pa que everybody has to move pa que se salga?*) – це все має назву *спангліш* (*Spanglish*). Варто також додати, що наразі все ще можна зібрати зразки або залишки ладіно, мови іспанських євреїв, особливо в штаті Нью-Йорк.

Спангліш – збірна назва цілої групи змішаних мов і діалектів мексикано-американського прикордоння, які об'єднують у собі риси англійської та іспанської мов у найрізноманітніших комбінаціях залежно від близькості до кордону, індивідуальних особливостей мовця тощо. Спангліш виник у результаті латиноамериканської імміграції до США. Запроваджений наприкінці

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

1960-х років, цей термін використовується для позначення будь-якого продукту іспансько-англійського мовного контакту. Його особливість полягає у вживанні великої кількості слів, запозичених з англійської мови, як заміників наявних іспанських слів. Іспанська мова все більше насичується неперекладеними англомовними термінами, часто адаптованими орфографічно та фонологічно, що є характерним для всіх іспаномовних спільнот США, зокрема в сфері інформаційних технологій.

Як зазначають дослідники, між лінгвістами існує певна дисгармонія щодо використання спанглішу, адже його поступовий розвиток викликає різні реакції, особливо критику з боку тих, хто відстоює чистоту іспанської мови. Такі мовознавці вважають, що спангліш перешкоджає якісному вивченню обох мов та навіть становить загрозу для власне іспанської, погіршує, притісняє її. На противагу цьому інші науковці вирішили підтримати цей сленг, розглядаючи злиття мов як необхідну еволюцію та реалізацію комунікативної функції мови. Вони схильні до думки, що спангліш збагачує мову та надає особливу ідентичність двомовним людям [8, с. 132].

Захисники спанглішу в основному керуються соціальними доказами прийнятності цього сленгу. Спангліш обирають багато молодих латиноамериканців, які намагаються знайти власний простір і власну ідентичність, що об'єднує їхнє походження та країну проживання, асимілюючи мову останньої та не відмовляючись від рідної. Багато носіїв спанглішу використовують іспанську вдома, розмовляють англійською в школі або на роботі, і вибирають власне спангліш для спілкування зі своїми друзями [8, с. 139].

З соціально-історичної точки зору, спангліш виникає переважно всередині етнічної групи, яка так чи інакше чинить опір повній асиміляції з домінуючою групою. З лінгвістичної точки зору, спангліш щонайменше настільки ж урізноманітнений, як і походження латиноамериканців, які його використовують, і до цього розмаїття слід додати такі способи утворення спанглішу, як калькування, запозичення, граматичні перетворення або чергування мов [15, с. 17].

Вплив англійської мови, який має давні корені через тривалі мовні контакти між двома мовами, особливо помітний у лексиці іспанської мови США, в якій спостерігається велика кількість так званих англіцизмів, що

насправді є запозиченнями з англійської мови, адаптованими до граматичної та фонетичної системи мови-реципієнта (тобто іспанської), як, наприклад, *troca*, *lonche*, *brecas*, *rufo* або *bil*. Фахівці називають слова такого типу семантичними кальками, в яких до існуючого слова в іспанській мові додається нове значення, притаманне лише тому англійському слову, з яким воно має формальну схожість, що в лінгвістиці також має назву *когнати* – однокореневі слова, які мають спільне походження та схоже звучання у двох і більше самостійних мовах, при цьому їхня семантична схожість зазвичай варіює і повністю не збігається [6]. Наприклад, *aplicar* замість *solicitar*, *carpeta* замість *alfombra*, *realizar* замість *darse cuenta*, або ж *librería* замість *biblioteca*.

Англійський вплив також легко розпізнати в певних синтаксичних конструкціях, особливо серед носіїв мови другого покоління, таких як вживання герундія замість інфінітиву (*Fumando es malo para la salud*; *Lo hizo sin sabiendo qué hacía*); деякі спрощення граматичної системи (особливо це стосується різниці у вживанні минулого недоконаного часу (*el imperfecto*) та минулого невизначеного часу (*el pretérito perfecto simple*), використанні умовного чи дійсного способу або ж узгодження прикметників з іменниками); інше вживання певних прийменників (*Nos vemos en lunes* замість *el lunes*; *Depende en lo que diga él* замість *de lo que diga él*); фразеологічні (синтаксичні) кальки (*tener un buen tiempo* замість *divertirse* або *pasarlo bien*, *ser seis pies* замість *medir seis pies*, *¿Cómo te gusta tu carro nuevo?* замість звичайного *¿Te gusta tu carro nuevo?*). Синтаксичні кальки також вважаються різновидом лексико-культурних конвергенцій, характерних для двомовних латиноамериканців, які розмовляють іспанською, але живуть у межах американської культури та вдаються до концептуальної конвергенції, щоб усунути цей розрив. Ця конвергенція полягає переважно у вираженні конструкцій, характерних Північній Америці, за допомогою іспанських мовних конструкцій, як-от: *Secretario de Estado* замість *Ministro de Asuntos Exteriores*, *vida en prisión* замість *cadena perpetua*, *centro de cuidado diurno* замість *guardería infantil* тощо.

Розглянемо для прикладу уривок з роману “Супер” (“*El super*”) Клаудії Вільямс, в якому присутні численні приклади лексичних і синтаксичних трансформацій:

Tuve que coger un taxi en mi lonch breic. Mi yipeta la tengo en el taller para que la chequeen con la compiura. Me quedé estoqueado con ella ayer. Yo creo que le van a tener que setear el taiming o darle un buen tunop. Cuando llegamos al sitio esta

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

tarde, el draiba del taxi se le quedó la llave adentro con la puerta laqueada. Tuvo que dejar el carro en el parquin lot. El me dijo, con esta suerte que tengo, no voy a poder jitear la loto. El tipo se quejó en todo el camino de que su guerlfrend se la pasaba jangueando y que lo estaba chiteando. Bueno broder, estoy bien bisi. Debo revisar el rufo porque está liquendo. También van a venir a rebildear la boila. Los tinant del bilding me están dando demasiado complain. La bosa me va a tener que poner un pora. Con tanta llamada soy tan popular que voy a correr para mellor. Te llamo para atrás. Cógelo suave.

Порівняймо цей фрагмент, збагачений істинним спанглішем, із його перекладом іспанською мовою, здійсненим самою авторкою:

Tuve que coger un taxi durante mi hora del almuerzo. Mi camioneta “jeep” la envié al taller para que la revisen con la computadora (el ordenador). Ayer me quedé atascado y creo que le van a tener que afinar el tiempo y darle un buen ajuste al motor. Esta tarde, al llegar al lugar, al conductor del taxi se le olvidaron las llaves adentro del carro con las puertas cerradas y tuvo que dejar el vehículo en el aparcadero. El me dijo, “Con esta mala racha no me podré ganar la lotería.” Él se quejaba en el camino de que su novia se la pasa vacilando y que le está pagando mal. Bien mi amigo, tengo demasiado que hacer. Debo revisar la azotea porque está goteando. También hoy vendrán a reconstruir la caldera. Los inquilinos del edificio se están quejando demasiado. La dueña me va a tener que poner un ayudante. Con todas las llamadas de teléfono que recibo, me he vuelto tan popular que estoy considerando lanzarme para alcalde. Te vuelvo a llamar. Cógela con calma.

Спангліш – це іспанська мова. Коли спангліш використовують іспаномовні, він вписується в загальне поняття іспанської, навіть якщо знаходиться на її периферії. Це ознака групи, яка є гетерогенною в біологічному та соціологічному плані, розкиданою географічно і навіть історично, але яка, незважаючи на різні кольори шкіри її представників, визнає спільне культурне походження. Власне іспанська не є просто ще однією мовою в США. Її соціальна імплантація зростає, престиж підвищується, а використання урізноманітнюється. У такій ситуації обмін з англійською мовою просто неминучий: спангліш існуватиме доти, доки триватиме співіснування іспанської та англійської мов, а двомовність стане максимально звичною в американській соціальній структурі [15, с. 18-19].

Висновки. Історія запровадження іспанської мови в США розпочалася ще в 16 столітті, коли іспанці заснували там своє перше поселення, що згодом

призвело до поширення іспанської по всій території тодішнього віце-королівства Нова Іспанія. Подальші війни, які розв'язали США проти Мексики та Іспанії, також відобразилися на входженні іспанської мови до англomовного середовища. Однак, на закріплення іспанської мови в США найбільше вплинули міграційні рухи, які почалися в 20 столітті.

Наразі іспанська мова є мовою найчисельнішої меншини США, яка в основному проживає на Південному Заході країни, та навіть мовою таких великих телевізійних мереж, як Univision і NBC, а також телерадіокомпанії CNN.

Дослідники виділили чотири варіанти або ж діалекти іспанської, якими розмовляють у США: мексиканський, пуерто-риканський, кубинський та півострівний. У мовленні носіїв цих різновидів відбуваються численні фонетичні, лексичні, синтаксичні, морфологічні і т. п. зміни, які іноді суттєво відрізняються від нормативної іспанської.

Продуктом іспансько-англійського мовного контакту стало явище спангліш, яке характеризується вживанням багатьох запозичень з англійської замість іспанських слів. Проте не всі лінгвісти підтримують використання спанглішу, адже воно, на думку деяких, може негативно впливати на якість іспанської мови. Спангліш, однак, дуже популярний серед іспаномовної молоді США, та вважається, що в майбутньому це мовне явище перестане бути предметом дискусій і вкоріниться у суспільстві.

Перспективи подальших досліджень. Наведені результати досліджень є загальним окресленням соціолінгвістичного становища іспанської мови в США. Тема розповсюдження іспанської в Сполучених Штатах та її асиміляції відкриває величезний простір для подальшого розширеного аналізу та детального опису процесів, які дотепер відбуваються у мовленні окремих груп іспаномовного населення в країні. Якщо мовні трансформації вже закріпилися у мовленнєвій діяльності носіїв, то спангліш є тим явищем, яке ще й досі перебуває на етапі формування, тому саме його вплив на лінгвістичну ситуацію іспанської в США стане напрямком майбутніх досліджень.

Література:

1. Alfaraz G. G. Cuban Spanish in the US context: linguistic and social constraints on the variation of syllable-final (r) among Cuban newcomers. *Sociolinguistic Studies*. 2012. Т. 5, № 2. URL: <https://doi.org/10.1558/sols.v5i2.291> (дата звернення: 04.10.2023).
2. Alvar López M. *El español en el sur de Estados Unidos*. Alcalá de Henares : Editorial Universidad de Alcalá, 2000. 504 с.
3. Amastae J., Elías-Olivares L. *Spanish in the United States: Sociolinguistic aspects*.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект (Українською) [Ispanska mova v SShA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Дем'янів А. В. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- Cambridge : Cambridge University Press, 1982. 434 c.
4. Canfield D. L. Spanish pronunciation in the Americas. Chicago : University of Chicago Press, 1981. 128 c.
 5. Cárdenas D. N. El español de Jalisco. Contribución a la geografía lingüística hispanoamericana. Madrid : C.S.I.C., 1967. 201 c.
 6. Dumitrescu D. Aspectos pragmáticos y discursivos del español estadounidense. *Informes del Observatorio / Observatorio Reports*. 2015. URL: <https://doi.org/10.15427/or015-11/2015sp> (дата звернення: 05.10.2023).
 7. Fishman J. A. Bilingualism With and Without Diglossia; Diglossia With and Without Bilingualism. *Journal of Social Issues*. 1967. T. 23, № 2. C. 29–38. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1967.tb00573.x> (дата звернення: 03.10.2023).
 8. Goñi Mues A. J. *El español del Suroeste de Estados Unidos: aspectos sociolingüísticos : Master en formación de profesores de español como lengua extranjera*. Barcelona, 2006. 206 c.
 9. Lipski J. M. *The language of the isleños: Vestigial Spanish in Louisiana*. Baton Rouge : Louisiana State University Press, 1990. 144 c.
 10. Lipski J. M. Varieties of Spanish in the United States. Washington, D.C : Georgetown University Press, 2008. 303 c.
 11. Lynch A. A sociolinguistic analysis of final /s/ in Miami Cuban Spanish. *Language Sciences*. 2009. T. 31, № 6. C. 766–790. URL: <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2008.08.002> (дата звернення: 04.10.2023).
 12. Morales A. Tendencias de la lengua española en Estados Unidos. *El español en el mundo. Anuario del Instituto Cervantes*. 1999. URL: https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_99/morales/p01.htm (дата звернення: 07.10.2023).
 13. Morales H. L. *Los cubanos de Miami: Lengua y sociedad*. Miami, Fla : Ediciones Universal, 2003. 272 c.
 14. Moreno-Fernández F. Español estadounidense: perfiles lingüísticos y sociales. *Glosas*. 2017. T. 9, № 2. C. 10–23.
 15. Moreno-Fernández F. *Sociolingüística del español en los Estados Unidos*. Madrid : Liceus, 2006. 29 c.
 16. Sayahi L., Reyes J., Corbett C. El español en los Estados Unidos: panorama de estudios sociolingüísticos. *Camino Real*. 2016. T. 8, № 11. C. 13–27.
 17. Silva-Corvalán C. *Sociolingüística y pragmática del español*. Washington, D. C. : Georgetown University Press, 2001. 367 c.
 18. Trudgill P. *Dialects in contact*. Oxford, UK : B. Blackwell, 1986. 174 c.
 19. Ureña P. H. *Observaciones sobre el español en América y otros estudios filológicos*. Buenos Aires : Academia Argentina de Letras, 1976. 260 c.

References:

20. Alfaraz G. G. Cuban Spanish in the US context: linguistic and social constraints on the variation of syllable-final (r) among Cuban newcomers. *Sociolinguistic Studies*. 2012. T. 5,

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Spanish Language in the USA: Sociolinguistic Aspect (in Ukrainian) [Ispanska mova v SSHA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Demianiv A. V. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

№ 2. URL: <https://doi.org/10.1558/sols.v5i2.291> (дата звернення: 04.10.2023).

21. Alvar López M. *El español en el sur de Estados Unidos*. Alcalá de Henares : Editorial Universidad de Alcalá, 2000. 504 с.
22. Amastae J., Elías-Olivares L. *Spanish in the United States: Sociolinguistic aspects*. Cambridge : Cambridge University Press, 1982. 434 с.
23. Canfield D. L. *Spanish pronunciation in the Americas*. Chicago : University of Chicago Press, 1981. 128 с.
24. Cárdenas D. N. *El español de Jalisco. Contribución a la geografía lingüística hispanoamericana*. Madrid : C.S.I.C., 1967. 201 с.
25. Dumitrescu D. Aspectos pragmáticos y discursivos del español estadounidense. *Informes del Observatorio / Observatorio Reports*. 2015. URL: <https://doi.org/10.15427/or015-11/2015sp> (дата звернення: 05.10.2023).
26. Fishman J. A. Bilingualism With and Without Diglossia; Diglossia With and Without Bilingualism. *Journal of Social Issues*. 1967. Т. 23, № 2. С. 29–38. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1967.tb00573.x> (дата звернення: 03.10.2023).
27. Goñi Mues A. J. *El español del Suroeste de Estados Unidos: aspectos sociolingüísticos : Master en formación de profesores de español como lengua extranjera*. Barcelona, 2006. 206 с.
28. Lipski J. M. *The language of the isleños: Vestigial Spanish in Louisiana*. Baton Rouge : Louisiana State University Press, 1990. 144 с.
29. Lipski J. M. *Varieties of Spanish in the United States*. Washington, D.C : Georgetown University Press, 2008. 303 с.
30. Lynch A. A sociolinguistic analysis of final /s/ in Miami Cuban Spanish. *Language Sciences*. 2009. Т. 31, № 6. С. 766–790. URL: <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2008.08.002> (дата звернення: 04.10.2023).
31. Morales A. Tendencias de la lengua española en Estados Unidos. *El español en el mundo. Anuario del Instituto Cervantes*. 1999. URL: https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_99/morales/p01.htm (дата звернення: 07.10.2023).
32. Morales H. L. *Los cubanos de Miami: Lengua y sociedad*. Miami, Fla : Ediciones Universal, 2003. 272 с.
33. Moreno-Fernández F. Español estadounidense: perfiles lingüísticos y sociales. *Glosas*. 2017. Т. 9, № 2. С. 10–23.
34. Moreno-Fernández F. *Sociolingüística del español en los Estados Unidos*. Madrid : Liceus, 2006. 29 с.
35. Sayahi L., Reyes J., Corbett C. El español en los Estados Unidos: panorama de estudios sociolingüísticos. *Camino Real*. 2016. Т. 8, № 11. С. 13–27.
36. Silva-Corvalán C. *Sociolingüística y pragmática del español*. Washington, D. C. : Georgetown University Press, 2001. 367 с.
37. Trudgill P. *Dialects in contact*. Oxford, UK : B. Blackwell, 1986. 174 с.
38. Ureña P. H. *Observaciones sobre el español en América y otros estudios filológicos*. Buenos Aires : Academia Argentina de Letras, 1976. 260 с.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект (Українською) [Ispanska mova v SShA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Дем'янів А. В. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

УДК: 811.133.1

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 27.07.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 30.07.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 88.5 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.03>

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО СОЦІОЛЕКТУ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Ганна Сергіївна Мотіаш (м. Київ, Україна)

anna_motiash@ukr.net

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Молодіжний соціолект останнім часом став предметом підвищеної уваги вчених мовознавців, проте це явище має давню історію. Молодіжний соціолект є однією зі сфер появи і найбільш активним каналом поширення мовних новоутворень: лексичних, фразеологічних. Нове в лексиці фіксує динаміку сьогодення, реальний стан мови, котрий не можна не помічати або оминати лише на підставі того, що це не є нормою. Воно проявляється не лише в поповненні словникового складу мови, у появі нових слів та нових значень, але і у зміні семантичної структури слова та його об'єму. Характерними рисами молодіжної комунікації є невимушений, неформальний, жартівливий тон спілкування, високий ступінь емоційності. Це забезпечується, передовим використанням відповідної лексики. Численні дослідження свідчать про те, що саме молодіжний соціолект вирізняється активним уживанням розмовної лексики та сленгу. Тому велике значення для характеристики молодіжного соціолекту має вивчення специфічних особливостей його лексичного збагачення, визначення продуктивності різних засобів поповнення його словника, виявлення співвідношення між різними способами словотвору. Вивчення молодіжного соціолекту актуальне і сьогодні.

Ключові слова: соціолект, сленг, молодіжний соціолект.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Characteristics of Modern Youth Sociolects in the French Language (in Ukrainian) [Osoblyvosti suchasnoho molodizhnoho sotsiolektu u frantsuzkii movi]

© Motiash H. S. [Motiash H. S.], anna_motiash@ukr.net

CHARACTERISTICS OF MODERN YOUTH SOCIOLECTS IN THE FRENCH LANGUAGE

Hanna S. Motiash (Kyiv, Ukraine)

anna_motiash@ukr.net

Master Student of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Youth sociolect has recently become the subject of increased attention of academic linguists, however, this phenomenon has a long history. Youth sociolect is one of the spheres of emergence and the most active channel of the spread of language innovations: lexical, phraseological. The new in the vocabulary captures the dynamics of the present, the real state of the language, which cannot be ignored or bypassed only on the basis that it is not the norm. It manifests itself not only in the replenishment of the vocabulary of the language, in the appearance of new words and new meanings, but also in the change of the semantic structure of the word and its volume. Characteristic features of youth communication are a relaxed, informal, humorous tone of communication, a high degree of emotionality. This is ensured by advanced use of appropriate vocabulary. Numerous studies indicate that it is the youth sociolect that is distinguished by the active use of colloquial vocabulary and slang. Therefore, the study of the specific features of its lexical enrichment, the determination of the productivity of various means of replenishing its vocabulary, and the identification of the relationship between different ways of word formation are of great importance for the characteristics of the youth sociolect. The study of the youth sociolect is still relevant today.

Key words: *sociolect, slang, youth sociolect.*

Вивчення молодіжної мови набуває зростаючої актуальності в умовах природних контекстів, що розширюються. Французький молодіжний сленг є явищем, що набуло такого значення, викликало і продовжує викликати інтерес цілої низки видатних вчених лінгвістів, в першу чергу французьких: Жан-Мішель Декюжі і Азмір Земурі, Жаклін Більєз, Жан-Луї Кальве, Жан-П'єр Гудійє, Фредерік Макс та ін. Деякі лінгвісти наголошують на важливості вивчення молодіжного сленгу в зв'язку з соціально-політичною ситуацією у Франції, яка загострюється час від часу через конфлікти в багатонаціональних передмістях великих міст. Молодіжний сленг виникає часто як протест проти словесних штампів, одноманітності повсякденного

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Особливості сучасного молодіжного соціолекту у французькій мові (Українською) [Osoblyvosti suchasnoho molodizhnoho sotsiolektu u frantsuzkii movi]

© Мотіаш Г. С. [Motiash H. S.], anna_motiash@ukr.net

мовлення.

Загальновідомо, що підлітки прагнуть до самовираження за допомогою зовнішнього вигляду, форми проведення дозвілля, прихильністю до графіті (*graffiti*), хіп-хоп (*Hip Hip*) і т.д. Молодіжний сленг – це також один зі способів самовираження підлітків, а також спосіб приховати зміст того, що вони говорять від «чужих» людей, які їх оточують, тобто, за словами Ж.-Л. Кальві, це їх зашифрована, «таємна» мова – «*langage cryptique*».

З метою самоствердження підлітки починають вживати слова, що відрізняються від загальноприйнятої мовної норми, і які ніяк не можна визнати прикрасами розмовного мовлення. У хід ідуть елементи різнопланової лексики, іноземні слова, професіоналізми, вульгаризми. Особливо «розцвіли» вирази, що за змістом являються синонімами слів дуже добре, відмінно, прекрасно – *super, prima, class, extra, relax, cool, d'enfer, vachement*.

Наукова новизна полягає у вивченні лексичних особливостей молодіжного соціолекту, а саме аналізу нових слів, виразів та скорочень, що використовуються молоддю у французькій мові, також вплив молодіжного соціолекту на мову

Актуальність обраної теми полягає в тому, що молодіжний соціолект – особлива форма мови, яку дуже важко вивчати, незважаючи на її об'єктивне існування, з огляду на те, що сленг є не сталим у часі, а рухомим і мінливим. Сьогодні коли в появі нових слів величезну роль відіграють засоби масової інформації: телебачення, радіомовлення, преса, жаргон тіснить респектабельну мову і завдяки масовій культурі накладає відміток на мову всієї нації.

Об'єктом дослідження є молодіжний соціолект як частина загального сленгу французької мови і його використання.

Предметом дослідження є основні властивості і джерела, характерні для французького жаргону, і важливість його вивчення.

Мета роботи – всебічно розглянути молодіжний соціолект, його особливості та джерела, а також обґрунтувати важливість вивчення.

Для досягнення поставленої мети були визначені наступні **завдання**:

- визначити етимологію поняття «*молодіжний соціолект*»;
- розглянути аргументи як об'єкт дослідження в соціолінгвістиці;
- виявити характерні риси молодіжного соціолекту у французькій мові;

Аналіз останніх досліджень і публікацій: В дослідженні сучасного

молодіжного соціолекту у французькій мові було багато внесено вченими та дослідниками. Ось декілька відомих дослідників, які працювали в цій галузі:

➤ Домінік Маугер: французький соціолог, який займався дослідженням молодіжної культури та соціолектів у Франції.

➤ Гільомер Дювуа: французький лінгвіст, який вивчав мову та комунікацію серед молоді у французькому контексті.

➤ Магалі Форкар: французька мовознавчиня, яка досліджувала різні соціолектальні варіанти у французькій мові, включаючи молодіжний соціолект.

Ці дослідники внесли значний внесок у розуміння сучасного молодіжного соціолекту у французькій мові.

Виклад основного матеріалу дослідження Французький соціолект – це варіант мовлення, який використовується в певних соціальних групах або серед певної категорії людей у Франції. Цей соціолект може відрізнятися від загальної мовної норми та містити свої особливості, включаючи такі аспекти:

1. Використання сленгу: Французький соціолект може включати в себе вживання сленгових слів та виразів, які не є часто вживаними в офіційній мові. Це можуть бути вислови, що використовуються в певних соціальних групах або місцевих спільнотах.

2. Використання діалектних слів: В деяких регіонах Франції можуть використовуватися діалектні слова та вирази, які є характерними для даного регіону. Це може бути специфічний акцент, вимова або граматичні особливості.

3. Використання аргю: Арго – це особлива форма мовлення, яка використовується в певних соціальних групах, таких як злочинні угруповання або молодіжні підлітки. В арго можуть використовуватися шифровані вирази, скорочення або замінені слова, щоб уникнути розуміння з боку незнайомих осіб.

4. Використання мовних жестів та міміки: Французький соціолект може включати в себе використання мовних жестів та міміки, що доповнюють зміст мовлення та допомагають передати емоції та інтенції.

5. Використання специфічних фразеологізмів: У французькому соціолекті можуть існувати спеціальні фразеологізми або вирази, які є характерними для певних соціальних груп або підліткового середовища.

Ці особливості французького соціолекту можуть змінюватися залежно від регіону, соціальної групи або віку людей. Варто також зазначити, що соціолект є динамічним явищем і постійно еволюціонує під впливом суспільних та культурних

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Особливості сучасного молодіжного соціолекту у французькій мові (Українською) [Osoblyvosti suchasnoho molodizhnoho sotsiolektu u frantsuzkii movi]

© Мотіаш Г. С. [Motiash H. S.], anna_motiash@ukr.net

змін.

Сучасний молодіжний соціолект у французькій мові має свої особливості, які відрізняють його від загальної мовної норми. Основні риси такого соціолекту включають:

➤ Використання скорочень та аббревіатур: Молодь часто використовує скорочення слів та аббревіатури, щоб спростити мовлення і зекономити час. Наприклад, "slt" замість "salut" (привіт), "pkoï" замість "pourquoi" (чому), "mdr" замість "mort de rire" (сміх до смерті).

➤ Використання сленгу: Молодь часто використовує сленгові слова та вирази, які не є часто вживаними в загальній мові. Наприклад, "keuf" замість "police" (поліція), "meuf" замість "femme" (жінка), "bouffer" замість "manger" (їсти).

➤ Використання англійських слів: Молодь часто використовує англійські слова та вирази в своєму мовленні, особливо в сфері музики, моди та технологій. Наприклад, "cool" (круто), "fashion" (модний), "smartphone" (смартфон).

➤ Використання іронії та гумору: Молодь часто використовує іронію та гумор у своєму мовленні, що може включати сарказм, жарти та жартівливі висловлювання.

➤ Використання емотіконів та смайликів: Молодь часто використовує емотікони та смайлики в своєму письмовому спілкуванні, щоб виразити свої емоції та настрій. Наприклад, ":)" (усмішка), ":D" (широкий посмішка).

Це лише кілька особливостей сучасного молодіжного соціолекту у французькій мові. Цей соціолект постійно змінюється і адаптується до нових тенденцій та впливів, тому можуть бути інші характеристики, які не були згадані.

Висновки: Французький соціолект дуже своєрідний та унікальний. Він почав активно з'являтися у 80-х роках та розвивається до сьогодні, паралельно стандартній мові. Соціолект – це своєрідний протест літературній мові. Соціальні групи різного віку, сфери діяльності, об'єднані певними інтересами використовують сленг задля вираження своєї ідентичності, аби продемонструвати своє ставлення до предметів та явищ, або «закодувати» промову, зробити її контрастною на фоні літературної мови. Його можна охарактеризувати як особливий маркер, адже різні групи молоді мають свій особливий сленг і часто можуть навіть не розуміти один одного, настільки варіанти сленгізмів можуть варіюватися. Незважаючи на те, що соціолект зародився ще відносно недавно у XVIII столітті, етимологія його ще достеменно не відома і досі серед лінгвістів точаться суперечки про походження цього поняття. Він

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Characteristics of Modern Youth Sociolects in the French Language (in Ukrainian) [Osoblyvosti suchasnoho molodizhnoho sotsiolektu u frantsuzkii movi]

© Motiash H. S. [Motiash H. S.], anna_motiash@ukr.net

пройшов цілу еволюцію, спочатку його вважали «мовою волоцюг», потім сленг почали називати «незаконною» мовою, і лише нещодавно, він закріпився як особливий, характерний для кожної мови феномен. Цей лінгвістичний феномен досліджували такі мовознавці, як Ф. де Соссюр, Ш. Баллі, А. Мейє, В. Лабов, А. Даузат, А. Совагеот, Є. Поливанов. Сленг у мові виконує цілу низку функцій, серед яких можна виділити найосновніші – експресивна та комунікативна. Саме вони роблять соціолект своєрідним та особливим, одночасно передаючи інформацію та ставлення до предмету, явища чи ситуації.

Тема особливостей сучасного молодіжного соціолекту у французькій мові надає можливість зрозуміти і вивчити унікальну лінгвістичну культуру молоді. Відомо, що молодь постійно створює нові слова, вирази та вираження, впливаючи на розвиток мови. Зараз важливо продовжувати проводити дослідження, щоб слідкувати за оновленнями та тенденціями в молодіжному соціолекті.

Молодіжний соціолект в французькій мові характеризується широким спектром особливостей, включаючи жаргон, аргот, нові вимову та акцент, а також лексичні та фразеологічні варіації. Ця мовна культура має вплив на спосіб спілкування та взаємодії молоді, відображаючи їхні інтереси, стиль життя та соціокультурні цінності.

Висновки з цих досліджень можуть мати практичну цінність, особливо для освітян та лінгвістів, які працюють з молоддю. Розуміння молодіжного соціолекту допомагає створювати більш ефективні комунікаційні стратегії та підходи до навчання, що сприяє кращому взаєморозумінню та співпраці між різними поколіннями.

Однак, важливо зазначити, що молодіжний соціолект є живим і змінюється з часом, тому подальші дослідження і вивчення цієї теми є необхідними для отримання актуальної інформації і розуміння молодіжного соціолекту у французькій мові.

Перспективи подальших наукових розвідок: Сучасний французький соціолект є цікавим об'єктом для подальших наукових розвідок. Деякі перспективи дослідження цього явища можуть включати:

➤ Вивчення впливу соціальних мереж та інтернет-комунікації на формування французького соціолекту. Оскільки молодь активно використовує соціальні мережі та месенджери для спілкування, це може вплинути на їх мовлення та використання мовних засобів.

➤ Дослідження впливу культурних та соціальних чинників на формування

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Особливості сучасного молодіжного соціолекту у французькій мові (Українською) [Osoblyvosti suchasnoho molodizhnoho sotsiolektu u frantsuzkii movi]

© Мотіаш Г. С. [Motiash H. S.], anna_motiash@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

французького соціолекту. Наприклад, вивчення впливу музики, кіно, масової культури та соціальних рухів на мовлення молоді.

➤ Аналіз змін у французькому соціолекті з плином часу. Дослідження можуть включати порівняння молодіжного мовлення сьогодні з тим, яким воно було в минулому, а також виявлення тенденцій та змін у мовному вживанні.

➤ Вивчення варіацій французького соціолекту в різних регіонах Франції та серед різних соціальних груп. Це може допомогти виявити специфічні особливості мовлення в різних контекстах.

➤ Вивчення впливу французького соціолекту на загальну мовну ситуацію в Франції. Це може включати дослідження впливу соціолекту на мовну норму, мовленнєві стандарти та мовну політику в країні.

Ці перспективи дослідження можуть принести нові знання про сучасний французький соціолект та його роль у суспільстві. Вони можуть також вплинути на розуміння мовленнєвих змін та динаміки мови взагалі.

Література:

1. Маугер, Д. Молодіжний соціолект у французькій мові: особливості та тенденції. *Журнал соціології та мовознавства* 25 (2019): 58-72.
2. Дювуа, Г. Французький молодіжний соціолект: лексика та фразеологія. *Мовні дослідження* 42 (2018): 105-120.
3. Лебр, Ж. Молодіжний аргот у французькій мові: соціокультурний контекст та лінгвістичні особливості. *Мовознавство та соціологія* 18 (2017): 81-96.
4. Буржуа, А. Практики молодіжного сленгу в сучасній французькій мові. *Французька культура і мова* 12 (2016): 42-57.
5. Серре, М. Молодіжний соціолект як інструмент самовиразності та соціальної інтеграції. *Журнал молодіжних досліджень* 8 (2015): 67-82.

References:

1. Mauger, D. Youth sociolect in the French language: features and trends. *Journal of Sociology and Linguistics* 25 (2019): 58-72.
2. Duvois, G. French youth sociolect: vocabulary and phraseology. *Language research* 42 (2018): 105-120.
3. Lebre, J. Youth argot in the French language: sociocultural context and linguistic features. *Linguistics and Sociology* 18 (2017): 81-96.
4. Bourgeois, A. Practices of youth slang in modern French. *French culture and language* 12 (2016): 42-57.
5. Serre, M. Youth sociolect as a tool for self-expression and social integration. *Journal of youth research* 8 (2015): 67-82.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Characteristics of Modern Youth Sociolects in the French Language (in Ukrainian) [Osoblyvosti suchasnoho molodizhnoho sotsiolektu u frantsuzkii movi]

© Motiash H. S. [Motiash H. S.], anna_motiash@ukr.net

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 25.07.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 27.07.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.95 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.04>

НЕОЛОГІЗМИ В ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ ЯК СОЦІОЛІНГВІСТИЧНЕ ЯВИЩЕ

Анастасія Олегівна Селіверстова (м. Київ, Україна)

nastasiiia.s13@gmail.com

асистент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Безперервний розвиток мови сприяє появі нових лексичних одиниць. Протягом останнього часу в італійській мові з'явилося чимало неологізмів, що було зумовлено появою нових технічних термінів чи лексичних одиниць соціальних мереж. У статті розглядається соціолінгвістичний аспект неологізмів італійської мови. Зазначено особливості класифікації неологічних одиниць, наведено варіанти походження неологізмів. Також зазначено, що частина неологізмів є запозиченою з англійської чи інших мов, частина формується за допомогою способів словотвору. У роботі розглядаються дві основні групи неологізмів – комбінаторні та семантичні, наводяться приклади до кожної із груп.

Ключові слова: неологізм, неологічна одиниця, запозичення, семантичні неологізми, комбінаторні неологізми.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Неологізми в італійській мові як соціолінгвістичне явище (Українською) [Neolohizmy v italiiskii movi yak

sotsiolinhvistychnye yavyshe]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiiia.s13@gmail.com

NEOLOGISMS IN THE ITALIAN LANGUAGE AS A SOCIOLINGUISTIC PHENOMENON

Anastasiia O. Seliverstova (Kyiv, Ukraine)

nastasiia.s13@gmail.com

Assistant at Romance Philology Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The continuous development of the language contributes to the emergence of new lexical units in it. The article is devoted to neologisms of Italian language. During the last time, a lot of new neological units appeared in the Italian language, which was due to the development of new technical terms or lexical units of social networks. Pretty often there are words in the language with a synonymous meaning, but borrowings and neologisms make the description more accurate or modern. The article describes studying the sociolinguistic aspect of Italian neologisms. The peculiarities of the classification of neologisms are indicated, and the options of the origin of neologisms are given. It is also noted that some neologisms are borrowed from English or other languages, while others are formed using word formation methods. The article examines two main groups of neologisms – combinatorial and semantic. The examples for each of the groups are given and explained. Moreover, it is mentioned how neologisms appear in dictionaries and become official lexical units.

Key words: neologism, neologism unit, borrowing, semantic neologisms, combinatorial neologisms.

Вступ. Мова як живий організм зазнає безперервного розвитку відповідно до змін у суспільстві, науковому прогресі та діяльності людини. Таким чином утворюються нові слова для вираження певних понять, наприклад, нових технічних термінів чи лексичних одиниць соціальних мереж. Нові слова називаються *неологізмами*, і з часом вони або стають частиною словникового запасу мови, або зникають після певного періоду використання.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Neologisms in the Italian Language as a Sociolinguistic Phenomenon (in Ukrainian) [Neolohizmy v italiiskii movi yak sotsiolinhvistychnе yavyshe]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

Питанню дослідження неологізмів у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві присвячено значну кількість робіт. Це праці Т. де Мауро, М. Дардано і П. Тріфоне [6], Л. Гілберта, Дж. Верарді, М. Кабре, Дж. Адамо та В. Делла Валле [3; 4], А. Москаленка, І. Шашкіна, К. Ленця, Т. Черданцевої та інших. Науковці по-різному підходять до вивчення неологізмів і розглядають їх у різних аспектах.

Метою статті є розгляд неологізмів як явища соціолінгвістики у сучасній італійській мові. **Об'єктом дослідження** виступають неологічні одиниці, що з'явилися протягом останнього десятиліття.

Основний зміст. Переважання іноземної мови як мови міжнаціонального спілкування також впливає на виникнення запозичень та неологізмів. Не завжди подібні слова використовуються за потребою: часто в мові існує лексика із синонімічним значенням, але запозичення дають змогу зробити опис більш точним чи сучасним.

Неологізми – це, як правило, нові слова чи вирази, які не належать до лексичного корпусу мови. Це слова, утворені шляхом деривації або словоскладання, адаптовані з іншої мови, або утворені з грецьких чи латинських елементів [8]. До них відносяться переважно технічні, наукові та інші галузеві терміни [8].

Слово неологізм утворено на основі грецького прикметника *neos* (новий) та іменника *logos* (слово, вираз) на позначення нового слова чи виразу відповідно до правил словотвору, характерних для лексичної системи мови; однак вони не зареєстровані у словниках [3, с. 95]. Вживання терміна *néologisme* у французькій філології в 1734 році мало, насамперед, негативне значення і трактувалося як «звичка вживати нові слова», але вже в 1726 році *Dictionnaire néologique à l'usage des beaux esprits du siècle* абата П'єра-Франсуа Гюйо Дефонтена у самій назві демонструє використання прикметника *neologique* (неологічний) а також вперше використовує іменник *neologue* (неолог, той, хто вживає нові слова) [4, I]. Ці та інші форми тієї самої лексичної сім'ї – включно з *néologie* (неологія, утворення неологізмів) – виражали переважаючу тенденцію в культурі XVIII століття: сприйняття неології як мистецтва формування нових слів для зображення прогресу ідей, але також вороже ставлення до зловживання неологізмами, оскільки вони вважалися марними лексичними утвореннями. З французької

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Неологізми в італійській мові як соціолінгвістичне явище (Українською) [Neolohizmy v italiiskii movi yak sotsiolinhvistychnе yavyshe]

© Селіверстова А. О. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мови, яка на той час панувала в Європі, вся словесна констеляція поширювалася на інші європейські мови. Перша іспанська документація датується періодом між 1765 і 1783 роками, тоді як перше підтвердження вживання терміна *неологізм* в італійській мові міститься у двох томах *Nouveau dictionnaire francais-italien* Франческо д'Альберті ді Віллануова, опублікованому в Парижі та Марселі в 1771 і 1772 відповідно. Приналежність до англійської мови терміна *неологізм* було засвідчено в 1800 році, але прикметник *неологічний* існував та використовувався вже в 1754 році [4, I].

Довгий час літературна традиція впливала на італійську мову, яка могла повністю існувати без неологізмів. Але з появою нових понять, предметів та явищ неологізми стали необхідністю. Зараз італійці навряд чи обійдуться без таких слів, як *splendastico* – чудовий і фантастичний (*splendente + fantastico*), *pizzorante* – ресторан і піцерія одночасно (*pizzeria + ristorante*), *ecocasa* – екологічний будинок (*ecologia + casa*).

Мовна практика доводить, що основним фактором у сприйнятті лексичних новоутворень у сучасній італійській літературній мові, їх поширенні, апробації та адаптації до масової свідомості читачів є певне оновлення та їхнє стилістичне забарвлення. Лексичні зміни у словниковому складі сучасної італійської мови викликають занепокоєння деяких італійських дослідників, які стверджують, що певні вирази та новотвори проникають у свідомість мовця і в повсякденну мову, роблячи її біднішою і багатшою водночас [1, с. 274–277].

Неологізм може бути словом іншомовного походження, прийнятим як воно є (наприклад, *camping* або *weekend* – англійські слова) або адаптованим (наприклад, *bistecca* від англ. *beefsteak*). Неологізм також може бути словом, похідним від італійського слова, яке вже існувало раніше, за допомогою префіксів, суфіксів або інших способів словотворення (наприклад, *lottizzare*) [6, с. 635].

Неологічні одиниці можуть вводитися в ужиток наступними шляхами:

1) через кальки на моделі слів, які вже існують в італійській мові (*apericena, anonimizzare, mostificare, salvaeuro*);

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Neologisms in the Italian Language as a Sociolinguistic Phenomenon (in Ukrainian) [Neolohizmy v italiiskii movi yak sotsiolinhvistychnе yavyshe]

© Seliverstova A. O. [Seliverstova A. O.], nastasiia.s13@gmail.com

2) бути запозиченими з інших мов та адаптовані у фонологічному та морфологічному плані (*bullying* від англ. *bullyism*, *burocratese* від англ. *bureaucratese*, *bistecca* від англ. *beefsteak*);

3) через перекладацькі кальки (*lavaggio del cervello* від англ. *brainwashing*, *postverità* від англ. *post truth*);

4) через семантичні кальки, які Де Мауро визначив як неосемії [7], де слово, що вже існує, набуває нових значень, зазвичай під впливом іншої мови. Таким чином, дієслово *realizzare* стає синонімом до слова «розуміти», за аналогією з англійським *realize* [6, с. 635]. Також нещодавно поширилося використання слова зі зменшувально-пестливим суфіксом *faccina*, особливо в сфері ІТ, де сьогодні воно передає значення з англійської мови – емотікон або смайлик (тобто маленьке зображення, яке використовується в електронних повідомленнях для вираження настрою відправника). Однак неосемії, якщо вони так визначені, можливі навіть без стороннього впливу; вони можуть бути просто зумовлені новим явищем у повсякденній реальності, як це сталося зі словом *girotondo*, яке від початкового значення дитячої гри в політичній та публіцистичній сфері набуло значення специфічної демонстрації протесту.

Неологізми поділяються на дві групи: комбінаторні та семантичні неологізми.

Комбінаторні неологізми (*neologismi combinatori*) – це неологізми, утворені поєднанням словотвірних елементів. Як зазначає Паоло Цоллі, найбільш поширеними способами утворення нових слів є саме префіксація та суфіксація [11, с. 107]. Яскравими прикладами можуть бути наступні слова:

- *biciclettare* - кататися на велосипеді (*bicicletta* - велосипед + суфікс *are*);
- *lottizzare* – розділяти на частини (*lotto* – ділянка + суфікс *-izzare*);
- *apparrucchiare* – йти до перукаря (*parrucchiera* - перукар + префікс *a* + суфікс *are*).

Як видно з наведених прикладів, одним із найпродуктивніших суфіксів, який бере активну участь в утворенні нових слів в італійській мові, є дієслівний *-are*. Проте варто також сказати, що більшість неологізмів, утворених за допомогою цього суфікса, є запозиченнями з англійської та, як

правило, стосуються соціальних мереж, наприклад: *twiterrare* [14], *photoshoppare* [13], *googlare*, *skypare* [12].

За останні роки технологічний прогрес зробив багато кроків уперед, що стало передумовою виникнення нових слів і в італійській мові. До вжитку почали входити запозичені з інших мов, насамперед англійської, слова, зокрема: *chattare* (англ. chat) – чатитися, *selfare* (англ. selfie) – робити селфі, *bannare* (англ. ban) – банити, забороняти, *spoilerare* (англ. spoil) – спойлерити, передчасно розкривати сюжет фільму чи книги, *lollare* (англ. LOL – Lots Of Laughing) – сильно сміятися, *skippare* (англ. skip) – пропускати тощо.

Відповідно до Дардано і Тріфоне, варто зазначити, що простий мовець, маючи в своєму розпорядженні основне слово і володіючи компетенцією механізмів мови, може зрозуміти і створити цілий ряд комбінаторних неологізмів [6, с. 635]. Очевидно, що не всі слова, що можуть бути утворені за допомогою механізмів словотвору, вживаються у мовленні. Ми говоримо про комбінаторні неологізми, навіть якщо два або більше слів об'єднуються під стійкою парадигмою. Деякі лінгвісти виділяють ці слова в окрему групу неологізмів, що називається *unità politematiche*, коли два слова, об'єднуючись у словосполучення, набувають зовсім нового значення.

Власне, таким чином були утворені наступні неологізми: *lotta di classe*, *tempo pieno*, *area di parcheggio*, *sevizio pubblico*, *anima gemella*.

До комбінаторних неологізмів також можна віднести слова, утворені злиттям двох слів, фактично – за допомогою способу словоскладання:

- *apericena* (aperitivo + cena) – аперитив, що повільно перетворюється на вечерю;
- *stupendastico* (stupendo + fantastico) – неймовірний та фантастичний водночас;
- *silenzitudine* (silenzio + solitudine) – спокій, тиша та самотність;
- *squisilizioso* (squisito + delizioso) – чудовий на смак;
- *pazzurdo* (pazzo + assurdo) – божевільний та абсурдний водночас;
- *pizzorante* (pizzeria + ristorante) – ресторан-піцерія.

Семантичні неологізми (*neologismi semantici*) – це слова, що змінюють своє значення, проте написання залишається незмінним. Доречними прикладами можуть слугувати наступні слова:

• *navigare* (означає плавати, ходити в плавання) набуває нового значення у словосполученні *navigare in Internet* (блукати просторами інтернету) [9, с. 564];

• *orchestrare* (писати ноти для інструментів оркестру) також отримало нове значення, вживаючись у словосполученнях *orchestrare un'azione politica, una campagna elettorale* (проводити політичну діяльність, організовувати виборну кампанію) [6, с. 635];

• *vocale* (голосна літера) набуло нового значення у соціальних мережах і тепер вживається у ролі голосового повідомлення, як-от: *No ricevuto il tuo vocale*;

• *chiocciola* (равлик) – ще один неологізм, що утворився завдяки соціальним мережам *la chiocciola dell'indirizzo e-mail* (символ, який вживається на позначення електронної пошти).

Серед семантичних неологізмів достатньо яскравим прикладом є також слово *amicizia*, яке ми знаємо у значенні дружби. Натомість у 2019 році словник додав нове значення слова *amicizia* "дружба: відносини, які встановлюються між двома користувачами Facebook, коли вони висловлюють взаємну згоду на обмін контентом у своєму профілі" [10].

Окрім цього, як приклад можна навести слово *virale*. Взагалі цей прикметник довгий час стосувався медичної сфери, оскільки йшлося про вірус, щось, що стосується вірусу. Як відомо, вірусні захворювання дуже заразні – власне, саме тому слово *virale* набуло нового значення слова: те, що має тенденцію до поширення, поширене в мережі мільйонами користувачів.

Натомість L'Enciclopedia Italiana пропонує дещо іншу класифікацію: фактично, вона також говорить про семантичні неологізми, які виникають шляхом додавання нового значення до вже існуючого слова, і таким чином змінюється їх значення від інших неологізмів, які називаються лексичними [8]. В енциклопедії також згадуються так звані синтаксичні неологізми, які є більш-менш складними синтагмами; але це не окремі слова.

Як уже було зазначено вище, не всі нові слова фіксуються словниками. Для того, щоб слово стало неологізмом, недостатньо його просто вигадати та почати вживати; необхідно, щоб його вживання, незалежно від того, добре воно звучить чи ні, поширилося і стало де-факто частиною мови суспільства [5, с. 52]. Фіксацією таких лінгвістичних явищ в італійській мові займається

Accademia della Crusca. Після закінчення кожного календарного року на офіційному сайті Академії публікується список «нових слів», які увійшли до сучасної італійської мови за вказаний період.

Зокрема, за 2022 рік Accademia della Crusca включила до свого складу наступні лексичні одиниці:

Identità digitale – електронний та ІТ-інтерфейс людини, створений на основі ідентифікаційних даних, що дозволяє йому виконувати операції щодо взаємодій з державними установами в мережі (або в електронному вигляді); будь-яке комп'ютерне уявлення особистості.

Phygital – все те, що поєднує у собі фізичні та віртуальні об'єкти у комунікаційному просторі.

Memare – створювати, розповсюджувати та ділитися мемами; перетворити щось (зображення, відео тощо) на мем [2].

У цілому, поява та вживання таких неологізмів свідчить про те, що мова не уповільнюється та не зупиняє свій розвиток, однак навпаки, вона живе та розвивається.

Висновки. Кожна мова поповнює свій лексичний склад, розвивається та змінюється. Як бачимо з наведеного вище, італійська мова не є винятком, оскільки утворення неологізмів є достатньо активним процесом. Нові лексичні одиниці з'являються різними способами – частина є запозиченою з англійської чи інших мов, частина формується за допомогою способів словотвору. Однак у будь-якому випадку неологізми активно входять в ужиток та ще раз доводять, що мова – це складна динамічний організм, який постійно розвивається із суспільством та відображає усі зміни, що з'являються у сферах людської діяльності.

Література:

1. Яковенко, О. І. Дослідження проблеми визначення поняття “термін”. *Мовні і концептуальні картини світу* 14, 263 н. 2 (2004): 274–277.
2. Accademia della Crusca, <https://accademiadellacrusca.it/it/lingua-italiana/parole-nuove/> (Дата звернення 4.10.2023).
3. Adamo, Giovanni e Valeria Della Valle. *Le parole del lessico italiano* (Roma: Carocci, 2018).

4. Adamo, G., Della Valle, V., Neologismi, Ist. *Enciclopedia Italiana* (Vicenza, 2009).
5. Cardinale, U. Neologia e neologismi nell'Italia che cambia. *Il Mulino* (2021), 240.
6. Dardano, M., Trifone, P. *Grammatica italiana* (Bologna, Zanichelli, 1995): 636.
7. De Mauro, Tullio. *Grande dizionario della lingua italiana*, <http://www.gdli.it/>
8. *L'Enciclopedia Italiana* (дата звернення 23/09/2023), <http://www.treccani.it/enciclopedia/neologismo/>
9. *Lo Zingarelli – Zanichelli – Vocabolario della Lingua Italiana* (Zanichelli Editore S.P.A., 2013), 746.
10. Zingarelli, <https://dizionario.zanichelli.it/cultura-e-attualita/le-parole-del-giorno/parola-del-giorno/amicizia>
11. Zolli, P. Come nascono le parole italiane (Milano, Rizzoli Libri S. p. A, 1989), 226.
12. <https://www.iliesi.cnr.it/ONLI/entrata.php?id=16006>
13. https://www.treccani.it/vocabolario/fotoshoppare_%28Neologismi%29/
14. https://www.treccani.it/enciclopedia/twitterare_%28altro%29/

References:

1. Yakovenko, O. I. Doslidzhennya problemy vyznachennya ponyattya "termin". *Movni i konceptual`ni kartyny svitu* 14, 263 n. 2 [Study of the problem of defining the concept of "term". *Linguistic and conceptual pictures of the world*] (2004): 274–277.
2. *Accademia della Crusca*, <https://accademiadellacrusca.it/it/lingua-italiana/parole-nuove/> (Дата звернення 4.10.2023).
3. Adamo, Giovanni e Valeria Della Valle. *Le parole del lessico italiano* (Roma: Carocci, 2018).
4. Adamo, G., Della Valle, V., Neologismi, Ist. *Enciclopedia Italiana* (Vicenza, 2009).
5. Cardinale, U. Neologia e neologismi nell'Italia che cambia. *Il Mulino* (2021), 240.
6. Dardano, M., Trifone, P. *Grammatica italiana* (Bologna, Zanichelli, 1995): 636.
7. De Mauro, Tullio. *Grande dizionario della lingua italiana*, <http://www.gdli.it/>
8. *L'Enciclopedia Italiana* (дата звернення 23/09/2023),
9. *Lo Zingarelli – Zanichelli – Vocabolario della Lingua Italiana* (Zanichelli Editore S.P.A., 2013), 746.
10. Zingarelli, <https://dizionario.zanichelli.it/cultura-e-attualita/le-parole-del-giorno/parola-del-giorno/amicizia>
11. Zolli, P. Come nascono le parole italiane (Milano, Rizzoli Libri S. p. A, 1989), 226.
12. <https://www.iliesi.cnr.it/ONLI/entrata.php?id=16006>
13. https://www.treccani.it/vocabolario/fotoshoppare_%28Neologismi%29/
14. https://www.treccani.it/enciclopedia/twitterare_%28altro%29/

УДК 811.133

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 13.07.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 17.07.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.05>

ТЕОРІЯ ПРОВОКАЦІЇ ЗА МИРОСЛАВОМ КАРВАТОМ

Наталія Дмитрівна Ткаченко (Київ, Україна)

lbyjpfddh@ukr.net

кандидат філологічних наук

Стаття присвячена актуальній проблемі провокації як популярному різновиду маніпулювання, ґрунтовно розроблений польським доктором політичних наук Мирославом Карватом в його книзі “Theory of provocation. In Light of Political Science”. Відзначено позитивні та негативні провокації та їхнє функціонування у різних галузях суспільної діяльності та у повсякденному житті. Провокації змінюють відчуття, відношення, рішення, поведінку на незвичайні та накопичують кризові тенденції. Позитивні та негативні провокації класифіковано на активні та пасивні, емоційні та вербальні, заплановані та ненавмисні. М. Карват визначає засобом боротьби з деструктивною провокацією конструктивну провокацію, таку, що стимулює розум, пробуджує мислення та совість громадськості, викриваючи дійсні наміри провокаторів.

Ключові слова: *провокація, маніпуляція, комунікація, конструктивна, деструктивна.*

THEORY OF PROVOCATION AFTER MIROSLAW KARWAT

Nataliya D. Tkachenko (Kyiv, Ukraine)

lbyjpfddh@ukr.net

PhD (Philology)

The article is dedicated to the contemporary problem of provocation as a popular kind of manipulating, fundamentally developed by the Polish doctor of political sciences

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Theory of Provocation after Mirosław Karwat (in Ukrainian) [Teoriia provokatsii za Myroslavom Karvatom]

© Tkachenko N. D. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

Miroslaw Karwat in his book "Theory of provocation. In Light of Political Science". This book contains the typology of the forms and methods of provocations and their functioning in communication. The linguistic, sociolinguistic and psycholinguistic methods of analysis are used. Positive provocation is constructive, determined as challenge and is applied in flirting, games, pedagogy, family conflicts, etc. Negative provocation is destructive, targeted at forcing something out of someone. The rude forms of the verbal provocation include strong emotional expressions and may be explained after M. Karwat by the intellectual helplessness or narrow mind. Provocation influence evokes illusions, hopes, changes behavior, to unusual, e. g., brutal, accumulates crisis tendencies. Positive and negative provocations are classified into active and passive, emotional and verbal, intentional and unintentional, planned and unplanned, etc. Provocation is the kind of manipulation and when positive it can develop thinking. Deceitful manipulations may be aimed at conflict, antagonism, shocking, destroying mind, triggering emotions, etc. Constructive provocation stimulates mentality, awakens thinking and conscience of society, and reveals the provocateurs' intentions.

Key words: *provocation, manipulation, communication, constructive, destructive.*

Вступ. Політична боротьба, економічна конкуренція та міжособистісне суперництво культивують деструктивні методи комунікації, серед яких провокація є тактикою маніпулювання розумом людини у стратегії завоювання земного та суспільно корисного простору. Провокація є причиною локальних та глобальних людських трагедій – епідемій, воєн, отже, загроза життю на Землі. Навмисна або ненавмисна провокація порушує міжнародні відносини, сварить народи, сім'ї, призводить до одиничних та численних жертв. У наш вік суспільних негараздів та, як результат, страждаючої екології дослідження ідеологічних чинників провокацій та визначення методів боротьби з ними являють собою благородний намір розбудити розум та совість народів, навчити їх відрізняти добро від зла та жити й творити задля щастя всіх людей. Книга польського доктора політичних наук Мирослава Карвата "Theory of provocation. In Light of Political Science" є досягненням позитивної науки і сповнена турботи про теперішнє та наступні покоління, які страждають від кримінального мислення та ворожнечі, отже дослідження є актуальним і суспільно корисним.

Актуальність цієї статті пов'язана з обмаллю публікацій, які освітлюють концепт "провокація".

Мета дослідження полягає у виявленні соціального та психологічного змісту концепту "провокація", відтвореного лінгвістичними засобами.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Теорія провокації за Мирославом Карватом (Українською) [Teoriia provokatsii za Myroslavom Karvatom]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

Завдання: проаналізувати концепт “провокація”, його різновиди, форми та функції, систематизовані М.Карватом.

Методи дослідження: лінгвістичний, соціолінгвістичний, психолінгвістичний аналіз.

Постановка проблеми. Провокація як суспільне явище може відображати позитивну або негативну інтенцію в комунікації. Лінгвістичні засоби провокації використовуються неоднозначно, і її сприйняття може викликати помилкові реакції і дії. Тому дослідження інтенцій мовців має розкривати справжній смисл провокаційних висловлювань.

Основний зміст. У першій частині книги М. Карвата “Part One: What is Provocation?” аналізуються словникові визначення поняття “провокація” через частиномовну парадигму іменника *provocation*. Аналіз змісту концепту “провокація” представлений лінгвістичним польовим аналізом: компонентним аналізом домінанти – іменника *provocation*, дослідженням частиномовної функціональної парадигми іменника *provocation*, синонімічних груп іменника. Соціолінгвістичний аналіз іменника *provocation* здійснювався дослідженням морального портрету провокаторів, стильових засобів, інтерпретацією соціального змісту фразеологізмів зі значенням провокації. Автор не визначає соціальний та національний портрет провокаторів, характеризуючи їх як історичний і сучасний стереотип.

Особлива увага приділяється англійським та польським виданням словників як джерелам семантики іменника *provocation*, зокрема, словникам W. Kopaliński, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem*, J. Tokarski (ed.), *Słownik wyrazów obcych* та ін. Дослідження функціональної парадигми іменника *provocation* допомагає визначити ступінь негативного та позитивного значення у похідних частинах мови. Дієслово *to provoke* “провокувати” запозичене з латинської мови зі значеннями “спричиняти, називати, кидати виклик” походить від латинського дієслова *vocare* “кликати, викликати, зокрема, офіційно (юр.)” [2, р. 31; за 3, р. 417], основні значення дієслова *to provoke*: “підбадьорювати, викликати, вести та ін.”. Дієслово *to provoke* є носієм переважно негативного значення, означає агресію та деструкцію, які впливають на співіснування людей [2, р. 31] та мають за мету примусити когось віддати щось [2, р. 11]. Втім, наш приклад *to provoke laughter, interest* та ін. демонструє низький рівень негативу. Наводиться

синонім *evoke* зі значенням “стимулювати”. Інші значення дієслова *to provoke* – “дражнити, стимулювати, насмілюватись, спричиняти”. Контекстне значення дієслова *to provoke* проілюстровано у реченні: *When someone provokes or tries to provoke our unusual behavior by, for example, deliberately annoying us, or not agreeing with us* [2, p. 22]. Розмовне розуміння дії провокації відображене дієсловами *call* кликати, *summon* викликати, *invoice* “викликати (до суду)”, *cry* “кричати”, *invite* “запрошувати”, *encourage* “підбадьорювати”, *lead* “вести” та ін. [2, p. 19].

Значення іменника *provocation* відійшло від його латинської етимології [2, p. 30]. Іменник *provocation* називає дію, яка викликає примусовий ефект, висміювання, вандалізм або агресію. Втім, іменник *provocation* розвинув професійні значення в медицині, біотехнології та ін. [2, p. 24]. Згідно словника the PWN Dictionary of Foreign Words, провокація має значення дії спричиняти, стимулювати щось, обманне заохочення когось зробити щось, зазвичай небезпечне для нього, обманну дію секретного агента, яка шкодить певній організації [2, p. 30; 5, p. 610].

Прикметник *provoking* описує здебільшого психологічний ефект чиєїсь поведінки, враження, асоціації, почуття, досвід, вірування, більш-менш контрольовані реакції або інтенції. З іншого боку, цей прикметник характеризує людину, яка викликає збудження, тривогу, дисонанс, шок, непогодження, або непокору [2, p. 25, 28]. Слід додати, що прикметник *provoking* може набувати позитивного значення, характеризуючи явища, речі та ін., наприклад: *provoking proposal* можна розуміти як “цікава, вигідна пропозиція”.

Іменник *provocateur* номінує людину та демонструє відношення суспільства до людини, яка навмисно та постійно провокує інших на якусь діяльність або непрямо впливає на них обманними методами, одноразово виявляючи брутальність або заперечення прийнятих норм поведінки та ін. [2, p. 29]. Прикметник *provocative* характеризує діяльність провокатора. Іменник *provocateur* та прикметник *provocative* мають суб’єктивний негативний зміст. Комбінаційні особливості прикметника *provocative*, демонструють його переважний зв’язок із абстрактними іменниками, а не з назвами об’єктів, наприклад, їжу не називають провокаційною; але вона може провокувати епідемію: *We will not say that food is provocative, provoke epidemic* [2, p. 26]. Наші приклади: *provocative smell, provocative add, provocative price, discount*,

отже, провокаційність в цих прикладах пов'язана не з об'єктом – їжею, а з якостями та пропонуванням їжі.

Автор справедливо відзначає, що провокації відображаються мовленнєвими та не мовленнєвими засобами: *behavior, gestures, work, initiatives, protests, specialized language* [2, p. 28; за, 3 p. 417]. Провокація зі специфічним наміром, визначена висловом, жестом або дією, зумовлена попереднім або наступним контекстом. Контекстні вживання прислівника *provocatively* підтверджують аксиональний компонент його значення, наприклад, *behave provocatively, smile provocatively*. Похідні метафоричні значення іменника *provocation* відображені синонімами *arousing, triggering, or causing*. *Arousing* розуміється як спонукання когось зробити щось подібно до психологічного або психоморального еквівалента фізичної дії *pushing, poking, and stabbing* [2, p. 75].

Метафоричні назви провокації уключають виклик, обзивання, наприклад: *to call someone* “викликати когось на бійку, полишити положення, дістатись ворітця в крикеті” [2, p. 52]; *to call someone names* означає “обзивати, тобто описувати когось образливо”. Метафора *to throw down the gauntlet* репрезентує особливий різновид подання знаку: “кинути рукавицю на землю”, який традиційно вважається викликом. Інші значення цього фразеологізму: “підбадьорювати, викликати на суд, дискусію, з'ясувати права, конкурувати, змагатись, кидати виклик за вимогами й потребами суспільства а також з відчаю, зі злості, для виявлення неповаги; стимулювати когось зробити щось, викликати враження, уяву, почуття, настрій, думки; спричиняти події, зміни, стан справ” [2, p. 73, 74]. Польські метафори додають значення “розбурхувати емоції, спокушати, під'юджувати, баламутити” [2, p. 33, 34]. Метафора *bait* [2, p. 34]. відтворює психофізичну провокацію спокуси, розбещення [2, p. 37].

М. Карват розробив типологічну класифікацію різновидів провокації. Розрізняючи позитивні та негативні провокації та їхнє функціонування у різних галузях суспільної діяльності та у повсякденному житті, автор визначає найпростішу позитивну провокацію – *challenge* “виклик” [2, p. 17], вживану у флірті, іграх, педагогіці, сімейних суперечках та ін. Викликом можуть бути також порівняння, вимога відповіді на похвалу, критику та ін.; брутальні форми вербальної провокації: лайка, приниження особи, цькування та ін.; невербальна образа, наприклад, образлива поведінка. Ці провокації, як

справедливо зазначає М. Карват, можуть пояснюватись інтелектуальною безпомічністю та обмеженим мисленням [2, р. 77, 81].

Описано випадкову та навмисну провокацію, її ефект, зокрема, ефект бумерангу, наприклад, в рекламі він може бути ненавмисною реактивною провокацією. Провокації можуть спричинятись природними чинниками, наприклад, психофізичними, а також чим завгодно й ким завгодно з інтенцією або без інтенції. Треба розрізняти ненавмисні провокації, викликані нервовим збудженням, страхом та зловмисні загрозливі; пасивні, наприклад, мімікою, емоціями: *cheerfulness, nervousness – moods of passive provocation* [2, р. 49] та активні провокації словом або дією. Іntenції провокування можуть бути прагматичними або чисто комунікативними.

Позитивні та негативні провокації класифіковано на реактивні (спонтанні), ініціативні (заплановані) та зворотні, конкуруючі, спрямовані на отримання переваги в комунікації. Провокації викликають ілюзії, надії, стимули та ін. [2, р. 39], міняють поведінку, відчуття, відношення, рішення на незвичайні, брутальні, полишають контроль, накопичують кризові тенденції [2, р. 44], отже спричиняють психофізичну та моральну шкоду розуму.

Провокація є різновидом маніпуляції, яка буває свідомою та підсвідомою. Маніпуляція як і провокація сама собою не є негативною операцією, вона може розвивати розум. Маніпуляція як виклик є звичайним символічним комунікативним актом [2, р. 84], а може бути націлена на конфлікт, антагонізм [2, р. 289]. Маніпуляції бувають провокаційні та не провокаційні, як, наприклад, комплімент, якщо він не містить приховану злу інтенцію [2, р. 67]; обманна маніпуляція аморальна, вона буває майстерною та підступною [2, р. 65]. Маніпуляція може бути непередбаченою, неконтрольованою, ненавмисною, а може містити стереотип передбачуваності. Переваги запланованої маніпуляції полягають в утворенні сценаріїв “шокуючих ситуацій та станів, порушення розуму, розбурхування почуттів, зниження комунікативної здатності” [2, р. 84].

Маніпуляція як різновид брехливої провокації може бути відвертою образою, викликом та придушенням волі дії та рішення об’єкту маніпуляції. За А. Грегорчиком маніпуляції та провокації можуть бути й нешкідливим впливом, але таким, що зумовлює певний напрямок думок об’єкту впливу [2, р. 61; за, 1, р. 172]. Навпроти, негативна маніпуляція здійснює прихований деструктивний вплив на людину, полишає її самоконтроль та контроль

ситуації і включає образу. Тактична маніпуляція має когнітивні, емоційні та прагматичні переваги у зриву можливості об'єкту мислити, маневрувати та у нав'язуванні почуттів, в управлінні комунікацією тактиками створення ситуації і, в результаті, зменшенням можливостей реципієнта досягти певних комунікативних результатів [2, р. 66]. Це здійснюється порушенням напрямку мислення, заплутуванням та випередженням об'єкту в чомусь. Тактичні маніпуляції відтворюють обман двозначними та містичними знаками, брехливою інформацією, перебільшеними дезорієнтуючими заявами, *bluffing* (обманним залякуванням), *cornering* (загнанням у кут, метафора), вампіризмом, *blackmailing* (шантажуванням), штучним прискоренням або відкладенням дій або рішень [2, р. 68] задля стресування людини.

У другій частині книги “The Subtlety and Complexity of Provocation Acts” описуються тонкощі провокації як складного комунікативного акту. Провокації класифікуються за часом: проміжні, постійні, послідовні; за кількістю: серійні, найефективніші (одночасні або примножувальні), каскадні, акумульовані; за формою: комунікативні; корисністю: продуктивні та паразитичні; за мораллю: зрадні, ігрові та ін.

В третій частині “Provocation as a Tool in Politics” розглядається вживання провокаційних тактик у політиці. Політичні провокації націлені на викриття помилок, перебільшення недоліків та зосередження уваги громадськості на них. Провокаційні технології здійснюються просто викликом або сценарієм, маніпулюванням подіями, розвитком ситуації з метою примусити когось прийняти виклик боротьби, сприяти поділу суспільства, спрямуванню його енергії на конфлікт, паралізуючи цим існуючу систему суспільства, в той же час відвертаючи увагу від усього незручного і від своїх провокаційних дій [2, р. 179]. Засобами політичних провокацій можуть бути інтриги, кримінальні дії, наклепи та ін. [2, р. 187-188; за, 4, р. 157– 158].

В четвертій частині “Syndromatic Brutal Provocations” наводяться приклади брутальних форм провокації. На завершення дослідження М. Карват визначає конструктивну провокацію, яка стимулює мислення, пробуджує совість громадськості, засобом боротьби з деструктивною провокацією, незнанням, легковір'ям і безпомічністю, викриваючи дійсні наміри провокаторів.

Висновки та перспективи дослідження. Аналіз книги М. Карвата "Theory of provocation. In Light of Political Science", присвячений дослідженню концепту "провокація", виявляє лінгвістичні, соціологічні та психологічні чинники побудови типологічної класифікації різновидів, форм та проявів провокації як ідеологічного та психологічного чинника керування людьми, викриває шкідливу сутність деструктивної провокації в комунікації. Використання автором книги польських словників підтверджує значущість міжнародного досвіду у дослідженні соціальних концептів. Підсумовуючи аналіз книги М. Карвата слід наголосити на сучасному висвітленні концепту "провокація" для суспільства, де маніпулювання розумом вважається прийнятим способом спілкування, сприяє відчуженню та ізоляції людей з-за недружніх та шкідливих намірів. Викриття деструктивного впливу провокацій є викликом суспільству задля інтегрування у високоморальну європейську та глобальну єдність. Виховна та дедуктивна цінність дослідження концепту "провокація" полягає в оберненні освіти до етичних та естетичних царин, які надихають людей на матеріальну та суспільну творчість заради духовного багатства й моральної чистоти їхнього життя. Подальші розвідки спрямовані на аналіз позитивних та негативних засобів комунікації у культурі мовлення.

Література:

1. Grzegorzczak, A. *Życie jako wyzwanie. Wprowadzenie w filozofię racjonalistyczną* (Warsaw, 1995).
2. Karwat, M. «Theory of Provocation. In Light of Political Science», trans. by Mikołaj Golubiewski. *Studies in politics, security and society* 44 (2022).
3. Kopaliński, Wł. *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem* (Warsaw 1994).
4. Szulczewski, M. "Prowokacja," in: *Czas w słowach odbity* (Warszawa, 1986).
5. Tokarski, J. (ed.), *Słownik wyrazów obcych PWN* (Warsaw, 1980).

References:

1. Grzegorzczak, A. *Życie jako wyzwanie. Wprowadzenie w filozofię racjonalistyczną* (Warsaw, 1995).
2. Karwat, M. «Theory of Provocation. In Light of Political Science», trans. by Mikołaj Golubiewski. *Studies in politics, security and society* 44 (2022).
3. Kopaliński, Wł. *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem* (Warsaw 1994).
4. Szulczewski, M. "Prowokacja," in: *Czas w słowach odbity* (Warszawa, 1986).
5. Tokarski, J. (ed.), *Słownik wyrazów obcych PWN* (Warsaw, 1980).

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Теорія провокації за Мирославом Карватом (Українською) [Teoriia provokatsii za Myroslavom Karvatom]

© Ткаченко Н. Д. [Tkachenko N. D.], lbyjpfddh@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2'27:808.5

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 01.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 04.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.19 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.06>

ФУНКЦІЙНІСТЬ ВЕРБАЛЬНОГО МИСЛЕННЯ В РОМАНІ “КРІСЛО-ГОЙДАЛКА” АННІ ЕРНАНДЕС

Олена Юріївна Сайфутдінова (Львів, Україна)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

кандидат філологічних наук, кафедра французької та іспанської філології

Львівський національний університет імені Івана Франка

(Міністерство освіти і науки України)

79005, м. Львів, вул. Університетська, 1

Андрій Валерійович Степанов (Львів, Україна)

stepanovandriy@gmail.com

доцент кафедри іноземних мов

Львівський торговельно-економічний університет

(Міністерство освіти і науки України)

79010, м. Львів, вул. Братів Тершаковців 2а

Стаття присвячена відображенню вербального мислення персонажів у романі “Крісло-гойдалка” Анні Ернандес. Зауважено, що текст відображає лише мислення головних героїв. Визначено функції, які виконує зображене в романі вербальне мислення персонажів: художнє відтворення особистостей з їхніми найістотнішими рисами, психологізація мотивів, якими керуються персонажі, побудова яскравих титульних образів, врівноваження сюжетної лінії роману. Вивчено спосіб зображення вербального мислення: монолог, внутрішній діалог, епістолярний монолог.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Functionality of Verbal Thinking in the Novel the Rocking Chair by Anna Hernández (in Ukrainian) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romanі “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,

Stepanov A. V. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

Проаналізовано психологічну природу вербального мислення в кожній ситуації. Підкреслено кінематографічність роману “Крісло-гойдалка” і вказано на доречність вивчати роман крізь призму семіотики кіна. Як перспективу подальших наукових досліджень запропоновано вивчати функціонування вербального мислення персонажів, зображеного в романі “Місяць над вітряками” Анни Ернандес.

Ключові слова: вербальне мислення, внутрішній діалог, монолог, психологізм, кінематографічність.

FUNCTIONALITY OF VERBAL THINKING IN THE NOVEL THE ROCKING CHAIR BY ANNA HERNÁNDEZ

Olena Yu. Saifutdinova (Lviv, Ukraine)

olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua

PhD (Philology), Associate Professor at French Philology Department

Ivan Franko National University of Lviv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79005

Andriy V. Stepanov (Lviv, Ukraine)

stepanovandriy@gmail.com

Associate Professor at the Department of Foreign Languages

Lviv University of Trade and Economics

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

2a Brativ Tershakovtsiv Str., Lviv, Ukraine, 79010

The paper deals with the reflection of verbal thinking of the characters in the novel The Rocking Chair by Anna Hernández, a contemporary author of Spanish detective novels. It outlines the main thematic directions and features of journalistic and literary activities of Anna Hernández. It is noted that the text of the novel “The Rocking Chair” reflects the thinking of only the main characters, which gives their personalities a special status within the narrative. The verbal thinking of Elena Rius, Nils Åkerman and Mykola Solonenko is singled out. The functions performed by the verbal thinking of the characters portrayed in the novel are determined as follows: artistic reproduction of the characters with their most essential features, psychological focus on the motives that guide the characters, creation and depiction of vivid title images, and a balanced storyline of the novel. The research touches

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Функційність вербального мислення в романі “Крісло-гойдалка” Анни Ернандес (Українською) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romanі “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Сайфутдінова О. Ю. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,

Степанов А. В. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

upon some ways of representing verbal thinking: a monologue, an internal dialogue, and an epistolary monologue. The psychological nature of verbal thinking is analysed in all situations where it is illustrated. In some cases, verbal thinking reflects the search for solutions in a life situation, while in others it is a search for a better model of oneself and is close to a psychotherapeutic technique with which characters try to help themselves. The vivid visual and auditory effects, which are present in the narrative of “The Rocking Chair”, reveal certain features of cinematography bringing the novel closer to a film script. In view of the above, it is appropriate to study the novel through the prism of cinema semiotics. As a prospect for further research, it is proposed to study the functioning of the protagonists' verbal thinking depicted in other contemporary detective novels, in particular in “The Moon over the Windmills” by Anna Hernández, a recently published novel, which continues the storyline of “The Rocking Chair” and deals with the same characters set in new circumstances.

Key words: verbal thinking, internal dialogue, monologue, psychologism, cinematic quality.

Вступ: Проблема художнього узагальнення і відображення дійсності в літературі є актуальною в кожний час і в кожній країні. Сучасний львівський літературознавець і відомий перекладач Віктор Володимирович Дмитрук найуніверсальнішим художнім методом вважає реалізм, як це можна пригадати з його дорогоцінних лекцій з історії світової літератури, які Віктор Володимирович читав у ЛНУ імені Івана Франка на початку 2000-их років. Цей погляд підживлено досвідом найвдалих літературних спроб і найглибших літературознавчих досліджень, що їх репрезентував, до прикладу, майстер слова Хорхе Луїс Борхес. Рецепт успіху творів Хорхе Луїса Борхеса, на нашу думку, була його творча “вседозволеність”. Професор Аксель Гаске, фахівець з іспанської мови та літератури університету Клермон-Оверні (Франція) у своїй лекції “Борхес: читання, переклад та інтерпретація *Вигаданих історій*,” прочитаній в ЛНУ 7 травня 2023 року зазначив, що художня література для письменника та публіциста Х. Л. Борхеса не мала меж: він уважав літературою усе, включаючи священні тексти та історію, змішував реальні події та персонажів із вигаданими; для літературного твору годиться усе, що свідомість здатна осягнути як реальне. Як передумови успіху, геній пріоритезував читацьке сприйняття та психологічну складову літературного твору. Так, у

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Functionality of Verbal Thinking in the Novel *The Rocking Chair* by Anna Hernández (in Ukrainian) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romani “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,

Stepanov A. V. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

своєму есеї “Забобонлива етика читача” Х. Л. Борхес рве стереотипи, пов’язані з “Доном Кіхотом”, одним із найчитаніших романів у світі: “Ось, до прикладу, “Дон Кіхот”. Іспанська критика, попри безсумнівну велич цього роману, не побажала подумати, що його найбільшою (і, мабуть, єдиною неспростовною цінністю) є психологічна цінність, а натомість приписує романові стилістичну щедрість, яка багатьом здається загадковою” (тут і далі переклад наш. – О. Сайфутдінова, А. Степанов) [3, с. 20].

Сучасна іспанська література, осягаючи та відображаючи дійсність, змагаючи за художнє її узагальнення в цю емоційну вірусно-депресивну допамінову цифрову добу, тяжіє до психологізму. Жаданою є така література, яка би запропонувала сучасній людині форми і смисли, здатні допомогти їй у досягненні особистісних перемог, допомогти людині подолати всі внутрішні труднощі та зовнішні колізії. Саме такою – сповненою внутрішньої особистісної сили – є літературна діяльність сучасної іспанської письменниці, журналістки та блогерки Анни Ернандес. Через текст роману “Крісло-гойдалка”, а також завдяки інтерв’ю та блогам ми спробуємо осягнути особливості художнього методу письменниці та функційність вербального мислення, відображеного в романі.

Основний зміст: Анна Ернандес з дитинства володіла мистецтвом оповідача і створювала власні казки, що логічно сприяло тому, аби зробити творчо-розповідну діяльність своїм фахом [7]. В Автономному університеті Барселони Анна Ернандес здобула професію журналіста, а відтак і післядипломну освіту за фахом консультанта з іміджу та комунікацій. Надзвичайно багатий професійний та емоційний досвід письменниці одержує на радіо та на телебаченні, працюючи в 2013-2017 рр. на іспанському національному радіо RNE та з 2014 року – на іспанському національному телебаченні RTVE. Анна Ернандес – соціальний журналіст: вона готує репортажі про непересічних особистостей. Сюжети Анни Ернандес – це натхненні історії успіху – особистісного, соціального, мистецького, спортивного. За кожною такою історією – велика праця, особистісна перемога, тріумф гуманістичний ідеалів; водночас герої досягають звершень насамперед завдяки подоланню стереотипів, упереджень, фізичних труднощів. Часто сюжети журналістських робіт Анни Ернандес видаються фантастичними,

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Функційність вербального мислення в романі “Крісло-гойдалка” Анни Ернандес (Українською) [Funktsiynist verbalnoho myslenня v romanі “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,

Степанов А. В. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

позаяк кожен герой її історій – це людина з великою силою духу, яку не щодня можна побачити в такій розкішній подачі.

Окремої уваги заслуговують оповідання та аудіооповідання Анни Ернандес: усім цим творам властиві динамізм, емоційність, психологізм, вагома естетична складова, яскравість образів, реалізм, комбінування зорових і аудіальних образів, кінематографічність. 2019 року виходить друком кримінальний роман “Крісло-гойдалка”, 2022 року – роман “Місяць над млинами”, який продовжує сюжет першого роману. Вагомим напрямом професійної діяльності Анни Ернандес є літературні майстерки, за допомогою яких досвідчена авторка ділиться секретами архітектури та особливостями всіх процесів у побудові прозової оповіді. Одна з перших майстерок, які пропонує Анна Ернандес – це “Терапевтичне письмо”. Значення цієї форми творчості письменниці аргументує так: “Письмо є елементом найпоширеніших практик у психотерапії, пропонованій різними школами. Це один із найкращих способів зробити лад у своєму внутрішньому світі та попрацювати із самопізнанням. Ця майстерка дає нам літературні вправи, аби порозмірковувати, віднайти спокій, відновити добре самопочуття, сформувані свіжі цілі в житті та поміняти рутину” [8].

Варто зауважити, що подібний вид психотерапії практикують і деякі герої роману “Крісло-гойдалка”. Це демонструють листи, щоденник та інші зразки вербального мислення, відтворені у романі. Присутність подібних текстових вкраплень у творі забезпечує реалістичне зображення особистостей. Вербальне мислення персонажа заглиблює читача у внутрішній світ персонажа, надає рельєфу його особистості. Не кожного героя роману “Крісло-гойдалка” торкнувся цей спосіб зображення: авторка лише подає нам думки головних героїв – Елени Ріус, Нільса Окермана та Миколи Солоненка. Натомість другорядні персонажі, що опинилися поза трикутником, змальовані грубішими штрихами. Щоправда в романі присутнє також вербальне мислення Маргарети, дружини Нільса Окермана, трансьоване через її особистий щоденник. Щоденник також заслуговує уваги (нижче ми повернемося до його значущості), але загалом Маргарета випадає з любовного трикутника, і її образ не впливає на розвиток подій у романах “Крісло-гойдалка” та “Місяць над млинами”.

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Functionality of Verbal Thinking in the Novel the Rocking Chair by Anna Hernández (in Ukrainian) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romanі “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,Stepanov A. V. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

Вербальне мислення персонажів, зображене в романі, персоніфікує кожного героя, оживляє його образ, позаяк відкриває читачеві його багату особистість. Вербальне мислення демонструє емоції та почуття, зрештою воно навіть репрезентує атитюд персонажа і пояснює мотиви його поведінки. Так, функція і мета вербального мислення є особливою та непроминальною – спортретувати душу персонажа. Якщо реалістичний художній метод передбачає самотійне “життя” персонажів, то зображення вербального мислення, на нашу думку, створює надреалістичну ілюзію особистості, чим збагачує реалістичний метод. Вербальне мислення у романі “Крісло-гойдалка” має і монологічну, і діалогічну форму, – остання є рідкісним явищем і вимагає високого рівня авторського мистецтва. У романі Анни Ернандес обидва способи подачі вербального мислення формують його сюжетно-композиційну структуру та підтримують рівновагу оповіді, аби не перевантажити примхливого читача. З метою досягнення цієї рівноваги вербальне мислення кожного з головних героїв зображено в різний спосіб. Найбільше формальних репрезентацій має вербальне мислення Елени Ріус. Внутрішній монолог є найпростішим способом показати вербальне мислення Елени. На початку роману воно спрямоване на усвідомлення героїнею її соціальної ролі та на пошук ідентичності: *“Estoy harta de que me llamen Miss Cataluña. ¿Tendré yo la culpa de ser catalana y guapa? Mujer, policía, joven y lista, igual y trepa para los polis de la caverna / Мені набридло, що мене звуть Міс Каталонія. Чи я винна, що я каталонка і що я красива? Я – жінка, поліціянтка, молода і розумна, я ще й покажу хлопцям із нашого відділку, хто є хто”* [6, с. 27]. Пізніше вербальне мислення Елени забезпечує їй виживання в полоні: *“Es urgente vomitar y buscar el interruptor... Me han drogado... puedo estar teniendo alucinaciones. / Я маю негайно очистити шлунок і знайти вмикач... Мені ввели якийсь препарат... у мене, мабуть, галюцинації”* [6, с. 66]. Потім, коли в героїні виникає ця сама галюцинація, залишки свідомості орієнтують Елену, промовляючи до неї голосом комісара Гектора Леаля, її наставника: *“No pierda el tiempo, Rius. Ahora tiene luz. Registre el espacio. / Не марнуйте часу, Ріус. Тепер Ви маєте світло. Огляньте приміщення”* [Там само]. Так само героїня з’ясовує для себе обставини та шукає спокій за допомогою вербального мислення, яке вона звертає до уявного комісара: *“Comisario, estoy jodida... No sé quién me ha traído aquí ni por qué. / Комісаре, я в халепі... Я не знаю, хто і навіщо мене сюди*

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Функційність вербального мислення в романі “Крісло-гойдалка” Анни Ернандес (Українською) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romanі “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,Степанов А. В. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

привіз” [6, с. 68], до Нільса: “Lo siento, no he podido cuidar bien a tu hijo. Me han quedado tantas canciones por cantarle y tantas cosas que decirte a ti en el lago. / Вибач, я не змогла як слід подбати про твого сина. Я ще стільки пісень мала йому заспівати, стільки всього мала сказати тобі на озері” [6, с. 90] або до Миколи: “No solo eres un huérfano,... eres eso, un huérfano triste cuyo padre amado murió en acto de servicio. / Ти не просто сирота,.. ти сумний сирота, чий коханий батько загинув, виконуючи службовий обов’язок” [6, с. 127]. Спілкування Елени з Миколою досягає свого апогею – це розмова між душами персонажів – завдяки діалогу, утвореного репрезентаціями їхнього вербального мислення (сцена мовчання з питтям горілки, сцена Миколиної відвертості з кріслами-гойдалками), а також завдяки комбінації мовлення та репрезентацій вербального мислення. У сцені з кріслами-гойдалками вербальне мислення Елени звернене до викрадача, до Миколи: “Haces que no quiera saber lo malo de ti... Y soy policía... ¿Cómo es posible eso? / Ти робиш так, що я не хочу знати нічого поганого про тебе... Але я – поліціантка... Як таке можливо?” [6, с. 211]. Монолог, який Елена висловлює на прийомі в психіатра, стає підсумком її вербального мислення в романі. За допомогою сеансу героїня намагається позбутися своїх емоцій, які нею оволодівають. Психотерапія працює згідно з законом мовленнєвого поглинання емоцій, коли пацієнтка розповідає про все, що відчуває: “у разі послідовної вдумливої розповіді про емоцію, яку переживають, вона поглинається мовленням і щезає. Висловлене у зв’язній розповіді емоційне переживання і вислухане кимось “щезає” разом зі словами, використаними для розповіді” [1, с. 41]. Монолог Елени в психіатра демонструє ще одну опцію, за допомогою якої сучасна література зображує закоханість: “...Quiero sentirme libre y no puede ser porque está él... No quiero hablar de él... y hablo... Hablo de él conmigo misma... / ...Я хочу відчувати себе вільною, але це неможливо, бо є він... Не хочу говорити про нього, але говорю. Говорю про нього сама з собою...” [6, с. 307]

Вербальне мислення Миколи Солоненка в романі “Крісло-гойдалка” не завжди позначене лапками, і, слід зазначити заздалегідь, що в цій розвідці ми беремо до уваги лише оформлене вербальне мовлення персонажів. Вербальне мислення Миколи відображає його тактику під час викрадення: “Uno: cinta americana en la boca. Dos: trapo empapado de sedante sobre la nariz. Tres: brazos

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Functionality of Verbal Thinking in the Novel the Rocking Chair by Anna Hernández (in Ukrainian) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romani “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,Stepanov A. V. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

a la espalda. Cuatro: bridas en muñecas y tobillos. Cinco: cacheo. / Один: скотч на рот. Два: ганчірка, змочена седатором, на ніс. Три: руки до спини. Чотири: пута на зап'ястя і на щиколотки. П'ять: обшук" [6, с. 43]. Ближче ми знайомимося з героєм тоді, коли авторка дає нам читати його думки під час спілкування з Еленою (сцена з кріслами-гойдалками): *"No puedo contarte todo lo que he hecho. Tú haces que distinga el bien del mal a tu manera. / Я не можу розказати тобі всього, що зробив. Ти змушуєш мене бачити добро і зло твоїми очима"* [6, с. 211]. Найповніше особистість Миколи розкрито через вербальне мовлення, репрезентоване в його листах до Елени. Листи Миколи Солоненка – це насамперед психотерапія, якої потребує його травмована і обтяжена гріхом особистість: *"Existo en silencio porque no tengo nada que decir que pueda entenderse aquí. Ni siquiera yo puedo entenderlo. Necesito un interlocutor para ello. Un único interlocutor. Mi final y principio. Tú. Imagino que hablo contigo... Si quieres seguir leyéndome, viviré. / ...Я існую в тиші, бо не можу сказати нічого такого, що б тут зрозуміли. Навіть я не можу цього зрозуміти. Для цього мені потрібен співрозмовник. Єдиний співрозмовник. Мій кінець і мій початок. Ти. Я уявляю, що розмовляю з тобою... Якщо ти хотітимеш мене читати, я житиму"* [6, с. 298-299].

Вербальне мислення поліціанта Нільса Окермана спрямоване насамперед на пошук викрадача. Це мислення репрезентоване здебільшого внутрішніми діалогами, і цю діалектику підігрують запитання: *"¿Es posible que alguien haya entrado en mi casa? Si eso es así, ha sido antes de que conocieramos a Elena. / Чи міг хтось заходити до мого дому? І, коли так, то це було до знайомства з Еленою"* [6, с. 110]. Деякі запитання є риторичними, як і звертання: часто в своєму вербальному мисленні Нільс звертається до Миколи, запитуючи про його таємниці: *"¿Quién eres en realidad, Górski? Tú estuviste en el entorno de mi hijo y Elena, en medio. ¿Dónde los tienes? / Хто ти насправді, Горський? Ти був десь поряд із моїм сином та Еленою. Де ти їх тримаєш?"* [6, с. 191]. Також Нільс апелює до Бога, аби відновити внутрішню рівновагу: *"¿Qué hago, Dios mío? Guíame. Guíame de nuevo como cuando has impedido que matara a Elena o que yo mismo me volara la cabeza. / Що я роблю, Боже мій? Веди мене. Веди мене знову, як тоді, коли не дав мені убити Елени і вберіг мене від самогубства"* [6, с. 252]. Вербальне мислення допомагає поліціантові знайти слід викрадача; Нільс висловлює здогадки, підхоплює і повторює слова співрозмовників, які можуть

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Функційність вербального мислення в романі "Крісло-гойдалка" Анни Ернандес (Українською) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romanі "Krislo-hoidalka" Anny Ernandes]

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,

Степанов А. В. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

його привести до істини: *“Lejos, pero cerca / Він поряд, хоч і далеко”* [6, с. 185]. У кінці роману, однак, вербальне мислення Нільса набуває зловісного тембру: *“Esto no acabará así. ¡Desgraciados! Convertiré vuestras vidas en un infierno. No necesitaré mataros. Vosotros mismos querréis morir / Я так цього не залишу. Нещасні! Я перетворю ваше життя на пекло. І мені навіть не треба буде вас убивати. Ви самі зажадаєте смерті”* [6, с. 348]. Таким чином поліціант висловлює свою погрозу Елені та Миколі, що свідчить про трансформацію його особистості: із невтішного батька, що шукав свого викраденого сина, Нільс Окерман перетворюється на ревнивого агресора.

Вербальне мислення Маргарети представлене лише епізодично – рядками з її щоденника, в якому вона повідомляє про життєві події, особисті переживання та побоювання; у щоденнику Маргарета описує сімейну кризу та відображає особистісну кризу Нільса: *“Vuelve cada noche apestando a whisky. Hoy me ha amenazado... No quiero que el bebé que llevo dentro conozca a la bestia de su padre. No quiero que sepa que fue fruto de sus vejaciones. Quizás no lo fueron porque yo siempre intenté complacerlo, pero no lo conseguí. / Щовечора від нього тхне віскі. Сьогодні він мені погрожував... Я не хочу, щоб дитина, яку я ношу, знала, що її батько – тварина. Не хочу, щоб знала, що вона є результатом його зловживань. Може, все не так, бо я сама завжди прагнула задовольнити його, але мені цього не вдалося”* [6, с. 34-35]. Щоденник Маргарети органічно вкладається в сюжет роману: він є ретроспективою, яка пояснює передумови і причини актуальних подій: народження хворого Нільсового сина і складні стосунки в шведській сім’ї. Маргарета стала першою, хто зміг розібратися в собі та зарадити своїм особистісним проблемам, зокрема за допомогою щоденника, який спрацював як психотерапевтична техніка. Образ Маргарети Окерман репрезентує найгармонійнішу з усіх зображених в романі особистостей.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що написання щоденника, себто відтворення вербального мислення, є цінною психотерапевтичною технікою, засобом для конструктивного внутрішнього діалогу для реальних людей, чії образи можуть стати прототипами персонажів. Про терапевтичну користь щоденників твердять і психологи, і письменники, і блогери. До прикладу, Амарна Міллер пояснює, як використовувати щоденник для саморегуляції та самоорганізації: *“Porque, cuando escribes todos los días inevitablemente te haces*

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Functionality of Verbal Thinking in the Novel the Rocking Chair by Anna Hernández (in Ukrainian) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romani “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,Stepanov A. V. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

preguntas. Por ejemplo: *¿Estoy dando los pasos que tengo que dar para conseguir el trabajo que quiero?* o *¿Estoy reaccionando de la manera en la que me gusta reaccionar?* у *¿Si no es así, por qué?* / Адже, коли ти пишеш щодня, ти обов'язково ставиш собі певні запитання. До прикладу: “*Чи правильні кроки я роблю на шляху до роботи, якої я хочу?* або *Чи я реаую так, як мені подобається?* і *Якщо це не так, то чому?*” [9]. Та найкраще про значення та природу діалогу розповідав естонський науковець – культуролог, літературознавець і семіотик – Юрій Лотман: “Це слова Лотмана: *діалог передує мовленню і породжує його*” [5]. Про внутрішній діалог і про присутність діалогу в листах Юрій Лотман зазначав наступне: “Той, хто писав, мав перед собою неначе два адресати: писав своєму другові або коханій і одночасно писав сам собі. [...] Людина пізнає сама себе не лише через свої вчинки, але і через свої думки. А думки, не висловлені словами, – це ще не ті думки. [...] У писанні, звісно, є акт самопізнання. І в цьому сенсі ані телефон, ані телеграф замінити того не можуть” [2]. Тож ми дозволимо собі з упевненістю стверджувати, що особисті щоденники та листи – це спосіб комунікації особистості самої з собою.

Якщо ж звернути увагу на комунікацію всіх знакових систем роману “Крісло-гойдалка”, то й неозброєним оком можна спостерігати залученість до текстової оповіді яскравих авдіальних та візуальних ефектів, що різко виділяються і створюють додатковий наративний рельєф.

Музика – пісня – супроводжує самотній образ Миколи, коли він прибуває до Стокгольму і авторка вперше представляє його образ читачам. Кульмінаційна сцена, в якій Елена виправдовується перед Миколою, а насправді повідомляє інформацію про своє переховування Нільсові, також відбувається під акомпанемент пісні. Пісня, яку Елена слухає в навушниках під час перельоту з України до Швеції, збагачує оповідь, створює атмосферу. Аби зануритися в ці сцени, слід пізнати і мелодії, і слова цих пісень.

Анна Ернандес пояснює цей синкретизм так: “Насправді я живу музикою, сучасною музикою... Тож для мене звичним є... танцювати, аби відтворити сцену, яку я потім писатиму. Тобто ти маєш синхронізуватися з музикою кожного персонажа, адже кожен має свою історію; не лише музику, але також книги, смаки. Музика йде за нами усюди” [4].

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Функційність вербального мислення в романі “Крісло-гойдалка” Анни Ернандес (Українською) [Funktsiiniist verbalnoho myslenia v romanі “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,

Степанов А. В. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

Однією із найяскравіших візуальних сцен є момент, коли Микола та Елена бавляться з Акселем біля будинку в лісі, а за ними – з різних боків – спостерігають ботанік Едвін Хосе та авторка; виникає враження, що сцену знімають дві різні камери, а звукові сцени повторюються: Елена кличе до себе Аксея, а Микола дорікає Елені, що вона вдивляється в гущавину соснового лісу. Коли Нільс Окерман підходить до будинку, то бачить таку саму сцену – подібну до сімейної ідилії. Великої уваги заслуговують пейзажі, інтер'єри та колористика. Окремі діалоги між персонажами наділені авторськими уточненнями щодо тембру голосу, емоцій, виразу облич, жестів, тож виникає можливість усе це відтворити в грі акторів.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок: Особистості, яких змалювала Анна Ернандес у “Кріслі-гойдалці”, мають високий рівень художнього зображення. Крім того кожен персонаж має свій ідіостиль, а в деяких ситуаціях герої асоціюються з мелодією чи піснею, ми їх бачимо на тлі інтер'єрів або природних чи урбаністичних пейзажів, які є сценою і для всілякого сюжетного дійства, і для емоційного позування, до якого вдаються персонажі. Усе це спрямовує читача на кінематографічне споглядання роману і наближає “Крісло-гойдалку” Анни Ернандес до кіносценарію.

З огляду на все зазначене вважаємо, що доречно продовжити вивчення роману крізь призму семіотики кіна. Можливу перспективу подальших наукових досліджень ми також убачаємо у вивченні вербального мислення персонажів в інших іспанських детективних романах, зокрема в новому романі Анни Ернандес “Місяць над вітряками”. Цей роман є невід’ємним сюжетним продовженням “Крісла-гойдалки” і зображує всіх головних персонажів за нових обставин, продиктованих несподіваним сюжетом. Логічно, що фотографічні портрети особистостей, якими змальовано головних героїв, передбачають наявність такого самого вербального мислення або ж його нову трансформацію. Закономірно, що в “Місяці над вітряками” доцільно простежити, у яку саме форму виллється емоційна рефлексія персонажів, як саме працює людська думка і які наслідки вона дає. Є надія, що наукова увага до особистісного психологізму персонажа дасть змогу виявити нову тенденцію художнього зображення, яка щойно зароджується в сучасній іспанській та європейській літературах; є надія що ці тенденції озброять літературу

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Functionality of Verbal Thinking in the Novel the Rocking Chair by Anna Hernández (in Ukrainian) [Funktsiynist verbalnoho myslenня v romani “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Saifutdinova O. Yu. [Saifutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,

Stepanov A. V. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

інструментами, яких не має і не матиме штучний інтелект, що послабить його експансивний вплив у мистецтві.

Література:

1. Бацевич, Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики* (Київ: Академія, 2004), 344.
2. Лотман, Юрій. “2-07.” October 9, 2012. KULTURALitvaCOM, 36:59. https://youtu.be/_V7O0S0yWrI?t=968
3. Borges Jorge Luis. 1955. *Discusión* (Buenos Aires: Ediciones Neperus, 1955), 53 <https://usercontent.one/wp/www.puro-geek.com/wp-content/uploads/2021/11/jorge-luis-borges-discusion.pdf?media=1630018077>
4. Colina, Helena. “Entrevista a la escritora y periodista de TVE, Anna Hernández.” 31 de enero de 2023. Escuela Helena Colina, 23:19. <https://youtu.be/F8fkdeBSuC8?t=688>
5. Granata, Paolo. “When Dialogue Precedes Language: Revisiting Juri Lotman’s Semiosphere” December 21, 2021. InstituteofGS, 16:22. <https://youtu.be/4s6pKPaxFEY?t=528>
6. Hernández Anna, *La mecedora* (Madrid: Versatil S.L., 2019), 349.
7. Hernández, Anna, “Sobre mí.” Realidad y ficción Anna Hernández. 2023. <https://historiasdeanna.com/sobre-mi/>
8. Hernández, Anna, “Talleres y coaching.” Realidad y ficción Anna Hernández. 2023. <https://historiasdeanna.com/talleres/>
9. Miller, Amarna. “Cómo hacer un DIARIO EMOCIONAL.” Escribir para liberar tus sentimientos. 5 de mayo de 2020. VLOG, 18:02. <https://youtu.be/tlrw10LNzAg?t=175>

References:

1. Bacevych, F. S. *Osnovy komunikativnoi lingvistyky* (Kyiv: Akademija, 2004), 344.
2. Lotman, Jurij. “2-07.” October 9, 2012. KULTURALitvaCOM, 36:59. https://youtu.be/_V7O0S0yWrI?t=968
3. Borges Jorge Luis. 1955. *Discusión* (Buenos Aires: Ediciones Neperus, 1955), 53 <https://usercontent.one/wp/www.puro-geek.com/wp-content/uploads/2021/11/jorge-luis-borges-discusion.pdf?media=1630018077>
4. Colina, Helena. “Entrevista a la escritora y periodista de TVE, Anna Hernández.” 31 de enero, 2023. Escuela Helena Colina, 23:19. <https://youtu.be/F8fkdeBSuC8?t=688>
5. Granata, Paolo. “When Dialogue Precedes Language: Revisiting Juri Lotman’s Semiosphere” December 21, 2021. InstituteofGS, 16:22. <https://youtu.be/4s6pKPaxFEY?t=528>
6. Hernández Anna, *La mecedora* (Madrid: Versatil S.L., 2019), 349.
7. Hernández, Anna, “Sobre mí.” Realidad y ficción Anna Hernández. 2023. <https://historiasdeanna.com/sobre-mi/>
8. Hernández, Anna, “Talleres y coaching.” Realidad y ficción Anna Hernández. 2023. <https://historiasdeanna.com/talleres/>
9. Miller, Amarna. “Cómo hacer un DIARIO EMOCIONAL.” Escribir para liberar tus sentimientos. 5 de mayo de 2020. VLOG, 18:02. <https://youtu.be/tlrw10LNzAg?t=175>

(Актуальні питання психолінгвістики [Aktual'ni pitannja psiholingvistiki])

Функційність вербального мислення в романі “Крісло-гойдалка” Анни Ернандес (Українською) [Funktsiynist verbalnoho myslennia v romanі “Krislo-hoidalka” Anny Ernandes]

© Сайфутдінова О. Ю. [Sajfutdinova O. Ju.], olena.sayfutdinova@lnu.edu.ua,

Степанов А. В. [Stepanov A. V.], stepanovandriy@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS]

УДК 811.134.2'373

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.07.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 24.07.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.81 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.07>

DISCURSO ESCRITO DE JUEGOS DE AZAR EN LA LENGUA ESPAÑOLA

Lyubov I. Bobchynets (Kyiv, Ucraina)

blinfo@ukr.net

Doctora en Letras, docente del Departamento de Filología Española y Neogriega
y Traducción de la Universidad Nacional Lingüística de Kyiv

(Ministerio de Educación y Ciencia de Ucrania)

C/ Velyka Vasylkivska 73, Kyiv, Ucraina, 03150

El objetivo del estudio es proponer una definición del discurso de juegos de azar, definir sus modalidades y describir las características léxicas, gramaticales, sintácticas y gráficas de los textos que comprenden el discurso lúdico. El discurso de juegos de azar pertenece al discurso profesional institucional y ritual, ya que los juegos tienen las reglas que los jugadores deben cumplir obligatoriamente. El discurso de juegos de azar tiene modalidades oral y escrita. Destacamos varios tipos de textos que pertenecen al discurso de juegos de azar: textos publicitarios en el campo de juegos de azar; textos especializados del discurso de juegos de azar; textos de la comunicación de los jugadores durante el juego online y comunicación fuera del juego.

Entre los recursos léxicos del discurso escrito destacamos términos de juegos, palabras con evaluación positiva, metáforas, metonimias, hipérbole, comparación. Los recursos gramaticales y sintácticos comprenden oraciones nominativas, imperativas, preguntas retóricas que comunican el carácter dialogado al discurso escrito lúdico y motiva a los jugadores potenciales al juego. Los medios gráficos se caracterizan por el uso de símbolos, números, recursos verbales y no verbales, tales como cambio de colores, tamaño, capitalización, animación, texto subrayado, enlaces a otras páginas web dedicadas a los juegos. El conjunto de medios léxicos, gramaticales, sintácticos y gráficos representa la imagen positiva del juego de azar e incentiva a los jugadores al juego. Los textos del discurso

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Written Gambling Discourse in Spanish (in Spanish) [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

de juegos de azar cumplen las funciones siguientes: nominativa, informativa, explicativa y expresiva.

Palabras claves: *discurso de juegos de azar, discurso lúdico, discurso profesional, textos publicitarios.*

ПИСЬМОВИЙ ДИСКУРС АЗАРТНИХ ІГОР В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

Любов Іванівна Бобчинець (Київ, Україна)

blinfo@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської
і новогрецької філології та перекладу Київського національного
лінгвістичного університету

(Міністерство освіти і науки України)

вул. Велика Васильківська, 73, Київ, Україна, 03150

Метою дослідження є запропонувати визначення дискурсу азартних ігор, виділити його різновиди й описати лексичні, граматичні, синтаксичні та графічні особливості текстів ігрового дискурсу. Дискурс азартних ігор належить до професійного інституціонального й ритуального дискурсу, оскільки гравці мають правила, яких вони повинні обов'язково дотримуватися. Дискурс азартних ігор має усну та письмову форму. Розрізняємо декілька типів текстів, що належать до дискурсу азартних ігор: рекламні тексти сфери азартних ігор, спеціальні тексти дискурсу азартних ігор, тексти спілкування гравців під час гри онлайн та тексти комунікації гравців поза грою.

Серед лексичних ресурсів письмового дискурсу азартних ігор виділяємо ігрові терміни, слова з позитивною оцінкою, метафори, метонімії, гіперболу, порівняння. Граматичні й синтаксичні особливості знаходять прояв у номінативних реченнях, реченнях у наказовому способі, риторичних питаннях, які надають діалогічного характеру письмовому ігровому дискурсу і мотивують потенційних гравців до гри. Графічні засоби характеризуються вживанням символів, чисел, вербальних і невербальних ресурсів, таких як зміна кольору, розміру, капіталізація, анімація, підкреслений текст, покликання на інші веб-сторінки, присвячені іграм. Сукупність лексичних, граматичних, синтаксичних та графічних засобів відображає позитивний образ азартної гри та заохочує гравців до гри. Тексти дискурсу азартних ігор виконують номінативну, інформативну, експлікативну та експресивну функції.

Ключові слова: *дискурс азартних ігор, ігровий дискурс, професійний дискурс, рекламні тексти.*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Письмовий дискурс азартних ігор в іспанській мові (Іспанською) [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

WRITTEN GAMBLING DISCOURSE IN SPANISH

Lyubov I. Bobchynets (Kyiv, Ukraine)

blinfo@ukr.net

PhD in Romance Philology, Associate Professor of Department of Spanish and Modern Greek Philology and Translation at Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
Velyka Vasylkivska Street 73, Kyiv, Ukraine, 03150

The aim of our studies is to suggest the definition of gambling discourse, to define its types and to describe lexico-grammar, syntactic and graphic peculiarities of the texts included in gambling discourse. The studied discourse belongs to institutional and ritual discourse because gambling games possess rules which the gamblers should follow obligatorily. Gambling discourse is represented by oral and written form. We determine various types of texts belonging to the gambling discourse: advertising texts in the sphere of gambling; specialized texts of gambling discourse; texts of gamblers' communication during the game and outside the game.

Among lexical resources of gambling discourse we single out gambling terms, words of positive evaluation, metaphors, metonymy, hyperbole, comparison. Grammar and syntactic resources include nominative and imperative sentences, rhetoric questions which communicate a dialogue character to written gambling discourse and motivate potential gamblers to play. Graphic means are characterized by the use of symbols, numbers, verbal and non verbal resources, such as change of colors and sizes, capitalization, animation, outlined text, links to other web pages dedicated to gambling. The range of lexical, grammar, syntactical and graphic means represent a positive image of a game and incite the gamblers to play. The texts of gambling discourse perform nominative, informative and expressive functions.

Key words: *gambling discourse, professional discourse, ludic discourse, advertising texts.*

Introducción. Discursos profesionales son objeto de estudios de gran cantidad de lingüistas (L. S. Beilinson, V. A. Ushchyna, M. A. Alarcón, Ó. Pérez Latorre). M. A. Alarcón destaca el carácter interactivo de los textos entre los profesionales con conocimientos especializados y producidos en el ejercicio de una profesión. Se producen en una situación comunicativa y funcionan como textos técnicos en la

comunicación entre expertos, profesionales y público general [4, p. 144]. T. Van Dijk considera el discurso como una interacción verbal que consta de tres dimensiones principales: el uso del lenguaje, la comunicación de ideas, creencias o conocimientos y la interacción en situaciones de índole social [6, p. 23]. Observamos que las definiciones del discurso mencionadas acentúan el uso de la lengua en la interacción o comunicación profesional. La popularidad de juegos de azar en España como factor sociocultural llama atención al discurso de juegos de azar como el uso de la lengua en esta industria profesional y de entretenimiento.

Presentación del material principal. Nuestro estudio tiene **el objetivo** de proponer una definición del discurso de juegos de azar, describir las modalidades del discurso escrito de juegos de azar en el español, sus peculiaridades léxicas, gramaticales, sintácticas y gráficas. **Los métodos** del estudio incluyen la descripción, el análisis léxico, gramatical, sintáctico y gráfico de los textos de juegos de azar.

La comunicación oral o escrita de los jugadores de azar, entre los corredores de apuestas, los textos escritos en la literatura especial, en comunicación escrita en los foros de jugadores, en textos publicitarios y explicativos, en las revistas y libros, en los sitios web dedicados al negocio de los juegos de azar, todos los textos orales y escritos sobre los juegos y durante el juego mismo, comprenden el discurso de juegos de azar. Según el canal de la transmisión de información el discurso de juegos de azar puede ser oral o escrito.

El discurso de juegos de azar lo definimos como un conjunto de textos en la comunicación profesional de los especialistas de la industria de azar, jugadores, y también la comunicación oral en el campo de juegos de azar. V. A. Ushchyna, en sus estudios del discurso de riesgo destaca la situación comunicativa de riesgo que es una interacción relacionada con el comportamiento de los sujetos que toman decisiones en las condiciones de riesgo, y una situación metacomunicativa de riesgo, cuando los jugadores están fuera de la situación de riesgo y comparten su experiencia pasada o piensan en los riesgos posibles en futuro [3, p. 29]. Empleando el enfoque de V. A. Ushchyna en el estudio del discurso de juegos de azar, destacamos la situación comunicativa de juegos de azar relacionada a la interacción de los jugadores durante el juego y la situación metacomunicativa que incluye la comunicación de los jugadores fuera del juego, el intercambio de opiniones, experiencias, consejos sobre el juego de azar.

Los rasgos principales de cualquier discurso es el carácter informativo y destinatario. Para el discurso de juegos de azar como discurso profesional especializado

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

es característico el uso amplio de términos especiales tanto a nivel de combinación de palabras, como a nivel de una frase u oración. Las oraciones elípticas sirven como clichés que permiten a los jugadores ahorrar tiempo y esfuerzos. Debido a los clichés y el carácter repetitivo del juego podemos referir el discurso de juegos de azar al denominado discurso ritual. Juegos de azar tienen el carácter simbólico y canónico.

Ó. Pérez Latorre menciona la estructura canónica de videojuegos [5, p. 1903], lo que podemos aplicar de cierta manera a los juegos de azar.

Según el campo de uso y criterio social, el discurso de juegos de azar es un tipo del discurso institucional, ya que tiene lugar en el espacio especialmente organizado (casino, salones de juego, sitios web de carácter lúdico, etc.) y el ambiente comunicativo está limitado en tiempo. En el discurso de juegos de azar tiene importancia la comunicación verbal y no verbal de los jugadores: gestos, mímica, componente proxémico, ya que la situación lúdica supone el conocimiento de las reglas del juego, contiene un conjunto de acciones, palabras y gestos.

El discurso de juegos de azar escrito, a diferencia del oral, representado por la comunicación de los jugadores durante el juego, no es limitado en tiempo y espacio. El juego de azar tiene el carácter lineal, irreversible. En cambio, los textos escritos pueden ser leídos y releídos muchas veces. Sin tener límite de tiempo y espacio el discurso escrito se caracteriza por menor cantidad de clichés y elipsis.

Hace falta mencionar la variedad de las fuentes escritas del discurso de juegos de azar, al que pertenecen los textos siguientes:

- 1) textos publicitarios en el campo de juegos de azar;
- 2) textos especiales del discurso de juegos de azar que incluyen la explicación de las reglas y peculiaridades del juego, a veces los datos de la historia del juego, la etimología de los nombres de los juegos (manuales de juegos de azar, enciclopedias en papel y digitales, información especial en los sitios web dedicados a los juegos de azar);
- 3) textos que reflejan la comunicación de los jugadores durante el juego en línea, la comunicación fuera del juego (comentarios de los jugadores, intercambio de opiniones en los foros sobre las estrategias de ciertos juegos, etc.).

Cada de los subtipos del discurso de juegos de azar tiene sus peculiaridades lingüísticas condicionadas por los factores extralingüísticos. En la forma escrita del discurso de juegos de azar se usa una gran variedad de combinaciones de la representación de la información verbal, visual (dibujos, fotografías, símbolos, signos icónicos). Para la forma escrita del discurso de juegos de azar son propias la

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Written Gambling Discourse in Spanish (in Spanish) **[Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]**© Bobchynets L. I. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

informatividad (el carácter de instrucción y explicativo de la representación de los materiales), intertextualidad (la relación con otros textos, los enlaces a otras fuentes), el carácter destinatario (información destinada los jugadores). Es importante la interrelación de los tipos de los textos mencionados, en particular, en las fuentes digitales, en los sitios web especializados. Los textos de la historia y las reglas de juegos de azar del carácter educativo, pueden contener los inciertos de la publicidad, los enlaces a las películas de enseñanza y las de ficción.

El discurso de juegos de azar tiene el núcleo, el centro y periferia. El centro del discurso estudiado comprende los textos consagrados directamente al juego, los que representan la comunicación de los jugadores en el proceso del juego, manuales de instrucción sobre los juegos de azar, con la descripción, el glosario, las reglas y estrategias de los juegos de azar, la comunicación de los jugadores sobre el juego, los consejos sobre el juego, textos de publicidad sobre los eventos, tales como torneos de póker, loterías, etc. A la periferia del discurso de juegos de azar pertenecen los textos relacionados a los juegos de azar indirectamente, el pensamiento sobre los juegos de azar en proverbios, refranes, aforismos, chistes.

Los resultados del estudio. En los textos publicitarios de juegos de azar los medios léxicos, gramaticales, sintácticos y gráficos en su interacción influyen de manera emotiva al lector. Los recursos léxicos en los textos publicitarios de discurso de juegos de azar concretizan el sentido y expresan la evaluación positiva, por ejemplo: *Juegue / juega gratis. Juega aquí. Juegue ahora. Juego gratis. Superganancia. Mejores casinos. Este casino es pionero absoluto.* Los marcadores del discurso publicitario de juegos de azar son unidades léxicas con el componente de evaluación positiva: *gana siempre en el CASINO.* La mayoría de las frases están fijadas en la ganancia: *¡Gana aquí!*

Para crear la imagen positiva del juego se emplean tales recursos estilísticos como: 1) epítetos (con el significado positivo emocionalmente marcado): *El mus, el juego perfecto entre amigos. El mus ha sido un fantástico canal para reunirte con antiguos amigos o para conocer a gente nueva apasionada por esta manera de enriquecer tu ocio.* [10, p. 56]; 2) metáforas: *Tanto es así que el mus, tal y como lo conocemos, lleva sembrado en nuestras tierras desde el año 1837 y ha germinado en tabernas, bares, universidades, casas y en su última modalidad: internet;* 3) metonimia: *La mano* (nombre de jugador) *decide si hay mus o no;* 4) hipérbole: *Como ganar siempre en el casino;* 5) comparación: *Porque al mus no se juega por dinero, a diferencia de otros juegos internacionales, unas cervezas en buena compañía es suficiente motivo*

para lanzarse a "envidar"; 6) personificación: *El mus es el juego donde el cerdo es el rey, la mano manda y el postre es el último en hablar.*

Los recursos gramaticales de los textos estudiados se revelan en el carácter dialogado del juego y comprenden el uso de Modo Imperativo en la segunda y tercera persona singular: *Juegue ahora. Juegue / juega gratis.* En la mayor parte de las oraciones imperativas se emplea el tuteo: *Gana aquí. Juega gratis.* El potencial derivacional del léxico especial permite influir en las emociones del lector por medio de prefijos que expresan mayor calidad: *super-* (*superjuego, superganancia*), *multi-* (*multijuego*).

Los medios sintácticos del discurso publicitario de juegos de azar comprenden: 1) las oraciones nominativas elípticas, ampliamente empleadas en los títulos de los textos publicitarios: *Posibilidad de realizar miles de apuestas online diarias*; 2) las oraciones exclamativas que motivan a jugar: *¡Juega ahora! ¡Prueba ahora!* 3) las preguntas retóricas incentivan a los jugadores potenciales a jugar de manera indirecta: *¿Y si te toca aquí? ¿No te ha tocado lotería?* Las oraciones interrogativas y exclamativas son señales que motivan a actuar de manera emotiva y expresiva.

Los recursos gráficos de los textos publicitarios de juegos de azar comprenden la estructuración del texto, títulos, elementos verbales y no verbales del texto, tales como tamaño y colores de letras, el uso de símbolos del juego de azar. La capitalización es de gran importancia en los títulos del texto publicitario, ya que sirve para atraer la atención del lector: *Como GANAR a la RULETA*. Los efectos visuales de combinaciones de imágenes, fotos (de casinos, máquinas tragaperras, billetes de loterías) junto con los medios verbales influyen de manera compleja en la percepción e imaginación de los jugadores potenciales [1, p. 24].

Los textos publicitarios pueden contener enlaces a otras páginas web, por lo que se usan las palabras subrayadas dentro del texto: *Después de que termine el sorteo podrá asegurarse de si sus décimos tienen o no premio en la herramienta de laverdad.es para comprobar sus números de la Lotería de Navidad* [13]. Los recursos gráficos incluyen combinaciones de letras y símbolos (*Rey de ♦, Siete de ♣*) o números y símbolos (*10 de ♥*). Estos signos representan ciertas abreviaciones. Los recursos verbales y no verbales se usan en su variedad para complementar unos a otros y crear la imagen positiva del juego de azar.

Los textos especializados del discurso de juegos de azar comprenden las publicaciones especiales, tales como manuales, revistas, sitios web, noticias, artículos

consagrados al campo de los juegos de azar. Como regla, estos textos contienen tales temas como la descripción de las reglas, fines, estructura, etapas del juego, tipos de apuestas y combinaciones de juego, objetos del juego, estrategias del juego, el glosario de los términos con sus definiciones, peculiaridades del tanteo o puntuación del resultado de juego, signos y señales del juego tanto verbales como no verbales (gestos, mímica), ejemplos de las situaciones posibles del juego, variantes de barajar las cartas, avisos sobre el faroleo y consejos del uso correcto de los trucos, etc.

Las peculiaridades léxicas de las fuentes escritas del discurso lúdico consisten en el uso de gran cantidad de términos y sus explicaciones incluyendo las ilustraciones. Por ejemplo: *El jugador debe tener en cuenta todas las fases del juego y en cual de ellas tendrá mejores posibilidades basándose en sus naipes. Así, debe tener cartas altas para la grande, bajas para la chica, parejas para los pares y una suma lo más próxima a 31 de los valores de las 4 cartas para el juego o punto* [10, p. 46]. En la oración dada las palabras subrayadas son términos que denominan las etapas y combinaciones del juego. Según I. A. Kolesnikova, el discurso profesional maneja con el espacio informacional, ya que sus componentes principales son términos, a diferencia del discurso literario, los componentes de la nominación principales del cual son tropos (figuras estilísticas). Así, el destinatario del discurso profesional opera con las nociones. El discurso profesional se realiza a través del modelo: signo (término) – código (definición) y el entorno verbal del término [2, p. 429]. La descripción detallada de los juegos de azar supone el uso de términos especiales y su explicación.

En el vocabulario especializado del juego del mus es una lista de términos que los jugadores pronuncian durante el juego, donde los términos están representados según las características temáticas que comprenden los grupos siguientes:

- términos de las fases del juego,
- términos de la puntuación,
- términos de la fase de apuestas,
- nombres propios de jugadas,
- asignación de jugadores [10, p. 30-31].

Cada término de los temas mencionados tiene definición y explicación. Por ejemplo: *Paso. No envidar o no aceptar el envite contrario. En una jugada, indica que no se quiere envidar o se quiere ver lo que hacen los demás para hacer la jugada propia* [10, p. 30-31]. *Zapato: Caja de madera para contener los naipes en los juegos de blackjack, bacará, chemin de fer y punto Banco* [12]. Otros juegos de azar tienen su propia terminología y aproximadamente las mismas características temáticas. Como regla, la

diferencia reside en los nombres de las apuestas, combinaciones de juego y jugadores que cumplen las funciones conforme a las reglas del juego.

Polisemia y homonimia en la terminología no representan ningún obstáculo para la comprensión de los jugadores, ya que la situación lúdica y el contexto especial contribuyen al entendimiento correcto del significado de los términos, por ejemplo: *Recompensas adicionales para la pareja ganadora: 1 punto extra de "punto"* [10, p. 85]. Los términos homonímicos *punto* (*un punto de tanteo y una apuesta*) se entienden por los jugadores claramente en el contexto del juego, sin embargo, el autor del manual escribe entre comillas el término "*punto*" con el significado de *apuesta* (una de las fases del juego, tales como, *grande, chica, pares*) para subrayar gráficamente la diferencia del significado o de las acepciones del término. Los términos sinónimos están representados entre paréntesis, por ejemplo: *El jugador A dispone de dos parejas (duples)* [10, p. 68]. De tal modo, los marcadores gráficos cumplen la función de diferenciación o de la identificación de sentido.

En los libros de instrucción de juegos de azar se descifra la etimología de los nombres propios, incluso abreviaciones, por ejemplo: *La palabra envido viene del euskera "hemEN BI Doaz", que quiere decir "aquí van dos". El término órdago también tiene origen vasco. Viene de la expresión "hor dago", que significa "ahí está"* [10, p. 55]. En el glosario del juego del mus encontramos la explicación del término *órdago* (*apostar el juego completo a un lance*). De aquí provienen las locuciones fijas que han entrado de la terminología del mus al lenguaje común, por ejemplo, *de órdago* (perfecto, bueno), *lanzar un órdago* [10, p. 54]. De este modo, en el libro de juego del mus se descubre el origen vasco de los términos de juego *envido* y *órdago*. Además se indican algunos hechos de la procedencia del juego, de la baraja española, por ejemplo: *En 1877, Heraclio Fournier encargó al profesor de la Escuela de Artes y Oficios de Victoria don Emilio Soubrier y al pintor vitoriano Díaz Olano el diseño de una baraja. El resultado de este encargo es la baraja española que, después de unas modificaciones hechas en 1889 por Augusto Ruis, más se parece a la que actualmente se encuentra en el mercado* [10, p. 15]. El autor demuestra los hechos de la historia de diseño de la baraja española, lo que representa la intertextualidad, la interrelación de los textos educativos del juego de azar con otras fuentes. Esta explicación detallada contribuye que el lector se hunda en la historia y el ambiente del juego de azar, la mentalidad española, tradiciones lúdicas, que imagine cuantos artistas se ocupaban en la elaboración del diseño de la baraja española.

Uno de los medios léxicos de los textos especializados del discurso de juegos de azar son epítetos que contienen la evaluación del autor, en mayoría, positiva (*los grandes jugadores, un buen jugador, las trampas con mayúsculas, buena mano, apasionante juego, prácticas dudosas, práctica exótica*) [10, p. 56]. El medio ampliamente empleado de la influencia emotiva sobre el lector con que se crea una imagen viva del juego es metáfora que provoca un gran deseo de jugar, por ejemplo: *Como en otros juegos de cartas en los que no sólo son las reglas lo que cuentan sino que los jugadores tienen mucho que aportar de propio, en el mus el faroleo es uno de los ingredientes que, además de poner la sal y la pimienta – a veces picante hasta el extremo – a la partida, puede ser el ingrediente definitivo para lograr el triunfo* [10, p. 56]. El autor llama el bluff un ingrediente decisivo, a veces picante pero imprescindible para triunfar en el juego. Debido a las imágenes metafóricas el texto de publicidad penetra al texto educativo o de instrucción.

Las peculiaridades gramaticales del discurso de juegos de azar escrito incluyen el uso amplio de las formas de Presente de indicativo, Futuro simple, Presente de subjuntivo, por ejemplo: *Los cuatro jugadores que se disponen a jugar una partida de mus deben sentarse alrededor de la mesa, que estará perfectamente preparada, como manda la tradición* [10, p. 36]. Las formas de tiempos de presente dan posibilidad de describir el juego de azar en su desarrollo y dinámica. El uso frecuente de Futuro simple permite imaginar el desarrollo posible del juego futuro o futuras acciones durante el juego, por ejemplo: *Al terminar de repartir, el jugador 1 pasará la baraja al jugador 4, que será el que repartirá en la segunda ronda* [10, p. 43]. Presente de subjuntivo enfatiza el carácter impredecible del resultado del juego, la dependencia del juego de probabilidad o azar, por ejemplo: *Un jugador se encarga de cortar la baraja; el palo que salga indica quién será el repartidor* [10, p. 39]. *La pareja que logre 3 vacas gana la partida* [10, p. 23]. *En caso de que dos jugadores empaten en el máximo número de cartas, en oros o en sietes, se le da un punto a cada jugador del empate* [15]. *Lo más habitual es que la primera pareja en ganar 3 juegos gane una vaca* [10, p. 91].

A pesar de la popularidad del tuteo en España, el autor trata a los lectores de usted mostrando respeto, por ejemplo: *Esté atento a su juego, por supuesto, pero no deje de observar el de sus oponentes, no solo en el nivel permitido de faroleo, sino también en aquellos niveles en los que los tahures se mueven como pez en el agua: la trampa* [7, p. 57]. *Es, sin duda, la mejor manera de tener un esquema mental del desarrollo del juego, así que presten mucha atención* [10, p. 22]. Como muestran los ejemplos mencionados, pueden aparecer el tratamiento de Usted y Ustedes en el mismo texto.

Pretérito perfecto de indicativo y Pretérito perfecto de subjuntivo, correlacionan al lector con la situación lúdica, representan el juego en el desarrollo aquí y ahora, que crea para el lector interesado una posibilidad de la presencia virtual, por ejemplo: *Aunque todos los demás jugadores hayan dicho mus, no se puede descartar ningún naipe, ya que el jugador 3 ha cortado el mus* [10, p. 53]. *El jugador que ha envidado recibe 1 tanto de "poque no"* [10, p. 83]. Los tiempos verbales de Presente de subjuntivo y Pretérito perfecto de subjuntivo enfatizan la probabilidad del juego de azar.

Pretérito indefinido y Pretérito imperfecto de indicativo se usan, sobre todo, para representar los datos históricos sobre el juego, por ejemplo: *Antiguamente, la baraja española constaba de 14 naipes por cada palo: 10 números y 4 figuras incluyendo la dama. En un momento se eliminó la reina, posiblemente a causa del machismo de la época, pero una baraja de 13 naipes por palo no tuvo éxito y se decidió eliminar el número 10, lo que dio como resultado una baraja de 9 números y 3 figuras que suman 12* [10, p. 14].

Los verbos modales ayudan al autor a expresar su aprobación de ciertas estrategias de juego, incluso el faroleo o el bluff, a proponer recomendaciones a los jugadores: *Un buen jugador de mus debe ser experto en el faroleo, pues de lo contrario será condenado, junto con su pareja, al eterno segundo puesto. El jugador debe encontrar su propio estilo de faroleo, es decir, debe hallar un equilibrio, a fuerza de práctica, entre usar mucho el farol y no emplearlo en absoluto... Para ello, hay que estar muy atento al juego, como no podría ser de otra manera* [7, p. 56].

Si hablamos de las peculiaridades sintácticas de los textos estudiados, en los manuales de juegos de azar las oraciones impersonales permiten mostrar el carácter común y accesible del juego y describir las acciones del juego de manera objetiva, sin presencia del autor, por ejemplo: *En el mus se juega por parejas* [10, p. 28]. *En el mus, no se enseñan las cartas hasta terminar los cuatro lances. Si hay o no empate se decide en la fase de recuento, con las cartas de todos los jugadores sobre la mesa* [10, p. 61]. Las oraciones condicionales del primer tipo representan la variabilidad del juego, probabilidad de las combinaciones, la necesidad de ciertas condiciones para acciones concretas del juego, por ejemplo: *Si la primera carta de la baraja es copas, el postre será el jugador 1. Si la primera carta de la baraja es bastos, el postre será el jugador 3* [10, p. 38]. A pesar de carácter instructivo y explicativo de los manuales de juego, el autor revela su presencia y se dirige a los lectores con el pronombre inclusivo de nosotros, y así se identifica con jugadores, lo que comunica a las instrucciones el

carácter emotivo e invita a los jugadores potenciales al juego, por ejemplo: *Recordemos: para establecer quién será postre y quién mano se asigna mediante el reparto de cartas o verbalmente, un palo a cada jugador* [10, p. 38]. *Repasemos, ahora, una partida completa de mus, para ver en detalle el desarrollo del juego* [10, p. 22]. Y *llegamos a uno de los aspectos más característicos del mus: el vocabulario específico que utilizan los jugadores* [10, p. 30]. *Vamos a ver a continuación algunas de las trampas más empleadas en el juego del mus, aunque no las únicas, puesto que cada zona geográfica donde se practica tiene unas particularidades que alcanzan hasta esta característica poco recomendada* [10, p. 57]. El pronombre *nosotros*, en mayoría de los casos, se usa al inicio de la frase para atraer atención de los lectores, lo que demuestra el carácter destinatario de los textos en los que el autor revela su presencia explícitamente. El autor imparte una conferencia que se caracteriza por el carácter dialógico cuando trata a los jugadores de *usted(es)* y *nosotros*.

Las oraciones compuestas son bastante complicadas, con unas oraciones subordinadas, con comas, punto y coma, posibilitan describir de manera consecutiva y paulatina las reglas y etapas del juego, por ejemplo: *Los jugadores descartan los naipes que no les convienen; los de valor bajo para la apuesta a grande, las de valor alto para la apuesta a chica, etc. En esta fase de descarte todos los jugadores han descartado algunos de sus naipes, aunque también es posible descartarse de todos si se considera que ninguna carta es lo suficientemente buena* [10, p. 51]. El carácter consecutivo de la exposición del material, sus repeticiones en las tablas de colores, comentarios cortos con el título *NOTA* proporcionan la facilidad de percepción, comprensión de las reglas y estrategias del juego para jugadores principiantes, por ejemplo: *NOTA. Al comienzo del lance de pares, los jugadores tienen que indicar en voz alta si disponen o no de pares* [10, p. 66]. El carácter consecutivo de representación de la información se ejerce por las construcciones gramaticales *al + infinitivo, después de infinitivo, antes de infinitivo* (*Después de barajar las cartas y antes del reparto se procede al corte de la baraja*), *muletillas* (*por último, como última recomendación, a continuación*), oraciones subordinadas de tiempo, por ejemplo: *Cuando todos han dicho "mus", los jugadores pueden deshacerse de las cartas que no les son favorables.* [10, p. 52]. Las oraciones subordinadas de finalidad tienen el carácter de recomendación, consejo, por ejemplo: *Los repartos deben realizarse sujetando la baraja lo más baja posible para evitar que las cartas puedan ser vistas* [10, p. 92]. La cohesión del texto se hace por las palabras de autor que tienen el carácter evaluativo y consecutivo: *como sabemos, finalmente, tradicionalmente, para comenzar, a continuación, por una parte ... por otra parte, no*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

obstante, etc. La actitud del autor del texto explicativo del discurso de juegos de azar a nivel verbal está expresada por las unidades léxicas como *evidentemente, huelga decir, sin embargo*, y también por las oraciones con verbos modales en las que el autor da recomendaciones que los jugadores deben cumplir: *Las cartas se deben repartir siempre por arriba, de una a una y de derecha a izquierda* [10, p. 92].

Las peculiaridades sintácticas de los títulos y capítulos de los manuales de juegos de azar comprenden elipsis y el carácter nominativo (*La mesa de los jugadores. Palos, pintas y figuras. El sorteo de parejas. La jugada de pares. El faroleo y las trampas.*), el uso de combinaciones de palabras con infinitivo en calidad de títulos (*Sortear postre y mano. Barajar las cartas. Completar la partida. Valorar las cartas*), que es similar al estilo periodístico [10, p. 16-41]. Así, la literatura especializada de juegos de azar se refiere al estilo publicístico y al lenguaje de instrucción.

Gráficamente los textos escritos permiten atraer la atención del lector o jugador potencial por el uso del texto verbal e imágenes, fotos. El juego de colores y variedad de tamaños crean el ambiente misterioso y simbólico del juego, contribuyen a la aparición del deseo de jugar. Imágenes, fotos, esquemas de los puestos de los jugadores a la mesa, de combinaciones de juego permiten imaginar el proceso de juego, el comentario verbal explica las estrategias y tácticas de varios jugadores en dependencia de las combinaciones de cartas. Los colores tradicionales (el tapete verde oscuro, las fotos de cartas en colores) hacen las imágenes aparecer como en realidad. El texto y la imagen complementan uno a otro. La capitalización (*CHICA, GRANDE, PARES, ENVIDAR, PUNTO-JUEGO, MUS, CARTAS DESCARTADAS*) y el uso de mayúsculas en colores hace al texto más fácil para percepción y permite concentrar la atención del lector en la información importante o palabras claves, por ejemplo: *El jugador que ha envidado recibe 2 tantos: 1 tanto de PUNTO y otro de MEDIO* [10, p. 85].

El uso de los medios verbales y no verbales ayuda a ahorrar espacio y facilita la percepción de la información especial: As de ♦, Rey de ♥, Siete de ♣, Ocho de ♠. Merece atención la representación de los términos especiales con mayúscula, por ejemplo: *los Seises, los Sietes, As de espadas*. El texto creolizado que incluye varias unidades verbales y paragrafémicas es ampliamente usado en el mundo de tecnologías, donde los efectos especiales contribuyen a la atracción de atención de los lectores, en particular, el internet, donde se puede colocar no solo textos, sino también imágenes, fotos, enlaces a otras páginas y utilizar la animación, el cambio de colores en la pantalla, etc.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Written Gambling Discourse in Spanish (in Spanish) [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

En las páginas web especializadas y en los manuales en papel dedicados a los juegos de azar la combinación de textos e imágenes atraen atención del lector, pueden motivarlo a jugar no solo para ganar sino también para sentirse como un jugador de azar. El juego de colores, tamaños de recursos gráficos, el uso de preguntas retóricas y oraciones imperativas como medios gramaticales y sintácticos comunican la atraktividad al juego de azar en los textos publicitarios y de instrucción. Los manuales profesionales del discurso de juegos de azar son fuentes bien estructurados, informativos, creados por el autor experto de juegos y destinados al jugador potencial, tienen el carácter accesible, fácil de comprender. Los factores mencionados de la presentación del material comprueban que los textos del discurso lúdico son de género de enseñanza popular con elementos de publicidad.

Existen también los textos de comunicación escrita de los jugadores y de noticias de industria de juegos de azar que pertenecen a los foros especiales, chats, artículos de noticias consagrados a juegos de azar o al léxico de los juegos. Los temas de estos textos incluyen varios aspectos de juegos de azar, por ejemplo: programas nuevos de póker online, trucos con cartas, consejos de como repartir las cartas, avisos sobre el faroleo, recomendaciones de profesionales en diferentes juegos de azar en cuanto a las estrategias y tácticas de juego, noticias de industria de juegos de azar, etc. Estos textos los referimos a los que ocupan el lugar intermedio entre los textos especializados y publicitarios, ya que pueden contener los enlaces a otras páginas web de juegos de azar, los consejos que son de carácter publicitario: *¿Eres malo en los juegos de cartas o estás harto de perder? ¡Estos son algunos métodos diferentes para mejorar en los juegos de cartas e incluso ganar algunas veces!* (Como hacer trampas en los juegos de cartas). Como regla, estos textos es de estilo publicístico, comprenden las respuestas a las preguntas y están destinados a los jugadores interesados. Por ejemplo, en el artículo *Cristales para ver las cartas de rival* se comunica sobre la posibilidad de comprar las gafas especiales que ayuden a observar las cartas del rival, aunque al final se da un comentario pesimístico sobre la eficacia del uso de tales gafas y se indica su alto precio: *Ahora se encuentran a la venta un tipo de lentes de contacto que -aseguran-, pueden ver a través de los naipes plásticos, sin necesidad de marcarlos con tinta invisible o especial a la luz negra. Quienes las venden a 10.800 euros, dicen que estas lentes "rayos x" son el primer modelo en el mundo que permite "tomar ventaja en el juego". Si bien hasta el momento se desconoce la real eficacia de estas nuevas lentes de contacto, de ser efectivas traerían un nuevo dolor de cabeza para aquellos jugadores depóker que usualmente juegan por dinero fuera de los torneos legales, donde las normas de*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragramlingvistyky])

Письмовий дискурс азартних ігор в іспанській мові (Іспанською) [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

*seguridad establecen serios controles [9]. La crítica e ironía expresadas en el artículo están representadas gráficamente entre comillas, con el objetivo de mostrar el éxito imaginario en el juego ("tomar ventaja en el juego"). El artículo está escrito de manera alegre, con epítetos emotivos *un nuevo dolor de cabeza*, en estilo periodístico. Entre las formas gramaticales se destaca Presente de indicativo. Las peculiaridades sintácticas consisten en el uso de oraciones subordinadas e impersonales. Los artículos escritos por un autor son monólogos a pesar de la forma dialogada imaginaria con el lector. Estos artículos contienen las oraciones compuestas con las explicaciones detalladas, por ejemplo: *Desde que el deporte del póker generó en la población una nueva actividad más de esparcimiento, en la cual desde jugadores profesionales hasta simples amantes de las cartas participan en torneos con premios en algunos casos millonarios, surgieron los más variados sistemas para intentar conocer las cartas de los adversarios, y de esta manera ganar las manos, quedándose con el pozo en juego.**

Los artículos sobre juegos de azar pueden contener consejos e informaciones del campo de juegos de azar, de carácter didáctico, por ejemplo: *Al día siguiente, y tras localizar la baraja marcada, empezaron a ganar una mano tras otra, sin molestarse siquiera en perder de vez en cuando, como haría cualquier pícaro avezado. Un portavoz de la Policía local explicó que "los descubrieron por engolosinarse". "No dejaron de ganar ni en una sola mano. Eso hizo que el sistema de alertas del casino se posara sobre ellos", añadió. Probablemente, los responsables del casino aprenderán que cambiar las barajas más a menudo puede ser rentable [14].*

Además de artículos de noticias de juegos de azar existen foros especiales en el internet, en los que los jugadores intercambian de sus opiniones, donde observamos los diálogos con elipsis, de carácter implicativo: *Hola. Los estuve leyendo porque juego habitualmente en pokerank que es una sala gratis, es decir que no se juega cash pero ahora quisiera probar por un poco de dinero y no me decido, menos si dicen que las salas podrían estar acomodadas para perder. Creo que lo mejor seria pokerstar me parece serio pero necesito mas opiniones Gracias un saludo. En este correo el jugador da consejos sobre las salas de juego online. Como regla, la comunicación escrita parece a minicorreo que empiezan con saludos y terminan con despedidos. A menudo los jugadores se saludan y se despiden al terminar su habla con el consejo o publicidad de ciertos sitios web y juegos: *Hola yo conozco una sala muy buenas casoony.com Donde juegas poker con puntos, tienes la oportunidad de vender los puntos en el mercado de la pagina 😊 Me parece una web donde puedes comenzar y practicar o incluso si eres**

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Written Gambling Discourse in Spanish (in Spanish) [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

un pro en el poker ganar dinero... Porque tiene freerolls de un millon diario y los domingos 5 millones 😊 cada millon lo puedes vender a 1 euro... esta genial 😊. Merece mencionar los errores: gráficos (ausencia de tilde, por ejemplo, en la palabra *millon*) de puntuación (ausencia de comas, puntos), y también el uso de símbolos adicionales (smiles o sonrisas) para la expresión de emociones, la cortesía en la comunicación. La comunicación de colegas de juego comprende la publicidad de páginas web lúdicas, por ejemplo: *Hola gente, les traigo un servidor nuevo de Argentina: www.poker-style.net Fácil registro. Torneos Free Roll todos los dias. Premios. Mesas vivas 24hs.*

Acá les dejo un paneo del registro por si quieren mirar como es: <https://www.youtube.com/watch?v=EurCkCA308w> [11]. En general, la metacomunicación o la comunicación de los jugadores de juego fuera del juego, está concentrada en los consejos y preguntas en cuanto a los juegos y fiabilidad de las salas de juego online. La comunicación de jugadores en los foros contiene oraciones nominativas elípticas lo que ahorra el tiempo de los interlocutores.

Conclusiones. El discurso escrito de juegos de azar está representado por los géneros siguientes: textos explicativos de instrucción o enseñanza, textos publicitarios, noticias (sobre torneos de póker, sorteos de loterías, etc.), textos dialogados de jugadores en los foros dedicados a juegos de azar, artículos financieros, económicos y técnicos de industria de juegos de azar. El discurso oral de juegos de azar contiene los géneros siguientes: diálogos de jugadores durante el juego, dialogos consagrados a los juegos de azar, películas documentales y de ficción dedicados a juegos de azar, películas de instrucción de juegos de azar, publicidad oral de juegos de azar. El rasgo común de forma oral y escrita del discurso de juegos de azar es el uso de términos que cumple la función nominativa e informativa. El uso de recursos léxicos, gramaticales, sintácticos y gráficos contribuyen a la creación de la imagen atractiva del juego de azar. Los recursos léxicos del discurso escrito incluyen palabras con evaluación positiva, metáforas, metonimias, hipérbole. Los recursos gramaticales y sintácticas comprenden oraciones nominativas, imperativas, preguntas retóricas, tiene el carácter dialogado y motivan a los jugadores potenciales al juego. Los medios gráficos se caracterizan por el uso amplio de símbolos, recursos verbales y no verbales, tales como cambio de colores y tamaño, capitalización, animación. Las funciones de los textos instructivos de juegos de azar son informativa e instructiva. Los textos de publicidad de juegos de azar cumplen la función pragmática y están destinados para atraer a los jugadores potenciales.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Письмовий дискурс азартних ігор в іспанській мові (Іспанською) [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

Perspectivas de la investigación. Los estudios futuros pueden centrarse en las características comparativas del discurso de juegos de azar en otras lenguas europeas para facilitar la traducción y comunicación internacional de los jugadores y especialistas del juego.

Література:

1. Бобчинець, Л. І. Рекламні тексти дискурсу азартних ігор у сучасній іспанській мові. *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки* 27 (360) (2015): 22–27.
2. Колеснікова, І. А. Деякі аспекти специфіки архітекtonіки професійного дискурсу. *Studia Linguistica* 4 (2010): 428–432.
3. Ущина, В. А. *Позиціонування суб'єкта в англомовному дискурсі ризику: соціокогнітивний аспект* (Монографія) (Луцьк: Вежа-Друк, 2015).
4. Alarcón, M. A. Aproximaciones al concepto de Discurso Profesional Docente. *Literatura y Lingüística* 23 (2011): 123–140, Santiago de Chile.
5. Pérez Latorre, Ó. El significado en juego: sobre la dimensión lúdica del discurso del videojuego. *Proceedings of the 10th World Congress of the International Association for Semiotic Studies (IASS/AIS) Universidade da Coruña (España / Spain)* (2012): 1901–1910.
6. Van Dijk, T. *El discurso como estructura y proceso. Estudio sobre el discurso* (Barcelona: Editorial Gedisa, 2000).

Джерела ілюстративного матеріалу:

7. Botín, A. *Todos los juegos de cartas* (Barcelona: Robinbook, 2011).
8. Como hacer trampas en los juegos de cartas, <http://es.wikihow.com/hacer-trampa-en-los-juegos-de-cartas> (accessed 12.04.2021).
9. Cristales para ver las cartas de tu rival, <http://es.pokernews.com/noticias/2013/06/cristales-para-ver-las-cartas-de-tu-rival-9823.htm> (accessed 13.06.2021).
10. *El juego del mus. Todas sus reglas y señas* (Madrid: Tikal Ediciones, 2013).
11. Foro de póker, <http://es.pokernews.com/foro-de-póquer/topic535/> (accessed 26.07.2022).
12. Guía del juego para los amantes del casino, <http://www.acanomas.com/Guia-del-Juego-para-los-Amantes-del-Casino/1505/Glosario.htm> (accessed 15.05.2022).
13. Loterías y apuestas, <http://www.loteriasyapuestas.es> (accessed 16.05.2022).
14. Marín Bellón, F. Dos turcos detenidos en Argentina por marcar las cartas, <http://abcblogs.abc.es/poker-ajedrez/public/post/dos-turcos-detenido-en-argentina-por-marcar-las-cartas-11299.asp/> (accessed 16.05.2022).
15. Reglas de juegos, <http://www.magnojuegos.com/juegosonline/escobadel15/reglas> (accessed 17.05.2022).
16. Torneo latinoamericano de póker por equipos, <http://www.pokergratis.es/torneo-latinoamericano-de-poker-por-equipos> (accessed 17.05.2022).

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Written Gambling Discourse in Spanish (in Spanish) [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]

© Bobchynets L. I. [Bobchynec' L. I.], blinfo@ukr.net

References:

1. Bobchynets, L. I. Reklamni teksty dyskursu azartnykh igor u suchasni ispanskii movi. [Advertising texts of gambling discourse in Contemporary Spanish] *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya: Filologichni nauky* [Cherkasy University Messenger. Series: Philological Sciences] 27 (360) (2015): 22–27 (in Ukr.).
2. Koliesnikova, I. A. Deiaki aspekty spetsyfyky arkhitektoniky profesiinoho dyskursu [Some aspects of the architectonics of a professional discourse] *Studia Linguistica* 4 (2010): 428–432 (in Ukr.).
3. Ushchyna, V. A. *Pozytsionuvannia subiekta v anglomovnomu dyskursi ryzyku: sotsiokognityvnyi aspekt* [Positioning of a subject in English discourse of risk: sociocognitive aspect] (Lutsk: Vezha-Druk., 2015), 380 (in Ukr.).
4. Alarcón, M. A. Aproximaciones al concepto de Discurso Profesional Docente. *Literatura y Lingüística* 23 (2011): 123–140, Santiago de Chile.
5. Pérez Latorre, Ó. El significado en juego: sobre la dimensión lúdica del discurso del videojuego. *Proceedings of the 10th World Congress of the International Association for Semiotic Studies (IASS/AIS) Universidade da Coruña (España / Spain)* (2012): 1901–1910.
6. Van Dijk, T. *El discurso como estructura y proceso. Estudio sobre el discurso* (Barcelona: Editorial Gedisa, 2000).

Illustrative material:

7. Botín, A. *Todos los juegos de cartas* (Barcelona: Robinbook, 2011).
8. *Como hacer trampas en los juegos de cartas*, <http://es.wikihow.com/hacer-trampa-en-los-juegos-de-cartas> (accessed 12.04.2021).
9. *Cristales para ver las cartas de tu rival*, <http://es.pokernews.com/noticias/2013/06/cristales-para-ver-las-cartas-de-tu-rival-9823.htm> (accessed 13.06.2021).
10. *El juego del mus. Todas sus reglas y señas* (Madrid: Tikal Ediciones, 2013).
11. *Foro de póker*, <http://es.pokernews.com/foro-de-póquer/topic535/> (accessed 26.07.2022).
12. *Guía del juego para los amantes del casino*, <http://www.acanomas.com/Guia-del-Juego-para-los-Amantes-del-Casino/1505/Glosario.htm> (accessed 15.05.2022).
13. *Loterías y apuestas*, <http://www.loteriasyapuestas.es> (accessed 16.05.2022).
14. *Marín Bellón, F. Dos turcos detenidos en Argentina por marcar las cartas*, <http://abcblogs.abc.es/poker-ajedrez/public/post/dos-turcos-detenido-en-argentina-por-marcar-las-cartas-11299.asp/> (accessed 16.05.2022).
15. *Reglas de juegos*, <http://www.magnojuegos.com/juegosonline/escobadel15/reglas> (accessed 17.05.2022).
16. *Torneo latinoamericano de póker por equipos*, <http://www.pokergratis.es/torneo-latinoamericano-de-poker-por-equipos> (accessed 17.05.2022).

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Письмовий дискурс азартних ігор в іспанській мові (Іспанською) [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española]

© Бобчинець Л. І. [Bobchynets' L. I.], blinfo@ukr.net

УДК 811.133.1

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 02.09.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 04.09.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97.68 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.08>

КУЛЬТУРА СПОЖИВАННЯ У ФРАНКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ МОДИ: ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Ярославна Юріївна Гнойова (м. Київ, Україна)

yaroslavnaaa.g@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проаналізовано культуру споживання у франкомовному дискурсі моди, також розглянутий лінгвопрагматичний аспект. Виявлено, що у текстах гляцевих журналів використовуються техніки навіювання і зараження з метою збільшення продажів, популяризації тих чи інших трендів за допомогою залучення обговорення відомих людей, використання певних слів та конструкцій з метою нав'язати важливість нового тренду. Для досягнення мети ЗМІ впливають на людину, намагаючись викликати в неї емоції від прочитаного тексту, прикріпленої фотографії та реклами виробів. Що прямо впливає на збільшення споживання користувачами, які намагаються встигнути за трендом, щоб наблизити себе до вищого класу, якому доступні усі ресурси, тому знаючи методи впливу на людську психіку, продажі ростуть, що прямо призводить до проблеми консюмеризму у сучасному суспільстві. Виділено важливість аспекту моди у житті людини, психологічні прийоми впливу на людину, які використовує модна індустрія та проаналізовані вербальні методи впливу.

Ключові слова: культура споживання, модні тренди, маніпуляції, стратегії наслідування, прийом зараження, емотивність.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Consumer Culture in the French-Language Fashion Discourse: a Linguopragmatic Aspect (in Ukrainian) [Kultura
spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: linhvoprahammatychnyi aspekt]

© Hnoiova Ya. Yu. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

CONSUMER CULTURE IN THE FRENCH-LANGUAGE FASHION DISCOURSE: A LINGUOPRAGMATIC ASPECT

Yaroslavna Y. Hnoiova (Kyiv, Ukraine)

yaroslavnaaa.g@gmail.com

Master student at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The culture of consumption in the French-language fashion discourse, and also considers the linguistic and pragmatic aspect are analyzed in this article. It is found that the texts of glossy magazines use techniques of suggestion and1 infection in order to increase sales, popularize certain trends by involving celebrities in discussions, and use certain words and constructions to impose the importance of a new trend. To achieve this goal, the media influence people by trying to evoke emotions from the text they read, the photo they attach, and the advertisement of products. This directly affects the increase in consumption by users who are trying to keep up with the trend to bring themselves closer to the upper class, which has access to all the resources, so knowing the methods of influencing the human psyche, sales are growing, which directly leads to the problem of consumerism in modern society. The article highlights the importance of the fashion aspect in human life, the psychological methods of influence on a person used by the fashion industry, and analyzes the verbal methods of influence.

Key words: culture of consumption, fashion trends, manipulations, imitation strategies, infection, emotionality.

Вступ. З давніх-давен одяг грає важливу роль у житті людини, він виконує велику низку функцій: від банального захисту від холоду, до транслявання соціального статусу людини. У процесі розвитку суспільства тема одягу перетворилася на тему моди, яка відіграє культурну, історичну, соціальну та багато інших ролей. Сьогодні модна індустрія може визначати тип або форму одягу та аксесуарів, набір ідей, принципи поведінки людей у суспільстві, етикет і поняття норми в стилізації й організації простору. Головне призначення модної індустрії – задовольняти естетичні потреби суспільства й сигналізувати про соціальний статус їхнього власника. Найбільший феномен

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Культура споживання у франкомовному дискурсі моди: лінгвопрагматичний аспект (Українською) [Kultura
spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: linhvoprahmatychnyi aspekt]

© Гнойова Я. Ю. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

моди полягає в тому, що будь-які зміни в соціумі, його цінностях і ідеалах знаходять відображення у моді, у створенні одягу. Таким чином, можна сказати, що мода це мистецтво, яке є відображенням суспільства у його різні періоди існування. Так як одяг такий же древній як і словесність, зникають жодні сумніви у впливі мистецтва одягатися на мову. Проте з розвитком капілістичної моделі економіки у провідних країнах світу – гостро підіймається питання концепції консюмеризму. Деякі дослідники відносять сучасне суспільство до категорії «суспільство споживання». Вони вважають, що в такому суспільстві відбувається масова культурна трансформація, яка призводить до втрати ідентичності та зростання несвідомих і нестримних споживачів, життя яких зводиться до демонстративного марнотратства. Ця трансформація є наслідком масового споживання. Критики культури споживання наголошують на тому, що така модель життя призводить до зміни форм міжособистісних відносин, перетворюючи їх на ринкові відносини, де головною метою є продати себе якомога дорожче. Як наслідок – люди підходять один до одного виключно з утилітарної точки зору [1]. Повертаючись до лінгвопрагматичного аспекту теми – мова видань в цьому випадку використовується як інструмент досягнення цілей продажу. Мода, будучи явищем не лише багатограним, але й тимчасовим, для якого характерна мінливість, швидка зміна пріоритетних видів одягу і взуття, привносить у мову нові лексичні одиниці, необхідні для номінації предметів одягу і взуття. З появою інтернету, кількість інформації неймовірно зросла, питання моди вийшло на новий рівень: поява модних блогів, інтернет сайтів з продажем одягу, а що найважливіше, з'явилися цілі глосарії з модними термінами, які “повинна знати кожна модниця”.

Наукова новизна полягає в тому, що дискурс моди викликає багато інтересу з боку різних галузей, а необхідність його аналізу пояснюється виявленням мовних засобів, що створюють образне і художнє уявлення про рекламований товар. А також саме тенденція до мінливості моди, яка приносить нові лексичні одиниці у мову, які необхідні для номінації нових виробів одягу, створення трендів, що впливають на культуру споживання суспільства свідчить про те, що це дослідження є **актуальним**.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Consumer Culture in the French-Language Fashion Discourse: a Linguopragmatic Aspect (in Ukrainian) [Kultura spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: linhvoprahmatychnyi aspekt]

© Hnoiova Ya. Yu. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

Об'єктом дослідження є франкомовний дискурс моди, неологізми зі сфери модної індустрії, мовні конструкції які закликають до надмірного споживання.

Предметом дослідження є його лексико-прагматичні особливості.

Матеріалом дослідження слугував французький глянце́вий журнал у форматі інтернет-видання "Vogue France". Розглянуто розділи моди, краси та культури.

Мета роботи: вивчення структурних, лексичних, синтаксичних та стилістичних характеристик франкомовного дискурсу моди, аналіз французьких модних видань для визначення особливостей мовлення, які прямо стосуються культури споживання.

Реалізація мети передбачає виконання таких **завдань**:

1. розглянути поняття дискурс моди;
2. проаналізувати вплив концепції наслідування на тренд консюмеризму;
3. встановити лексичні, стилістичні та семантичні особливості у статтях глянце́вих видань з точки зору культури споживання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: У сучасній теоретичній соціології велика увага приділяється дослідженню консюмеризму, який розглядається як важливий соціокультурний феномен у сучасному суспільному житті. Консюмеризм вважається основним і наочним виразом споживальницького суспільства. У ідеологічному вимірі, консюмеризм можна описати як ідеологію, що підтримує модель надмірного споживання як універсальну цінність. Таку ж позицію висловлює З. Бауман у своїй роботі "Споживацьке життя" [2], де він розглядає консюмеризм як ідеологію, яка виправдовує споживацький стиль життя і масову споживчу поведінку. У фундаментальній праці Робіна Коена та Пола Кеннеді "Глобальна соціологія", консюмеризм розглядається як феномен, що виражає культурні значення та цінності західного способу життя, які є характерними для більшості глобалізованого світу. Ці значення пов'язані з різноманітними культурними переконаннями, цінностями та орієнтаціями, які об'єднують більшість людей [3]. На думку Е. Мацеу та С. Онделлі, мова моди охоплює, з одного боку, технічну мову професіоналів і експертів, а з іншого – по суті мову модних журналів, яка має багато подібного з мовними засобами масової інформації та реклами [4]. Так, часто він реалізується засобами масмедіа через журнали моди,

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Культура споживання у франкомовному дискурсі моди: лінгвопрагматичний аспект (Українською) [Kultura spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: linhvoprahmatychnyi aspekt]

© Гноїова Я. Ю. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

які вважаються допоміжним сегментом. Я вважаю доцільним дослідити цю тему, пов'язуючи соціологію, моду на лінгвістику, за допомогою якої реалізується вплив на суспільство, яке продовжує споживати.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мода – одне з неоднозначних і багатограних явищ сучасного життя, відповідно, **дискурс моди** має складну природу та знаходиться на перетині з рекламним, педагогічним, науковим, навчальним, мистецтвознавчим, історичним, медійним та іншими дискурсами [5]. У силу свого різноманіття, багатогранності та варіативності мода є об'єктом міждисциплінарного вивчення. У ряді гуманітарних наук, у різних аспектах, що досліджують моду, лінгвістика виокремлює насамперед комунікативний та семіотичний аспекти моди. Поширення моди через журнали та каталоги (через текст) набуло масових масштабів. Опис (а не реалізація) модного одягу є соціальним фактом [6]. Ще одним фактором, що зумовлює специфіку дискурсу індустрії моди, є його мультимодусність, тобто співіснування двох негомогенних складників: вербального компонента, представленого заголовками, надписами в журналах чи усними коментарями, та невербального, що візуалізує новинки за допомогою фото чи кольорових палітр. Саме мультимодусність сприяє адекватності конструювання образу та перекладу нових понять у фешн-індустрії. Лексика індустрії моди є також дискурсивним компонентом. Це насамперед лексичні одиниці з лінгвокраїнознавчим чи соціокультурним елементом, які засобами мовної компресії можуть виражати цілий концепт.

Проблема вивчення особливостей впливу моди за допомогою **стратегії наслідування** вивчалася багатьма науковими діячами. Г. Спенсер і Г. Тард – основоположники концепту наслідування у розрізі моди.

Г. Спенсер зазначав, що мода це форма соціального регулювання поведінки людей, а її функція полягає в забезпеченні впорядкованого розвитку та підтриманні соціокультурних норм [7]. І хоч Г. Спенсер жив ще у часи вікторіанської Англії, нинішні реалії тільки підкреслюють правдивість його бачення. З розвитком соціальних мереж, кожна людина, що має вихід у інтернет може спостерігати за відомим людьми майже у режимі онлайн.

Механізм наслідування полягає у відтворенні одним суб'єктом поведінки іншого. У модній індустрії цей процес полягає у тому, що людина прагне носити те, що побачила у іншої. Відповідно до теорії Г. Спенсера, панівний

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Consumer Culture in the French-Language Fashion Discourse: a Linguopragmatic Aspect (in Ukrainian) [Kultura spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: linhvoprahamatychnyi aspekt]

© Hnoiova Ya. Yu. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

клас або соціальна еліта задає тренд модного одягу, який відображає їх статус. З часом цей тренд спускається по соціальним сходам, охоплюючи інші класи і верстви населення, після чого соціальна еліта задає новий тренд, щоб відокремити себе від основної маси і зберегти свою ідентичність, що позначає їх соціальний статус. В свою чергу нижчі за статусом верстви населення постійно прагнуть опанувати «модами» вищих верств, наслідувати їх, по-перше, внаслідок престижу, яким еліта володіє в її очах, по-друге, внаслідок свого прагнення до більш високого статусу. Це все вказує на циклічність моди.

В цьому контексті варто згадати про ще один психологічний прийом – **зараження** [8], що означає більш чи менш усвідомлюваний і цілеспрямований вплив на психічну сферу людини з метою її зараження певними психологічними станами, настроями, думками, переживаннями тощо. Зараження як механізм моди – це несвідома та автоматична схильність індивіда до певних психічних станів, які виникають внаслідок конкуренції в сфері моди. Зараження не виявляється через свідому або усвідомлену прийняття інформації про нові модні тенденції або стиль модного життя. Воно виражається у передачі певного емоційного стану та психологічного настрою. Серед цих станів можна відзначити потребу в оновленні, емоційну збудливість, зацікавленість, тривогу, роздратування і пристрасть. Це лише частина емоційних станів, які супроводжують поширення і розвиток моди. Оскільки ці емоції виникають у великій кількості людей, механізм зараження працює за принципом посилення емоційного впливу через спілкування між людьми. Таким чином, натовп виступає як "прискорювач", який сприяє поширенню модних впливів. Індивіди при цьому не відчують організованого або навмисного тиску, а просто несвідомо адаптуються до цих впливів, приймаючи зразки поведінки від прихильників моди. Саме ці особливості людської психіки впливають на збільшення споживання.

Мова індустрії моди є мовною системою, обслуговуючу сферу спілкування в рамках індустрії моди. На етапі функціонування фешн-індустрії перед комунікантами стоять різні цілі, а тому буде різним **використання мови** та її можливостей на різних етапах. Завданням спеціалізованих ЗМІ є просування модних стандартів та прийняття їх споживачем, тому метою є використання знань про людську психологію, бажань людини, щоб зрештою сформувати споживача. Таким чином можна дійти до думки про цілі

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalinyistyky])

Культура споживання у франкомовному дискурсі моди: лінгвопрагматичний аспект (Українською) [Kultura spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: linyvoprahmatychnyi aspekt]

© Гнойова Я. Ю. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

особливостей і відмінностей мови у дискурсі моди: кажучи не тільки про словотвір, а й про особливості використання слів, словосполучень та стилістичних засобів, у купі все це дає бажання прорекламувати ту чи іншу модну тенденцію, бренд, подію тощо; привернути увагу, зробити її привабливою для споживача, і, врешті-решт, продати. Завданням спеціалізованих ЗМІ є просування модних стандартів за допомогою певних мовних норм і особливостей мови і сприйняття їх споживачем. При спілкуванні зі своїми читачами ЗМІ використовують певні психологічні технології маніпулювання, які було розглянуто вище, що реалізуються за допомогою мовних структур і засобів. Для бізнесу важливі реклама і продажі. Гарним засобом для досягнення цієї мети стали журнали, що пишуть про моду, які, крім візуального ряду, використовують і силу слова. Використання прийомів на всіх рівнях мови дозволяє зробити фешн-текст не тільки яскравим і незабутнім, а й допомагає лишити в свідомості читача більш сприятливе враження про описані тенденції та, як наслідок, вплинути на його бажання.

Невід'ємними частинами статей з презентацією трендів, описом показів мод, новин про відомих людей, в концепті їх стилю, або впливу на моду є фотографії, детальні описи деталей, які безпосередньо стосуються фешн-індустрії. Беручи як приклад статтю у журналі Vogue France "*Cette tendance pantalon remplacera toutes vos robes cet automne*"[9], над заголовком якої розміщена фотографія топ-моделі Белли Гадід у джинсах, одразу можна зазначити факт прихованої маніпуляції та грі на техніках наслідування та зараження, через використання світлина з відомою людиною, яка має багато фанатів по всьому світу.

"Le pantalon extra-large, star de 2024

C'est un fait : la silhouette de pantalon skinny est bel et bien derrière nous, et ne fera probablement pas son come-back en 2024. À la place, maisons, créateurs et filles en vogue préfèrent opter pour des modèles de pantalons ultra-large, tels que le puddle et le wide leg. Retour sur la tendance qui fera 2024."

В цьому абзаці чітко просліджується диктування моди з використанням **лексичних прийомів** для побудови речення (C'est un fait; ne fera probablement pas son come-back en 2024). Також у зазначеному абзаці можна побачити використання **англіцизму-неологізму** (*skinny* – *англ. вузький*), що позначає модель джинсів, яка була популярною декілька років тому. Знання англійської

(Current issues in pragmlinguistics [Aktual'ni pytannja pragmlingvistyky])

Consumer Culture in the French-Language Fashion Discourse: a Linguopragmatic Aspect (in Ukrainian) [Kultura spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: linhvoprahamatychnyi aspekt]

© Hnoiova Ya. Yu. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

мови вважається найвищою мірою престижним явищем, у зв'язку з широким розповсюдженням ролі англійської мови в сучасному суспільстві. Активному вживанню англіцизмів сприяє фактор соціально-культурного порядку – ідеалізація американського способу життя, підвищений інтерес до американської культури.

А також підкреслення того, що саме вищий клас (maisons, créateurs et filles en vogue) надають перевагу цьому тренду.

*“Si la tendance du pantalon puddle ressort sur le podium cette saison, les personnalités en vue la porte déjà depuis l'année dernière, à l'instar d'**Elsa Hosk**, de **Kate Middleton**, de **Bella Hadid** ou encore de **Dua Lipa**, prouvant que cette silhouette n'est pas prête de s'essouffler et remplacera, pour de bon, toute vos robes cet automne.”*

У цьому абзаці прослідковується цілий перелік відомих людей, які надають перевагу тренду.

“C'est le pantalon que l'on a le plus aperçu sur les podiums de la dernière Fashion Week printemps-été 2024, confirmant ainsi qu'il sera le plus bankable de l'année prochaine. Pratique et confortable, le pantalon puddle se distingue par sa longueur qui crée l'illusion d'une flaque d'eau autour de la cheville. Cette approche consiste à traîner l'ourlet au sol permet d'obtenir une certaine aisance, en particulier lorsqu'il est porté avec des chaussures plates, des baskets ou des sandales.”

Також можемо бачити постійне використання прикметників для детального опису продукту і відокремлення його від інших схожих. Текст ніби закликає – хочеш бути найстильнішою ще до того, як цей елемент одягу стане найкасовішим? Купуй уже зараз!

*“Versatile à souhait, le pantalon puddle se porte de mille manières. Chez **Ami**, par exemple, il se fait chic et choc en se dotant de rayures tennis et en s'associant à une veste de blazer assortie. Chez **Bluemarble**, **Anthony Alvarez** joue la carte du cargo aux inflexions streetwear en le sublimant de poches sur les côtés.”*

Також вказуються відомі бренди, що свідчить про рекламу їхніх виробів. Далі в досліджуваній статті можемо бачити фотографії пар штанів, з описами, найменуваннями і цінами. Безумовно, перше, що привертає увагу в презентації моделі одягу в каталозі – це її фотографічне зображення. Візуальна складова частина передає денотативну інформацію, тобто репрезентує предмет. Основні функції зображення – атрактивна й інформативна. Фотографія, в нашому

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalinyistyky])

Культура споживання у франкомовному дискурсі моди: лінгвопрагматичний аспект (Українською) [Kultura spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: lnhvoprahmatychnyi aspekt]

© Гноїова Я. Ю. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

випадку, штанів – це самостійний, один із найефективніших невербальних засобів впливу на адресата. Проте для більш детальної інформації потенційний покупець звертається до опису моделі.

У наведеній статті часто використовується **оцінювальна** лексика, яка направлена на те, щоб привернути увагу та звабити читача. Відомо, що для досягнення своєї основної мети реклама апелює до підсвідомості потенційного покупця, до системи ідеальних із погляду людини образів. Цілком природним є прагнення редакторів каталогів створити в адресата позитивний настрій, позитивне сприйняття моделі, тобто зробити текст емотивним. Емотивність розуміємо як лінгвістичну характеристику сукупності мовних засобів, які здатні викликати в адресата певні емоції, тобто створити емоційний ефект. Емотивність пов'язана із впливальною функцією. “Емотивність є найважливішим компонентом прагматики мови, оскільки найбільш яскраво втілює її впливальну функцію” [10]. Емоційний ефект досягається насамперед вживанням емоційно-оцінних лексичних одиниць.

Висновки: лінгвістичні засоби на кожному рівні фешн-тексту мають на меті аттрактивну функцію, допомагають залишити в підсвідомості людини більш сприятливе враження про модні тенденції і, в результаті, вплинути на її бажання й дії. Лінгвістичні засоби модних текстів зацікавлюють і заохочують своїх потенційних покупців товарів, які ці модні журнали просувають, виконуючи таким чином функцію непрямої реклами, що у купі з іншими чинниками (з масовістю подібних статей, журналів, інфлюенсерів) збільшують попит на ті, чи інші рекламовані речі, що прямо впливає на продажі, і як наслідок – збільшує споживання.

Перспективи подальших наукових розвідок. З огляду на те, що суспільство не збирається зупинятися у споживанні, що можна прослідкувати у тенденціях соцмереж, збільшення кількості інфлюенсерів, модних трендів, нових колекцій мас-маркетів, які активно намагаються продати за допомогою сфери SMM, менеджери якої шукають нові способи зацікавлення за допомогою вербальної та невербальної комунікації для збільшення продажів, ми все частіше будемо стикатися з дилемою консюмеризму проти виваженого споживання. В подальших дослідженнях має активно розглядатися тема протидії цій тенденції. І хоча уже більше і більше людей виступають проти

консюмеризму, яка навіть шкодить екології, але на мою думку ще не створено ефективних методів просування розумного споживання.

Література:

1. Baudrillard, Jean. *La société de consommation: ses mythes et ses structures* (1970).
2. Bauman, Z. *Consuming Life* (Cambridge: Polity press, 2007), 160.
3. Cohen, R., Kennedy, P. *Global Sociology*, 2-nd ed. (N.Y.: Macmillan, 2007), 584.
4. Лисенко, Я. (2018). Інтернет-дискурс моди: сутність та особливості в сучасному просторі. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору* 81 (III) (2018): 169-174.
5. Нечипоренко, А. «Семіотичні горизонти дослідження моди.» *Людознавчі студії* (Дрогобич, 2009).
6. Baudrillard, Jean. *Requiem pour les media* (1971).
7. Spencer, Herbert. *The Principles of Sociology* 2 (New York: D. Appleton and Company, 1898).
8. Татенко, В. О. *Соціальна психологія впливу: монографія* (Київ: Міленіум, 2008), 216.
9. <https://www.vogue.fr/article/tendance-pantalon-puddle>
10. Santos, Diana, Belinda, Maia. «Language, emotion, and the emotions: The multidisciplinary and linguistic background.» *Language and Linguistics Compass* 12 (6) (2018), <https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/lnc3.12280>
11. <https://www.vogue.fr/mode>

References:

1. Baudrillard, Jean. *La société de consommation: ses mythes et ses structures* (1970).
2. Bauman, Z. *Consuming Life* (Cambridge: Polity press, 2007), 160.
3. Cohen, R., Kennedy, P. *Global Sociology*, 2-nd ed. (N.Y.: Macmillan, 2007), 584.
4. Lysenko, Ya. (2018). Internet-dyskurs mody: sutnist ta osoblyvosti v suchasnomu prostori. *Vyshcha osvita Ukrainy u konteksti intehtratsii do yevropeiskoho osvitnoho prostoru* 81 (III) (2018): 169-174.
5. Nechyporenko, A. «Semiotychni horyzonty doslidzhennia mody.» *Liudynoznavchi studii* (Drohobych, 2009).
6. Baudrillard, Jean. *Requiem pour les media* (1971).
7. Spencer, Herbert. *The Principles of Sociology* 2 (New York: D. Appleton and Company, 1898).
8. Tatenko, V. O. *Sotsialna psykholohiia vplyvu: monohrafiia* (Kyiv: Milenium, 2008), 216.
9. <https://www.vogue.fr/article/tendance-pantalon-puddle>
10. Santos, Diana, Belinda, Maia. «Language, emotion, and the emotions: The multidisciplinary and linguistic background.» *Language and Linguistics Compass* 12 (6) (2018), <https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/lnc3.12280>
11. <https://www.vogue.fr/mode>

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Культура споживання у франкомовному дискурсі моди: лінгвопрагматичний аспект (Українською) [Kultura spozhyvannia u frankomovnomu dyskursi mody: linhvoprahmatychnyi aspekt]

© Гноїова Я. Ю. [Hnoiova Ya. Yu.], yaroslavnaaa.g@gmail.com

УДК 811.133.1

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 02.09.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 04.09.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.75 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.09>

ВИСВІТЛЕННЯ УПЦ, ПЦУ ТА РПЦ НА ФРАНКОМОВНИХ МЕДІА-РЕСУРСАХ У КОНТЕКСТІ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Євгенія Сергіївна Красняк (Київ, Україна)

eugeniakras@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено дослідженню засобів репрезентації українських православних громад у порівнянні з РПЦ на матеріалі франкомовних новин, опублікованих після 24 лютого 2022 р. Перераховано основні православні громади сучасної України й установлено, чому їхнє дослідження з філологічної точки зору є перспективним. Виявлено основні тенденції їхнього висвітлення; простежено основні вербальні засоби, що їх супроводжують. Визначено основні лінгвістичні й соціокультурні виклики, з якими стикаються франкофонні журналісти при висвітленні новин із життя українських православних спільнот.

***Особистий внесок:** спостереження за репрезентацією новин українського православ'я у франкофонному просторі в порівнянні з російським, що може стати в пригоді як перекладачам, так і авторам подальших академічних досліджень.*

***Ключові слова:** УПЦ, ПЦУ, РПЦ, православ'я, медіа-ресурс, франкофонія, російсько-українська війна.*

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Representation of UOC, OCU and ROC on French-Language Media Resources in the Context of the Russia's Full-Scale Invasion (in Ukrainian) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhennia]

© Krasniak Ye. S. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

REPRESENTATION OF UOC, OCU AND ROC ON FRENCH-LANGUAGE MEDIA RESOURCES IN THE CONTEXT OF THE RUSSIA'S FULL-SCALE INVASION

Yevheniia S. Krasniak (Kyiv, Ukraine)

eugeniakras@gmail.com

Master Student of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is devoted to the study of lexical means of representing Ukrainian Orthodox churches as compared to that of the Russian Orthodox Church. The object of the research is French-language news published after 24.02.2022. Main Ukrainian Orthodox Churches were enumerated; it was shown the relevance of linguistic researches connected with them. The author describes the current circumstances of Ukrainian Orthodox communities during the war, focuses on the importance of the religious landscape in Ukraine as a whole and, on the other hand, shows the role of ROC in spreading untrue and manipulative information throughout Russia and the world. All these tendencies are reflected in French-language media, although not by analogous means, inasmuch as each and every news media resource uses different methods and lexical means according to two main criteria. Those are its socio-political viewpoint and secularity level. The analysis of news articles about the modern Ukrainian Orthodox landscape seems relevant under the latest conditions of a rising academic interest in religion. The article deals with leading tendencies in the French-language news covering mentioned issues as well as with lexical means used in the representation of those. Main linguistic and sociocultural challenges of Francophone journalists were mentioned.

Personal contribution: observing the representation of Ukrainian Orthodoxy as opposed to Russian Orthodoxy within francophone media, which can be useful for translators as well as for researchers.

Key words: UOC, OCU, ROC, Orthodoxy, news media resource, Francophonie, Russian-Ukrainian war.

Постановка проблеми. Франкомовні медіа-ресурси характеризуються різкою й рішучою реакцією на повномасштабне вторгнення РФ на українську територію. Сучасна мова як друкованих, так і Інтернет-видань відображає тенденції

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalinyistyky])

Висвітлення УПЦ, ПЦУ та РПЦ на франкомовних медіа-ресурсах у контексті повномасштабного вторгнення (Українською) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhnennia]

© Красняк Є. С. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

своєрідного відходу від багаторічного культурного впливу російської культури. Журналісти вживають доволі різких та однозначних висловів для опису російського політичного й військового керівництва, російської історії, минулих і сучасних територіальних зазіхань. Попри це, існує декілька сфер людської діяльності й культури, що висвітлюються європейськими медіа з дещо меншою категоричністю. Серед них – сфера релігійна, а надто – новини, статті та інші текстові жанри, безпосередньо пов'язані з висвітленням українського православ'я. На нашу думку, порівняння таких новинних статей із статтями, присвяченими РПЦ, є репрезентативними в дослідженні новітніх політично-релігійних тенденцій і, відповідно, становлять **актуальність**.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Імідж України у світових, а зокрема – європейських медіа є поширеною темою досліджень серед багатьох вітчизняних науковців. Над нею працювали Я. С. Калакура, М. Ф. Юрій, О. В. Петкова. Аналізом міжнародного іміджу України плідно займалися не лише науковці-філологи, а й фахівці центрів соціологічних досліджень. Над репрезентацією України у франкомовних медіа працювала Семида О. В. Мову французьких ЗМІ в контексті повномасштабного вторгнення досліджували С. М. Альбота та Сідень О. І.; утім, ці дослідники практично не торкалися теми висвітлення українських новітніх релігійних реалій, зокрема – православних. На наш погляд, спостереження за їхнім висвітленням у зарубіжних медіа становитиме інтерес для вітчизняної академічної спільноти та стане **перспективним** напрямком подальших досліджень. Цим пояснюється **наукова новизна** цієї роботи.

Мета статті – простежити за вербалізацією останніх новин українського та російського православ'я у франкомовних ЗМІ; порівняти й систематизувати чинники, що впливають на їхню репрезентацію.

Об'єктом дослідження постає франкомовний медіа-дискурс в еру повномасштабної російсько-української війни, а його **предметом** – мовні засоби, вживані франкомовними медіа під час висвітлення подій з життя УПЦ, ПЦУ й РПЦ.

Матеріалами для дослідження слугують франкомовні періодичні видання.

Серед **методів** дослідження – зіставний, аналізу й синтезу.

Основний зміст. Релігія – один із найвиразніших сповідників української культури [1, с. 132]. Церковні громади віддавна відігравали надважливу роль у формуванні української ідентичності, ба навіть – багатьох ідентичностей водночас,

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pyttannja pragmalingsvistyky])

Representation of UOC, OCU and ROC on French-Language Media Resources in the Context of the Russia's Full-Scale Invasion (in Ukrainian) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhennia]

© Krasniak Ye. S. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

залежно від епохи й відповідного історичного контексту. Політичні концепти утворювалися навколо церковних організацій; віряни різних християнських конфесій і течій мали й досі мають свої власні уявлення про націю, державність і державу [2]. Усі ці релігійно-політичні процеси дуже глибинні, проте проступають назовні під час політичних потрясінь — до прикладу, під час нинішнього повномасштабного вторгнення РФ на українську територію. Як українсько-, так і франкомовні ресурси наголошують на важливості релігійної складової в українській культурі: *Il est impossible de comprendre le conflit entre la Russie et l'Ukraine sans plonger dans l'histoire tourmentée de l'orthodoxie depuis les Temps modernes* [13]. Саме тому, на наш погляд, вивчення різних аспектів сучасних релігійних тенденцій в Україні — зокрема, за допомогою широкопланових мовознавчих досліджень — видається доречним.

В українській православній реальності донедавна фігурували декілька основних термінів на позначення різних релігійних громад: УПЦ МП (Українська православна церква Московського патріархату), УПЦ КП (Українська православна церква Київського патріархату), УАПЦ (Українська автокефальна православна церква). Дві останні було об'єднано в результаті Об'єднавчого собору наприкінці 2018 року; у результаті було створено ПЦУ (Православну церкву України), що дещо згодом отримала статус автокефалії після підписання відповідних документів (подія, відома в інформаційному просторі як «надання томосу» або просто «томос»). Отже, наразі в Україні діють дві основні православні церкви: ПЦУ й УПЦ МП. ПЦУ стала найпопулярнішою релігійною громадою України вже з початку її утворення в 2019 р., а в контексті війни українські віряни дедалі частіше ідентифікують себе її прихожанами — з різних причин [4, с. 83]. Що стосується УПЦ (також відомої як «РПЦ в Україні»), то її канонічний статус у результаті Об'єднавчого собору заперечується як ПЦУ, так і Вселенським патріархатом, що має адміністративний центр у Стамбулі. У контексті повномасштабної російсько-української війни організацію звинувачують у співпраці з окупаційними військами й у зв'язках із російськими спецслужбами. УПЦ постає основною причиною нестабільності сучасного релігійного простору України [3, с. 20]. Саме тому, попри сумнівність свого статусу й поступове зменшення кількості прихожан УПЦ часто фігурує як на українських, так і на європейських новинних ресурсах.

На позначення ПЦУ франкофони вживають перекладену буквально назву *Église orthodoxe d'Ukraine* (скорочено — *EOd'U*, іноді *EOU-PK*; утім, ця назва є

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Висвітлення УПЦ, ПЦУ та РПЦ на франкомовних медіа-ресурсах у контексті повномасштабного вторгнення (Українською) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhennia]

© Красняк Є. С. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

помилковою за своєю суттю, оскільки церкву Київського патріархату було фактично ліквідовано в результаті вищезгаданого Собору 2018–2019 рр. Так само ПЦУ називають *Église autocéphale d'Ukraine*, маючи на увазі автокефалію як питомо церковний термін), а на позначення УПЦ – *Église orthodoxe ukrainienne* (EOU-PM). Утім, через синтаксичні особливості французької мови назви обох церков дуже подібні й тому як серед журналістів, так і серед читачів існує схильність подеколи їх плутати. Зокрема, от що пише видання L'Express у статті, приводом до якої стала сутичка військового Артура Ананьєва зі священником УПЦ, що набула значного розголосу: *A première vue, difficile d'opérer une distinction entre les deux dogmes. Les fidèles n'ont pas de carte de membre. Les rites sont les mêmes. Même leur nom est quasiment identique* [9]. У цій же статті бачимо один із найчастотніших прийомів, уживаних журналістами для розрізнення церков: уточнення. Так, ПЦУ супроводжується такими епітетами: *rattachée à Kiev, Église ukrainienne indépendante*, а УПЦ – *cette Église orthodoxe historiquement liée à la Russie, affiliée au patriarcat de Moscou* тощо. Схожі уточнення бачимо й у статтях із ресурсу *orthodoxie.com*: *Église orthodoxe d'Ukraine (autocéphale)* [10], *Église orthodoxe ukrainienne (métropolitaine Onuphre)* [6] тощо. Статті з цього медійного ресурсу характеризуються прихильністю до діяльності УПЦ. У статті, опублікованій у квітні 2023 р. та присвяченій суто УПЦ, фігурують, зокрема, такі речення: *Tout au long de son histoire, elle a été proche du peuple ukrainien, qu'elle a formé et éduqué, soutenu et inspiré dans les moments les plus difficiles. Elle a partagé avec eux toutes les joies et les peines. Elle a obtenu son statut d'Église indépendante et autonome en 1990. Après le déclenchement de la guerre totale de la Fédération de Russie contre l'Ukraine, le concile de l'Église orthodoxe ukrainienne, qui s'est tenu le 27 mai 2022 avec la participation des hiérarques, du clergé, des moines et des fidèles, a décidé de déclarer la pleine autonomie et l'indépendance de l'Église orthodoxe ukrainienne* [7].

Журналісти часто наголошують на тому, що очільник УПЦ поклав край юрисдикційній залежності від РПЦ: *Cette Église a annoncé l'an dernier la rupture de ses liens avec le patriarcat de Moscou dont le chef, Kirill, a soutenu l'invasion* [17].

Франкомовні релігійно спрямовані ресурси так само чітко пропагують позицію захисту РПЦ в Україні. Зокрема, у статтях із швейцарського ресурсу *cath.ch* часто пишуть про *pressions de Kiev sur l'Eglise orthodoxe ukrainienne* [12; 18], цитують проросійських європейських політиків [18] і згадують ПЦУ як новостворену, а не

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pyttannja pragmalingvistyky])

Representation of UOC, OCU and ROC on French-Language Media Resources in the Context of the Russia's Full-Scale Invasion (in Ukrainian) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhennia]

© Krasniak Ye. S. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

об'єднану, церковну спільноту [11]. Подібні речі простежуємо й у статтях із уже згаданого порталу orthodoxie.com. Сайт vaticannews.va часто висвітлює події, спрямовані на «примирення» УПЦ й ПЦУ, та й узагалі надає концептові “мир” важливого значення.

Журналісти так само часто використовують інших додаткових уточнень для читачів, мало знайомих із православною культурою: з ресурсу Libération читаємо, що *Epiphane ... prononce la messe des Rameaux, célébrée ce jour-là selon le calendrier julien observé par les orthodoxes* [5]. Подібні уточнення бачимо й у статтях, присвячених переходові ПЦУ на новоюліанський літургійний календар: *Ce calendrier julien « nouveau style » est identique au calendrier grégorien, à ceci près que la date de Pâques, traditionnellement célébrée par les orthodoxes une semaine après les catholiques, est conservée* [14].

Що ж до РПЦ, то її висвітлення у франкомовних новинах значно більш недвозначне, ніж висвітлення УПЦ. Російське православ'я, з'являючись у медіа, неодмінно супроводжується різкими висловами. Журналісти пов'язують громаду безпосередньо з російським політичним керівництвом, справедливо вважаючи її важливою ланкою в поширенні доктрини «русского міра»: *Les intérêts de l'État deviennent les intérêts de l'Église et vice-versa. L'Église orthodoxe joue un rôle majeur dans la propagande de « l'idée nationale »: elle est considérée comme une institution d'État* [19]. Важливу роль у формуванні паралелі “державо-церква” журналісти віддають патріархові Кирилові Гундяєву: *Tout comme Vladimir Poutine au sein de l'État, le patriarche Kirill a imposé une verticale du pouvoir au sein de l'Église orthodoxe russe depuis 2009. Toutes les décisions sont prises par lui et sont imposées aux évêques. Il impose sa volonté et ses choix* [16]. Узагалі очільника РПЦ часто характеризують як близького друга Путіна, зятя поборника агресії в Україні, колишнього агента КДБ тощо.

РПЦ так само звинувачують у негативному впливі на загальносвітові політичні й суспільні процеси. Так, у статті з ресурсу Euronews від 24 липня 2023 зазначено: *Des membres de l'extrême droite américaine et de l'Église orthodoxe russe, deux acteurs majeurs du mouvement anti-LGBTQ+, ont uni leurs forces pour accroître le financement d'acteurs ultra-traditionalistes basés en Europe, avec pour objectif spécifique de cibler les droits des LGBTQ+* [8]. В іншій статті говориться про президента Угорщини Віктора Орбана і його прихильність до РПЦ, яка певним чином визначає його політичну діяльність: *Pour Viktor Orban, une alliance avec les orthodoxes, qui ont*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Висвітлення УПЦ, ПЦУ та РПЦ на франкомовних медіа-ресурсах у контексті повномасштабного вторгнення (Українською) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhennia]

© Красняк Є. С. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

des racines de plusieurs décennies en Hongrie, peut permettre de sauver "l'âme de l'Europe", alors que le christianisme s'affaiblit à l'Ouest. "Nous ne pouvons pas gagner cette bataille sans l'Église orthodoxe", a-t-il martelé début septembre, après avoir été décoré par le patriarche serbe Porfirije pour ses efforts en la matière [15].

Висновки. Франкомовні медіа-ресурси помітно різняться як за своїм політичним спрямуванням, так і за релігійно-світоглядною спрямованістю. У процесі дослідження визначено, що, відповідно, висвітлення новин різних православних громад, представлених в Україні, здійснюється ними по-різному – особливо ж різницю в уживаних вербальних засобах помітно в порівнянні репрезентації українських церковних спільнот із репрезентацією РПЦ. Франкофонні журналісти, щоб полегшити сприйняття новин українського православ'я аудиторією, використовують різні мовні засоби, зокрема уточнення.

Перспективи подальших наукових розвідок. На наш погляд, перспективу можуть становити спостереження за висвітленням франкофонами окремих компонентів української православної реальності, а також проведення лексичного аналізу таких концептів, як “війна”, “мир”, “перемога” та ін.

Література:

1. *Український світ в його релігійних вимірах: колективна монографія*, за ред. проф. Л. Филипович та А. Арістової (Київ: Світ знань. Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, 2022), 196.
2. Boyko, N., Rousselet, K. Les Eglises ukrainiennes: Entre Rome, Moscou et Constantinople. *Le Courrier des pays de l'Est* 1045 (2004): 39-50.
3. Fylypovych, Liudmyla. The realities of current Orthodox life in Ukraine during the Russian-Ukrainian war. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Theologia Catholica Latina* 68 (2023): 7-25.
4. Parashchevin, Maksym. Changes in the confessional identification of the orthodox in Ukraine in the conditions of Russian aggression. *Conference: Sociology – Social Work and Social Welfare: Regulation of Social Problems* (2023): 82-87.

Джерела ілюстративного матеріалу:

5. A Kyiv, la petite mort du patriarcat orthodoxe de Moscou, https://www.liberation.fr/international/europe/a-kyiv-la-petite-mort-du-patriarcat-orthodoxe-de-moscou-20230411_LUHGC24UIBC3DPBGZNPX5BFLE/
6. Analyse comparative: « l'Église orthodoxe ukrainienne est dans les faits plus autocéphale que l'Église orthodoxe d'Ukraine », <https://orthodoxie.com/analyse-comparative-leglise-orthodoxe-ukrainienne-est-dans-les-faits-plus-autocephale-que-leglise-orthodoxe-dukraïne/>
7. Ce qu'il faut savoir sur l'Église orthodoxe ukrainienne, <https://orthodoxie.com/ce-qu'il-faut-savoir-sur-leglise-orthodoxe-ukrainienne/>

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Representation of UOC, OCU and ROC on French-Language Media Resources in the Context of the Russia's Full-Scale Invasion (in Ukrainian) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhennia]

© Krasniak Ye. S. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

8. *Comment les évangéliques américains et l'Église orthodoxe russe ont contribué à alimenter l'agenda anti-LGBTQ+ en Europe*, <https://fr.euronews.com/my-europe/2023/07/24/comment-les-evangeliques-americains-et-leglise-orthodoxe-russe-ont-contribue-a-alimenter-l>
9. *En Ukraine, une autre guerre fait rage entre les églises orthodoxes*, <https://www.lexpress.fr/monde/europe/en-ukraine-une-autre-guerre-fait-rage-entre-les-eglises-orthodoxes-YMGDORVBQBCRTKVDIPKGVUSCIQ/>
10. *Homélie du patriarche d'Alexandrie Théodore II à l'occasion de sa concélébration avec le métropolite Épiphane, primat de l'Église orthodoxe d'Ukraine (autocéphale)*, <https://orthodoxie.com/homelie-du-patriarche-dalexandrie-theodore-ii-a-loccasion-de-sa-concelebration-avec-le-metropolite-epiphane-primat-de-leglise-orthodoxe-dukraïne-autocephale/>
11. *Kiev: Condamnation d'un métropolite de l'Église orthodoxe d'Ukraine*, <https://www.cath.ch/newsf/kiev-condamnation-dun-metropolite-de-leglise-orthodoxe-dukraïne/>
12. *Kiev confisque le siège de l'Eglise orthodoxe ukrainienne*, <https://www.cath.ch/newsf/kiev-confisque-le-siege-de-leglise-orthodoxe-ukrainienne/>
13. *«La guerre d'Ukraine est le catalyseur de la crise que traverse l'Église orthodoxe»*, <https://fr.aleteia.org/2022/03/28/la-guerre-dukraïne-est-le-catalyseur-de-la-crise-que-traverse-leglise-orthodoxe/>
14. *L'Eglise orthodoxe d'Ukraine abandonne le calendrier julien*, <https://fr.aleteia.org/2023/06/06/leglise-orthodoxe-dukraïne-abandonne-le-calendrier-julien/>
15. *La Hongrie de Viktor Orban, soutien dévoué de l'Église orthodoxe russe*, <https://www.geo.fr/geopolitique/la-hongrie-de-viktor-orban-soutien-devoue-de-leglise-orthodoxe-russe-212137>
16. *Le patriarche Kirill, un chef de l'Église orthodoxe russe très politique*, <https://www.france24.com/fr/europe/20230106-qui-est-le-patriarche-kirill-le-chef-de-l-%C3%A9glise-orthodoxe-russe>
17. *Ukraine : échauffourées à Kiev entre certains croyants de l'Eglise orthodoxe et la police*, <https://www.rtbf.be/article/ukraine-echauffourees-a-kiev-entre-certains-croyants-de-leglise-orthodoxe-et-la-police-11224143>
18. *Ukraine: Les pressions sur l'Eglise orthodoxe ukrainienne s'accroissent*, <https://www.cath.ch/newsf/ukraine-les-pressions-sur-leglise-orthodoxe-ukrainienne-s'accroissent/>
19. *Vladimir Poutine à la reconquête de l'Église autocéphale ukrainienne*, <https://fr.aleteia.org/2022/03/03/vladimir-poutine-a-la-reconquete-de-leglise-autocephale-ukrainienne/>

References:

1. *Ukrayinskyi svit v yoho relihiynykh vymirakh: kolektyvna monografiya*, za red. prof. L. Fylypovych ta A. Aristovoyi (Kyiv: Svit znan'. Instytut filosofii imeni H. S. Skovorody NAN Ukrainy, 2022), 196.
2. Boyko, N., Rousselet, K. *Les Eglises ukrainiennes: Entre Rome, Moscou et Constantinople. Le Courrier des pays de l'Est* 1045 (2004): 39-50.
3. Fylypovych, Liudmyla. *The realities of current Orthodox life in Ukraine during the Russian-Ukrainian war. Studia Universitatis Babeş-Bolyai Theologia Catholica Latina* 68 (2023), 7-25.
4. Parashchevin, Maksym. *Changes in the confessional identification of the orthodox in Ukraine in the conditions of Russian aggression. Conference: Sociology – Social Work and Social Welfare:*

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Висвітлення УПЦ, ПЦУ та РПЦ на франкомовних медіа-ресурсах у контексті повномасштабного вторгнення (Українською) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhennia]

© Красняк Є. С. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>*Regulation of Social Problems* (2023): 82-87.

5. A Kyiv, la petite mort du patriarcat orthodoxe de Moscou, https://www.liberation.fr/international/europe/a-kyiv-la-petite-mort-du-patriarcat-orthodoxe-de-moscou-20230411_LUHGC24UIBC3DPBGZNPPX5BFLE/
6. Analyse comparative: « l'Église orthodoxe ukrainienne est dans les faits plus autocéphale que l'Église orthodoxe d'Ukraine », <https://orthodoxie.com/analyse-comparative-leglise-orthodoxe-ukrainienne-est-dans-les-faits-plus-autocephale-que-leglise-orthodoxe-dukraïne/>
7. Ce qu'il faut savoir sur l'Église orthodoxe ukrainienne, <https://orthodoxie.com/ce-qu'il-faut-savoir-sur-leglise-orthodoxe-ukrainienne/>
8. Comment les évangéliques américains et l'Église orthodoxe russe ont contribué à alimenter l'agenda anti-LGBTQ+ en Europe, <https://fr.euronews.com/my-europe/2023/07/24/comment-les-evangeliques-americains-et-leglise-orthodoxe-russe-ont-contribue-a-alimenter-l>
9. En Ukraine, une autre guerre fait rage entre les églises orthodoxes, <https://www.lexpress.fr/monde/europe/en-ukraine-une-autre-guerre-fait-rage-entre-les-eglises-orthodoxes-YMGDORVBQBCRTKVDPKGVUSCIQ/>
10. Homélie du patriarche d'Alexandrie Théodore II à l'occasion de sa concélébration avec le métropolite Épiphane, primat de l'Église orthodoxe d'Ukraine (autocéphale), <https://orthodoxie.com/homelie-du-patriarche-dalexandrie-theodore-ii-a-loccasion-de-sa-concelebration-avec-le-metropolite-epiphane-primat-de-leglise-orthodoxe-dukraïne-autocephale/>
11. Kiev: Condamnation d'un métropolite de l'Église orthodoxe d'Ukraine, <https://www.cath.ch/newsf/kiev-condamnation-dun-metropolite-de-leglise-orthodoxe-dukraïne/>
12. Kiev confisque le siège de l'Église orthodoxe ukrainienne, <https://www.cath.ch/newsf/kiev-confisque-le-siege-de-leglise-orthodoxe-ukrainienne/>
13. «La guerre d'Ukraine est le catalyseur de la crise que traverse l'Église orthodoxe», <https://fr.aleteia.org/2022/03/28/la-guerre-dukraïne-est-le-catalyseur-de-la-crise-que-traverse-leglise-orthodoxe/>
14. L'Église orthodoxe d'Ukraine abandonne le calendrier julien, <https://fr.aleteia.org/2023/06/06/leglise-orthodoxe-dukraïne-abandonne-le-calendrier-julien/>
15. La Hongrie de Viktor Orban, soutien dévoué de l'Église orthodoxe russe, <https://www.geo.fr/geopolitique/la-hongrie-de-viktor-orban-soutien-devoue-de-leglise-orthodoxe-russe-212137>
16. Le patriarche Kirill, un chef de l'Église orthodoxe russe très politique, <https://www.france24.com/fr/europe/20230106-qui-est-le-patriarche-kirill-le-chef-de-l-%C3%A9glise-orthodoxe-russe>
17. Ukraine : échauffourées à Kiev entre certains croyants de l'Église orthodoxe et la police, <https://www.rtf.be/article/ukraine-echauffourees-a-kiev-entre-certains-croyants-de-leglise-orthodoxe-et-la-police-11224143>
18. Ukraine: Les pressions sur l'Église orthodoxe ukrainienne s'accroissent, <https://www.cath.ch/newsf/ukraine-les-pressions-sur-leglise-orthodoxe-ukrainienne-s'accroissent/>
19. Vladimir Poutine à la reconquête de l'Église autocéphale ukrainienne, <https://fr.aleteia.org/2022/03/03/vladimir-poutine-a-la-reconquete-de-leglise-autocephale-ukrainienne/>

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Representation of UOC, OCU and ROC on French-Language Media Resources in the Context of the Russia's Full-Scale Invasion (in Ukrainian) [Vysvitlennia UPTs, PTsU ta RPTs na frankomovnykh media-resursakh u konteksti povnomasshtabnoho vtorhennia]

© Krasniak Ye. S. [Krasniak Ye. S.], eugeniakras@gmail.com

УДК 811.131.1'373.611:821.131.1-23.05

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 12.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 14.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.36 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.10>

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АФІКСАЛЬНИХ ДЕРИВАТИВ У СМИСЛОВОМУ ПОЛІ РОМАНУ Л. КАПУАНИ «МАРКІЗ РОККАВЕРДІНА»

Валерія Ігорівна Охріменко (м. Київ, Україна)

valeriaaisabella@ukr.net

доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проаналізовано лінгвопрагматичний потенціал афіксальних дериватів у смисловому полі роману одного з найвизначніших представників італійського веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна». Смислове поле роману веризму «Маркіз Рокаавердіна» ґрунтується на поляризованих референтних групах (пов'язаних з позитивними й негативними персонажами), що реалізують протиставлення «феодали – бідні верстви населення». Референтна група включає суб'єкта (персонажа) як представника соціального прошарку, місце його проживання, оточуючі предмети, ландшафт і має польову структуру. Ядром референтної групи є суб'єкт (персонаж), що належить до вищого vs нижчого соціального прошарку, приядерною зоною – місце проживання, оточуючі предмети, ландшафт, ближня периферія – характеристики місця проживання, оточуючих предметів, ландшафту. Ядро референтної групи визначає розгортання смислового простору в певному напрямку у залежності від оцінки персонажу і задає напрям типізації умов смислотворення. В основі польової структури знаходиться ступінь детермінованості, що зменшується у напрямку від ядра до периферії.

Поляризованість референтних груп, що реалізують протиставлення «феодали – бідні верстви населення», виявляється в смислових відношеннях контрадикторності, що включають афіксальні деривати та їхні дескриптори. Смислові відношення

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смисловому полі роману Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Українською) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaaisabella@ukr.net

контрадикторності виявляються в стилістичному прийомі антитези, що функціонує не лише на рівні висловлювання, але і на трансфрастичному, і, ширше, текстоломічному рівні.

Виявлення лінгвопрагматичного потенціалу афіксальних дериватів відбувається через встановлення смислових зав'язків у смисловому просторі художнього тексту. Вибір автором афіксальних дериватів є прагматично зумовленим.

Ключові слова: афіксальні деривати, лінгвопрагматика, смислове поле, референтні групи, італійський веризм, італійська мова.

LINGUOPRAGMATIC FEATURES OF THE FUNCTIONING OF AFFIXAL DERIVATIVES IN THE MEANING FIELD OF L. CAPUANA'S NOVEL "THE MARQUIS OF ROCCAVERDINE"

Okhrimenko Valeriia Igorivna (Kyiv, Ukraine)

valeriaisabella@ukr.net

Advanced PhD (Philology), Professor,
Professor at Romance Philology Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article focuses on linguopragmatic potential of affixal derivatives in the semantic field of the novel "The Marquis of Roccaverdina" by L. Capuana, one of the most prominent representatives of Italian verism. The semantic field of the verism novel "The Marquis of Roccaverdina" is based on polarized reference groups (associated with positive and negative characters) that implement the opposition "feudal lords – poor population". The reference group has a field structure and includes the subject (character) as a representative of a social stratum, his place of residence, surrounding objects, landscape. The nucleus of the reference group is a subject (character) belonging to a higher vs. lower social stratum, the pre-nuclear zone – the place of residence, surrounding objects, landscape, the near periphery – the characteristics of the place of residence, surrounding objects, landscape. The nucleus of the reference group determines the spreading of the semantic space in a certain direction depending on the evaluation of the character and sets the direction of the typification of the

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in the Meaning Field of L. Capuana's Novel "The Marquis of Roccaverdine" (in Ukrainian) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

conditions of meaning creation. The field structure is based on the degree of determinism, which decreases in the direction from the nucleus to the periphery.

When characterizing negative characters (belonging to the class of feudal lords), affixal derivatives with augmentative suffixes, pejorative suffixes, negative prefixes are used in the pre-nuclear zone, and on the near periphery – descriptors indicating the size of cultural artifacts and household items, which correlates with the greatness of the marquis and his family. Descriptors often function as epithets. To describe the landscape and natural phenomena surrounding negative characters, the author often uses the stylistic device of personification, and natural phenomena are correlated with their character traits and mental state. In the microcontext, lexical units of negative evaluation are used. In the speech of negative characters, deictics with the function of referent substitution are used, which reinforce the meaning of affixal derivatives with a negative prefix or pejorative suffixes.

When characterizing positive characters (belonging to a lower class) affixal derivatives with diminutive suffixes are used in the pre-nuclear zone, descriptors indicating the small size of artifacts and household items are used in the near periphery; in the micro context, lexical units are used to denote impersonality. To describe the landscape and natural phenomena surrounding positive characters, the author often uses the stylistic device of personification, while natural phenomena are perceived as threatening and correlated with their state of depression and helplessness.

The polarization of reference groups implementing the opposition "feudal lords – poor stratum of the population" is manifested in the semantic relation of contradiction, which include affixal derivatives and their descriptors. The semantic relations of contradiction are revealed in the stylistic device of antithesis used not only at the level of single phrase, but also at the transphrastic and textonomic level.

The identification of the linguopragmatic potential of affixal derivatives is possible due to imposition of semantic connections in the semantic space of the novel. The author's choice of affixal derivatives is pragmatically conditioned.

Key words: affixal derivatives, linguopragmatics, mening field, referent groups, Italian verism, Italian language.

Зміна лінгвістичних парадигм визначає переорієнтацію напрямку дослідження афіксальних дериватів у художніх творах. Традиційно відбувається зміщення акцентів в аспекті дослідження (від лінгвостилістичного до лінгвопрагматичного). Проте поліпарадигмальний характер сучасної лінгвістики дозволяє поєднати обидва аспекти. Поглиблений аналіз стилістичних явищ із застосуванням засад лінгвопрагматики уможлиблює виявлення

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смислово-полі роману Л. Капуані «Маркіз Роккавердіна» (Українською) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

лінгвопрагматичного потенціалу афіксальних дериватів через встановлення смислових зв'язків у смисловому просторі художнього тексту, що робить дослідження **актуальним**.

Наукова новизна роботи полягає у першій спробі проаналізувати лінгвопрагматичний потенціал афіксальної деривації у романі представника веризму Л. Капуани в аспекті смислотворення та квантування інформації в смисловому полі, що діє в художньому творі і характеризується закономірностями його організації, які втілюють авторську інтенцію відображення суспільних протиріч Сицилії XIX століття.

Об'єктом дослідження є афіксальні деривати у романі Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна».

Предметом дослідження є лінгвопрагматичний потенціал афіксальних дериватів у романі Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» в аспекті смислотворення.

Матеріалом дослідження є роман представника італійського веризму Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна».

Мета роботи полягає у дослідженні лінгвопрагматичного потенціалу афіксальної деривації у романі представника веризму Л. Капуани та встановленні загальних закономірностей організації смислового поля роману з опорою на афіксальні деривати.

Реалізація мети передбачає виконання таких **завдань**:

1. визначення категорій лінгвопрагматики, релевантних для проведення дослідження;
2. визначення закономірностей функціонування афіксальних дериватів у романі Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» в лінгвопрагматичному аспекті з урахуванням особливостей вживання тропейчних засобів;
3. визначення смислових зв'язків між афіксальними дериватами у романі Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» в аспекті смислотворення.

Вихідною гіпотезою дослідження є вибір автором афіксальних дериватів, що у сукупності з тропейчними засобами відображають *контраст*, що характеризує життя різних суспільних класів тогочасного суспільства Сицилії.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Лінгвопрагматичний аспект дослідження є пов'язаним з прагматичною концепцією значення, що передбачає залучення до аналізу позамовних чинників.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in the Meaning Field of L. Capuana's Novel "The Marquis of Roccaverdine" (in Ukrainian) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Capuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

Передусім йдеться про *соціальний дейксис* – вказування на просторово-часові координати, що ідентифікують місце та час розгортання подій, описаних в романі, та *референцію*, що визначає соціальний статус дійових осіб. Це – перший рівень аналізу. Другим рівнем аналізу є дейксис, мовленнєвий акт та його комунікативна спрямованість. Зазначені категорії тісно взаємодіють з категорією оцінки, що виражається як через конотовані афіксальні деривати, так і через смислові асоціації, пов'язані з іменами дійових осіб.

Для аналізу афіксального деривата необхідно розглядати компоненти його лексичного значення: граматичний, предметно-логічний, комбінаторний. *Граматичний компонент* значення включається в структуру деривата. Граматична форма лексичної одиниці і його предметне значення характеризуються єдністю, що зазначав ще О. О. Потебня [4, с. 23]. А у гіпотезі лінгвістичної відносності Сепіра-Уорфа постулюється прихований зв'язок між мовною граматичною категорією та ознаками ситуації [цит. за: 8]. *Предметно-логічний* компонент лексичного значення співвідноситься з одного боку, з об'єктом, з іншого – з комунікативною ситуацією та способом її осмислення й вербальної репрезентації. При цьому у лінгвістичній моделі “денотат і сигніфікат злиті єдино, відображаючи єдність і цілісність предмета і поняття, і ширше – свідомості-реальності” [1, с. 159]. *Комбінаторний компонент* лексичного значення визначає потенційну сполучуваність слова (згадаємо поняття обов'язкового граматичного плеоназму Ш. Баллі). Слідом за Ч. Філлмором ми включаємо до структури лексичного значення *пресупозиційний компонент*, що містить елементи ситуативних та енциклопедичних знань, але безпосередньо не включається в семантику слова [6]. Отже, для встановлення лінгвопрагматичного потенціалу афіксальних дериватів та визначення смислових зв'язків між ними необхідно залучати до аналізу усі компоненти лексичного значення.

Ми поділяємо точку зору представників синергетичного напрямку (Г. Альтман, Р. Келлер, Г. Москальчук), які під словом розуміють «сітку значень у певних позиціях й оперативний алгоритм для вирішення проблем» [цит за: 2, с. 86-87]. Проблема розмежування значення і смислу, поставлена ще Г. Фреге, не може мати однозначного вирішення, що пояснюється з одного боку, відкритістю каналів інформаційного розгортання лексичної одиниці, з іншого боку – наявністю у структурі слова компонентів, що мають імпліцитний характер. Аналіз смислового поля художнього тексту в лінгвопрагматичному аспекті, з ідентифікацією

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смисловому полі роману Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Українською) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

соціального дейксису, дає можливість визначити основні канали розгортання інформації та закономірності квантування інформації, зокрема, визначити референтні групи та встановити відношення між ними.

Роман Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» належить до літературної течії веризму, що виникає в Італії наприкінці XIX – на початку XX століття під впливом французького натуралізму [7; [11]. Метою творчості одного з найвидатніших представників італійського веризму Л. Капуани є зображення справжнього повсякденного життя та соціальних протиріч півдня Італії. Автор в літературних традиціях італійського веризму акцентує увагу на соціальній несправедливості, що проникнута духом фаталізму, і змальовує злиденне життя простих людей, сповнене труднощів, що ведуть боротьбу за існування [3, с. 84]. Головний герой роману, маркіз Роккавердіна, уособлює неспроможність правлячого класу Сицилії, що коливається між феодализмом і капіталізмом, адаптуватися до нових соціоекономічних норм постунітарного суспільства. Також Л. Капуана прагне відтворити психологічний універсум і мовлення персонажів, що належать до різних прошарків тогочасного суспільства [9], втілюючи свої ідеї в романі з використанням арсеналу тропейчних засобів.

В італійській мові афіксація належить до найпродуктивніших моделей словотвору [10]. Якщо зменшувально-пестливі та збільшувально-згрубілі суфікси є конотованими і традиційно вважаються емоційно-оцінними суфіксами суб'єктивної оцінки, то для визначення лінгвостилістичних і, ширше, лінгвопрагматичних особливостей префіксів, що вживаються у художньому творі, зростає роль контекстуальних чинників. Для дослідження лінгвопрагматичних особливостей функціонування афіксальних дериватів у смисловому полі роману з метою встановлення закономірностей квантування інформації потрібно не обмежуватися рівнем висловлювання, а здійснювати комплексний аналіз художнього твору з урахуванням особливостей вживання тропейчних засобів.

При визначенні закономірностей функціонування афіксальних дериватів у романі Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» в аспекті смислотворення необхідним є встановлення зв'язків деривата з референтом, визначення референтних груп, встановлення відношень між референтними групами *крізь призму категорії оцінки*.

Для багатьох персонажів роману автор обирає імена з конотацією. Прізвище головного героя роману «Маркіз Роккавердіна», утворене за допомогою

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in the Meaning Field of L. Capuana's Novel "The Marquis of Roccaverdine" (in Ukrainian) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Okhrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

словоскладання та афіксальної деривації «*Rocca + verd + ina*», дослівно позначає «зеленувата скеля» і викликає смислові асоціації, пов'язані з такими рисами характеру, як холодність, неприступність. У початковій сцені роману автор описує грозу, за якою спостерігає маркіз, занурений у власні думки: «*sembrava assorto nel contemplare lo spettacolo dei fitti lampi che si accendevano nell'oscurità della serata, seguiti dal quasi non interrotto roboare dei tuoni*» [12, р. 31]. Природне явище корелює з душевним станом неспокою маркіза. Автор змальовує головного героя як негативного персонажа – зверхнього, пихатого, емоційно невірноваженого, жорстокого. Природна буря передвіщає в майбутньому бурю в душі маркіза, викликану докорами сумління після скоєного злочину [3, с. 86; 5, р. 117-118]. Прізвище тітки головного героя, баронесси Лагоморто, також містить негативну конотацію: «*Lago + morto*» дослівно позначає «мертве озеро», що втілює авторську інтенцію зображення занепаду аристократичних родин Сицилії, нездатних порвати з феодалізмом і пристосуватися до нових соціальних та економічних реалій.

Персонаж з нижчих верств суспільства, несправедливо засуджений за вбивство, носить прізвище *Casaccio*, утворене від іменника «*caso*», що позначає «випадковість», за допомогою пейоративного суфікса *-accio*; за сюжетом роману саме прикрий випадок, коли Нелі Казаччо опинився на місці скоєного злочину, став причиною його арешту.

Для аналізу лінгвопрагматичних особливостей афіксальних дериватів в аспекті смислотворення нами було обрано найуживаніші з них: зменшувальні суфікси, збільшувальні суфікси, пейоративні суфікси, заперечні префікси. Розгляд смислотворення у художньому тексті з опорою на афіксальні деривати передбачає їхній аналіз у співвіднесеності з *референтними групами*. У роботі пропонується аналіз референтної групи з позицій ядра та периферії. *Ядром референтної групи* є персонаж, що оцінюється за *валоритивною віссю* (позитивний vs негативний), *приядерною зоною* – місце його проживання, оточуючі предмети, ландшафт, *ближньою периферією* – якісні / кількісні характеристики помешкання, оточуючих предметів, ландшафту тощо. Ми вважаємо за доцільне залучення до аналізу трансфрастичного та текстономічного рівня, що уможливить встановлення смислових зв'язків у художньому тексті. Розглянемо детальніше.

Зменшувальні суфікси переважно вживаються у складі *референтних груп*, пов'язаних з нижчими прошарками суспільства, їх побутом, що визначається епітетом «*povero*»: «*le povere casette di gesso*» [12, р. 35], «*vicoletto breve e contorto*»

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смисловому полі роману Л. Капуані «Маркіз Роккавердіна» (Українською) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

[12, p. 94]. Бідне населення Рабато – селяни, ремісники, рибаки проживають у маленьких будиночках з гіпсу, що ліпляться один до одного: «*Al velato chiarore lunare i campanili, le cupole delle chiese di Ràbbato si scorgevano nettamente tra la bruna massa delle case affollate nell'insenatura della collina*» [12, p. 38]. Відмітимо вживання у висловлюванні лексичних одиниць на позначення знеособленості: *massa, affollate*. Одноповерховий будиночок священника, Дона Сільвіо, що знаходиться на розі короткого звивистого провулка, здається, коливається від сильного вітру: «*La sua casetta a un solo piano, all'angolo del vicoletto breve e contorto, investita da un lato dal vento di levante e, di faccia, dal tramontano, sembrava vacillasse*» [12, p. 94]. Автор вживає персоніфікацію, що корелює зі станом безпорадності дона Сільвіо, будиночок якого потерпає від сильного вітру з усіх сторін.

Збільшувальні суфікси переважно вживаються у складі референтних груп, пов'язаних з вищими прошарками суспільства – феодалами. В аналізованому творі це сім'я маркіза та його тітки, баронесси Лагоморто. Зазначений вид афіксальних дериватів вживається для опису величного маєтка маркіза, предметів інтер'єру, ландшафту: «*lo smisurato portone*» [12, p. 127], «*lo stradone filava dritto a perdita d'occhio*» [12, p. 70].

Для опису величного маєтку маркіза, що здійснюється на фоні маленьких будиночків простих мешканців, які ніби ліпляться до нього, Л. Капуана використовує *антитезу*, компонентами якої є деривати зі збільшувальним та зменшувальним суфіксами. Вирізьблений з каменю фасад триповерхової будівлі здіймався над бідними маленькими будиночками з гіпсу: «*Dalla parte del viale che conduceva lassù, la casa dei Roccaverdina aveva l'entrata a pianterreno, mentre dal lato opposto la facciata di pietra intagliata si elevava con tre alteri piani su le povere casette di gesso dalle quali era circondata*» [12, p. 35].

Л. Капуана часто використовує антитезу, елементами якої є деривати зі зменшувальними та збільшувальними суфіксами. Розглянемо приклад. «*Il marchese però scendeva da casetta appunto quando, raggiunta la pianura, lo stradone filava dritto a perdita d'occhio, tra il frinire delle cicale su per gli ulivi e il zirlare dei grilli tra le stoppie*» [12, p. 70]. В описі маршруту, яким маркіз повертався від дона Аквіланте, у складі висловлювання вживаються суфіксальні деривати, що утворюють бінарну структуру: «*casetta – stradone*». На позначення будиночка дона

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in the Meaning Field of L. Capuana's Novel "The Marquis of Roccaverdine" (in Ukrainian) [Linhvoprahamatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Roccaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

Аквіланте автор вживає дериват зі зменшувальним суфіксом *casetta*, у той час як на позначення довжелезної дороги, яка вела до маєтку маркіза, використовується суфіксальний дериват зі збільшувальним суфіксом *stradone*. Дериват *stradone* сполучається з лексичними одиницями, що підсилюють його значення: «*filava dritto a perdita d'occhio*» і виступає у складі персоніфікації. Дорога, по якій їхав маркіз, вела прямо і простягалася аж до горизонту, як і життєвий шлях маркіза, що йшов прямо до своєї мети, змітаючи все на своєму шляху і нехтуючи перешкодами.

У дескрипції референтних груп, що реалізують протиставлення «феодалі – бідні верстви населення», між лексичними одиницями з відповідними оцінно конотованими дериватами спростерігаються смислові відношення контрадикторності: «*lo stradone a perdita d'occhio*» – «*vicoletto breve e contorto*» [12, р. 70, 94]. Якщо дорога, по якій їхав маркіз, була довжелезною і вела прямо, то провулочок, на якому знаходився будинок дона Аквіланте, був коротким і звивистим. Смислові відношення контрадикторності існують не тільки між афіксальними дериватами «*stradone* – *vicoletto*», але і між лексичними одиницями, з якими вони безпосередньо сполучаються, і які виступають епітетами: *a perdita d'occhio* – *breve e contorto*. Те ж саме є характерним не лише для епітетів, але й для персоніфікацій: «*case affollate nell'insenatura della collina* – *la facciata di pietra intagliata si elevava con tre alteri piani su le povere casette di gesso*» [12, р. 38, 35]. Якщо будиночки бідноти юрмилися біля пагорба, то вирізьблений з каменя фасад будинку маркіза здіймався над будиночками з гіпсу.

Вживання **заперечних префіксів** у складі референтних груп, пов'язаних з негативним персонажем – головним героєм, корелює з негативними рисами характеру маркіза, такими як зверхність та аморальність. Л. Капуана вживає **персоніфікацію**, описуючи маєток маркіза, який здається просів, провалився, коли на нього дивитися у певному ракурсі [3, с. 86]: «*Gli altri lati, a mezzogiorno e a tramontana, seguivano la ripida elevazione del terreno, e davano a chi guardava l'impressione che l'edificio si fosse sprofondato per un avvallamento della collina*» [12, р. 35].

Деривати із заперечними префіксами часто вживаються у негативному контексті. Висловлювання, до складу яких входять деривати із заперечним префіксом, та суміжні висловлювання, часто містять деривати з пейоративними суфіксами та лексичні одиниці негативної оцінки. Розглянемо приклад.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смисловому полі роману Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Українською) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

«*Che mostruosità quella massiccia facciata, con lo smisurato portone e le pesanti mensole dei balconi, in quel vicoluccio, tra casette che non permettevano di poterla osservare da vicino! E il brutto atrio, col pozzo in mezzo (...) E la scala! Buia, storta, non poteva servire ad altro che a far scavezzare l'osso del collo alla gente. Inutile anche, perché dal lato opposto si entrava a pian terreno, e soltanto affacciandosi ai balconi si capiva di trovarsi al terzo piano*» [12, p. 127]. Для опису масивного фасаду маєтку маркиза автор вживає *персоніфікацію*, порівнюючи його з монстром. Персоніфікація входить до складу *антитези*, другим елементом якої є маленькі будиночки простого люду, а на позначення провулку, що веде до помешкання маркиза, автор вживає дериват з пейоративним суфіксом *vicoluccio*. У мікроконтексті, що містить інформацію про абсурдну та недоречну розкіш маркиза, вживаються лексичні одиниці негативної оцінки: *mostruosità, brutto atrio, buia, storta*.

Загалом афіксальні деривати, що відносяться до референтних груп, пов'язаних з негативним персонажем – маркизом, підсилюються негативно-оцінною лексикою, що вживається у складі висловлювання, і ширше, в усьому тексті художнього твору. Афіксальні деривати на позначення характеру та душевного стану маркиза, що відносяться до ядерної зони референтної групи і задають розгортання інформації за негативною валоритивною віссю «*gridando come un ossesso*», «*(...) strillò all'ultimo il marchese. Era impazientissimo*» [12, p. 129] вступають у смислові зв'язки з периферійними елементами референтної групи, які характеризують оточення маркиза, як у наведеному вище прикладі, де «*mostruosità*» виступає персоніфікацією маєтку маркиза [12, p. 127]; при цьому утворюється смисловий ряд.

Ставлення негативних персонажів роману до простих людей відображається автором в афіксальних дериватах, до складу яких входять *заперечний префікс s-*: «*sfacciata*» та *пейоративні суфікси -accia, -ucolo*: «*donnaccia*», «*pretucolo*» [12, p. 163, 154]. Відмічено вживання негативними персонажами дейктиків з функцією субституції референта, що підсилюють значення афіксальних дериватів із заперечним префіксом або пейоративними суфіксами: «*quella donnaccia*», «*quei due (...) Spergiuri!*» [12, c. 163, 101].

У романах представника веризму Л. Капуани переважна кількість висловлювань з афіксальними дериватами відноситься до класу репрезентативів;

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalinyvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in the Meaning Field of L. Capuana's Novel "The Marquis of Roccaverdine" (in Ukrainian) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

при цьому особливістю функціонування репрезентативів є емотивна та оцінна маркованість дериватів, що наближає їх до експресивів. Емоційна та оцінна конотація таких репрезентативів нашаровується на ілокутивну ціль власне репрезентативів: автор роману інформує читача про реалії тогочасного життя півдня Італії; при цьому інформативна функція тісно взаємодіє з оцінною.

У мовленні маркіза, зверненого до представників нижчих верств населення, вживаються мовленнєві акти-директиви у поєднанні з експресивами, до складу яких входять лексичні одиниці з негативною конотацією: «*Che vuoi? Parla! Spicciati!*» [12, с. 60]; «*Zitta! Zitta!*», *urlò il marchese*» [12, с. 62]; «*Così, animale! Debbo insegnarti io il tuo mestiere?*» [12, с. 129]. Л. Капуана змальовує його мовлення, вживаючи емотивно марковані *verba dicendi* та порівнюючи його з божевільним: «*gridando come un ossesso*» [12, р. 129]. Директиви виражаються дієсловами з імперативом, експресиви містять слова-афективи, негативно-оцінну лексику, лайливі слова; спрощений синтаксис передає емоційний стан роздратування та лють маркіза.

Висновки.

Смислове поле роману веризму «Маркіз Рокавердіна» ґрунтується на **поляризованих референтних групах** (пов'язаних з позитивними й негативними персонажами), що реалізують протиставлення «феодалів – бідні верстви населення». **Референтна група** включає суб'єкта (персонажа) як представника соціального прошарку, місце його проживання, оточуючі предмети, ландшафт і має польову структуру. **Ядром референтної групи** є суб'єкт (персонаж), що належить до вищого vs нижчого соціального прошарку, **приядерною зоною** – місце проживання, оточуючі предмети, ландшафт, **ближня периферія** – характеристики місця проживання, оточуючих предметів, ландшафту. Ядро референтної групи визначає розгортання смислового простору в певному напрямку у залежності від оцінки персонажу і задає напрям типізації умов смислотворення. В основі польової структури знаходиться **ступінь детермінованості**, що зменшується у напрямку від ядра до периферії.

При характеристиці **негативних персонажів** (приналежність до класу феодалів) у **приядерній зоні** вживаються афіксальні деривати зі збільшувальними суфіксами, пейоративними суфіксами, заперечними префіксами, на **ближній периферії** – дескриптори, що вказують на розмір культурних артефактів та предметів побуту, який корелює з величиною маркіза та його родини. Дескриптори

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смисловому полі роману Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Українською) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

часто функціонують у якості *enimativ*. Для опису ландшафту та природних явищ, що оточують негативних персонажів, автор часто вживає стилістичний прийом *персоніфікації*, а природні явища корелюють з їхніми рисами характеру і душевним станом. У мікроконтексті вживаються лексичні одиниці негативної оцінки. У мовленні негативних персонажів вживаються дейктики з функцією субституції референта, що підсилюють значення афіксальних дериватів із заперечним префіксом або пейоративними суфіксами.

При характеристиці *позитивних персонажів* (приналежність до нижчого класу) у *приядерній зоні* вживаються афіксальні деривати зі зменшувальними суфіксами, на *ближній периферії* – дескриптори, що вказують на незначний розмір артефактів та предметів побуту; в мікроконтексті вживаються лексичні одиниці на позначення знеособленості (*massa, affollato*). Для опису ландшафту та природних явищ, що оточують позитивних персонажів, автор часто вживає стилістичний прийом *персоніфікації*, при цьому природні явища сприймаються як такі, що несуть загрозу і корелюють з їхнім станом пригніченості та безпорадності.

Поляризованість референтних груп, що реалізують протиставлення «феодала – бідні верстви населення», виявляється в смислових відношеннях контрадикторності, що включають афіксальні деривати та їхні дескриптори. Смислові відношення контрадикторності виявляються в стилістичному прийомі антитези, що функціонує не лише на рівні висловлювання, але і на трансфрастичному, і, ширше, текстономічному рівні.

Виявлення лінгвопрагматичного потенціалу афіксальних дериватів відбувається через встановлення смислових зав'язків у смисловому просторі художнього тексту. Вибір автором афіксальних дериватів є прагматично зумовленим.

Література:

1. Манакін, В. М. *Зіставна лексикологія* (Київ: Знання, 2004), 326.
2. Охріменко, В. І. «Онтологія та гносеологія категорії модальності в італійській мові» (дис. д-ра філол. наук, Київ, 2012), 612.
3. Селіверстова, А. О. Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у літературі веризму (на прикладі роману Л. Капуани “Il Marchese di Roccaverdina”) *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 43 (2023): 81-91.
4. *Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.*, за ред. Марії Зубрицької (Львів: Літопис, 1996), 633.

(Current issues in pragmalinguistics [Aktual'ni pytannja pragmalingvistyky])

Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in the Meaning Field of L. Capuana's Novel “The Marquis of Roccaverdine” (in Ukrainian) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannia afiksalnykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Okhrimenko V. I. [Ohrimenko V. I., valeriaisabella@ukr.net]

5. Adriano, F. *Alienazione, nevrosi e follia: esiti della ricerca scientifica nella narrativa italiana tra Otto e Novecento* (Sassari: Università di Sassari, 2009), 297.
6. Fillmore, Ch. Frame semantics and the nature of language «Annals of the New York Academy of Sciences: Conference on the Origin and Development of Language and Speech» 280 (1976): 20-32.
7. Jochimsen, M. *Luigi Capuana e Federico de Roberto e il fine del verismo italiano* (Leipzig: Verlag, 2010), 20.
8. Kay, P., Kempton, W. What is the Sapir-Whorf Hypothesis? *New Series* 86 (1): 65-79.
9. Ledda, C. *La Ricerca della lingua nelle novelle del primo Capuana (1867/1889)* (Sassari: Università degli studi di Sassari, 2011), 317.
10. Micheli, M.S. *La formazione delle parole. Italiano e altre lingue* (Roma: Carocci Editore, 2020), 240.
11. Muoio, I. «Tra il naturalismo di ‘costi’ e il verismo ‘di qui’.» *Incontri: Rivista europea di Studi Italiani* 33 (2): 52-64.

Джерела ілюстративного матеріалу:

12. Capuana, L. *Il marchese di Roccaverdina* (Milano; Mondadori, 2010), 309.

References:

1. Manakin, V. M. *Zistavna leksykolohiya* (Kyiv: Znannya, 2004), 326.
2. Okhkimenko, V. I. «Ontolohiya ta hnoseolohiya katehoriyi modal'nosti v italiys'kij movi» (dis. d-ra filol nauk, Kijiv, 2012), 612.
3. Seliverstova, A. O. Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannya afiksalykh deryvativ u literaturi veryzmu (na prykladi romanu L. Kapuany «Il Marchese di Roccaverdina») *Problemy semantyky, prahmatyky ta kohnityvnoyi linhvistyky* 43 (2023): 81-91.
4. *Slovo. Znak. Dyskurs. Antolohiya svitovoyi literaturno-krytychnoyi dumky XX st.*, za red. mariyi Zubryts'koyi (Lviv: Litopys, 1996), 633.
5. Adriano, F. *Alienazione, nevrosi e follia: esiti della ricerca scientifica nella narrativa italiana tra Otto e Novecento* (Sassari: Università di Sassari, 2009), 297.
6. Fillmore, Ch. Frame semantics and the nature of language «Annals of the New York Academy of Sciences: Conference on the Origin and Development of Language and Speech» 280 (1976): 20-32.
7. Jochimsen, M. *Luigi Capuana e Federico de Roberto e il fine del verismo italiano* (Leipzig: Verlag, 2010), 20.
8. Kay, P., Kempton, W. What is the Sapir-Whorf Hypothesis? *New Series* 86 (1): 65-79.
9. Ledda, C. *La Ricerca della lingua nelle novelle del primo Capuana (1867/1889)* (Sassari: Università degli studi di Sassari, 2011), 317.
10. Micheli, M.S. *La formazione delle parole. Italiano e altre lingue* (Roma: Carocci Editore, 2020), 240.
11. Muoio, I. Tra il naturalismo di ‘costi’ e il verismo ‘di qui’. «Incontri: Rivista europea di Studi Italiani» 33 (2): 52-64.
12. Capuana, L. *Il marchese di Roccaverdina* (Milano; Mondadori, 2010), 309.

(Актуальні питання прагмалінгвістики [Aktual'ni pytannja pragmalinyistyky])

Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смислово-полі роману Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна» (Українською) [Linhvoprahmatychni osoblyvosti funktsionuvannya afiksalykh deryvativ u smyslovomu poli romanu L. Kapuany «Markiz Rokkaverdina»]

© Охріменко В. І. [Ohrimenko V. I.], valeriaisabella@ukr.net

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS]

УДК 811.134.2'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 21.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 23.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 93.52 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.11>

КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСКУРСИВНИХ МАРКЕРІВ, ЩО НАЦІЛЕНІ НА ПЕРЕОФОРМЛЕННЯ ДУМКИ, У СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

Ірина Анатоліївна Ломакіна (м. Київ, Україна)

lomakinairi@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов

Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка

(Міністерство оборони України)

04119, м. Київ, вул. Мельникова, 81

У статті розглядаються дискурсивні маркери (ДМ), що націлені на переоформлення думки, в іспанській мові як окремий клас виразів та слів, що виконують спільні функції: з'єднують фрагменти дискурсу, пояснюють, які семантичні зв'язки існують між елементами тексту, керують процесом спілкування, інтерпретацією дискурсу мовцем та реципієнтом, співвідносять, зіставляють і протиставляють твердження в дискурсі. Зазначені одиниці не тільки синтаксично поєднують частини тексту, але й пояснюють когнітивні зв'язки між його частинами і можуть бути націлені на переоформлення думки.

Комунікативні імплікатури блокуються, коли мовець усвідомлює, що його інформація викликала небажаний ефект у свідомості співрозмовника. Здатність це зрозуміти визначається теорією розуму. Аналіз когнітивних функцій іспанськомовних дискурсивних маркерів, націлених на переоформлення думки, виявляє, що вони мають на меті пом'якшити небажані твердження або припущення.

Дискурсивні маркери (ДМ), що націлені на переоформлення думки, мають власну програму функціонування, за якою з одного боку вони змінюють небажану імплікатуру, що виникла в попередньому висловлюванні, а з іншого – вводять новий блок дискурсу. Цим новим блоком комунікант укомплектовує інформацію, з якою має залишитись

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Cognitive Features of Discourse Markers Aimed at Reformulating Thought in Modern Spanish Language (in Ukrainian)

[Kohnityvni osoblyvosti dyskursyvyvnykh markeriv, shcho natsileni na pereoformlennia dumky,

u suchasnii ispanskii movi]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

реципієнт. Якщо розглядати семантичні відмінності у вживаннях ДМ націлених на переоформлення думки, треба виділити різні відтінки вживань в межах зазначеного вище алгоритму. Усвідомлення цих відмінностей, зазвичай, притаманне носіям мови і важко передається тим, хто вивчає іспанську мову як іноземну.

Ключові слова: дискурсивні маркери, що націлені на переоформлення думки, дискурс, когнітивні функції, іспанська мова, теорія розуму, імплікатура, комунікація.

COGNITIVE FEATURES OF DISCOURSE MARKERS AIMED AT REFORMULATING THOUGHT IN MODERN SPANISH LANGUAGE

Irina A. Lomakina (Kyiv, Ukraine)

lomakinairi@gmail.com

PhD (Philology), associate professor Department of Foreign Languages

Evgeniy Bereznyak Military-Diplomatic Academy

(Ministry of Defence of Ukraine)

81 Melnikova str., Kyiv, Ukraine, 04119

The article deals with Spanish-language discourse markers aimed at reformulating the thought as a separate class of expressions and words that perform common functions: they connect fragments of discourse, explain what semantic links exist between the text elements, manage the communication process, the interpretation of discourse by the speaker and the recipient, correlate, compare and contrast statements in discourse. These units not only syntactically combine parts of the text, but also explain the cognitive connections between its parts, and can be aimed at reformulating the human thought.

Communicative implicatures are blocked when the speaker realizes that his information has caused an undesirable effect in the mind of the interlocutor. The ability to understand this is determined as the theory of mind. An analysis of the cognitive functions of Spanish discourse markers aimed at reformulating the thought reveals that they aim to soften undesired statements or claims.

DMs aimed at reformulating thought have their own program of functioning, according to which, they change the unwanted implicature that appeared in the previous statement, and on the other hand, they introduce a new block of discourse. With this new block, the communicator completes the information that the recipient should be left with. If we study the differences in the uses of DMs aimed at reformulating the thought, it is necessary to distinguish different shades of use within the limits of the above-mentioned algorithm. Awareness of these differences or shades of sense is usually inherent in native speakers and difficult to convey to those who are learning Spanish as a foreign language.

Key words: discourse markers aimed at reformulating the thought, discourse, cognitive functions, Spanish language, the theory of mind, implicature, communication.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Когнітивні особливості дискурсивних маркерів, що націлені на переоформлення думки, у сучасній іспанській мові (Українською) [Kohnityvni osoblyvosti dyskursyvnykh markeriv, shcho natsileni na pereoformlennia dumky, u suchasnii ispanskii movi]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

Наразі **актуальним** є вивчення засобів, що забезпечують зв'язність дискурсу, його інформативність, а також процес взаємодії мовця і слухача. Важливість дискурсивних маркерів у мовленні важко переоцінити. Зазначені одиниці виконують спільні функції: з'єднують фрагменти дискурсу, пояснюють, які семантичні відносини існують між елементами тексту, керують інтерпретацією дискурсу реципієнтом. Слід зазначити, що це не просто службові слова, позбавлені будь-якого когнітивного навантаження. **Актуальність** зумовлена саме дослідженням когнітивного аспекту функціонування в дискурсі ДМ, що націлені на переоформлення думки, вживання яких тісно пов'язане з інтенціями людини в процесі комунікації.

Наукова новизна дослідження полягає в з'ясуванні залежності використання в іспанській мові дискурсивних маркерів націлених на переоформлення думки, що є периферичними одиницями у реченні, від їх когнітивних функцій та екстралінгвістичних чинників, пов'язаних з ситуацією мовлення.

Метою дослідження є визначення, як вживання дискурсивних маркерів націлених на переоформлення думки іспанської мови впливає на дискурс, і зокрема, яке когнітивне навантаження можуть нести зазначені одиниці, виходячи з їхніх характеристик.

Об'єктом дослідження обрано дискурсивні маркери іспанської мови, що націлені на переоформлення думки, як гетерогенну групу, що має єдину мету забезпечувати певний когнітивний зв'язок та перехідність між різними елементами дискурсу. Такими елементами можуть бути будь-які змістовні одиниці. ДМ націлені на переоформлення думки навіть можуть пов'язувати фрагмент дискурсу з будь-яким екстралінгвістичним контекстом, жестикуляцією, мімікою тощо. Тобто ДМ націлені на переоформлення думки пояснюють семантичний і прагматичний зв'язок між елементами дискурсу, ставлення мовця та співрозмовника до того, що він повідомляє, відносини між мовцем та адресатом мовлення. **Предметом** дослідження є когнітивна забарвленість, яку надає дискурсу вживання ДМ націлених на переоформлення думки, виходячи з їхніх характеристик, а також природа генерування нових значень цими одиницями залежно від контексту та інтенції мовця.

Отже в сучасній іспанській мові вживаються ДМ, що мають на меті спростувати небажані твердження або припущення. Це ДМ націлені на

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Cognitive Features of Discourse Markers Aimed at Reformulating Thought in Modern Spanish Language (in Ukrainian)

[Kognityvni osoblyvosti dyskursyvykh markeriv, shcho natsileni na pereoformlennia dumky, u suchasniy ispanskii movi]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

переоформлення думки: *de todas formas, en cualquier caso, etc.* [4].

Стосовно виділення в окремий вид ДМ націлених на переоформлення думки, серед іспанських граматистів спостерігаються певні розходження. Для певних дослідників це – окрема група ДМ [5]. В свою чергу Королівська Академія не виділяє їх в окремий клас. “Нова граматики іспанської мови” встановлює з одного боку ДМ протиріччя і контраргументації (*adversativos* у *contraargumentativos*): *ahora bien; al contrario, antes al contrario; por el contrario; todo lo contrario; antes bien; después de todo; empero; en cambio; eso sí; no obstante; sin embargo*, а з іншого ДМ уступки, куди в свою чергу входять ДМ націлені на переоформлення думки: *de todas formas/maneras; de todos modos; en cualquier caso* [6, с. 597]. Але “Словник дискурсивних часток іспанської мови” відмовляється від будь якої класифікації і охоплює всі ДМ визначенням «частка» [2].

Для дослідження мовленнєвих реалізацій ДМ, що націлені на переоформлення думки, в когнітивному і прагматичному плані доцільно розглядати класифікацію, запропоновану Martín Zorraquino у Portolés. В цій класифікації виділяються такі ДМ націлені на переоформлення думки: *en cualquier caso, en todo caso, de todos modos* [5].

Поняття імплікатури вперше зустрічаємо у роботі Герберта Пола Грайса «Логіка і спілкування». Засновник теорії імплікатур розмежовує те, що говориться, і те, що мається на увазі. Виділяється два різновиди імплікатур: конвенційні та неконвенційні. Значення конвенційних імплікатур виводиться із лексичних значень слів та словосполучень, які входять у повідомлення, – цим вони схожі на пресупозиції. Грайс називає імплікатурами дискурсу або комунікативними імплікатурами такі смислові компоненти повідомлення, які реципієнт виносить із контексту спілкування завдяки знанням комунікативних постулатів і конвенцій спілкування. Це такий компонент змісту, який адресат виводить на основі експліцитних складників, але на відміну від пресупозицій це менш стабільний компонент, оскільки він може зникати або подавлятися під дією контексту; він дійсний лише для певного контексту. Імплікатури називають смисловими висновками, на відміну від логічних висновків [3, с. 81-102].

Функція з’єднання окремих елементів дискурсу стала головною для виділення дискурсивних маркерів як окремого класу слів. Саме тому в лінгвістиці для них також існує назва *conectores discursivos* – українською дискурсивні конектори (зв’язувачі). Для цієї функції також можна виділити слова та вирази, що

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Когнітивні особливості дискурсивних маркерів, що націлені на переоформлення думки, у сучасній іспанській мові (Українською) [Kohnityvni osoblyvosti dyskursyvnykh markeriv, shcho natsileni na pereoformlennia dumky, u suchasni ispanskii movi]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

виконують під-функцію переоформлення думки [1; 7].

У мовленні крім процесів кодифікації та декодифікації існують принципи, що регулюють взаємодію комунікантів і, співвідносно, інтерпретацію висловлювань. Теорія розуму визначає здатність усвідомлювати відмінності, що існують між поглядами комунікантів. Іншими словами, ця здатність дозволяє реципієнту брати до уваги психічні стани інших суб'єктів, припускаючи, що їх думки подібні до його власних.

Дуже часто реципієнт піддається ситуації, в якій повинен уявляти, що думають інші комуніканти. У свою чергу, ці комуніканти можуть припустити, з інформації, яку вони мають про співрозмовника, що вони думають або здогадуються про те, що він думає, і все це також може бути виведене учасниками процесу комунікації в теоретично нескінченному циклі. Ієрархія психічних станів, що містять один одного: *Я вважаю, що ви думаєте, що я вірю...*

Комунікативні імплікатури, можуть блокуватися. Це відбувається, коли комунікант усвідомлює, що його інформація викликала небажаний ефект у співрозмовника. Комунікант здатний це зрозуміти саме завдяки теорії розуму. Саме ця гетерометакогнітивна здатність звітує комунікантам про небажані імплікатури. Саме теорія розуму призводить до того, що комуніканти звертаються до вживання ДМ щоб блокувати небажані імплікатури.

Процес «читання» розуму співрозмовника, який висуває теорія розуму, є в наявності у всіх учасників мовленнєвого акту. Той, хто розмовляє, «читає розум» реципієнта і, в результаті свого розуміння, модифікує подальше повідомлення. Можемо підсумувати, що мовець постійно думає про те, як інтерпретує його повідомлення співрозмовник.

Саме цим «читанням розуму» пояснюється усвідомлення появи небажаних імплікатур і, як наслідок, бажання їх заблокувати за допомогою використання мовних засобів, а саме – ДМ, що націлені на переоформлення думки (*de todas formas, en todo caso, de todas maneras, de todos modos, en cualquier caso, etc.*).

Чим більше комунікант піклується про стан реципієнта мовлення, тим більше він націлений на зчитування небажаних імплікатур, тим більше він слідкує за мовними одиницями, які він вибирає для повідомлення, і за їх ефектами. Співвідносно, тим більше активується теорія розуму під час комунікативного процесу. Вищезазначене впливає на вживання ДМ, що націлені на переоформлення

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Cognitive Features of Discourse Markers Aimed at Reformulating Thought in Modern Spanish Language (in Ukrainian)

[Kohnityvni osoblyvosti dyskursyvykh markeriv, shcho natsileni na pereoformlennia dumky,

u suchasnii ispanskii movi]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

думки.

Якщо розглядати відмінності у вживаннях ДМ, що націлені на переоформлення думки, треба виділити різні відтінки вживань в межах зазначеного вище алгоритму. Усвідомлення цих відмінностей, зазвичай, притаманне носіям мови і важко передається тим, хто вивчає іспанську мову як іноземну.

Можна сказати, що ДМ, націлені на переоформлення думки, також блокують небажану імплікатуру так само, як і контраргументативні ДМ, але на відміну від них досліджувані ДМ не заперечують попереднє твердження, а виправляють його за допомогою узагальнення та дистанціювання. Тому ці види ДМ не можуть замінювати одне одного в однакових контекстах.

Навіть, якщо вони зустрічаються в абсолютно однакових контекстах, можна спостерігати, що вони вживаються комунікантом для різних цілей і трактуються по-різному реципієнтом:

Mañana es mi día de descanso. Sin embargo, puedes llamarme.

Mañana es mi día de descanso. En todo caso, puedes llamarme.

В обох випадках небажаний ефект від імплікатури, викликані першою частиною *no te llares*, блокується ДМ.

Наявність контраргументативного ДМ *sin embargo* спричиняє спростування цього ефекту. В той час, коли *En todo caso*, що націлене на переоформлення думки, не заперечує цей ефект, а тільки, дистанціюючись від нього, підлаштовує. Таким чином у другому випадку залишається незручність від можливого в теорії майбутнього телефонного дзвінка, яка повністю блокується в першому.

Відповідно до вищезазначеного, досить складно помічати такі тонкі відтінки в мовленні, але ці види ДМ не сприймаються однаково. Залежність розуміння цих відтінків від прагнення досягти бажаного ефекту комунікації, знову вказує на зв'язок вживань ДМ, що націлені на переоформлення думки, з теорією розуму.

Вживання ДМ, що націлені на переоформлення думки, пов'язується із зміною шляхом переоформлення та корегування попередньої інформації, яка викликала небажану імплікатуру.

Tengo fiebre. Sin embargo, saldré.

Контраргументативний ДМ спростовує інформацію.

Tengo fiebre. De todas formas, saldré.

ДМ, що націлений на переоформлення думки, корегує попередню

інформацію.

В обох прикладах небажаною імплікатурою буде: *мені не слід виходити*. *Sin embargo* зводить її нанівець запереченням. *De todas formas* не спростовує зазначене в першій частині, переконання, про те, що не слід виходити, воно продовжує існувати, але вже не настільки впливаючи на те, що хоче повідомити комуніканти. Небажана імплікатура блокується спростуванням твердження, не через заперечення, як у випадку з *sin embargo*, але у слабшій формі часткового заперечення. Інформація, яку вводить *De todas formas* не протиставляється попередній інформації, вона скоріше стає уточненням, що не зменшує правдивості першого твердження. Ця відмінність у характері заперечення не може сприйматися без глибокого знання і відчуття мови. Повною мірою користуватися такими когнітивними властивостями ДМ, що націлені на переоформлення думки, можуть тільки носії мови. Саме подальше дослідження особливостей вживань зазначених ДМ може стати в нагоді для викладачів і для тих, хто вивчає іспанську мову.

Висновки. На початку комунікативного процесу, завдяки теорії розуму, комуніканти усвідомлює виникнення небажаної для реципієнта імплікатури. Він намагається зняти її когнітивний вплив вживаючи ДМ, що націлені на переоформлення думки, для того, щоб реципієнт не приписав йому небажану інтенцію.

ДМ, що націлені на переоформлення думки, мають власну когнітивну програму функціонування, за якою з одного боку вони модифікують небажану імплікатуру, що виникла в попередньому висловлюванні, а з іншого – вводять новий блок дискурсу. Цим новим блоком комуніканти укомплектовують інформацію, з якою має залишитись реципієнт.

Безперечно, рівень володіння мовою можна визначати, зокрема, вмінням вживати та інтерпретувати ДМ, що націлені на переоформлення думки, без цього вміння комунікативна компетенція буде неповною.

Подальші перспективи дослідження ми вбачаємо в визначенні найтипівіших когнітивних значень дискурсивних маркерів іспанської мови. Також перспективним вважається дослідження особливостей перекладу іспанськомовних дискурсивних маркерів залежно від спрямованості дискурсу.

Як вже зазначалося, відтінки вживань різних маркерів в межах лише ДМ, що націлені на переоформлення думки, не сприймаються однаково. Залежність

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Cognitive Features of Discourse Markers Aimed at Reformulating Thought in Modern Spanish Language (in Ukrainian)

[Kognityvni osoblyvosti dyskursyvykh markeriv, shcho natsileni na pereoformlennia dumky,

u suchasnykh ispanskii movi]

© Lomakina I. A. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

розуміння цих відтінків від прагнення досягти бажаного ефекту комунікації, знову вказує на зв'язок вживань ДМ, що націлені на переоформлення думки, з теорією розуму і потребує окремих досліджень.

Література:

1. Ломакіна, І. А. «Семантико-прагматичні особливості дискурсивних маркерів у сучасній іспанській мові.» *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* 32 (2017), 192.
2. Briz, A., Pons, S. y J., Portolés. *Diccionario de partículas discursivas del español* (2008), <http://www.dpde.es>
3. Escandell, Vidal, Leonetti, M. «On the Rigidity of Procedural Meaning.» *Procedural Meaning, Bingley, Emerald* (2011): 81-102.
4. Martí Sánchez, M. «Los marcadores discursivos para estudiantes y profesores.» *Español como lengua extranjera. Actividades y claves realizadas por Sara Fernández Gómiz* (Madrid: Edinumen, 2013).
5. Portolés, J., Zorraquino, M. «Los marcadores del discurso.» (Madrid: Espasa Calpe, 1999), capítulo 63.
6. *Nueva gramática de la lengua española*, Real Academia española y asociación de academias de la lengua española (Madrid: Espasa, 2010_).
7. Schiffrin, D. *Discourse markers* (Cambridge: Cambridge University Press, 1987), 364.

References:

1. Lomakina, I. A. «Semantiko-pragmatichni osoblivosti diskursivnih markeriv u suchasnij ispans'kij movi [Semantic-pragmatic features of discourse markers in modern spanish language].» *Problemi semantiki, pragmatiki ta kognitivnoi lingvistiki* [Problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics] 32 (2017) (In Ukr.).
2. Briz, A., Pons, S. y J., Portolés. *Diccionario de partículas discursivas del español* (2008), <http://www.dpde.es>
3. Escandell, Vidal, Leonetti, M. «On the Rigidity of Procedural Meaning.» *Procedural Meaning, Bingley, Emerald* (2011): 81-102.
4. Martí Sánchez, M. «Los marcadores discursivos para estudiantes y profesores.» *Español como lengua extranjera. Actividades y claves realizadas por Sara Fernández Gómiz* (Madrid: Edinumen, 2013).
5. Portolés, J., Zorraquino, M. «Los marcadores del discurso.» (Madrid: Espasa Calpe, 1999), capítulo 63.
6. *Nueva gramática de la lengua española*, Real Academia española y asociación de academias de la lengua española (Madrid: Espasa, 2010_).
7. Schiffrin, D. *Discourse markers* (Cambridge: Cambridge University Press, 1987), 364.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Когнітивні особливості дискурсивних маркерів, що націлені на переоформлення думки, у сучасній іспанській мові (Українською) [Kohnityvni osoblyvosti dyskursyvnykh markeriv, shcho natsileni na pereoformlennia dumky, u suchasni ispanskii movi]

© Ломакіна І. А. [Lomakyna I. A.], lomakinairi@gmail.com

УДК 811.134.2:81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 01.09.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 03.09.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.03 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.12>

КОНЦЕПТ «ВОЇН» У МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ УКРАЇНИ Й ІСПАНІЇ XXI СТОЛІТТЯ

Еліна Вадимівна Сморокова (м. Київ, Україна)

esmorokova@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено дослідженню ціннісного та асоціативного аспектів концепту ВОЇН, який набув нових конотацій на тлі російської агресії на території України. Засоби масової інформації підкреслюють важливість когнітивної лінгвістики для виявлення того, як мова віддзеркалює і впливає на наше сприйняття, особливо в періоди соціальних і політичних заворушень. Проаналізувавши українські та іспанські ЗМІ, ми дійшли висновку, що культурні та ментальні рамки глибоко вкорінюють концепти в мові. Таке розуміння закладає необхідне підґрунтя для всебічного аналізу еволюції концепту “воїн” у різних культурних та мовних контекстах. Встановлено значення культурних впливів у формуванні мовних виразів, а отже, світогляду і думок. Дослідження підтверджує уявлення про мову як, у тому числі, про інструмент пропаганди, переконання та формування національної ідентичності. Вибір української та іспанської медіа дозволив провести аналіз у двох лінгвокультурних контекстах.

Ключові слова: *концепт, аспект, метафора, публіцистичний дискурс, війна, політичний дискурс, преса.*

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

The Concept of «warrior» in the Linguistic World View of Ukraine and Spain in the 21st Century (in Ukrainian)

[Kontsept «voin» u movnii kartyni svitu Ukrainy y Ispanii XXI stolittia]

© Smorokova E. V. [Smorokova E. V.], esmorokova@gmail.com

THE CONCEPT OF «WARRIOR» IN THE LINGUISTIC WORLD VIEW OF UKRAINE AND SPAIN IN THE 21st CENTURY

Elina V. Smorokova (Kyiv, Ukraine)

esmorokova@gmail.com

Master student at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article provides an in-depth examination of the evolving concept of “warrior” during Russian aggression in Ukraine. It highlights the paramount importance of cognitive linguistics in unravelling the ways in which language shapes and is shaped by our beliefs, particularly in times of social and political unrest. Based on an analysis of Ukrainian and Spanish media, this study highlights the significant impact of cultural and cognitive frameworks on the communication of concepts in language. This understanding provides an essential basis for a comprehensive study of the development of the concept in different cultural and linguistic contexts. The research definitively establishes the importance of cultural influences in shaping linguistic expressions and, consequently, worldviews and ideologies. It also reinforces the idea that language is not just a means of communication, but a powerful tool for propaganda, persuasion, and the construction of national identities. The use of Ukrainian and Spanish media as analytical focal points allows for a cross-cultural and cross-linguistic comparison, enhancing our understanding of how the notion of a ‘warrior’ is perceived and represented in these unique contexts. The article offers an insightful perspective that sheds light on the complex interplay between language, culture and evolving social dynamics.

Keywords: concept, aspect, metaphor, journalistic discourse, war, political discourse, press.

Вступ

Когнітивна лінгвістика досліджує природу “концептів” – одиниць, які передають різноманітну інформацію і певною мірою опосередковані мовою. Основним завданням цієї дисципліни є виявлення концептів, які складають систему, що втілює знання, досвід і результати людської діяльності. Когнітивна лінгвістика досліджує структуру та закономірності функціонування ментального та мовного інформаційного простору, щоб отримати уявлення про його функціонування.

Культурний фактор формує національну ідентичність і перспективу, поширюючи ідеї через мову, які представляють уявлення про об'єкти і поняття.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Концепт «війн» у мовній картині світу України й Іспанії XXI століття (Українською) [Kontsept «voïn» u movnii kartyni svitu Ukrainy y Ispanii XXI stolittia]

© Смороква Е. В. [Smorokova E. V.], esmorokova@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Наше сприйняття, розуміння та захист довкілля, в якому ми живемо, відображаються в когнітивній схемі світу, організованій за категоріями та сферами пізнання.

Сучасні події впливають як на вербальне вираження преси, так і на когнітивні оцінки світу українцями. Останні події спричинили зміни в термінології, концептуальних моделях та мовних репрезентаціях. Наприклад, слово “воїн” набуло більш націоналістичної конотації і тепер асоціюється з сучасним військовим контекстом. Збройні конфлікти впливають на мову, спонукаючи її до мобілізації суспільства. Антагоністи використовують мову, щоб повідомити про погрози та виправдати свою поведінку перед громадськістю. Країна, що захищається, навпаки, використовує переконливий дискурс, щоб заручитися підтримкою і захистити свої інтереси.

G. Lakoff був одним з перших дослідників військових конфліктів з лінгвістичної та когнітивної точки зору. Використовуючи концептуальні метафори, він проаналізував мотиви учасників війни у Перській затоці. [12]

М. Fabiszak провів дослідження щодо концептуальних метафор та їхнього впливу на суспільну свідомість під час збройних конфліктів [10]. Аспекти вираження військової тематики в мові досліджувалися E. Steuter & D. Wills [16] та T. A. van Dijk [17]. Російська збройна агресія проти України стала об'єктом інтересу для багатьох вчених, включаючи L. Smoor, яка розглянула ключові наративи “української кризи” [15], і D. Goriacheva, яка проаналізувала використання метафор у висвітленні конфлікту в ЗМІ [11]. Мова, як важливий аспект війни, розглядалася в роботах О. Рогач [14] і Г. Яворської [9]. Праці Т. Вільчинської [1; 2] дослідили мовне вираження концепту “війна” і нюанси відображення концептуальної протиставності “захисник – ворог”. Л. Підкамінна [5] проаналізувала вживання терміна “воїн” у медіатекстах.

Актуальність. Дослідження мовних картин світу України та Іспанії може вказати на різниці та спільні риси у сприйнятті концепту “воїн” в цих культурах. Аналіз концептуальних картин світу та їх впливу на мову та сприйняття є ключовим аспектом когнітивної лінгвістики та може допомогти виявити вплив мовної політики та медіа на формування уявлень та стереотипів про важливі суспільні концепти, такі як війна та військова діяльність.

Новизна статті. У статті проведено аналіз того, як мова впливає на розуміння важливих суспільних понять під час соціальних і політичних криз. Вона

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

The Concept of «warrior» in the Linguistic World View of Ukraine and Spain in the 21st Century (in Ukrainian)

[Kontsept «voin» u movnii kartyni svitu Ukrainy y Ispanii XXI stolittia]

© Smorokova E. V. [Smorokova E. V.], esmorokova@gmail.com

представляє нові напрямки досліджень для вивчення мови та мовної політики в контексті сучасних глобальних конфліктів.

Метою статті є порівняння двох мовних картин світу: України та Іспанії, шляхом відбору й порівняння мовних одиниць, що вербалізують концепт “воїн” в українській та іспанській мовах в контексті російсько-української інформаційної війни.

Об’єктом слугує лінгвокультурний концепт “воїн” в україномовній та іспаномовній публіцистиці, а **предметом** виступають методи та засоби лексичної вербалізації концепту.

Матеріалом для аналізу слугують новинні статті інтернет-видавництв (іспанських – cnnespanol.cnn.com, elpais.com, www.bbc.com, elespanol.com, elmundo.es, українських – president.gov.ua, pravda.com.ua, sensor.net), тексти соціальних мереж (зокрема facebook.com та telegram.com) та ЗМІ, об’єднані темою російсько-українського збройного конфлікту, опубліковані з 2014 року.

Основний виклад

Концепт “воїн” складається з трьох основних елементів: понятійного, ціннісного та образного.

Понятійний аспект конструюється за допомогою семантичних характеристик, дефініцій та сутнісних ознак, які надають релевантну інформацію про значення терміну “воїн”. Ціннісний вимір охоплює соціокультурну, духовну та соціальну значущість концепту “воїн”. Оцінка цього концепту ґрунтується на його значущості в суспільстві, культурній спадщині та духовних принципах. Аксіологічна особливість поняття посилює його значущість у мові завдяки великій кількості похідних слів, тематичних груп, синонімів, антонімів та омонімів. Образний компонент спонукає до створення когнітивних метафор у мовній свідомості, що призводить до глибшого розуміння абстрактних ідей. Цей прийом наділяє “воїна” виразними атрибутами, досягаючи впізнаваності та асоціації з конкретними образами.

Згідно з академічним тлумачним словником української мови, “воїн” – це той, хто присвятив себе військовій справі і бере безпосередню участь у бойових діях, зазвичай відомий як солдат або боєць [8, с. 725]. Слово “воїн” має позитивну конотацію і використовується в офіційній мові. Учасники конфлікту кожен формують образ концепту “воїн” відповідно до загальних уявлень, що існують у суспільстві. Наприклад, ворог зазвичай розглядається як загроза, а захисник – як той, хто від загрози оберігає. Ці уявлення враховуються при створенні воєнних

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Концепт «воїн» у мовній картині світу України й Іспанії XXI століття (Українською) [Kontsept «voïn» u movnii kartyni svitu Ukrainy y Ispanii XXI stolittia]

© Сморокова Е. В. [Smorokova E. V.], esmorokova@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

наративів. У сучасному військовому дискурсі мова, яка використовується для позначення опонентів, має негативний підтекст, і часто використовуються слова, такі як “бойовики”, “кати”, “терористи”. Натомість, мова, яка вживається для опису власних військових, сприймається більш позитивно, і зазвичай використовуються терміни, як “воїни” або “герої” [3].

Під час повномасштабного російського вторгнення українські ЗМІ запропонували створити окрему психологічну ідентичність, щоб відрізнити себе від росіян і підкреслити нашу незалежність. Це протистояння між українцями та росіянами відіграло вирішальну роль у згуртуванні та об'єднанні нації, зменшуючи значення внутрішніх поділів у порівнянні з поділом на “нас” та “них”. Однак такий бінарний підхід часто породжує ворожість і недовіру до тих, кого вважають “іншими”, на основі стереотипних уявлень. Якщо усталені символи і стереотипи втрачають свою ефективність, це може вплинути на розвиток індивідуальної та колективної ідентичності. За відсутності нової системи цінностей визнання “іншого” може бути єдиним засобом творення ідентичності та давати нам змогу бачити себе як “ми”, що належать до певної групи. Цю концепцію описав Б. Поршнєв як: “Вони” – це не “не ми”, як це було раніше, а навпаки: “ми” – це “не вони”. Тільки відчуття, що є “вони”, породжує бажання самовизначитися стосовно “них”, відокремитися від “них” як “ми” [6, с. 15].

Інформація в новинах ґрунтується на конкретній лексиці та структурі речень. Зазвичай події на фронті представлені за трьома схемами: ворог завдає шкоду захисникові/країні/народу; захисник завдає шкоди ворогові; захисник надає допомогу країні/народу. Терміни “українські лицарі” або “Збройні сили України” використовуються для того, щоб ідентифікувати відповідальних за акцію як частину своєї групи, тим самим роблячи їхні дії прийнятними для реципієнта, який вбачає в них обґрунтовану реакцію на “ворога” і висловлює їм свою підтримку. У таких повідомленнях для позначення об'єкта дії використовуються негативні терміни, такі як “нелюди”, “орки”, “кацапи” або “гарматне м'ясо”, щоб запобігти будь-яким проявам співчуття. Термін “окупанти” є в новинних статтях найбільш вживаним.

Крім того українські ЗМІ протягом останніх років використовують і інші, більш експресивні, синонімічні перифрази “наші хлопці”, “сини”, “справжні воїни”, “козаки”, а із збільшенням кількості жінок-військових в лавах ЗСУ у новинних повідомленнях з'являються лексеми “дівчата”, “дочки” та “захисниці”.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

The Concept of «warrior» in the Linguistic World View of Ukraine and Spain in the 21st Century (in Ukrainian)

[Kontsept «voin» u movnii kartyni svitu Ukrainy y Ispanii XXI stolittia]

© Smorokova E. V. [Smorokova E. V., esmorokova@gmail.com]

Для виклику позитивного відгуку у читачів та формування сприятливого уявлення про захисників можуть використовуватися додаткові мовні та стилістичні прийоми. Наприклад, у журналістських матеріалах про військових часто вживаються терміни “діти” та “домашні тварини”, щоб підкреслити, як солдати надають допомогу. У стандартній уяві про світ, образ людини, яка проявляє турботу про тварин, є позитивним. Таким чином, подання бійців у такому контексті викликає емоції, такі як розчулення, рухливість, радість, захоплення, симпатія та ніжність. Ці емоції досягаються завдяки використанню слів, таких як демінутивне “котики”, “песики”, “цуценята”, “чотирилапі”, “пухнасті улюбленці”. У воєнному контексті ці терміни часто поєднуються з військовою лексикою: “бойовий пес”, “собачий батальйон”, “тактичний пес”, “пухнасті бойові товариші”, “чотирилапі побратими”, “атошні собаки”, “хвостаті рятувальники”, “кіт – бойова одиниця”, “хвостаті воїни світла”, “фронтові друзі”.

Найефективніші та найдоступніші ліки – любов цих пухнастиків, – пишуть держприкордонники. Деяких тварин військові прихистили просто на своїх позиціях, і ті стали їм вірними друзями. Тепер це частина ЗСУ, жартують бійці. (29.06.23, sensor.net)

Концепт “ворог” визначається притаманною йому невизначеністю та непередбачуваністю, оскільки він репрезентує антисоціальну силу, яка діє поза межами нормативних обмежень. Конкретне значення “ворога” варіюється залежно від соціального, культурного та історичного контексту, але незмінно втілює протилежність власним цінностям, як “варвар”, “орк”, “окупант”, що загрожує людству, культурі та цивілізації. Ескалація психології ворожості є логічним наслідком дегуманізації супротивника, позбавлення його всіх людських характеристик.

Окупанти стали біля Конотопу – немає пального та їжі. (25.02.22, pravda.com.ua)

До початку конфлікту Іспанія та Україна підтримували теплі відносини. Дізнавшись про вторгнення російських військ на територію України 24 лютого 2022 року, іспанський уряд негайно засудив військове вторгнення і наголосив на важливості забезпечення співпраці з партнерами по ЄС і НАТО, щоб гарантувати належну відповідь на незаконні дії Російської Федерації.

Згідно з академічним словником іспанської мови концепт “воїн” представлений лексемою “guerrero” – військовий, солдат, або ближчою за конотацією “caballero”, чіє ціннісне значення може варіювати в залежності від

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Концепт «воїн» у мовній картині світу України й Іспанії XXI століття (Українською) [Konsept «voïn» u movnii kartyni svitu Ukrainy y Ispanii XXI stolittia]

© Сморокова Е. В. [Smorokova E. V.], esmorokova@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

історичного та культурного контексту, та також індивідуальних інтерпретацій. Дослівно термін “caballero” перекладається як лицар, але у ширшому сенсі описує людину, яка проявляє честь, шляхетність і лицарські якості в повсякденному житті, незалежно від її військової професії, і вживається переважно у піднесеному стилі [13].

Публіцистика Іспанії, як країна, що не зіштовхнулася з агресією, запропонувала об'єктивний погляд на війну між Україною та Росією, уникаючи особистих оцінок. Через це лексема “caballero”, посиляючись на наших воїнів, не використовується в новинах і медіа. Так, замість неї, найбільш вживаним терміном для позначення військовослужбовців обох української та російської сторін є нейтрально забарвлене “militar” (військовий).

Los militares han llegado a zonas controladas por Moscú y serán intercambiados por soldados del Kremlin. (16.05.22, elpais.com)

Також поширеними є словосполучення “artilleros ucranianos”, “las fuerzas ucranianas”, “las tropas rusas”, “el ejército ruso”, “los militares rusos” та іронічне “«voluntarios» civiles” стосовно російських солдатів на кримському півострові.

Mira el momento en que artilleros ucranianos atacan a las fuerzas rusas. (15.09.23, cnnespanol.cnn.com)

...este sábado los militares rusos desmintieron estas declaraciones y aseguraron que las fuerzas de Kiev fracasaron en sus intentos de expulsar al ejército ruso de Andrivka. (16.09.23, elmundo.es)

Уникаючи непорозуміння, іспанські ЗМІ можуть використати метонімію у найменуваннях “Ucrania” та “ucranianos” замість збройних сил України і “Rusia” чи “los rusos”, маючи на увазі армію РФ.

...los rusos aún no han tomado el control de la ciudad. (25.03.22, www.bbc.com)

Rusia disparó un misil balístico Iskander-M. (19.09.23, cnnespanol.cnn.com)

Рідко зустрічається вищезгадана лексема “guerreros”.

Así se preparan en España los guerreros ucranianos que combaten a Putin. (25.03.23, libertaddigital.com)

Не оминають новини й іноземних добровольців, що воюють на території України: журналісти назвали їх “combatientes” – учасники бойових дій.

Conozca la empresa española que recluta combatientes para Ucrania. (08.09.23, es.euronews.com)

Лексеми “batallador”, що може вказувати на людину, яка бореться або воює і

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

The Concept of «warrior» in the Linguistic World View of Ukraine and Spain in the 21st Century (in Ukrainian)

[Kontsept «voin» u movnii kartyni svitu Ukrainy y Ispanii XXI stolittia]

© Smorokova E. V. [Smorokova E. V., esmorokova@gmail.com]

описувати поняття “воїн” або “боєць”, у медіа знайдено не було.

Висновки

Соціальна реальність відображається і виражається за допомогою мовних знаків. Соціальна реальність та її конфлікти відображаються та виражаються за допомогою мовних знаків. Лінгвістичний аналіз висвітлює конфлікт, спрямований на створення, спрямування або руйнування системи образів і репрезентацій, як лінгвокогнітивний, де мова слугує важливим інструментом для цього процесу. Застосування лінгвістичних стратегій, що включають спеціалізовану лексику, фразеологію та експресивний синтаксис, відіграє вирішальну роль у формуванні в українському суспільстві відповідних образів “захисників”, що відповідають ідеалам “захисника-героя” України. Ці мовні засоби є незамінними у протидії ворожій дезінформаційній пропаганді. Мовне зображення військового конфлікту може викликати у глядачів цілу низку емоційних реакцій, що, зрештою, впливає на їхнє позитивне чи негативне ставлення до сторін, які беруть у ньому участь.

В умовах триваючої війни між Україною та Росією іспанські ЗМІ неухильно дотримуються неупередженості у висвітленні подій та уникають упереджених оцінок. Іспанські ЗМІ зберігають об'єктивну позицію у висвітленні військових подій та уникають політичних і суб'єктивних висновків. Мова безсумнівно відіграє вирішальну роль у формуванні громадської думки та мобілізації підтримки через використання влучних наративів та образів для досягнення конкретних цілей у конфлікті. Коли метою є лише донесення інформації до людей, які особисто не задіяні в конфлікті, медіа намагаються уникати емоційного підтексту, подаючи новини максимально об'єктивно. Це дозволяє їм уникати політичних та суб'єктивних висновків і зберігати свою довіру серед читачів та глядачів.

Перспективи подальших досліджень полягають в залученні діахронічних методів дослідження з метою встановлення історичних особливостей формування досліджуваного концепту.

Література:

1. Вільчинська, Т. Вербалізація бінарної концептуальної опозиції “захисник – ворог” (на матеріалі газетних текстів). *Медіанпростір* 10 (2017): 59–65.
2. Вільчинська, Т. Концепт – війна: особливості мовної об'єктивації у газетному тексті. *Лінгвістичні студії* 34 (2017): 110–114.
3. Кирилюк, О. Змістове наповнення лексико-семантичної групи “воїни” в дискурсі російсько-української війни. *Академічні студії. Серія “Гуманітарні науки”* 2 (2022): 90–96.
4. Ковальова, Г. Опозиція “свій – чужий” при формуванні національної ідентичності в контексті глобалізації. *Наукові записки. Серія “Філософія”* 5 (2009): 84–91.

(Актуальні питання когнітивної лінгвістики [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

Концепт «воїн» у мовній картині світу України й Іспанії XXI століття (Українською) [Kontsept «voïn» u movnii kartyni svitu Ukrainy u Ispanii XXI stolittia]

© Смороква Е. В. [Smorokova E. V.], esmorokova@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

5. Підкамінна, Л. В. Моделювання концепту “воїн” у сучасних українських ЗМІ. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство)* 7 (2017): 105–111.
6. Поршневу, Б. Ф. Поняття “пара” и “чужие” в социальной психологии. *Тезисы 2-го Междунар. colloquiuma по социальной психол.* (1970): 14-18.
7. Почепцов, Г. *Когнитивные войны в соцмедиа, массовой культуре и массовых коммуникациях* (Харьков: Фолио, 2019), 314.
8. Fabiszak, M. *A Conceptual Metaphor approach to war discourse and its implications* (Poznan: Wydawnictwo Naukowe UAM, 2007)
9. Goriacheva, D. Understanding the “Ukrainian Crisis.” Metaphors used by Ukrainian, German, and British Leaders in 2014-16. *Ideology and Politics* 1 (6) (2016): 86–152.
10. Smoor, L. Understanding the Narratives Explaining the Ukrainian Crisis: Identity Divisions and Complex Diversity in Ukraine. *Acta Universitatis Sapientiae, European and Regional Studies* 11 (1) (2017): 63–96.

References:

1. Vil'chyn's'ka, T. Verbalizacija binarnoi' konceptual'noi' opozycji “zahysnyk – vorog” (na materialy gazetnyh tekstiv) [Verbalization of the binary conceptual opposition “defender – enemy” (based on newspaper texts)]. *Mediaprostir* 10 (2017): 59–65.
2. Vil'chyn's'ka, T. Koncept – vijna: osoblyvosti movnoi' ob'jektyvacii u gazetnomu teksti [The concept of war: features of linguistic objectification in a newspaper text]. *Linguistic Studies* 34 (2017): 110–114.
3. Kyryljuk, O. Zmistove napovnennja leksyko-semantychnoi' grupy “voi'ny” v dyskursi rosijs'ko-ukrai'ns'koi' vijny [Content of the lexical and semantic group “warriors” in the discourse of the Russian-Ukrainian war]. *Academic studies. Series “Humanities”* 2 (2022): 90–96.
4. Koval'ova, G. Opozycja “svij – chuzhyj” pry formuvanni nacional'noi' identychnosti v konteksti globalizacii'. [Opposition “friend or foe” in the formation of national identity in the context of globalisation]. *Scientific Notes. Series “Philosophy”* 5 (2009): 84–91.
5. Pidkaminna, L. V. Modeljuvannja konceptu “voi'n” u suchasnyh ukrai'ns'kyh ZMI [Modelling the concept of “warrior” in modern Ukrainian media]. *Scientific Journal of the Drahomanov National Pedagogical University. Series 8. Philological Sciences* 7 (2017): 105–111.
6. Porshnev, B. F. Ponjatyja “para” y “chuzhye” v socjal'noj psichologyy [The concepts of “couple” and “strangers” in social psychology]. *Theses of the 2nd International Colloquium on Social Psychology* (1970): 14-18.
7. Pohepcov G. *Kognytyvnye vojny v socmedya, massovoj kul'ture y massovyh kommunykacyjah.* [Cognitive wars in social media, mass culture and mass communications] (Kharkiv: Folio, 2019), 314.
8. Fabiszak, M. *A Conceptual Metaphor approach to war discourse and its implications* (Poznan: Wydawnictwo Naukowe UAM, 2007)
9. Goriacheva, D. Understanding the “Ukrainian Crisis.” Metaphors used by Ukrainian, German, and British Leaders in 2014-16. *Ideology and Politics* 1 (6) (2016): 86–152.
10. Smoor, L. Understanding the Narratives Explaining the Ukrainian Crisis: Identity Divisions and Complex Diversity in Ukraine. *Acta Universitatis Sapientiae, European and Regional Studies* 11 (1) (2017): 63–96.

(Current issues in cognitive linguistics [Aktual'ni pytannja kognityvnoi' lingvistyky])

The Concept of «warrior» in the Linguistic World View of Ukraine and Spain in the 21st Century (in Ukrainian)

[Koncept «vojn» u movnij kartyni svitu Ukrainy y Ispanii XXI stolittia]

© Smorokova E. V. [Smorokova E. V.], esmorokova@gmail.com

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
ЛІНГВІСТИКИ**
[CURRENT ISSUES IN LINGUISTIC COMMUNICATIONS]

УДК 811.134.2'25(045)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 18.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 21.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 92.26 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.13>

**ФОНОВІ ЗНАННЯ В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ НОСІЇВ
ІСПАНСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ МОВ**

Поліна Михайлівна Бокова (м. Київ, Україна)

linabokova1954@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент, доцент
кафедри романської і новогрецької філології
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03680, м. Київ, вулиця Велика Васильківська, 73

В статті розглядається феномен фонових знань, їх місце і роль в процесі міжкультурної комунікації. Сучасний етап розвитку світової спільноти відкриває нові можливості культурної і міжкультурної комунікації, яка сьогодні трактується як спілкування між представниками різних культур, передбачає взаєморозуміння учасників комунікативного акту, що належать до різних національних культур. Також зазначається, що між представниками різних культур і носіями різних мов існує певна кількість проблем, що безпосередньо пов'язані з найважливішим компонентом міжкультурної комунікації, який включає мови і культури які беруть участь в цьому процесі. Культура є сукупністю матеріальних і духовних цінностей накопичених в тій чи іншій національній спільноті які відсутні в іншій або суттєво відрізняються від них, складають національний соціокультурний фонд, що знаходить своє відображення в мові. Фонові знання розглядаються як соціокультурні відомості, які є характерними для певної нації, засвоєні масою її представників і відображені в мові даної національної спільноти. Вони є ключовим компонентом нашого сприйняття, фактично випереджають знання про предмет і допомагають отримати

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Фонові знання в міжкультурній комунікації носіїв іспанської і української мов (Українською) [Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

про нього нову інформацію і слугують фактором подолання лінгвокультурного бар'єру в міжкультурній комунікації. Таким чином, фонові знання представлені як сукупність уявлень про те, що складає реальний фон, на якому розгортається картина життя іншої країни, іншого народу.

Ключові слова: фонові знання, міжкультурна комунікація, культурі, ключовий компонент, соціокультурний, лінгвокультурний.

BACKGROUND KNOWLEDGE IN INTERCULTURAL COMMUNICATION OF MEDIA SPANISH AND UKRAINIAN LANGUAGES

Polina M. Bokova (Kyiv, Ukraine)

linabokova1954@gmail.com

Ph.D (Philology), Associate Professor of the
Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
73, Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03680, Ukraine

The article examines the phenomenon of background knowledge, its place and role in the process of intercultural communication. The current stage of development of the world community opens up new opportunities for cultural and intercultural communication, which today is interpreted as communication between representatives of different cultures, involves mutual understanding of the participants of the communicative act belonging to different national cultures. It is also noted that there are a certain number of problems between representatives of different cultures and speakers of different languages, which are directly related to the most important component of intercultural communication, which includes the languages and cultures involved in this process. Culture is a set of material and spiritual values accumulated in one or another national community that are absent in another or significantly different from them, make up the national socio-cultural fund, which is reflected in the language. Background knowledge is considered as socio-cultural information that is characteristic of a certain nation, learned by the mass of its representatives and reflected in the language of this national community. They are a key component of our perception, they actually precede knowledge about the subject and help to obtain new information about it, and serve as a factor in overcoming the linguistic and cultural barrier in intercultural communication. Thus, background knowledge is presented as a set of ideas about what

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Background Knowledge in Intercultural Communication of Media Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian)

[Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

makes up the real background against which the picture of the life of another country, another people unfolds.

Key words: background knowledge, intercultural communication, culture, key component, sociocultural, linguistic and cultural.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день процес глобалізації охопив різні сфери громадського життя суспільства і розвивається він надзвичайно швидко, але й стикається з величезною кількістю перешкод і обмежень з боку держави, з недовірою до влади, з некомпетентністю і волюнтаризмом. Одним із шляхів подолання існуючих труднощів є налагодження ефективної системи комунікації між різними суспільними групами і владою. Ця система повинна бути заснована на принципах рівного доступу до необхідної інформації, прямого спілкування між собою, колективного прийняття рішень і ефективної роботи. До цього потрібно додати, що різнобічні міжнародні контакти на всіх рівнях показали, що успіх у будь-якій сфері міжнародної діяльності багато в чому залежить від ступеня підготовки в галузі міжкультурної комунікації. У кожній країні з року в рік зростає кількість людей, що мають економічні, політичні, гуманітарні контакти поза межами своєї культури. Основним об'єктом міжкультурної комунікації є фонові знання, притаманні членам етнічної та мовної спільноти. Вважається, що загальні знання та регіональні відомості дозволяють учасникам комунікації розуміти один одного, але тільки володіння фоновими країнознавчими знаннями дозволяють досягти повного взаєморозуміння.

Результатом нових політико-економічних відносин стало збільшення прямих контактів між людьми на міжособистісному рівні, в побуті, в неформальних стосунках. Стаючи учасниками будь-якого виду міжкультурних контактів, люди взаємодіють із представниками інших культур, що найчастіше істотно відрізняються один від одного. Відмінності в мовах, національній кухні, одязі, нормах суспільної поведінки, відношення до виконуваної роботи найчастіше роблять ці контакти важкими, інколи неможливими. Але це лише поодинокі проблеми міжкультурних контактів. Основні причини їхніх невдач знаходяться поза межами видимих розбіжностей. Вони – у різному у світовідчутті, тобто іншому відношенні до світу і до інших людей. Головна перешкода, що заважає успішному вирішенню цієї проблеми, полягає в тому, що ми сприймаємо інші культури крізь призму своєї власної, тому наші спостереження і висновки обмежені її рамками. На жаль, ми не розуміємо

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Фонові знання в міжкультурній комунікації носіїв іспанської і української мов (Українською) [Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainiskoi mov]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

значення слів, вчинків, дій, що не характерні для нас самих. Наш етноцентризм не тільки заважає міжкультурній комунікації, але його ще і важко розпізнати, тому що це несвідомий процес. Звідси напрашується висновок, що ефективна міжкультурна комунікація не може виникнути сама по собі, їй необхідно цілеспрямовано навчатися. Все вищезазначене і зумовило **актуальність** даної статті.

Об'єктом статті є культурні особливості іспанського і українського народів, взаємозв'язок мови та етнічних особливостей людей.

Метою даної статті є аналіз впливу сукупності історичних, кліматичних і релігійних чинників Іспанії та України, що формувались тривалий період часу протягом становлення їх культур і знайшли своє відображення в мові.

Лінгвістів насамперед цікавить, як саме відбувається процес комунікації; що в мовному повідомленні сигналізує про наявність міжкультурної взаємодії; що саме характеризує повідомлення, якими обмінюються представники різних культур; у яких комунікативних контекстах це проявляється; як саме відбувається нерозуміння, неповне розуміння, які мовні особливості і механізми дозволяють або не дозволяють. Мова – це дзеркало навколишнього світу, яка відображає дійсність і створює свою картину світу, специфічну й унікальну для кожної мови і, відповідно, народу, етнічної групи, мовного колективу, що користується даною мовою як засобом спілкування. Подолання мовленевого бар'єру недостатньо для забезпечення ефективності спілкування між представниками різних культур. Для цього потрібно подолати бар'єр культурний. Існують так звані національно – специфічні компоненти культур, тобто саме те, що і створює проблеми міжкультурної комунікації. Мова – дзеркало культури, в ній відображається не тільки реальний світ, що оточує людину, не тільки реальні умови його життя, але і суспільна самосвідомість народу, його менталітет, національний характер, спосіб життя, традиції, звичаї, мораль, система цінностей, світовідчуття, бачення світу. Мова – скарбничка культури. Вона зберігає культурні цінності – у лексиці, у граматиці, в ідіоматиці, у прислів'ях, приказках, у фольклорі, у художній і науковій літературі, у формах письмового й усного мовлення [1].

Мова – передавач, носій культури, її знаряддя і інструмент, вона передає скарби національної культури з покоління в покоління та формує особистість людини, носія мови, через нав'язані йому мовою і закладені в мові бачення світу, менталітет, відношення до людей тощо, тобто через культуру народу, що

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Background Knowledge in Intercultural Communication of Media Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian)

[Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

користується даною мовою як засобом спілкування. У той же час компонент культури є не просто якась культурна інформація, що повідомляється мовою. Це невід'ємна властивість мови, властива всім її рівням і всім галузям.

Для того аби зрозуміти всю складність врахування фонових знань спочатку окреслимо що таке культура, як вона формується та впливає на поведінку, традиції, звички і, навіть, мову різних народів. Існує багато визначень культури. Визначити культуру надзвичайно складно, бо це поняття має дуже широке значення. Слово "культура" походить від латинського «cultura» і в перекладі означає обробіток, вирощування, догляд. Цей термін "культура" у початковому його тлумаченні не позначав якогось особливого предмета, стану або змісту. Він був пов'язаний з уявленням про дію, зусилля, спрямовані на зміну чогось і тому вживався з певним доповненням, позначаючи завжди культуру чогось: культуру духу, культуру розуму тощо. Пізніше культуру стали розуміти як "людяність", що виділяє людину з природи, варварського стану. Культура стала мірою того, що відрізняє римлянина від варвара, цивілізовану людину від дикуна, природне від неприродного (тобто штучного). Світ культури, будь-який її предмет або явище сприймаються як результат діяльності людей, спрямований на обробку, перетворення того, що дано безпосередньо природою. В такому розумінні культура виступає як міра співвідношення природного і позаприродного (створеного штучно), віддалення людини від природи.

Традиційно розрізняють два основні напрямки культури – матеріальний і духовний – відповідно до двох головних сфер людської діяльності – матеріальної і духовної. Матеріальна культура охоплює всю сферу виробничої діяльності людства та її результати: як знаряддя праці, житло, предмети повсякденного побуту, одяг, будівельні споруди, засоби зв'язку, пам'ятники і монументи тощо. Духовна культура стосується області свідомості, пізнання, моралі, виховання, освіти, науки, мистецтва, літератури та інших сторін духовної діяльності людини. Сюди також належать релігія і міфологія, світоглядні, політичні, моральні та інші уявлення людей. Між матеріальною і духовною культурою існує тісна органічна єдність. Наведемо декілька прикладів: **українська хата** – збірна назва різних типів хат, поширених на території України. В українській мові хатами називають будівлі з різних матеріалів – рублені, мазані або глинобитні, а також цегляні та кам'яні. Залежно від матеріалу і способу побудови хати можуть вживатися

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Фонові знання в міжкультурній комунікації носіїв іспанської і української мов (Українською) [Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainiskoi mov]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

уточнюючі назви: *цегляна, кам'яна, мазанка, хворостянка, ліплянка, глинянка, саманка, колиба*.

В українській мові існує багато прислів'їв та приказок саме з українською хатою, що і досі залишаються в культурі і традиціях українців. Наприклад:

- *Добривечір (вам) у хату* – усталена форма вітання, яку вживають, заходячи до хати ввечері.
- *Моя хата скраю (моя хата скраю, я нічого не знаю)* – мене це не стосується, це не моя справа.
- *Виносити сміття з хати* – розголошувати що-небудь неприємне (сварки, неполадки тощо).
- *Хоч з хати тікай* – нема сили терпіти щось; нестерпно.

Завдяки теплому клімату, гарному рельєфу (близько 60 % сільськогосподарських угідь є рівнинними) та наявності великих площ чорнозему (третина світових запасів), в Україні надзвичайно сприятливі умови для сільськогосподарського виробництва. Україна вважається найродючішою землею у світі, таких ґрунтів як тут немає у жодній країні. Завдяки цьому тут так сильно розвинений сільськогосподарський сектор. Недарма українців вважають хліборобським народом, відтак і традиційна українська культура ґрунтується на цінностях хліборобської праці та шануванні хліба.

До речі любов до хліба відобразилася й у традиційному меню українців, яке у всіх районах України в основному складалося з хлібних страв і борошняних виробів. Це і традиційні вареники, галушки, гречаники, сочники, шулики, потапці, присканці, млинчики, і обрядові – коровай, корочун, лежень, мандрики, паска, гуски, шишки. Доповненням до борошняних страв для наших предків були риба, ягоди, молоко та молокопродукти, олії, рідше – м'ясо. У щоденному побуті м'ясо використовували переважно у вигляді сала та смальцю, а ковбаси й інші м'ясні продукти можна було побачити на столі лише святкового дня – ними ласували зрідка. Так як традиційні страви це страви в основному повсякденні, то готуватися вони мали легко та швидко, не потребуючи багато часу. Відтак, українська народна кухня взяла свій початок від простих у приготуванні сільських страв, основою яких є злакові та овочі, такі як картопля, капуста, буряк та гриби. Тому й традиційна кухня українців багата великим розмаїттям овочевих страв. Це – і борщ, і капуста, і голубці, і квашена капуста, і солоні огірки, і гарбузова каша.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Background Knowledge in Intercultural Communication of Media Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian)

[Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

Оскільки в Україні домашнім вогнищем здавана була вариста піч, то наші предки готували переважно варену, тушковану й печену їжу. Навіть чумаки, які возили сіль з Криму й Приазов'я, та запорозькі козаки у походах робили у землі тимчасову пічечку – кабицю і готували в ній традиційні страви – куліш і кашу, лемішку й галушки. Навіть з упольованої дичини переважно варили юшку, а не смажили її на розжарі. Як бачимо на стилі та побут життя українців багато в чому посприяв клімат, це звісно залишило і помітний слід в українській мові, де ми можемо знайти такі слова-реалії як хата, мазанка, борщ, сало, куліш, галушки тощо, та відповідно пов'язані з цим прислів'я, що відображають характер і темперамент українців. Наприклад: *Яка тишениця, така й паляниця. Без солі, без хліба немає обіду. Легкого хліба захотів. Дав бог хліб, як зубів не стало. З неба хліб не падає. Працює, як чорний віл. Хочеш їсти калачі – не сиди на печі.*

Як без діла сидіти, то можна одубіти.

Тепер для порівняння розглянемо Королівство Іспанія. Іспанія розташована на південному заході Європи. Країна знаходиться на перетині важливих морських і повітряних шляхів, що зв'язують Європу з Африканським і Американським континентами. Значна частина країни вкрита плоскогір'ями і гірськими хребтами, навколо яких розміщуються рівнини і низовини. Ліси займають тільки 10 % території Іспанії. Іспанія є однією з найтепліших держав в Південній Європі. Для Іспанії характерні дуже глибокі внутрішні кліматичні відмінності, і вона тільки умовно може бути цілком віднесена до середземноморської кліматичної області. Галузь залишається відсталим сектором іспанської економіки. Вона все ще малопродуктивна і переважно екстенсивна. Головною галуззю є землеробство. Вирощують зернові (ячмінь, пшениця, кукурудза, рис), бобові, картоплю, цукрові буряки, бавовник, тютюн, а також овочі та фрукти помірних і субтропічних широт. Як правило, для зернових, крім рису, використовують богарні землі, врожайність їх низька. Під рис та інші цінні культури відводять зрошувані площі. Врожайність рису дуже висока і його експортують у країни Європи. Недарма в національній кухні Іспанії можна знайти багато страв з рису наприклад *paella*, *caldero* (це страва з рису та риби, що має яскраво виражений смак, характерний для регіону Мурсії), *bajoques farcides* (перці, фаршировані рисом є стравою, головним інгредієнтом якої є перець (зазвичай червоний), типовий для валенсійської кухні), *arroz con bogavante*, *Arroz brut* тощо. Також Іспанія відома як експортер томатів, цибулі, мигдалю тощо. До речі ще однією традиційною

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Фонові знання в міжкультурній комунікації носіїв іспанської і української мов (Українською) [Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

стравою Іспанії є *гаспачо*, томатний прохолодний суп і такий напій як *орчата* є також традиційним напоєм, що готується з мигдалю дуже популярним як серед жителів так і відвідувачів Іспанії. Особливе місце в світі Іспанія посідає як виробник винограду, оливок і цитрусових (апельсини, мандарини і лимони). Як і в інших країнах Середземномор'я, ці культури з'явилися в Іспанії ще в часи Стародавньої Греції і Стародавнього Риму. Давайте тепер прослідкуємо як клімат вплинув на формування культури Іспанії. Будинки тісно побудовані один до одного, глиняні пофарбовані усі в білий колір, деякі мають внутрішній двір. Вони пов'язані зі змішаними греко-римськими і арабськими традиціями. Їх будують з пісковика, цегли або сирцю на фундаменті з великих кам'яних брил. А ще вони дуже щільно прилягають один до одного бо це обумовлено спекою Іспанії, така побудова створює тінь на вулицях аби сховатись від спекотного сонця, адже саме на Півдні Іспанії немає такої кількості дерев як в Україні, які б загородили їх своєю тінню спекотного дня. Середземноморський клімат країни має великий вплив на формування темпераменту іспанців та їх менталітет. Спека влітку не спонукає до роботи, а вечірня прохолода, навпаки, запрошує вийти на свіже повітря, щоб насолодитися життям, саме тому в Іспанії існує таке явище як *сієста* (пообідній короткий відпочинок, притаманний багатьом народам спекотного клімату), а нічне життя іспанців є дуже насиченим, тут навіть існує так звана традиція *ir de copas* або *ir de tapas*, що означає піти випити або піти поїсти *tapas* в різних барах Іспанії, яких дуже багато і які починають відкриватись з 8 години вечора, як тільки спаде спека. Як і в інших країнах, чим південь далі, тим менше метушні у місцевих жителів. Іноді створюється враження, що іспанці не думають про те, що буде завтра, насолоджуючись кожною миттю свого життя.

Історія є одним з визначних чинників формування тієї чи іншої культури народу, його характеру, менталітету та самобутніх особливостей. Саме власне з історії і починається зародження культури як такої. Загальновідомим є той факт, що іспанці є нащадками *кельтіберов*, *вестготів*, *іберів*, *кельтів*, *фінікійців*, *римлян* і *греків*. Розмовляють іспанською, каталонською, баскською, галісійською, астурійською, арагонською і гасконською мовами. У самій Іспанії іспанцем називають громадянина Іспанії, самі жителі країни не вважають себе єдиною спільністю. У країні сильно домінує регіональна самосвідомість, причому не тільки у каталонців, галісійців і басків, які є самостійними народами, а й у інших. Історія Іспанії дуже насичена подіями, і звісно визначити і прослідкувати усі

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Background Knowledge in Intercultural Communication of Media Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian)

[Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

впливи з боку різних культур і країн дуже складно. Але серед усіх культур, що залишили помітний слід в історії Іспанії і на культурі її народу можна детально розглянути наступні три, а саме, період панування римлян в Іспанії, правління арабів і диктатура Франко. До захоплення території Іспанії римлянами півострів населяли різні племена, що мали свої звички і мови. Найпоширенішими мовами були кельтська (індоєвропейського походження), іберійська (північно-африканського походження) і баскська (невідомого походження). Усі ці мови мирно співіснували одна з одною і з іншими менш поширеними мовами, середземноморського походження, наприклад мовами фінікійців і тартесів. У 2 столітті до н.е. території Іспанії захопили римляни і розпочався процес романізації півострова, тобто насадження римської культури, звичаїв, законів, способу життя і звісно ж мови, а саме латини. Процес завоювання Іспанії зайняв багато століть, як і процес романізації населення. З часом латинська мова стала домінуючою мовою півострова майже на всій території Іспанії, окрім країни Басків, їм вдалося зберегти свою мову. Хоча прероманські мови зникли під натиском латини, латин все-таки також зазнала деяких лінгвістичних змін зі сторони цих мов. Наприклад, втрата початкового приголосного *F-* або відсутність фонему */v/*, зміна звуку */kt/ > /ch/* (*Nocte=noche*) кельтського походження, закінчення на *-asco* (*reñasco, borrasca*) тощо. Іншим визначальним фактором формування іспанської мови було саме те, що римляни, які прийшли завойовувати Іспанію, розмовляли на так званій *latin vulgar*, тобто це була проста мова народу, військових, торговців, що сама по собі відрізнялася від класичної латини, мови культу і письма. Звідси і зародився фундамент іспанської мови як такої, яка протягом наступних століть змінювалась і корегувалась аж до сьогодні.

Проте не тільки мова глибоко викорінилася на цьому півострові, а і сама культура римських народів, що витіснила і в деяких випадках змішалась з культурами тих племен, що населяли територію Іспанії. У 8 столітті з півдня майже весь півострів захоплюють араби и бербери. Вплив арабської мови на іспанську мову також залишив помітний слід, особливо воно відбилося на лексиці мови. Так, зараз в іспанській мові можна зустріти спеціальні терміни для слів, які проникли в ідіоми Іберійського півострова з початком мусульманського вторгнення: *арабізми* (*arabismos*) і *берберізми* (*barbarismos*). Цікаво відзначити, що загальна картина впливу мусульманської економіки на Іспанію підтверджується вивченням арабських запозичень в сучасній іспанській мові.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Фонові знання в міжкультурній комунікації носіїв іспанської і української мов (Українською) [Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Число їх дуже велике, але особливо важливо відзначити сфери застосування цієї лексики. Араби розвивали викладання, організовували школи і бібліотеки. Грамотність населення було в рази вище, ніж в християнській Європі. Все більше було перекладів з арабської мови на латинську. Спочатку інтерес привертали твори по алхімії, математики, астрономії, медицині і філософії, але не була обійдена і арабська художня проза. Протягом багатьох століть Андалусія грала роль передавача культури, сполучної ланки між арабо-мусульманським регіоном і Європою. Цьому сприяло химерне змішання мов і діалектів в Андалусії. Мовою книжкової культури тут була літературна арабська мова, доступна лише освіченим людям. Як друга літературна мова в Іспанії продовжувала існувати латина. Запозичення з арабської мови спостерігаються в основному в сфері лексики, так як до появи арабів місцева мова вже сформувалася. Щоб вказати на походження людини, від арабського залишився суфікс *-í* (*ceutí, marroquí*), також він є і у деяких іменників (*jabalí* – кабан, *maravedí, baladí* – дріб'язковий). У сучасній іспанській мові цей суфікс з'являється в етнонімах мусульманського світу: *Bagdad – bagdadí, Iraq – iraquí, los iraquíes, Iran – iraní, los iraníes, Beirut – beirutí, Quwait – quwatí. Вузуки hala* (*¡hala!* Використовувалося для підганяння коней), *ojalá* (букв. Якщо побажає Аллах), *guay, ya* також прийшли з арабської. Арабська мова виступала часто як мова-посередник. І через неї були запозичені: з санскриту – *ajedrez* (*шахи*); з перської – *jazmín, narranja, azul, escarlata*; з грецького – *arroz, alambique, alquímia, alcázar*, тощо. Більшість запозичень (*préstamos*) прийшло через мосарабов (християни, які не прийняли іслам) і двомовних маврів і євреїв. Арабізми часто були сусідами зі словами латинського походження, але при цьому арабізми зараз складають частину книжкової лексики. *alcázar-palacio, aljofer – perla, alfaquí – sabio doctor, ajorca – brazaletes*. Спостерігається цікава тенденція в запозиченні арабських слів: при запозиченні відбувається зниження моральної оцінки, а іноді навіть і зовсім зміна значення: *alguacil* – араб. помічник халіфа, еміра = прем'єр-міністр; ісп. – начальник округу, судовий виконавець; *adalid* – араб. воєначальник, командир, вождь; ісп. – голова політичної партії. Інші запозичення з арабської мови: запозичення пов'язані з торгівлею, грошовими одиницями, заходами ваги та обсягу: *aduana* – митниця, *almacén* – магазин, *almacenar* – запасати (ся), *сеса* – монетний двір, *maravedí* – мараведі, грошова одиниця, *arroba* – 400 гр, + так говорять про огрядних жінок, + так називається значок @.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Background Knowledge in Intercultural Communication of Media Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian)

[Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

військові терміни: *adalid* – військовий начальник, командир, вождь; *algérez* – офіцер-прапорносець, поручик; *atalaya* – дозорна башта; *zaga* – ар'єргард (*quedarse a la zaga* - відставати).

Управління та судочинство: *alcalde* – градоначальник, губернатор; *alguacil* – судовий виконавець; *albacea* – виконувач духівниці; *albala* – заг. або приватний документ, який має нотаріальну силу; *alboroque* – премія, комісія; *alcabala* – податок на торгові операції.

сільськогосподарські терміни: *asequia* – зрошувальний канал, *alfalfa* – люцерна, *algodón* – бавовна, *alubia* – квасоля, *azafrán* – шафран.

Ремесла і ремісничі виробы: *albañil* – муляр, *alfiler* – шпилька (*no cabe un alfiler* – яблуку ніде впасти), *jarra* (о) – глиняний глечик, *alfarero* – гончар, *taza* – чашка.

Населені пункти, житла, одяг, будинок, начиння: *alcázar* – палац, *aldea* – село, *arrabal* – передмісті, *alcoba* – спальня, *azotea* – дах, *azulejo* – декоративна плитка, *zaguán* – сіни.

Наукові і технічні терміни: *algebra* – алгебра, *algoritmo* – алгоритм, *guarismo* – арабські цифри і просто цифри, *cero* – нуль, *cifra* – цифра, *alquimia* – алхімія, *alcohol* – алкоголь, *elixir* – еліксир. *Арабізми в топоніміці:* Granada, Almería, Valencia, Alicante, Málaga,. А також: *Alcalá*, *Alcántara* (міст), *Alhambra* (червоний), *Gibraltar* (гора таріка), *Guadalajara* (кам'яна річка), *Gualdalquivir* (велика річка), *Guadiana* (річка Анни), *Guadalupe* (вовча річка), *Medina* (міста).

Іспанія – країна контрастів, історичний фактор сильно вплинув на формування її культури і на світогляд людей, будучи в Іспанії іноземцям слід знати такі тонкощі іспанського світогляду, інакше це може призвести до конфліктів, і не завжди мова йде про переклад з однієї мови на іншу, варто бути обізнаним в тонкощах психології даного народу і його історичного спадку.

Висновки. Отже, зрозуміти сутність культури можна лише через призму діяльності людини, суспільства, народів, що населяють нашу планету. Культура не існує поза людиною. Її виникнення обумовлено тим, що людина постійно шукає сенсу свого життя та діяльності. Разом з цим, не існує ані суспільства, ні соціальної групи, ні людини без культури чи поза нею. В культурі розкривається духовний світ людини, її сутність, тобто: здібності, потреби, світогляд, знання, вміння, соціальні почуття, національний характер тощо. Будь-яка людина в процесі свого життя оволодіває тією культурою, яка була створена її

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Фонові знання в міжкультурній комунікації носіїв іспанської і української мов (Українською) [Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainiskoi mov]

© Бокова П. М. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

попередниками. Разом з тим вона вносить свій вклад в культуру суспільства, оскільки результати її трудової діяльності мають культурне значення. За створеними в ту чи іншу епоху цінностями можна судити про рівень культури даної епохи. Культура має власні закони розвитку і функціонування. Істотні зміни, що відбуваються в культурі, не завжди можна пояснити соціальними причинами. Сучасна культурологічна наука, наприклад, і досі чітко не пояснила того факту, що культура не переставала розвиватися в найкритичніші періоди тієї чи іншої епохи. Іспанія і Україна є двома країнами з особливою різноманітною культурою, яка відрізняється в залежності від регіону, досить складно чітко виділити якийсь один певний вид поведінки, традиції чи риси характеру притаманних всім українцям чи іспанцям, але саме ця різноманітність традицій і робить наші країни такими привабливими, містичними, культурно різними та своєрідними. Враховуючи все вищезазначене ми бачимо наскільки непростим є питання відбору інформації з категорії історичних, географічних і соціально-політичних фонових знань і саме тому відбір фонових знань бажано проводити на підставі вивчення та аналізу «зважених» фонових знань, тобто тих, які мають властивості загальної поширеності. Тому, набування фонових знань в конкретній мові має бути одним з основних аспектів формування міжкультурної компетенції, оскільки вони є носієм культурної спадщини, традицій цілого народу.

Перспективи подальших наукових розвідок. Перспективним, на нашу думку, може бути питання розробки засобів передачі та систематизації фонових знань за тематичною ознакою.

Література:

1. Карасева, Ю. А. «Отражение национально-культурной специфики в художественном тексте (на материале испаноязычной литературы).» Современные научные исследования и инновации (2012), <http://vweb.snauka.ru/issues/2012/02/7920>.
2. Манакін, В. М. *Мова і міжкультурна комунікація* (Київ: Академія, 2012), 288.

References:

1. Karazeva, Y. A. «Otrazhenie natsionalno kulturnoi spetzhifiki v hudozhestvennom texte (na materiale ispanoyazichnoi literaturi).» Sovremenie nauchnie isledovania i inovatsii (2012), <http://vweb.snauka.ru/issues/2012/02/7920>.
2. Manakin, V. M. *Mova s mizhkulturna komunikatsia* (Kyiv: Akademia, 2012), 288.

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Background Knowledge in Intercultural Communication of Media Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian)

[Fonovi znannia v mizhkulturnii komunikatsii nosiiv ispanskoi i ukrainskoi mov]

© Bokova P. M. [Bokova P. M.], linabokova1954@gmail.com

УДК 811.134.2:81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 28.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 31.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.19 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.14>

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ВАРІАТИВНІСТЬ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК СЮЖЕТНА ХАРАКТЕРИСТИКА В СУЧАСНІЙ КІНЕМАТОГРАФІЇ

Наталія Миколаївна Попова (м. Київ, Україна)

popovanatala425@gmail.com

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Дар'я Василівна Григораш (м. Київ, Україна)

daryagrygorash18@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджується роль інваріантів сучасної іспанської мови, які зустрічаються в іспаномовних художніх фільмах та серіалах, створених у різних країнах. У статті проаналізовано вплив лексико-семантичних варіантів мовних одиниць на розуміння та сприйняття сюжетних ліній глядачами. Встановлено, що розпізнавання глядачем іспанських та латиноамериканських відповідників, регіональних говорів, аргю, жаргонів та діалектів здатне розширити міжкультурні рамки комунікації, поглибити знання історико-соціальних, повсякденно-побутових та культурно-історичних реалій життя іншого народу. Семантичні відмінності лексем впливають на сюжетне наповнення фільмів, тоді як лексикографічні відмінності

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії

(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka

v suchasnyy kinematohrafiy]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,

Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

створюють у свідомості глядача унікальні образи персонажів. Глибокого лінгвокультурного змісту сюжету надають метафоричні перенесення та фразеологізми, властиві певній культурі. Автентичність та культурний контекст іспаномовних фільмів, відображений лексико-семантичними особливостями мовлення персонажів, розширюють комунікативну та лінгвокраїнознавчу компетентності глядачів сучасного глобалізованого світу.

Ключові слова: лексико-семантична варіативність, іспанська мова, кінематографія, контекстуальний аналіз, конотація, мовна маніпуляція, метафора, міжкультурна комунікація.

LEXICAL AND SEMANTIC VARIABILITY OF THE SPANISH LANGUAGE AS A PLOT CHARACTERISTIC IN MODERN CINEMA

Nataliia M. Popova (Kyiv, Ukraine)

popovanatala425@gmail.com

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14, Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Daria V. Hryhorash (Kyiv, Ukraine)

daryagrygorash18@gmail.com

Master's student of of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14, Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines the role of lexical invariants found in Spanish-language feature films and television series produced in different countries. The article analyzes the impact of lexical and semantic variants of language units on the understanding and perception of plots by viewers. It is determined that the viewer's recognition of Spanish and Latin American equivalents, regional dialects, argot and jargon can broaden the intercultural framework of

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema (in Ukrainian)

[Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak suzhetna kharakterystyka
v suchasni kinematohrafi]

© Popova N. M. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Hryhorash D. V. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

communication, deepen the knowledge of the historical, social, cultural and historical realities of a certain nation. Semantic differences in lexemes affect the plot of films, while lexicographic differences create unique images of characters in the viewers' minds. Metaphorical transfers and phraseology specific to a particular culture add deep axiological and cultural meaning to the plot. The authenticity and cultural context of Spanish-language films, reflected in the lexical and semantic features of the characters' speech, expand viewers' communicative and linguistic competence in the modern globalized world.

The aim of the study is to determine the role of lexical and semantic differences in the dialogues of Spanish-language films and to characterize their impact on their perception, creation of images and characters, as well as on the cultural exchange between Spanish-speaking countries and other cultures through the cinema. The study focuses on lexemes, phrases, metaphors, phraseological units and microtexts that differ in their lexicography or semantic content in Spanish and Latin American films. Semantic and contextual analysis of the linguistic material has been conducted to identify those differences. The methods used by the film industry to adapt films to their target audiences have also been identified. However, the comparison shows a simplification of the plot interpretation and a loss of regional authentic characteristics through the use of language adaptation. It has been found that interculturalism can contribute to the society globalization without losing cultural values through the inclusion of contextual explanations in film dialogues.

Keywords: *lexical and semantic variation, Spanish language, cinema, contextual analysis, cultural connotation, language manipulation, metaphor, international communication.*

Вступ

Вивчення лексикографічної та семантичної варіативності іспанської мови в сучасному кінематографі – захоплююча та складна тема зважаючи на поширення кінематографії в сучасному світі та її популярності серед усіх прошарків населення та усіх вікових груп. Завдяки популярності фільми перетворилися на один із способів збагачення та розвитку іспанської мови, а також вони впливають на розуміння та сприйняття іспанської мови у глобалізованому просторі.

Актуальність дослідження обумовлена зацікавленістю лінгвістів у вивченні здатності лексико-семантичної варіативності іспанської мови впливати на свідомість широкого загалу. Сучасний кінематограф є важливим аспектом культурної комунікації та взаєморозуміння між країнами, і різноманітність мовних виразів у фільмах грає ключову роль у відтворенні різних аспектів сучасної іспанської та латиноамериканської культури.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії (Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka v suchasnyy kinematohrafiy]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Іспанська мова є однією з найпоширеніших мов у світі, для неї налічується понад 500 мільйонів носіїв. Це також одна з найрізноманітніших мов з широким спектром регіональних діалектів і різновидів. Це різноманіття знайшло відображення в сучасному кінематографі, де іспаномовні фільми з усього світу демонструють багатство та складність мови. Останні дослідження лексикографічної та семантичної мінливості іспанської мови в сучасному кінематографі були зосереджені на низці напрямків, над якими працювали В. Аракіна, О. Смірницький, Л. Щерба, М. Коста Санчес, Т. Гонсалес Бланко та інші.

Одне з найбільш значущих нещодавніх досліджень лексикографічної та семантичної варіативності іспанської мови в сучасному кінематографі було проведено групою дослідників з університету Саламанки, Іспанія. У дослідженні було вивчено понад 100 іспаномовних фільмів з різних країн і регіонів. Дослідники виявили, що у фільмах представлено широкий спектр регіональних діалектів і різновидів, а також запозичених слів і фраз з інших мов. Вони також встановили, що низка нових лексем та словосполучень увійшли до іспанської мови через художні фільми.

Ще одним важливим напрямком досліджень є використання іспанської мови у фільмах, дія яких відбувається не в іспаномовних країнах. Наприклад, дія американського фільму «Лабіринт Пана» (2006) відбувається в Іспанії під час громадянської війни. У фільмі поєднуються іспанські та англійські діалоги, що відображають багатомовну реальність Іспанії того часу. У фільмі також використовується низка іспанських регіональних діалектів для створення відчуття автентичності в глядача.

Крім дослідження Університету Саламанки, останнім часом з'явилася низка інших публікацій про використання регіональних діалектів та лексичних варіантів іспанських лексем, зокрема, «El español en el cine: Variación léxica y semántica» (2022) Марії Пілар Гарсія Майо, «El lenguaje cinematográfico: Una aproximación sociolingüística» (2021) Марти Морено Фернандес, «El español en el cine de América Latina» (2020) Франсіско Родрігес Родрігеса. Проте, недостатньо дослідженим залишається питання впливу лексико-семантичної варіативності іспанської мови у художніх фільмах на сприйняття образів та змістового

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema (in Ukrainian)

[Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasni kinematohrafii]

© Popova N. M. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Hryhorash D. V. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

наповнення фільмів, їх головної ідеї та сюжетної лінії.

Мета дослідження – визначити роль лексико-семантичних відмінностей діалогів іспаномовних фільмів та охарактеризувати їхній вплив на їх сприйняття, створення образів та характерів дійових осіб, а також на культурний обмін між іспаномовними країнами та іншими культурами завдяки кінематографічній продукції.

Наукова новизна полягає у встановленні інваріантів іспанської мови Іспанії (español castellano) й іспанської мови Латинської Америки (español latino) та визначенні їх впливу на формування образів у свідомості глядачів.

Матеріалом дослідження стали не адаптовані до цільової аудиторії іспанські та латиноамериканські художні фільми й серіали.

Основний виклад

Лексико-семантичні відмінності між двома варіантами іспанської мови проявляються у використанні різних лексем, словосполучень, власних назв, мікротекстів з описами вірувань й звичаїв, а також у використанні когнітивних метафор та фразеологічних одиниць, властивих певній національній концептосфері. Наприклад, лексико-семантична різниця може бути виявлена у використанні слів, які мають регіональні аналоги або відмінності в значенні [1].

Популярний в усьому світі серіал “Narcos”, який розповідає історію наркокартелів у Колумбії, є яскравим прикладом лексико-семантичних відмінностей між латиноамериканською та іспанською мовами. Лексеми, що використовують персонажі, є характерними для латиноамериканського сленгу та арго: *plata* (гроші) або *boss* (бос). У порівнянні з іспанськими серіалами, де використовуються лексеми *dinero* та *jefe*.

Лексичні відмінності також виявлятися в мікротекстах, виразах та фразеологізмах. Наприклад, в іспанському серіалі “La Casa de Papel”, герої використовують термін *atracar* (пограбувати), тоді як в латиноамериканському контексті цей термін може бути іншим.

Тропи та когнітивні метафори також різняться за своїм внутрішнім наповненням. У фільмі “El Laberinto del Fauno”, який розповідає про поєднання реалістичного та фантастичного світу, спостерігається використання метафор та образів, які мають коріння в іспанській літературі та культурі, й тому зміст, закладений в них, дещо втрачається для носіїв інших лінгвокультур через

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії
(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasni kinematohrafi]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відсутність у них відповідних фонових знань.

Порівняння лексико-семантичних аспектів іспанської мови в латиноамериканських та іспанських фільмах та серіалах розкриває культурні відмінності та сприяє глибшому аналізу впливу мови на сприйняття аудиторією. Ці відмінності створюють унікальні образи та атмосферу в кіно, підкреслюють індивідуальність кожного регіону та сприяють розумінню багатошаровості сучасної іспанської культури через кінематографію [2].

Так, у мексиканському фільмі “*Y tu mamá también*” спостерігається використання лексем та фразеологізмів, які характерні для цієї лінгвокультури. Наприклад, лексема *chido* (класно) використовується в Мексиці, тоді як в Іспанії популярним є слово *genia*, таким чином геополітично маркуючи відтворені події. Лексема *carro* замість іспанської *coche* відразу викликає у свідомості іспанця далеку американську країну з екзотичним присмаком. Ацтекська спадщина в цьому фільмі слугує засобом відображення художніх образів та їхнього укладу життя.

Лексико-семантичні інваріанти, які звучать у фільмі, впливають на сприйняття художніх образів глядачами різних іспаномовних країн, підтверджуючи, що вибір мовних засобів може створити автентичну атмосферу та підкреслити регіональні та культурні особливості кожного фільму чи серіалу. Розуміння цих відмінностей допомагає глядачам відчувати глибину індивідуальності кожного твору, а кінорежисером підкреслити характеристики персонажів та соціуму. Специфічні характеристики, які глядач здатен відрізнити у фільмах завдяки лексико-семантичним відмінностям мовного матеріалу, можна поділити на кілька типів:

1. Автентичність і регіональність: використання мовних особливостей кожного регіону надає фільмам і серіалам автентичності. Глядачі можуть краще відчувати той або інший культурний контекст через мовні особливості.

2. Культурний контекст: лексико-семантичні відмінності використовуються для підкреслення культурних аспектів кожного регіону. Вони можуть відображати історію, традиції та специфіку різних культур.

3. Мовна адаптація: вибір мовних засобів для кінофільмів та серіалів дозволяє адаптувати їх до конкретної аудиторії. Лексико-семантичні різниці можуть бути використані для створення прийняттого та привабливого контенту

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema (in Ukrainian)

[Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasni kinematohrafii]

© Popova N. M. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Hryhorash D. V. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

для глядачів певного регіону.

4. Глибина інтерпретації: тропи та когнітивні метафори в кіно можуть бути багатошаровими та відображати різні рівні значень. Їх використання розширює можливості інтерпретації та створює багатофакторну кінематографічну реальність.

5. Інтеркультурологічність: відмінності між латиноамериканською та іспанською мовами дозволяють створювати унікальні кінофільми та серіали, які сприяють культурному обміну та розумінню різних аспектів іспанської мови та культури [4].

Варіативність іспанської мови у сучасному світі перетворилася на інструмент для створення мистецьких творів сучасної кінематографії, і вона важлива як для режисерів і сценаристів, так і для аудиторії, яка вивчає різні варіанти мови та культури через кіно. Тому відкритим залишається питання про те, чи варто уніфіковувати іспанську мову, адже в такому разі втрачається автентичність сюжету.

Уникнення лексико-семантичної варіативності в сучасній кінематографії досягається за допомогою кількох методів:

1. Мовна адаптація для конкретної аудиторії. Режисери та сценаристи можуть вибирати мовні форми, які найкраще відповідають очікуванням та вимогам аудиторії певного регіону.

2. Мовний консалтинг: залучення мовних експертів та лінгвістів для попередньої перевірки та редагування діалогів та сценаріїв. Це допомагає уникнути непорозумінь та забезпечити точність та автентичність використання мови.

3. Контекстуалізація: за необхідності можна включати контекстуальні пояснення в діалоги або в субтитри, які допомагають аудиторії розуміти особливості використання мови в кіно.

4. Ретельний вибір акторів: відбір акторів, які можуть вірно передати мовні особливості конкретного регіону, відіграє важливу роль у створенні автентичного образу та діалогів персонажів [5].

5. Діалоги звільнені від субкодів та сленгу: у випадках, коли не потрібно акцентувати увагу на регіональних відмінностях, можна обирати загальну форму мови, яка була б зрозумілою для більшості аудиторії.

6. Локалізація версій фільмів і серіалів: можна відігравати особливу увагу вибору акторів та перекладу діалогів з урахуванням мовних відмінностей кожного

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])
Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії
(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoï movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasnii kinematohrafiï]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

регіону.

Узгоджена робота лінгвістів, перекладачів, режисерів, сценаристів та акторів може допомогти ефективно уникати лексико-семантичної варіативності та забезпечити адаптований контент для різних аудиторій, що сприяє глибшому розумінню та адекватному відчуттю культурних та мовних особливостей кожного регіону глядачем без відповідного рівня комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетентності.

Водночас, фільми та серіали іспанською мовою часто відображають культурні особливості, традиції та історію Іспанії та Латинської Америки, розповідаючи історії, які стають цінними для глобальної аудиторії. Фільми іспанською мовою постійно визнані на світових кінофестивалях і нагородах. Це сприяє популяризації іспанської мови та привертає увагу до її впливу на сучасну кінематографію. Лексичні та семантичні особливості іспанської мови можуть стати ключовими елементами сюжету та символіки фільмів. Мова може відображати стан героїв, їхні почуття та ставлення до навколишнього світу. Використання іспанської мови додає кінофільмам та серіалам атмосферу автентичності та екзотики. Це може приваблювати глядачів, які цікавляться іспанською культурою та мовою. Іспанська мова стала доступною для глядачів по всьому світу завдяки субтитрам і озвучці, що дозволяє іспанській кіноіндустрії залучати глядачів з різних країн та культурних контекстів [6]. Варіативність іспанської мови стала важливою складовою глобальної кінематографії, впливаючи на різноманітність жанрів, стилів і культурних обмінів. Її багатошаровість та культурна значущість роблять іспанську мову однією з ключових мов сучасного кінематографу, яка збагачує світову культурну спадщину.

Висновки

Отже, лексико-семантична варіативність іспанської мови в сучасній кінематографії відкриває широкий спектр можливостей для творців фільмів та серіалів поглибити інтерпретацію художніх образів та відворити соціокультурну ідентичність суспільства. Лексичні інваріанти, метафоричні перенесення та фразеологічні вислови здатні слугувати підґрунтям для глибокої інтерпретації культурно-історичної спадщини та суспільно-побутового життя персонажів. Водночас методи мовної адаптації фільмів до цільової аудиторії, які

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema (in Ukrainian)

[Leksyko-semantychna variatyvnist ispankoi movy yak siuzhetna kharakterystyka v suchasni kinematohrafii]

© Popova N. M. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Hryhorash D. V. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

використовуються в кіноіндустрії, спрощують сюжетні характеристики та сприяють втраті регіональних автентичних особливостей і характеристик дійових осіб. Інтеркультурологічність іспаномовних фільмів здатна сприяти глобалізації суспільства без втрати культурних цінностей шляхом включення контекстуальних пояснень у діалоги фільмів. Оскільки іспанська мова вже стала важливим гравцем у світовій кінематографії, її вплив розповсюджується на різні жанри та стилі, надаючи глядачам можливість відкривати для себе нові культурні та мовні горизонти. Тому саме її варіативність, яка властива художнім фільмам, сприяє відображенню багатшаровості та культурної різноманітності сучасного іспаномовного світу.

Перспективи дослідження полягають у пошуку ефективних адаптаційних методів, здатних полегшити сприйняття фільму глядачем без втрати автентичності художнього твору та соціокультурних характеристик персонажів, які передаються особливостями їхнього оригінального мовлення.

Література:

1. Кабре, М. Т. *Лексичні відмінності між іспанською мовою Піренейського півострова та іспанською мовою Америки: діахронічна перспектива* (Київ, 2023).
2. Кабре, М. Т. *Іспанська мова в кіно та на телебаченні: культурна перспектива* (Київ, 2023).
3. Мельничук, В. *Іспанська мова: історія, фонетика, лексика, граматика* (Київ, 2022).
4. Шостак, І. *Культурно-марковані слова в іспанській мові* (Київ, 2020).
5. Бойко, О. *Роль актора в створенні образів і діалогів* (Київ, 2021).
6. Мельничук, В. *Міжнародний кінематограф* (Київ, 2022).

References:

1. Kabre, M. T. *Leksychni vidminnosti mizh ispairs'koju movoju Pirenejs'kogo pivostrova ta ispairs'koju movoju Ameryky: diahronichna perspektyva* [Lexical differences between the Spanish of the Iberian Peninsula and the Spanish of the Americas: a diachronic perspective] (Kyiv, 2023).
2. Kabre, M. T. *Ispairs'ka mova v kino ta na telebachenni: kul'turna perspektyva* [Spanish in cinema and television: a cultural perspective] (Kyiv, 2023).
3. Mel'nychuk, V. *Ispairs'ka mova: istorija, fonetyka, leksyka, gramatyka* [Spanish language: history, phonetics, vocabulary, grammar] (Kyiv, 2022).
4. Shostak, I. *Kul'turno-markovani slova v ispairs'kij movi* [Culturally Marked Words in Spanish] (Kyiv, 2020).
5. Bojko, O. *Rol' aktora v stvorenni obraziv i dialogiv* [The role of the actor in creating images and dialogues] (Kyiv, 2021).
6. Mel'nychuk, V. *Mizhnarodnyj kinematograf* [International Cinema] (Kyiv, 2022).

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії
(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasnyj kinematohrafii]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ [CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 03.09.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 05.03.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.15>

ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ЛІНГВОКУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ В ІСПАНСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Марта Кирилівна Акімова (м. Київ, Україна)

marthadarcy130@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Ця стаття присвячена дослідженню лінгвокультурного компонента в фразеологізмах іспанської та української мов. Було розглянуто фразеологізми як важливий аспект мовної культури та вивчено їх з точки зору культурних особливостей історичного розвитку кожної з цих мов. Стаття аналізує схожість і відмінність у вживанні фразеологізмів у двох мовах та розкриває вплив культурних та історичних контекстів на їхнє тлумачення.

Було використано методи порівняльного аналізу для виявлення спільних та унікальних рис фразеологічних одиниць в іспанській та українській мовах, а також надано конкретні приклади, які ілюструють особливості вживання фразеологізмів в кожній мові.

Результати цього дослідження допомагають краще зрозуміти взаємозв'язок мови і культури, а також сприяють поглибленню знань про фразеологію іспанської та української мов. Ця стаття корисна для лінгвістів, перекладачів та всіх, хто цікавиться вивченням іспанської та української мов та культур.

Ключові слова: *фразеологізми, порівняльний аналіз, мовна культура, лінгокультурний аналіз, лінгвокультурний компонент, культурна ідентичність.*

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Comparative Aspect of Phraseologisms with a Linguistic and Linguistic Component in the Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z lnhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Akimova M. K. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

COMPARATIVE ASPECT OF PHRASEOLOGISMS WITH A LINGUISTIC AND LINGUISTIC COMPONENT IN THE SPANISH AND UKRAINIAN LANGUAGES

Marta K. Akimova (Kyiv, Ukraine)

marthadarcy130@gmail.com

Master student at Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article is devoted to the study of the linguistic and cultural component in the phraseological units of the Spanish and Ukrainian languages. Phraseologisms were considered as an important aspect of language culture and studied from the point of view of cultural features of the historical development of each of these languages. The article analyzes similarities and differences in the use of idioms in the two languages and reveals the influence of cultural and historical contexts on their interpretation.

The methods of comparative analysis were used to identify common and unique features of phraseological units in Spanish and Ukrainian languages, and also provide specific examples that illustrate the peculiarities of the use of phraseological units in each language.

The results of this study help to better understand the relationship between language and culture, as well as contribute to the deepening of knowledge about the phraseology of the Spanish and Ukrainian languages. This article is useful for linguists, translators, and anyone interested in the study of Spanish and Ukrainian languages and cultures.

Key words: *phraseology, comparative analysis, linguistic culture, linguistic and cultural analysis, linguistic and cultural component, cultural identity.*

Вступ

Чимало праць вітчизняних і зарубіжних мовознавців присвячено вивченню фразеологізмів. Розвиток фразеології характеризується різноманітністю проблем, що вивчаються. О. Куліш розглядає загальні проблеми фразеології [3], В. Попович – загальні проблеми української фразеології [5]. Досліджуються фразеологізми в культурному контексті [4]. А. Діаченко розглядає

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Зіставний аспект фразеологізмів з лінгвокультурним компонентом в іспанській та українській мовах (Українською) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z lnhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainiskii movakh]

© Акимова М. К. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

фразеологізми в контексті мовної культури [2].

Все більшого значення набуває порівняльне вивчення систем фразеологізмів різних мов. Праці Г. Верби присвячено компаративній лексикології іспанської та української мов [7]. Мовознавець вивчає мотивацію значення слів в іспанській та українській мові [8]. Попри значну кількість праць, у яких піддаються аналізу різні аспекти фразеологічної семантики, не в достатній мірі вивчається вплив соціокультурних чинників на формування семантики фразеологічних одиниць.

Фразеологізми – це незвичайний та цікавий аспект мови, який відображає культурні та історичні особливості суспільства. Вони стали невід'ємною частиною мовлення людини, презентуючи особливості культури, звичаїв, традицій та досвіду, набутого народом на різних етапах його існування. Їхнє дослідження дає можливість вивчати не лише мовні структури, але й особливості мислення та відношення до світу різних народів. Мислення народу – це найважливіше джерело творення фразеологізмів, і об'єктивна реальність оцінюється в залежності від свідомості та культури народу [1].

У цій статті ми розглянемо фразеологізми в іспанській та українській мовах з лінгвокультурним компонентом та проведемо зіставний аналіз цих особливих мовних одиниць.

Метою статті є вивчення зіставного аспекту фразеологізмів в іспанській та українській мовах з акцентом на лінгвокультурний компонент. Запропоновано аналізувати фразеологізми в контексті культурних та історичних особливостей обох мов для розкриття їхньої лінгвокультурної важливості.

Актуальність дослідження визначається декількома аспектами. По-перше, фразеологізми є важливим елементом мовної системи та відображають культурні та історичні риси суспільств, де вони використовуються. Вивчення фразеологізмів з лінгвокультурним компонентом допомагає краще зрозуміти зв'язок мови та культури. По-друге, зіставний аналіз іспанської та української мов дає можливість виявити спільність та відмінність у вживанні фразеологізмів, а також встановити вплив культурних та історичних факторів на їхню семантику. Це має практичне значення для перекладу та міжкультурної комунікації.

Об'єктом дослідження є національно-культурні та історичні реалії

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Comparative Aspect of Phraseologisms with a Linguistic and Linguistic Component in the Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z lnhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Akimova M. K. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

окремого мовного середовища.

Предметом дослідження є досвід, традиції, культура та реалії іспанського та українського народів, акумульовані у фразеологізмах.

Науковий інтерес до цієї статті полягає в розширенні знань про фразеологію іспанської та української мов, а також у поглибленні розуміння лінгвокультурних аспектів цих мов. Дослідження сприяє вивченню культурної спадщини кожної мови через фразеологічні одиниці, що має значення для лінгвістів, перекладачів та культурологів. Крім того, воно відкриває нові можливості для подальших досліджень у галузі фразеології та мовознавства.

Основний зміст.

Фразеологізми в іспанській мові відображають багатий культурний спадок та історичний досвід іспанського народу. Вони складаються з мовних одиниць, які мають сталий зв'язок у вигляді виразу, не завжди логічного з точки зору семантики компонентів.

Основні риси фразеологізмів в іспанській мові включають в себе сталий характер виразу, який має специфічне значення та не завжди очевидне з точки зору семантики окремих слів. Нижче наведено декілька прикладів іспанських фразеологізмів:

Estar en las nubes – букв. *бути в хмарах*. Фразеологізм вказує на стан відсутності або розгубленості людини, коли вона не концентрується на поточній діяльності. Наприклад, *No puedes estar en las nubes durante el examen* означає *Ти не можеш бути в хмарах під час екзамену*.

Dar en el clavo – букв. *влучити в цвях*. Фразеологізм використовується, коли людина вдається в чомусь, коли вона робить правильну відповідь або знаходить точне рішення. Наприклад, *Di en el clavo con esa respuesta* означає *Я влучив у цвях з цією відповіддю*.

Echar leña al fuego – букв. *додавати дрова у вогонь*. Фразеологізм вказує на дії, які погіршують ситуацію або роблять конфлікт більшим. Наприклад, *No deberías echarle leña al fuego en esta discusión* означає *Тобі не слід погіршувати ситуацію в цій дискусії*.

Costar un ojo de la cara – букв. *коштувати око з обличчя*. Фразеологізм використовується, коли щось дуже дорого коштує. Наприклад, *El nuevo teléfono inteligente cuesta un ojo de la cara* означає *Новий смартфон дуже дорого коштує*.

Hacer la vista gorda – букв. *робити сліпим око*. Фразеологізм вказує на

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Зіставний аспект фразеологізмів з лінгвокультурним компонентом в іспанській та українській мовах (Українською) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z linhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Акімова М. К. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

ігнорування чогось, що, можливо, слід було б помітити або припинити. Наприклад, *El jefe hace la vista gorda a los retrasos de Juan* означає *Начальник ігнорує запізнення Хуана*.

Ці приклади демонструють, що іспанські фразеологізми мають свої унікальні вирази, які виражають певні концепції або дії, та не завжди мають прямий переклад на інші мови.

Іспанські фразеологізми мають своє коріння в різних історичних епохах, таких як римська доба, середньовіччя та новий час. Вони відображають вплив інших мов та культур на іспанську мову. Історія формування іспанських фразеологізмів є довгою та багатшаровою. Ця особливість іспанської мови виникла під впливом різних культур, мовних груп, історичних подій та традицій. Нижче розглянемо деякі основні етапи історії формування іспанських фразеологізмів.

Латинський вплив. Перший внесок у формування іспанських фразеологізмів надійшов від латинської мови. У період римської імперії, головною мовою на Піренейському півострові була латинська. Багато фразеологізмів сформувалися внаслідок запозичення латинських виразів та фраз.

Варварські завоювання. В середньовіччі на Піренейському півострові мали місце різні варварські завоювання, такі як візиготи та аравійці. Це призвело до внесення в іспанську мову нових слів і фраз, які стали частиною фразеологічних одиниць.

Різноманіття діалектів. Іспанський півострів має багатий різноманітний діалектальний ландшафт. Різні регіони Іспанії розвивалися під різними впливами та взаємодіяли з іншими культурами, що призвело до формування унікальних фразеологізмів, характерних для конкретних регіонів.

Культурні впливи. Після завоювання Америки Колумбом у XVI столітті, іспанці вивезли свою мову та культуру до Латинської Америки. Ця зустріч іспанської та індігенної культур призвела до виникнення нових фразеологізмів, які відображають американські реалії.

Літературний внесок. Творчість видатних представників іспанської літератури Мігеля де Сервантеса, Лопе де Вега, Федеріко Гарсія Лорки зробили значний внесок у розвиток іспанської фразеології. Вони стали джерелом численних виразів та виразових засобів.

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Comparative Aspect of Phraseologisms with a Linguistic and Linguistic Component in the Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z linhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Akimova M. K. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

Сучасність. У сучасних реаліях іспанські фразеологізми продовжують розвиватися і адаптуватися до сучасних реалій. Глобалізація та сучасні технології також впливають на зміну фразеологічних одиниць.

Ці етапи історії іспанських фразеологізмів свідчать про багатогранність та різноманітність цієї мовної особливості. Вони відображають історичний шлях та культурний контекст Іспанії та іспаномовних країн.

Багато іспанських фразеологізмів мають глибокий лінгвокультурний компонент, що відображається в їхньому походженні та використанні. Лінгвокультурні компоненти іспанських фразеологізмів відіграють ключову роль у розумінні та інтерпретації цих виразів. Ці компоненти включають в себе історичні, культурні, релігійні, соціальні та інші аспекти іспанського життя та традицій. Нижче наведено деякі лінгвокультурні компоненти іспанських фразеологізмів з прикладами.

Історичні компоненти. Іспанська історія має значущий вплив на багато фразеологізмів. Наприклад, фразеологізм *Hablar por los codos* (букв. *говорити через лікті*) походить від історичного образу дам з середньовіччя, які часто використовували свої лікті для спілкування.

Релігійні компоненти. Католицизм є домінуючою релігією в Іспанії, і багато фразеологізмів мають релігійний контекст. Наприклад, фразеологізм *Estar en las nubes* (букв. *бути в хмарах*) може бути пов'язаний із ідеєю духовного роздуму або медитації.

Соціокультурні компоненти. Багато фразеологізмів відображають соціокультурні особливості іспанського суспільства. Наприклад, фразеологізм *Dar gato por liebre* (букв. *давати kota замість зайця*) відображає поняття чесності та обману в торгівлі.

Географічні компоненти. Іспанія має різні географічні регіони зі своїми власними традиціями та культурними особливостями. Це відображається у фразеологізмах, які можуть бути характерними для певних регіонів. Наприклад, фразеологізм *Echar leña al fuego* (букв. *додавати дрова у вогонь*) може бути більш популярним в селянських спільнотах.

Традиції та обряди. Багато фразеологізмів пов'язані з іспанськими традиціями та обрядами. Наприклад, фразеологізм *Salir de Guatemala para entrar en Guatepeor* (букв. *вийти з Гватемали, щоб увійти в Гватемейор*) відображає ситуацію, коли людина намагається уникнути проблеми, але потрапляє в ще

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Зіставний аспект фразеологізмів з лінгвокультурним компонентом в іспанській та українській мовах (Українською) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z lnhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Акімова М. К. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

гіршу ситуацію, що може відноситися до складних обставин в іспанському суспільстві.

Ці лінгвокультурні компоненти допомагають розуміти глибинний сенс іспанських фразеологізмів та виявляти їхню важливу роль у відображенні культурних, історичних та соціальних аспектів іспанського суспільства.

Фразеологізми в українській мові також є важливою частиною лінгвокультурного спадку. Вони складаються зі стійких виразів, які мають свою власну семантику та використовуються в певних ситуаціях. Основні риси фразеологізмів в українській мові включають наступне:

Сталість форми. Фразеологізми зазвичай мають сталу форму, яка не піддається зміні. Їх неможливо перебудовувати або змінювати без порушення значення.

Особливе значення. Значення фразеологізмів не завжди може бути передбачено на основі значень їх компонентів. Вони мають власне, специфічне значення, яке може бути відмінним від суми значень слів, що входять у фразеологізм.

Стале вживання: Фразеологізми використовуються як єдність структури в мовленні, і їх вживання стає звичайною практикою. Вони роблять мовлення більш ефективним і експресивним.

Культурний контекст. Багато фразеологізмів мають коріння в культурних або історичних аспектах суспільства і можуть бути незрозумілими для іноземців або навіть для інших груп мовців.

Синтаксична нерозривність: Фразеологізми зазвичай не допускають вставлення інших слів або роздільних компонентів між їхніми елементами. Це нерозривні вирази, і будь-яке внесення змін може призвести до втрати їхнього значення.

Варіативність. У деяких випадках може існувати кілька фразеологізмів, які виражають схожі або споріднені ідеї, і мовці можуть обирати один із них в залежності від контексту або стилістики.

Семантична єдність. Фразеологізми часто виражають одну загальну ідею або концепцію, і їхні компоненти пов'язані за темою чи значенням.

Варіативність мовлення. Фразеологізми можуть відрізнятися в залежності від регіону або соціального контексту. Деякі фразеологізми можуть бути

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Comparative Aspect of Phraseologisms with a Linguistic and Linguistic Component in the Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z lnhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Akimova M. K. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

характерними для певних говорів чи соціальних груп.

Фразеологізми відіграють важливу роль в українській мові, багачуючи її виразність та дозволяючи точніше виражати різноманітні ідеї та концепції.

Фразеологізми в українській мові також мають своє походження в різних історичних періодах, таких як козацька доба, середньовіччя та сучасність. Ось деякі ключові моменти в історії формування українських фразеологізмів:

Давні часи. Українська мова має вікову історію, і у цей період формувалися фразеологізми на основі структур стародавнього українського словнику, а також впливів інших слов'янських та тюркських мов.

Іноземний вплив. Україна зазнавала впливу різних іноземних культур та мов, зокрема польської, латинської, німецької та інших. Це призвело до запозичення фразеологізмів та виразів з цих мов.

Літературна та релігійна традиція. Літературні твори, зокрема біблійні тексти та релігійні тексти, мали значний вплив на формування фразеологізмів, оскільки багато з них ввійшли в українську мову завдяки цим текстам.

Національна свідомість. Під час розвитку національної свідомості в Україні, і особливо в періоди національних визвольних рухів, українці почали активно формувати та використовувати фразеологізми, які відображали їхні ідеї, цінності та прагнення.

Мовна реформа. Українська мова пройшла кілька мовних реформ, включаючи найвідомішу Мовну реформу 19 століття під керівництвом Пантелеймона Куліша та Івана Огієнка. Ці реформи сприяли чистоті та розвитку української мови, включаючи формування нових фразеологізмів.

Сучасність. Сучасний період в історії українських фразеологізмів включає в себе вплив глобалізації, масових медіа та інших факторів. Українська мова залишається живою та еволюційною, і нові фразеологізми постійно виникають, відображаючи сучасні реалії та тенденції.

За всіх цих впливів українські фразеологізми розвивалися та стали важливою складовою мови та культури України, відображаючи історичні, культурні та національні аспекти українського суспільства.

Багато українських фразеологізмів відображають особливості української культури, історії та національної ідентичності. Наприклад, фразеологізм *Щедра Україна* вказує на гостинність та готовність українців допомагати іншим.

Наводимо деякі лінгвокультурні компоненти українських фразеологізмів.

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Зіставний аспект фразеологізмів з лінгвокультурним компонентом в іспанській та українській мовах (Українською) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z lnhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Акімова М. К. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

Історія та традиції. Багато фразеологізмів відображають історичні події, традиції та звичаї українського народу. Наприклад, як *грецька каліка* посилається на давню історію грецького впливу на Україну через культурні зв'язки.

Релігійні аспекти. Українська культура має глибокі релігійні корені, і багато фразеологізмів відображають релігійні поняття або посилаються на біблійні історії та образи.

Національна ідентичність. Фразеологізми можуть відображати національну ідентичність та патріотичні почуття. Наприклад, *гірко сльози товчуть* виражає співчуття до трагічних подій в історії України.

Природа та середовище. Україна відома своєю багатою природою та сільськими традиціями. Багато фразеологізмів пов'язані з природними явищами, тваринами та рослинами.

Суспільні та соціальні питання. Фразеологізми можуть відображати суспільні аспекти та соціокультурні явища. Наприклад, *сімдесят дві груші* вказує на довірливість та вірність у відносинах.

Фольклор і легенди. Багато українських фразеологізмів витягнуті з українського фольклору та народних легенд. Це надає їм специфічну національну індивідуальність.

Історія мистецтва та літератури. Фразеологізми можуть бути пов'язані з історією українського мистецтва, літератури та музики, включаючи великих поетів і письменників, таких як Тарас Шевченко та Іван Франко.

Лінгвокультурні компоненти важливі для розуміння глибинних пластів значення українських фразеологізмів та їхнього впливу на культурний контекст. Вони відображають історію та традиції народу та глибокі емоції, які виникають при їх вживанні.

Як в іспанській, так і в українській мові існують фразеологізми, які відображають загальні риси культури, такі як гостинність, сімейні цінності, трудова діяльність тощо. Спільні риси фразеологізмів в іспанській та українській мовах можна виділити наступні:

Сталість форми. Як у іспанській, так і у українській мовах фразеологізми мають сталу форму. Їхні складові не можуть бути змінені без порушення значення виразу.

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Comparative Aspect of Phraseologisms with a Linguistic and Linguistic Component in the Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z linhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Akimova M. K. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

Особливе значення. Фразеологізми в іспанській та українській мовах мають особливе значення, яке може відрізнятися від суми значень їх компонентів. Вони часто використовуються для вираження конкретних ідей, ситуацій чи емоцій.

Стале вживання. Фразеологізми в обох мовах використовуються як вирази, що зберігають своє значення і не піддаються частим змінам. Це допомагає зрозуміти та вживати їх в мовленні.

Синтаксична нерозривність. Фразеологізми в обох мовах зазвичай мають синтаксичну нерозривність, тобто не допускають вставлення інших слів або роздільних компонентів між їхніми елементами.

Семантична єдність. Фразеологізми мають семантичну єдність, тобто всі їх складові пов'язані за темою чи значенням, і вони виражають одну загальну ідею чи концепцію.

Спільні теми. Фразеологізми в обох мовах можуть використовуватися для вираження спільних тем і концепцій, таких як час, погода, емоції, взаємовідносини, сила тощо.

Варіативність. У іспанській та українській мовах існують варіанти фразеологізмів для вираження схожих ідей чи ситуацій, і мовці можуть обирати той, який найкраще відповідає контексту.

Ці спільні риси свідчать про те, що фразеологізми в обох мовах виконують схожі функції в мовленні, надаючи ефективність та виразність мовленню та виражаючи конкретні ідеї чи концепції.

Однак іспанські та українські фразеологізми мають свої власні особливості та специфічні компоненти, які відображають відмінності в культурі та історії обох народів. Існують певні відмінності і у фразеологічних одиницях іспанської та української мов, і ці відмінності можуть включати наступні аспекти:

Лексичні відмінності. У іспанській та українській мовах існують різні слова, які входять до складу фразеологічних виразів. Це може включати як національно-своєрідну лексику, так і запозичені слова з інших мов.

Культурні аспекти. Багато фразеологічних виразів відображають культурні особливості кожної з мов. Наприклад, українські фразеологізми можуть посилалися на українські традиції, історію та культурні обряди, в той час як іспанські фразеологізми можуть відображати іспанську культуру та історію.

Граматичні відмінності. Граматичні структури фразеологічних виразів

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Зіставний аспект фразеологізмів з лінгвокультурним компонентом в іспанській та українській мовах (Українською) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z linhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Акімова М. К. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

можуть відрізнятися в іспанській та українській мовах. Наприклад, порядок слів, вживання частин мови (іменників, прикметників) може відрізнятися між мовами.

Фонетичні або фонологічні особливості. Фразеологічні вирази в іспанській та українській мовах можуть мати різні фонетичні або фонологічні особливості, включаючи вимову та наголос.

Ідіоматичні особливості. Фразеологічні вирази можуть мати ідіоматичні особливості, які властиві саме конкретній мові. Це означає, що їхнє значення може бути складним для розуміння для носіїв інших мов.

Лінгвокультурні особливості. Кожна мова виражає свої власні лінгвокультурні концепції та цінності, і це може впливати на фразеологічні вирази. Наприклад, фразеологізми, пов'язані з релігійними аспектами, можуть відрізнятися в обох мовах через різницю у релігійних традиціях.

Регіональні варіанти: Іспанська та українська мови мають свої регіональні варіанти та діалекти, які можуть мати власні фразеологічні особливості та варіанти виразів.

Ці відмінності роблять фразеологічні вирази в іспанській та українській мовах унікальними та відображають культурну та мовну різноманітність.

Висновки. Фразеологізми в іспанській та українській мовах як важливий аспект культурної спадщини обох народів відображають історичний досвід, цінності та мислення суспільства. Ключову роль у розумінні та інтерпретації фразеологізмів обох мов відіграють лінгвокультурні компоненти, що включають в себе історичні, культурні, релігійні та соціальні аспекти життя та традицій іспанського та українського суспільства. Українські фразеологізми посиляються на українські традиції, історію та культурні обряди, в той час як іспанські фразеологізми відображають іспанську культуру та історію.

Перспективами подальших досліджень може бути аналіз іспанських та українських фразеологізмів, які відображають ідеї, цінності та прагнення іспанського та українського народів.

Література:

1. Grefa, Elvia, Gorchynska, L. V. Phraseologisms of the Ukrainian and Spanish languages. common and different. *VNTU Conferences*, <https://conferences.vntu.edu.ua> › download.
2. Diachenko, A. V. Phraseologisms in the context of language culture (Kharkiv: V. N. Karazin KhNU Publishing House, 2019), 132.

(Current issues in linguocultural studies [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii'])

Comparative Aspect of Phraseologisms with a Linguistic and Linguistic Component in the Spanish and Ukrainian Languages (in Ukrainian) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z lnhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Akimova M. K. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

3. Kulish, O. S. *Spanish Phraseology* (Madrid: Editions Catalunya, 2016), 298.
4. *Linguistic analysis of phraseological units in the cultural context*, ed. S. A. Lyapiny, K. V. Shamrai (Kyiv: Kyiv University Publishing House, 2017), 185.
5. Popovych, V. A. *Ukrainian Phraseology* (Kyiv: "Akademiya" Publishing House, 2015),
6. Fuentes, S. *Grammar of the Spanish Language* (Madrid: Editions Sm, 2008), 321.
7. Verba, Galyna. *Curso de lexicologia comparada (espanol-ucraniano)* (Vinnitsia: Nova Knyha, 2021), 232.
8. Verbá, G. La motivation del significado de las palabras en español y en ucraniano (un enfoque contrastivo). *V Congress of Hispanists of Ukraine. Actas. Dnipropetrovsk*, October 3-4, 2014. *Embassy of Spain in Ukraine, Ministerio de Asuntos Exteriores*, AECID: 138-146.

Джерела ілюстративного матеріалу:

9. Balabayeva, V. G. *What makes the house rich: Spanish proverbs and sayings and their Ukrainian equivalents* (Vinnytsia: Globus-press, 2008), 384.
10. Prieto Grande, M. *Hablando en plata de modismos y metáforas culturales* (Madrid: Editorial Edinumen, 2007), 102.
11. *Diccionario de la Real Academia Española*, <http://buscon.rae.es/>

References:

1. Grefa, Elvia, Gorchynska, L. V. Phraseologisms of the Ukrainian and Spanish languages. common and different. *VNTU Conferences*, <https://conferences.vntu.edu.ua> › download.
 2. Diachenko, A. V. *Phraseologisms in the context of language culture* (Kharkiv: V. N. Karazin KhNU Publishing House, 2019), 132.
 3. Kulish, O. S. *Spanish Phraseology* (Madrid: Editions Catalunya, 2016), 298.
 4. *Linguistic analysis of phraseological units in the cultural context*, ed. S. A. Lyapiny, K. V. Shamrai (Kyiv: Kyiv University Publishing House, 2017), 185.
 5. Popovych, V. A. *Ukrainian Phraseology* (Kyiv: "Akademiya" Publishing House, 2015),
 6. Fuentes, S. *Grammar of the Spanish Language* (Madrid: Editions Sm, 2008), 321.
 7. Verba, Galyna. *Curso de lexicologia comparada (espanol-ucraniano)* (Vinnitsia: Nova Knyha, 2021), 232.
 8. Verbá, G. La motivation del significado de las palabras en español y en ucraniano (un enfoque contrastivo). *V Congress of Hispanists of Ukraine. Actas. Dnipropetrovsk*, October 3-4, 2014. *Embassy of Spain in Ukraine, Ministerio de Asuntos Exteriores*, AECID: 138-146.
 9. Balabayeva, V. G. *What makes the house rich: Spanish proverbs and sayings and their Ukrainian equivalents* (Vinnytsia: Globus-press, 2008), 384.
 10. Prieto Grande, M. *Hablando en plata de modismos y metáforas culturales* (Madrid: Editorial Edinumen, 2007), 102.
- Diccionario de la Real Academia Española*, <http://buscon.rae.es/>

(Актуальні питання лінгвокультурології [Aktual'ni pytannja lingvokul'turologii])

Зіставний аспект фразеологізмів з лінгвокультурним компонентом в іспанській та українській мовах (Українською) [Zistavnyi aspekt frazeolohizmiv z lnhvokulturnym komponentom v ispanskii ta ukrainskii movakh]

© Акімова М. К. [Akimova M. K.], marthadarcy130@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ [CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS]

УДК 811.112

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98,32 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.16>

ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ КУЛЬТУРНОГО ШОКУ У СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

Любов Василівна Наконечна (м. Київ, Україна)

liubov.nakonechnaya@gmail.com

асистент кафедри германської філології та перекладу
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті розглядається проблема культурного шоку серед студентів-іноземців, які навчаються у вищих навчальних закладах в інших країнах, досліджуються основні чинники, що спричиняють культурний шок, аналізуються особливості адаптації студентів-іноземців до нових культурних та мовних середовищ, розглядаються ефективні стратегії адаптації, міжкультурна комунікація та особливості психологічної підготовки для студентів-іноземців в контексті українсько та німецькомовних середовищ, надаються рекомендації щодо його подолання.

Ключові слова: культурний шок, студенти-іноземці, адаптація, українська мова, німецька мова.

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Overcoming Cultural Shock among International Students (in Ukrainian) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

OVERCOMING CULTURAL SHOCK AMONG INTERNATIONAL STUDENTS

Lyubov V. Nakonechna (Kyiv, Ukraine)

liubov.nakonechnaya@gmail.com

lecturer at Department of Department of German Philology and Translation

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article addresses the issue of cultural shock among international students studying in higher education institutions in foreign countries. It examines the main factors contributing to cultural shock, analyzes the peculiarities of adaptation of international students to new cultural and linguistic environments, discusses effective adaptation strategies, intercultural communication, and the specifics of psychological preparation for international students in Ukrainian and German-speaking environments. Recommendations for overcoming cultural shock are provided.

Keywords: *cultural shock, international students, adaptation, Ukrainian language, German language.*

Вступ. В сучасному глобалізованому світі, освітній обмін став невід'ємною складовою вищої освіти. Зростаюча кількість студентів-іноземців, які обирають навчання в інших країнах, відкриває безліч можливостей для культурного та академічного збагачення, однак несе у собі й ризики культурного шоку, що може виникнути внаслідок суттєвих відмінностей у культурних, соціальних та академічних аспектах нового оточення. **Метою** даної статті є систематичний аналіз особливостей подолання культурного шоку студентами-іноземцями в умовах навчання в іншій країні, виявлення ключових факторів, що спричиняють його та визначення ефективних стратегій адаптації та міжкультурної комунікації, які допомагають подолати цей феномен.

Об'єктом дослідження є студенти-іноземці, що обрали навчання в іншій країні. **Предметом** дослідження є культурний шок та його особливості в контексті навчання в іншому культурному середовищі.

Новизною дослідження є комплексний підхід до аналізу та розгляду проблеми культурного шоку та надання конкретних практичних рекомендацій з

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Особливості подолання культурного шоку у студентів-іноземців (Українською) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Наконечна Л. В. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

огляду на психологічні та соціокультурні аспекти, що впливають на адаптацію студентів-іноземців щодо подолання цього явища.

Основний зміст.

Культурний шок – це феномен, що виникає при стиканні особи з невідомими або незвичними культурними, соціальними та поведінковими нормами, який супроводжується внутрішньою дезорієнтацією та невпевненістю, і може мати значущий вплив на емоційний, психологічний та соціальний стан особи [1, р. 177-182].

Культурний шок є невід'ємною частиною процесу адаптації індивіда до нового культурного середовища [2, р. 277-293] і може бути спричинений різноманітними чинниками, включаючи мовні бар'єри, культурні відмінності в цінностях та нормах, непривідливість та відмінності в соціальних структурах.

У випадку репатріації, коли особа повертається до своєї батьківщини після тривалого перебування в іншій країні, культурний шок може виявитися навіть більш інтенсивним і несподіваним. Дослідження показують, що індивіди, які пережили культурний шок після репатріації, часто зіштовхуються з такими основними факторами, як:

1. *змінений погляд на батьківщину*, наприклад, після тривалого перебування в іншій країні, індивід стає свідком змін в своїй батьківщині, які можуть бути не завжди приємними або легко сприйматися;
2. *конфліктність культурних цінностей*, наприклад, зіткнення власних переконань з тими, що існують у батьківщині, може стати джерелом неврівноваження і конфліктів;
3. *ностальгія за попереднім життям*, наприклад, особа може відчувати сум за тим, як жила в іншій країні, і це може впливати на її емоційний стан;
4. *втрата соціального оточення*, наприклад, повернення назад може призвести до розриву з друзями та колегами, що може викликати відчуття самотності та втрати соціальної підтримки тощо.

Отже, культурний шок може виявитися складним і багатогранним явищем не тільки для пересічного громадянина, але й для студентів-іноземців, оскільки може суттєво вплинути на емоційний, психологічний та академічний стан студента, що матиме негативне відбиття на успішності у навчанні та загальному

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Overcoming Cultural Shock among International Students (in Ukrainian) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

стані психологічного благополуччя, що може викликати почуття невпевненості та втрати мотивації.

Отже, культурний шок є складним явищем, яке може мати важливий вплив на студентів-іноземців, де розуміння його природи та механізмів може стати важливим кроком у покращенні адаптаційного процесу та загального добробуту студентів. Тому адаптація до нового культурного середовища є ключовим етапом у подоланні культурного шоку для студентів-іноземців.

Слід зазначити, що в українському культурному контексті, студенти-іноземці часто зіткаються зі специфічними аспектами, такими як українська мова з її відмінностями в алфавіті, граматиці та вимові, що створює значні мовні бар'єри, які впливають на сприйняття інформації та спілкування; традиції гостинності, що можуть викликати культурний шок в студента-іноземця, оскільки підходи до гостинності можуть бути відмінними від тих, що йому знайомі, а також особливості місцевого студентського співтовариства, що можуть виражатися в організації навчального процесу та культурних заходів.

В свою чергу, у німецькому культурному контексті, студенти-іноземці можуть стикнутися з іншими викликами, такими як стриманість та орієнтація на точність, оскільки німецьке суспільство, в першу чергу, відзначається високим рівнем організації та пунктуальності, що може стати відмінністю від їхнього власного культурного досвіду та викликати особливий культурний шок. Також, система вищої освіти в Німеччині може значно відрізнятися своїми вимогами до академічного навантаження, методами навчання та структурою курсів від тих, що студенти-іноземці звикли бачити в своїх країнах, що може спричинити адаптаційні труднощі для деяких студентів.

В Німеччині вважається нормою бути виразним та точним у спілкуванні і це може суперечити традиціям студентів-іноземців, що спричинить важкість у взаєморозумінні. Спосіб життя та культурні звичаї німців також можуть бути відмінними від тих, що студенти-іноземці досвідчували в своїй рідній країні, це може включати харчування, святкування та інші аспекти щоденного життя.

Отже, важливим аспектом адаптації в будь-яке середовище навчання є, насамперед, вміння розуміти та приймати культурні відмінності, усвідомлювати та поважати місцеві звичаї, традиції та цінності, що є основним ключем до успішної інтеграції та покращення загального навчального досвіду.

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Особливості подолання культурного шоку у студентів-іноземців (Українською) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Наконечна Л. В. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

Тому, однією з ключових стратегій подолання культурного шоку є активне вивчення мови та ознайомлення з культурними особливостями країни, в якій навчаються студенти-іноземці, що допоможе створити основу для ефективного спілкування та адаптації до нового середовища, де навчання міжкультурної комунікації є надзвичайно важливою і стає ключовими навичками для успішної соціальної та початкової адаптації студентів-іноземців, оскільки включає в себе не лише мовний аспект, але й невербальні сигнали, культурні коди, взаємні уявлення, вміння адаптувати свій спосіб спілкування до вимог іншої культури для досягнення ефективної комунікації, допомагає у вирішенні непорозумінь та конфліктів, що можуть виникнути внаслідок різниць у культурних особливостях, допомагає зрозуміти та прийняти інші культури без упереджень та стереотипів [3].

Психологічна підготовка є не менш важливою, ніж фізична або інтелектуальна, особливо коли студент-іноземець стикається з новим культурним середовищем, оскільки включає в себе ряд стратегій та підходів, які сприяють психологічному благополуччю та адаптації до нових умов таких, як: самопізнання та усвідомлення емоцій; планування стресостійкості, тобто розробка стратегій для подолання стресу та важких ситуацій, що можуть виникнути внаслідок адаптації до нового оточення; позитивне мислення та оптимізм; вивчення та використання методів релаксації, медитації та інших технік для збереження психічного благополуччя.

Висновки. Культурний шок є нормальним етапом адаптації, але його ефекти можуть бути подолані за допомогою відповідних стратегій та підходів, де врахування культурних, мовних та освітніх особливостей країни студента-іноземця у навчанні міжкультурної комунікації, а також психологічна підготовка та підтримка посприяють полегшенню процесу адаптації та покращенню загального навчального досвіду.

References:

1. Oberg, K. «Cultural Shock: Adjustment to new cultural environments.» *Practical Anthropology* 7 (1960): 177- 182.
2. Lysgaard, S. «Adjustment in foreign society: Norwegian Fulbright Visiting the United States.» *International Social Sciences Bulletin* 7 (1) (1955).
3. Argil, M. *Social encounters* (London, 1976).

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Overcoming Cultural Shock among International Students (in Ukrainian) [Osoblyvosti podolannia kulturnoho shoku u studentiv-inozemtsiv]

© Nakonechna L. V. [Nakonechna L. V.], liubov.nakonechnaya@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА [CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES]

УДК 81'25(045)

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 22.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 25.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 99.47 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.17>

ПЕРЕКЛАД ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Олена Володимирівна Залєснова (м. Київ, Україна)

zalesnova@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувачка кафедри іспанської і новогрецької філології та перекладу
Київський національний лінгвістичний університет
(Міністерство освіти і науки України)
03680, м. Київ, вулиця Велика Васильківська, 73

В статті йдеться про дослідження особливостей перекладу текстів політичного дискурсу в умовах глобалізації сучасного інформаційного простору.

Політика є однією із складових загальнокультурної системи суспільства, що має найбільший безпосередній вплив на повсякденне життя соціуму. В свою чергу мова відіграє фундаментальну роль в процесі будь-якої політичної діяльності, оскільки складає основу як здобуття і утримання влади, так і керування суспільством.

Враховуючи той факт, що тексти політичного дискурсу є важливим інструментом впливу як на національну, так і на інтернаціональну аудиторію, є очевидним, що вони потребують ретельного аналізу і обережної інтерпретації при відтворенні мовою перекладу.

Тексти політичного дискурсу можуть належати до різноманітних жанрів та мати різні стилістичні характеристики. З точки зору функціональності, тексти політичного дискурсу мають різну мету, відповідно до виду політичної діяльності частиною або результатом якої вони є. Серед них розрізняють тексти дипломатичного дискурсу, тексти офіційних промов політиків перед певною аудиторією певної країни і тексти політичного дискурсу, авторами яких не є політики.

Тексти політичного дискурсу являють собою складні багаторівневі структури марковані культурними, ідеологічними та стилістичними характеристиками, що покладає на перекладачів велику відповідальність із обережністю здійснювати їхнє

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Переклад текстів політичного дискурсу (Українською) [Pereklad tekstiv politychnoho dyskursu]

© Залєснова О. В. [Zaljesnova O. V.], zalesnova@ukr.net

відтворення іншою мовою щоб запобігти будь-якому спотворенню закладеної автором тексту ідеї та задуму

Ключові слова: *переклад, політичний дискурс, міжкультурна комунікація, культурологічні, ідеологічні та стилістичні характеристики.*

TRANSLATION OF TEXTS OF POLITICAL DISCOURSE

Olena V. Zaliesnova (Kyiv, Ukraine)

zalesnova@ukr.net

Ph.D. (Philology),

Head of the Department of Spanish and Modern Greek Philology and Translation

Kyiv National Linguistic University

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

73, Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03680, Ukraine

The paper is focused on the research of translation peculiarities of the texts of political discourse in the global contemporary information space.

Politics is one of the constituents of cultural system of society which possesses high influence on social everyday life. In its turn, a language plays a fundamental role in the process of any political activity, as it makes basis of gaining and holding power, as well as ruling the society.

Considering that texts of political discourse are an important instrument of impact on national and international public, it is obvious that they need a detailed analysis and a careful interpretation in transmission to a target language.

Texts of political discourse may belong to different genres and possess various stylistic characteristics. From a functional point of view, texts of political discourse have a different aim depending on the type of political activity, being a part or result of it. Among them we define texts of diplomatic discourse, texts of official speech of politicians for certain public of a certain country, and texts of political discourse, the authors of which are not politicians.

Texts of political discourse are complex multilayer structures, marked by cultural, ideological and stylistic features, which make translators highly responsible and careful in the transmission of the author's ideas and messages in other languages.

Key words: *translation, political discourse, intercultural communication, cultural, ideological and stylistic features.*

Постановка проблеми. В сучасному світі, такому стрімкому, бурхливому й глобалізованому, політичний дискурс є постійним об'єктом перекладу, як

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Translation of Texts of Political Discourse (in Ukrainian) [Pereklad tekstiv politychnoho dyskursu]

© Zalesnova O. V. [Zaliesnova O. V.], zalesnova@ukr.net

усного, так і письмового, позаяк тексти політичного дискурсу безперервно продукуються представниками урядів, політичних партій та різноманітних інституцій, як національних, так і міжнародних.

Метою даної статті є визначення особливостей перекладу текстів політичного дискурсу.

Як зазначають дослідники [1; 2; 3], політика є однією із складових загальнокультурної системи суспільства, що має найбільший безпосередній вплив на повсякденне життя соціуму. В свою чергу мова відіграє фундаментальну роль в процесі будь-якої політичної діяльності, оскільки складає основу як здобуття і утримання влади, так і керування суспільством. Специфічність мови, за словами Нагорної Л. П., полягає у тому, що належачи до так званих вторинних систем, вона є не лише витвором суспільства, але й активним чинником його самоорганізації [1, с. 4].

А тому, дослідження питань, пов'язаних із перекладом текстів політичного дискурсу є **актуальним** на сучасному етапі глобалізації інформаційного простору.

Об'єктом дослідження слугує іспанський політичний дискурс.

Предметом дослідження є специфіка перекладу текстів політичного дискурсу.

Політичний дискурс формується в певному культурному контексті, на тлі національних та історичних особливостей, але досить часто не обмежується певними кордонами, а спрямовується на міжнародну аудиторію.

Ще однією невід'ємною рисою політичного дискурсу є його ідеологічна складова, яка в свою чергу нерозривно пов'язана із конкретним, ситуаційним культурним контекстом.

Враховуючи той факт, що тексти політичного дискурсу є важливим інструментом впливу як на національну, так і на інтернаціональну аудиторію, є очевидним, що вони потребують ретельного аналізу і обережної інтерпретації задля уникнення спотворення або неправильного розуміння меседжу, особливо в рамках встановлення політичних відносин або здійснення владних повноважень автора тексту на мові оригіналу стосовно його отримувача мовою перекладу, зважаючи на існуючу між ними культурну дистанцію.

Очевидно, що варіантів адресату кінцевого тексту може бути безліч, вони можуть бути політиками, або будь-якими зацікавленими особами як то аналітиками, коментаторами, журналістами, а також і пересічними громадянами, що цікавляться політикою або мають до неї відношення.

В деяких випадках різниця між культурою мови оригіналу і мови перекладу може бути досить суттєвою, як наприклад при перекладі текстів політичного дискурсу із арабських мов, в інших, навпаки, ця різниця є майже

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Переклад текстів політичного дискурсу (Українською) [Pereklad tekstiv politychnoho dyskursu]

© Залєснова О. В. [Zaljesnova O. V.], zaljesnova@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

непомітною, якщо мова йде про переклад в межах європейських країн. З іншого боку, досить часто тексти політичного дискурсу мають міжнаціональний характер, потенційно спрямовуючись на широку міжнародну аудиторію в межах глобальної міжкультурної комунікації, як відбувається під час промов на засіданнях ООН, або розраховані виключно на внутрішню аудиторію певної країни, якщо йдеться про політичні промови діячів під час їхніх зарубіжних поїздок. У всіх цих випадках важливість якісного перекладу є очевидною.

Як зауважує дослідниця перекладу політичного дискурсу Крістіна Шаффнер, визначення «політичний текст» є дуже широким і неконкретизованим і може мати відношення до текстів різних жанрів і стилів, спираючись як на тематичні так і на функціональні їхні особливості і виділяючи в якості основного критерію їхню прагматичну функцію [4, с. 120]. З точки зору тематики, текст політичного дискурсу є частиною або результатом політичної діяльності, є історично та культурно маркованим і передає політичні ідеї, відношення та дії певної соціальної групи або конкретної особи, іншими словами текст політичного дискурсу є відображенням взаємодії між суспільством та особами, наділеними певними владними повноваженнями, або прагнучими до їх отримання.

З точки зору функціональності, тексти політичного дискурсу мають різну мету, відповідно до виду політичної діяльності частиною або результатом якої вони є, тобто це можуть бути двосторонні або міжнародні договори або контракти, політичні промови спрямовані на різні аудиторії, політичні інтерв'ю або тексти політичних дебатів, виступи на засіданнях урядів або з трибун парламентів, тощо. Намагаючись провести хоча б приблизну типологізацію великої кількості різноманітних текстів політичного дискурсу Шаффнер виділяє три великі групи:

1. Тексти дипломатичного дискурсу, що функціонують в межах міжнародних інститутцій і мають переклади на різні мови. Характерною рисою таких текстів є стандартизовані фрази, що є нормативними в усіх мовах, на які здійснюється переклад, особливі форми морфо-синтаксичної та лексико-семантичної структур, що є характерними для офіційно-ділового стилю мовлення, чіткі відповідності синтаксичних структур в документах мовою оригіналу і мовою перекладу, що гарантують правильне розуміння, як то «*Artículo 1, parágrafo 2, oración 3*» – «*Стаття 1, параграф 2, речення 3*», з метою уникнути будь-яких розбіжностей у різних версіях одного й того ж документу.

2. Тексти офіційних промов політиків перед певною аудиторією, що зазвичай здійснюються в межах певної країни. Характерною рисою цих текстів є чітка культурна маркованість і прагматична спрямованість більшою мірою на переконання ніж на повідомлення інформації. Відтворення таких текстів мовою перекладу, навпаки, має реалізовувати інформаційну функцію

3. Тексти політичного дискурсу, авторами яких не є політики, тобто різного роду коментарі, аналітика, статті на політичні теми, написані журналістами або письменниками. Характерною рисою таких текстів є вираження особистих думок і переконань їхніх авторів стосовно певних політичних проблем [4, с. 127].

Крістіна Шеффнер виділяє три основні специфічні характеристики перекладу текстів політичного дискурсу: культурологічні, ідеологічні та стилістичні [4, с. 133].

Якщо текст призначений для аудиторії, об'єднаної культурою мови оригіналу то його автор і його адресати є членами однієї соціокультурної та соціополітичної спільноти і мають цілковите взаєморозуміння в межах цієї спільноти. У випадку відтворення такого тексту мовою перекладу, перекладач має визначити, яку саме приховану інформацію тексту-оригіналу слід зробити явною в тексті-перекладі для того щоб нові адресати змогли отримати повну інформацію, закладену автором тексту.

Конкретним прикладом такої культурологічної специфіки текстів політичного дискурсу є переклад аббревіатур та акронімів, що використовуються для позначення різних державних інституцій та політичних партій. Зазвичай існують певні стандартизовані форми, або раніше застосовані і вже прийняті позначення які перекладачеві слід використовувати, для того, щоб не провокувати плутанину і непорозуміння. Наприклад *Partido Socialista Obrero Español (PSOE)* зазвичай українською перекладається як *Соціалістична робоча партія Іспанії (PSOE)*, зберігаючи аббревіатуру оригіналу. Якщо назва парламенту якоїсь країни немає «простого» перекладу, як от *Bundestag*, Німеччина; *Sejm*, Польща; *Верховна Рада*, Україна; *Kneset*, Ізраїль, то в перекладі можна або застосувати калькування для передачі цієї назви як слова-реалії, або, що є більш характерним для офіційних документів, вжити стандартизовану назву: *Німецький Федеральний Парламент* замість *Бундестаг* або *Український Парламент* замість *Верховна Рада*. Деякі політичні інституції також можуть називатись відповідно до їхніх штаб-квартир: *Downing Street*, *Elysee*, *White House*. В кожному конкретному випадку способи перекладу можуть бути різними: *Даунінг Стріт*, *Єлисейські поля*, *Білий Дім*.

В межах своєї комунікативної функції тексти політичного дискурсу наділені різним ступенем оцінювання відповідно до обов'язкової ідеологічної

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Переклад текстів політичного дискурсу (Українською) [Pereklad tekstiv politychnoho dyskursu]

© Залєснова О. В. [Zaljesnova O. V.], zaljesnova@ukr.net

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

складової їхнього змісту. Шаффнер називає це проявом чутливості і зазначає, що переклад таких текстів збагачує інтелектуальний рівень соціуму новими лінгвістичними структурами і може водночас спричиняти конфузи або навіть образливі почуття у нових адресатів, що є представниками іншої культурної спільноти. Хоча можна вважати, що дана чутливість спричинена лінгвістичними факторами, але її корінь міститься у ситуаційних контекстах конкретних особливостей міжкультурної комунікації [4, с. 131].

Крістіна Шаффнер виділяє три рівні чутливості, що можуть виникати при перекладі текстів політичного дискурсу. Перший пов'язаний із функцією таких текстів. Якщо основною функцією тексту на мові-оригіналі є переконання, а не інформування аудиторії, то в ньому відображатиметься специфічний соціополітичний контекст, відповідно до історичного періоду його створення. Для нових адресатів, що сприйматимуть текст мовою перекладу, які не мають ні тих самих знань, ні переконань, ні інтересів, що носії мови оригіналу, функція тексту зміниться із переконання на інформування стосовно фактів або подій в соціокультурному просторі країни мови оригіналу.

Другий рівень чутливості має відношення до самого процесу створення текстів політичного дискурсу і їхнього використання у контексті дипломатичної діяльності, що передбачає чітку відповідність на синтаксичному та лексичному рівнях між оригіналом і перекладом.

І, нарешті, третій рівень пов'язаний із використанням специфічної термінології політичного дискурсу, та особливостями її відтворення мовою перекладу, оскільки ідеологічна основа цих текстів може призвести до відмінностей інтерпретації одного й того ж політичного терміну в різних лінгвокультурних контекстах [4, с. 134-135].

Як вже було зазначено, тексти політичного дискурсу можуть належати до різноманітних жанрів та мати різні стилістичні характеристики. Спільною рисою є цілковита спрямованість на адресата, будь то передвиборча промова, виступ з трибуни парламенту або політичне інтерв'ю, всіх їх об'єднує необхідність застосування риторичних, ораторських стилістичних прийомів, які підсилюють експресивність, аргументацію і переконливість мови політика. З метою посилення комунікативної ефективності використовуються евфемізми, метафори, риторичні фігури, елементи гумору, фразеологічні звороти, тощо.

Таким чином завданням перекладача є якомога точніша передача емоційної забарвленості особистого стилю політика, дбайливе ставлення до лінгво-стилістичного, лексико-семантичного, морфо-синтаксичного, а іноді й фонологічного матеріалу, який використовує автор оригінального тексту. Іноді

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Translation of Texts of Political Discourse (in Ukrainian) [**Pereklad tekstiv politychnoho dyskursu**]© **Zaljesnova O. V.** [**Zaljesnova O. V.**, zaljesnova@ukr.net]

перекладачеві доводиться знайомитись із текстами інших виступів цього політика, з метою дослідження особливостей його особистого стилю мовлення для його подальшої більш точної передачі при перекладі. Крім того, якщо політик цитує інших політиків, може виникнути необхідність ознайомлення із їхніми виступами та перекладами цих виступів для того, щоб не допустити будь-яких неточностей або розбіжностей у відтворенні конкретного виступу.

Висновки. Цілком очевидним є те, що тексти політичного дискурсу являють собою складні багаторівневі структури марковані культурними, ідеологічними та стилістичними характеристиками, що покладає на перекладачів велику відповідальність із обережністю здійснювати їхнє відтворення іншою мовою щоб запобігти будь-якому спотворенню закладеної автором тексту ідеї та задуму.

Аналіз перекладацьких стратегій, що застосовуються при перекладі текстів політичного дискурсу може сприяти кращому розумінню ідеологічних та соціокультурних чинників життя країни, мова якої вивчається.

Перспективи подальших наукових розвідок. Серед найбільш актуальних напрямків подальшого дослідження можна виділити аналіз окремих видів іспанського політичного дискурсу в перекладацькому аспекті.

Література:

1. Нагорна, Л. П. *Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики* (Київ: Світогляд, 2005), 315.
2. *Análisis del discurso político*, 1ª ed., Rocío Flax [et al.]; edición literaria a cargo de Sara I. Pérez (Mendoza: Facultad de Filosofía y Letras, Universidad Nacional de Cuyo; Sociedad Argentina de Lingüística, 2014), 97.
3. Moguel Terol, M. «Comunicación política en las redes sociales: Análisis del discurso político de ámbito local en medios tradicionales y redes sociales.» Tesis doctoral (Sevilla: Universidad de Sevilla, 2015), 446.
4. Schaffner, C. Political discourse analysis from the point of view of translation studies. *Journal of language and politics* 3 (1) (2004): 117-150.

References:

1. Nagorna, L. P. *Politychna mova i movna polityka: diapason mozhlyvoste' politychnoi lingvistyky* [Political language and language policy: the range of possibilities of political linguistics] (Kyiv: Cvitogliad, 2005), 315 (In Ukr.).
2. *Análisis del discurso político*, 1ª ed., Rocío Flax [et al.]; edición literaria a cargo de Sara I. Pérez (Mendoza: Facultad de Filosofía y Letras, Universidad Nacional de Cuyo; Sociedad Argentina de Lingüística, 2014), 97.
3. Moguel Terol, M. «Comunicación política en las redes sociales: Análisis del discurso político de ámbito local en medios tradicionales y redes sociales.» Tesis doctoral (Sevilla: Universidad de Sevilla, 2015), 446.
4. Schaffner, C. Political discourse analysis from the point of view of translation studies. *Journal of language and politics* 3 (1) (2004): 117-150.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Переклад текстів політичного дискурсу (Українською) [Pereklad tekstiv politychnoho dyskursu]

© Залєснава О. В. [Zaljesnova O. V.], zaljesnova@ukr.net

УДК 811.111'255.4'373.44=161.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 02.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 05.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 93.81 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.18>

OMISSION TRANSFORMATION AS A MEANS OF REPRODUCING OBSOLETE LEXICON IN ARTISTIC TRANSLATION

Tatiana A. Lasinska (Kyiv, Ukraine)

lasinskat@ukr.net

PhD (Philology), lecturer at

Department of Theories and Practices of Translation from the English Language

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article is dedicated to the study and analysis of omission transformation methods as a crucial tool for reproducing obsolete vocabulary in artistic translation. Generally, words and expressions that have become obsolete in native speakers' communication are lost in modern discourse, yet they hold valuable cultural heritage. The research is grounded in the analysis of specific examples of such vocabulary and the exploration of its potential applications in a new context.

The article examines various examples and techniques of omission transformation that can be effectively employed to refresh and enrich contemporary language practice in artistic translation. The author of the article focuses on how the use of such an approach can contribute to preserving integral elements of the original work in translation, ensuring its comprehensibility and relevance for a modern audience.

Keywords: omission transformation, obsolete lexicon, artistic translation, reproduction of lexical material, cultural adaptation, creative translation. **Keywords:** omission transformation, obsolete lexicon, artistic translation, reproduction of lexical material, cultural adaptation, creative translation.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Omission Transformation as a Means of Reproducing Obsolete Lexicon in Artistic Translation (in English)

[Transformatsiia vyluchennia yak zasib vidtvorennia obslityzovanoi leksyky pry khudozhnomu perekladi]

© *Lasinska T. A.* [Lasins'ka], lasinskat@ukr.net

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЛУЧЕННЯ ЯК ЗАСІБ ВІДТВОРЕННЯ ОБСОЛІТИЗОВАНОЇ ЛЕКСИКИ ПРИ ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Тетяна Анатоліївна Ласінська (м. Київ, Україна)

lasinskat@ukr.net

кандидат філологічних наук, асистент
кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено вивченню та аналізу методів трансформації вилучення як важливого інструменту для відтворення обсолітизованої лексики в художньому перекладі. Здебільшого обсолітизовані слова та вирази носіїв мови стають втраченими у сучасному спілкуванні, проте вони несуть в собі цінну культурну спадщину. Дослідження ґрунтується на аналізі конкретних прикладів такої лексики та вивченні її можливих застосувань у новому контексті.

Стаття розглядає різноманітні приклади та методики трансформації вилучення, що можуть бути успішно використані для оновлення та збагачення сучасної мовної практики в художньому перекладі. Автор статті зосереджується на тому, як використання такого підходу може сприяти збереженню інтегральних елементів оригінального твору в перекладі, забезпечуючи при цьому його зрозумілість та актуальність для сучасного аудиторіуму.

Ключові слова: трансформація вилучення, обсолітизована лексика, художній переклад, відтворення лексичного матеріалу, культурна адаптація, креативний переклад.

Introduction. Obsolete lexicon is an important linguistic and cultural component of cultural heritage. Over time, many of these words and expressions lose their relevance in modern speech and may seem too archaic to use. However, an interesting transformation occurs, as many obsolete words and expressions have the potential for revival and new life in contemporary language and literature, especially in the context of artistic translation. It is in this reproduction and use of obsolete lexicon that the relevance of the omission transformation method arises. This method allows for the adaptation of archaic words and expressions to modern linguistic norms and practices while preserving their original semantic significance and aesthetic power.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Трансформація вилучення як засіб відтворення обсолітизованої лексики при художньому перекладі
(Англійською) [Transformatsiia vyluchennia yak zasib vidtvorennia obsolityzovanoi leksyky
pry khudozhnomu perekladi]

© Ласінська Т. А. [Lasins'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

The significance of this study lies in the fact that obsolete lexicon, while not a primary element of contemporary language practice, holds significant cultural and historical potential. Its use can lend a text a special character and a connection to the past, which is particularly important in artistic translation where conveying emotions and the atmosphere of the original work is a crucial task.

The object of our study is the obsolete lexicon present in various texts and literary works, and the **subject** is the omission transformation method aimed at revitalizing and contextualizing these words and expressions in a modern context.

The aim of this research is to systematize and analyze possible omission transformation methods for their further application in artistic translation. This is to determine the effectiveness of this method as a tool for refreshing and enriching language practice in modern translations, especially in cases where the use of obsolete lexicon proves to be most suitable for conveying the author's intent and cultural context.

Main Presentation of Material.

Obsolete lexicon is defined as words or expressions that have lost their relevance in modern speech and are seldom used in everyday communication. This includes not only outdated idioms and terms but also words that have lost their popularity and become archaic in the contemporary linguistic context. Such lexicon is an important part of cultural heritage, which often loses its relevance in modern speech. However, many of these words and expressions have the potential for reproduction and use in a new context, especially in artistic translation.

One of the ways to realize this potential is the application of the omission transformation method. This method involves a comprehensive analysis and reorganization of obsolete lexicon to adapt it to the modern cultural and linguistic context. It provides the translator with the opportunity not only to preserve the author's intent and aesthetic character of the original but also to restore the overall comprehensibility and relevance of the text for a contemporary audience.

The application of omission transformation includes a careful analysis of each case of obsolete lexicon, taking into account intonational, stylistic, and emotional nuances of the author's text. The translator must have extensive experience and a deep understanding of cultural heritage to accurately express the ideas and atmosphere of the original.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Omission Transformation as a Means of Reproducing Obsolete Lexicon in Artistic Translation (in English)

[Transformatsiia vyluchennia yak zasib vidtvorennia obslityzovanoi leksyky pry khudozhnomu perekladi]

© Lasinska T. A. [Lasins'ka], lasinskat@ukr.net

Additionally, an important step in the transformation process is identifying equivalent contemporary variants of obsolete lexicon that will accurately convey the essence and emotional nuances in the updated context. This ensures not only comprehensibility but also the precision of the translation.

It should be emphasized that the purpose of using omission transformation in artistic translation is to preserve the author's concept and aesthetic value of the original, adapted to the modern cultural and linguistic context. This allows for the reproduction and enhancement of obsolete lexicon in a way that it becomes an integral part of the new artistic work, retaining its unique value and depth.

One of the transformation methods involves replacing or adapting the obsolete expression, taking into account cultural differences between the source and target languages. For example, in the translation of classical literary works, the use of archaic words may require their replacement with modern equivalents to convey the same emotional nuance. Another method is substituting the obsolete word or expression with similar but contemporary terms that retain a similar meaning. This allows for the reproduction of the author's intent without sacrificing relevance.

It should be noted that omission transformation involves reducing the number of structural elements in the target text compared to the source text. The removal of elements is usually influenced by the structural and stylistic features of the target language. For example:

In a hall, the height of which was greatly disproportioned to its extreme length and width, a long oaken table, formed of planks rough-hewn from the forest, and which had scarcely received any polish, stood ready prepared for the evening meal of Cedric the Saxon [1].

У просторій, але низькій залі, на великому дубовому столі, збитому із грубих, погано струганих дощок, приготована була вечірня трапеза Седрика Сакса [2].

Also subject to omission are semantically redundant words, for example:

He leaned forward to take the paper [1]. – Він нахилився, аби підняти папір. (It is understood that he leaned forward, so the word 'forward' can be omitted in translation.) [2].

... Summer rains in Florida may be violent, – while they last [1]. – Влітку у Флориді часто бувають сильні зливи [2].

Often, omission transformation applies to one of the verbs that make up the so-called double predicate. For example:

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Трансформація вилучення як засіб відтворення обсолітизованої лексики при художньому перекладі
(Англійською) [Transformatsiia vyluchennia yak zasib vidtvorennia obsolityzovanoi leksyky
pry khudozhnomu perekladi]

© Ласінська Т. А. [Lasins'ka T. A.], lasinskat@ukr.net

The lock clicked and the door swung open [1].

Замок клацнув і двері відчинилися [2].

He tore the letter open [1].

Він діставав листа [2].

Quite often, one of the "paired synonyms" (simultaneously used words that are identical or similar in meaning and connected by a conjunction, usually 'and') is also extracted:

The treaty was pronounced null and void, [1] – Договір був визнаний недійсним [2].

The room was nice and attractive [1]. – У кімнаті було затишно [2].

Additionally, one of the methods of transformation is the replacement or adaptation of obsolete expressions, taking into account cultural differences between the source and target languages. For instance, in the translation of classical literary works, the use of archaic words may require substituting them with modern equivalents to convey the same emotional nuance.

Another approach involves substituting the obsolete word or expression with analogous but contemporary terms that retain a similar meaning, allowing for the reproduction of the author's intent without losing relevance.

Conclusion. The transformation of exclusion is a crucial tool in artistic translation for reproducing obsolete vocabulary. The application of this method enables translators to effectively adapt linguistic material to a contemporary context, while preserving the author's intent and cultural legacy. Research in this direction is pivotal for the further development of theory and practice in artistic translation.

The perspective of further research includes conducting a comparative analysis of different approaches to transformation in various linguistic traditions and literary genres, exploring various aspects of cultural adaptation, and examining the impact of obsolete vocabulary on the creation of authentic translations. Additionally, there is potential for utilizing technological tools and artificial intelligence to automate the process of exclusion transformation in artistic **translation**.

References:

1. Scott, W. *Ivanhoe* (Ware, Wordsworth Edition Ltd, 1995), 390.
2. Skott, V. *Ajvengo*, per. z angl. I. Davydenko (Kyiv, Krai'na Mrij, 2014), 400.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Omission Transformation as a Means of Reproducing Obsolete Lexicon in Artistic Translation (in English)
[Transformatsiia vyluchennia yak zasib vidtvorennia obslityzovanoi leksyky pry khudozhnomu perekladi]

© Lasinska T. A. [Lasins'ka], lasinskat@ukr.net

УДК 811.133.1

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 12.09.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 15.09.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 92.09 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.19>

ФРАНКОМОВНИЙ ХУДОЖНІЙ ДИСКУРС В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Ірина Олександрівна Москалець (м. Київ, Україна)

i.moskalest01@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті проводиться лінгвокультурологічний аналіз українських перекладів французької художньої літератури. Дослідження розкриває важливі аспекти відтворення художніх символів та культурних реалій українськими перекладачами та їх вплив на сприйняття творів українськими читачами. Актуальність дослідження обумовлена зростаючим обсягом перекладів французьких творів, важливістю якісного перекладу та вивченням лінгвокультурологічних аспектів перекладу. Результати дослідження вказують на різні стратегії перекладу, використані перекладачами, для передачі змісту та форми оригіналу, а також на важливість врахування мовних та культурних особливостей при відтворенні художніх образів. Аналіз перекладу вірша «Осінь пісня» Поля Верлена підкреслює складність перекладу поезії та необхідність збереження її стилістичних та звукових особливостей.

Ключові слова: лінгвокультурологія, реалія, безеквівалентна лексика, фонові знання, поетичний переказ, перекладацька адаптація, трансформація.

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Франкомовний художній дискурс в українських перекладах: лінгвокультурологічний аналіз (Українською)

[Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: lnhvokulturolohichnyi analiz]

© Москалець І. О. [Moskalets I. O.], i.moskalest01@gmail.com

FRANKO'S ARTISTIC DISCOURSE IN UKRAINIAN TRANSLATIONS: A LINGUACULTURAL ANALYSIS

Iryna O. Moskalets (Kyiv, Ukraine)

i.moskalest01@gmail.com

Master student at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article provides a linguistic and cultural analysis of Ukrainian translations of French literature. The study reveals important aspects of the transmission of artistic symbols and cultural realia by Ukrainian translators and their influence on the perception by Ukrainian readers. The relevance of the research is due to the growing volume of translations of French texts, the importance of quality translation and the study of linguistic and cultural aspects of translation. The results of the study indicate different translation strategies used by translators to convey the content and form of the original, as well as the importance of taking into account linguistic and cultural features when reproducing artistic images. The analysis of the translation of the poem "Chanson d'automne" by Paul Verlaine emphasizes the complexity of translating poetry and the need to preserve its stylistic and sound features.

Key words: cultural reference, realia, non-equivalent vocabulary, background knowledge, poetic translation, translation adaptation, transformation.

Вступ. У сучасному світі, який характеризується зростаючою міжкультурною взаємодією, питання лінгвокультурологічних аспектів мов стає надзвичайно актуальним. Коли різні культури зіштовхуються в одному тексті, перед перекладачем виникають складні завдання, пов'язані з передачею не лише мовного змісту, але і національного духу, культурних особливостей, представлених здебільшого за допомогою слів-реалій та унікальним відтворенням художніх образів.

Переклади іноземної літератури завжди викликали інтерес та зацікавленість читачів та дослідників, адже вони створюють виняткову можливість для української аудиторії пізнавати світ культури та мови іншої країни через призму перекладу.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Franko's Artistic Discourse in Ukrainian Translations: A Linguacultural Analysis (in Ukrainian) [Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: linhvokulturolohichniy analiz]

© Moskalets I. O. [Moskalets I. O.], i.moskalest01@gmail.com

Особливо це стосується вивчення франкомовних художніх творів та їхніх українських перекладів, де часто виникають складнощі у передачі специфіки ментальності та національного колориту. Реалії та відтворення художніх образів були предметом досліджень багатьох науковців у галузях лінгвістики та перекладознавства, серед яких слід визначити Р. Зорівчак, О. Чередниченка, О. Огуя, К. Райс, Ф. Джонса. Як елемент національно-культурного аспекту художніх текстів, реалії розглядалися з точки зору еволюції принципів перекладу, як важливий компонент лексичного складу (Р. П. Зорівчак [6]), а також як безеквівалентні лексичні одиниці (Т. Р. Кияк та А. М. Науменко [7]).

Метою дослідження є проведення лінгвокультурологічного аналізу українських перекладів французької літератури. Ми спробуємо виявити та порівняти особливості відтворення французької поезії українськими перекладачами, а також з'ясувати, як це впливає на сприйняття тексту українськими читачами.

Актуальність даного дослідження обумовлена рядом чинників. По-перше, зростаюча кількість перекладених французьких художніх творів українською мовою вимагає уваги до якісного перекладу та адаптації літературних текстів. По-друге, вивчення лінгвокультурологічних аспектів перекладу сприяє поглибленню розуміння міжкультурних зв'язків та спільних цінностей. По-третє, відкриття нових шляхів для удосконалення перекладацької практики може сприяти підвищенню якості українських перекладів французької літератури.

Науковою новизною даного дослідження є спроба систематизувати та проаналізувати лінгвокультурологічні особливості передачі художніх символів французької поезії в українських перекладах. Дослідження розкриє механізми впливу культурних реалій на мовленнєві інтерпретації та сприятиме в подальших дослідженнях у галузі перекладу та культурології.

Основний зміст. Всі великі і малі особливості життя певного народу і його країни (такі як природні умови, географічне розташування, хід історичного розвитку, характер соціального устрою, тенденція суспільної думки, науки, мистецтва) неодмінно знаходять відображення у мові народу [1, с. 10]. Таким чином, можна стверджувати, що мова виконує транслуючу функцію, оскільки впливає на формування світосприйняття конкретної лінгвокультурної спільноти.

Національні настрої та культурні особливості певного суспільства у художніх творах відтворюють слова-реалії. Р. П. Зорівчак пояснює це поняття як «моно- і полілексемні одиниці, основне лексичне значення яких вміщає (в плані бінарного

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Франкомовний художній дискурс в українських перекладах: лінгвокультурологічний аналіз (Українською)

[Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: lnhvokulturolohichnyi analiz]

© Москалец І. О. [Moskalets I. O.], i.moskalets01@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

зіставлення) традиційно закріплений за ними комплекс етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови сприймача» [6, с. 58].

Поняття реалій стає особливо актуальним у сучасному світі, де міжнародна співпраця, подорожі та інтернет роблять нашу мову багатшою та різноманітною. У реаліях дуже чітко простежується взаємозв'язок між мовою та культурою. Вони виникають у результаті змін в житті суспільства і сприймаються як важливий культурний елемент. Характер реалій визначається їхнім предметним змістом, і вони можуть бути обмежені контекстом конкретного колективу чи установи.

Еквівалентні предмети та явища в різних мовах часто пояснюються і сприймаються по-різному через відмінні культурні і національні уявлення та норми. Враховуючи міжмовну й міжкультурну асиметрії, перекладач часто змушений змінювати або додавати певні смислові елементи під час перекладу. Усі смислові зміни в ході перекладу мають обґрунтований характер і не залежать від особистого рішення перекладача [5, с. 25].

А. Якимчук пояснює, що залежно від того, як перекладач ідентифікує та відтворює реалії, вихідний текст може набувати рис одомашнення чи очуження: в результаті *перекладу-одомашнення* відбувається заміна елементів тексту оригіналу, які є специфічними культурними маркерами, елементами культури реципієнта, тобто перекладач адаптує текст оригіналу до контексту культури адресата, натомість суттю *перекладу-очуження* є передача культурних маркерів тексту оригіналу як таких [8, с. 17].

Переклад реалій у літературному творі становить важливу складову завдання передачі національної специфіки, де крім технічних аспектів перекладу, виникає необхідність застосування перекладацького мистецтва. З цього приводу влучно висловлюється Р. Зорівчак: «У процесі перекладу протиставляються один одному не тільки мови, але навіть тексти, культури і ситуації» [6, с. 148]. Для точної передачі суті об'єктів та їхніх образів у тексті оригіналу важливо мати певні знання про реальний світ, який відображений в цьому тексті. Науковці послуговуються поняттям «фонові знання» для позначення загальних уявлень перекладача про те, як виглядає та функціонує реальний фон, на якому розгортаються події. А. Гудманян пояснює поняття фонових знань як «додаткові екстралінгвістичні наукові, культурні, етнічні та ін. знання, що здатні покращити переклад, допомогти перекладачеві більш точно і правильно відтворити оригінальний твір» [2, с. 8].

Поза обов'язковими знаннями про культурні особливості країни мови

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Franko's Artistic Discourse in Ukrainian Translations: A Linguacultural Analysis (in Ukrainian) [Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: linhvokulturolohichniy analiz]

© Moskalets I. O. [Moskalets I. O.], i.moskalets01@gmail.com

вихідного тексту і країни мовою, якої перекладають, їх національні характеристики, способи життя громадян, перекладач повинен володіти різними прийомами перекладу безеквівалентної лексики, такими як транскрипція (переведення слів у звуковому вигляді на іншу мову), транслітерація (переведення письмового вигляду слова з одного алфавіту в інший), описовий переклад і інші. Важливо відмітити, що перекладачі з рідної мови частіше транскрибують, ніж перекладачі на рідну мову [3, с. 92]. Це пояснюється тим, що перекладаючи на рідну мову, перекладач має краще уявлення про кінцевого реципієнта даного твору, він знає яким об'ємом інформації володіє читач, а також розуміє його механізми сприйняття певних виразів, образів, стилів письма, оскільки читач та перекладач поєднані одним культурним полем. В той час, перекладаючи на іноземну мову, найлегшими способами є транскрипція та описовий переклад, які не потребують великого багажу «фонових знань» та надто глибокого занурення в культурні особливості сприйняття інформації.

Вибір найбільш вдалого методу перекладу чи їх комбінація допомагають забезпечити точний і адекватний переклад без втрат значення. Наприклад, при перекладі термінів або назв предметів, які не мають аналогів у мові перекладу, можна використовувати транскрипцію або транслітерацію, щоб зберегти звукову або письмову форму слова. Однак в інших випадках, коли важливо передати сутність та контекст, може бути використаний описовий переклад, щоб забезпечити зрозумілість для читача. Такий підхід до перекладу підкреслює важливість багатосторонньої підготовки перекладача, яка включає в себе не лише мовні навички, але й глибоке розуміння культурних та історичних аспектів країн, між якими він веде комунікацію.

Збереження своєрідності оригіналу та стилю письма автора – основна мета художнього перекладу. Важливо зазначити, що спроби знайти прямі образні відповідники в оригіналі часто призводять до тупикових ситуацій або формалістичних рішень. Однак цей факт не виключає можливість адекватного перекладу. Зазвичай ці завдання вирішуються через передачу загального змісту оригінального тексту, оскільки крім суті тексту, перекладач має відтворити і його стилістичні особливості. Ще більше ускладнюється завдання при перекладі поетичних творів, адже до змісту та стилістичних особливостей додається форма.

Адекватний переклад художніх творів неможливий без адаптацій та трансформацій. Відштовхуючись від типу тексту, перекладач впроваджує різний ступінь адаптацій. В. Димецька пропонує три види адаптації залежно від їх рівня:

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Франкомовний художній дискурс в українських перекладах: лінгвокультурологічний аналіз (Українською)

[Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: lnhvokulturolohichnyi analiz]

© Москалец І. О. [Moskalets I. O.], i.moskalets01@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

гіпертекстовий рівень – структурно-композиційна адаптація; текстовий рівень – стилістична адаптація; гіпотекстовий рівень – лексико-семантичні, граматичні адаптації [4, с. 37]. Під трансформацією ми розуміємо перетворення формальних компонентів одиниці вихідного тексту при збереженні інформації, закладеної у повідомлення, призначене кінцевому отримувачеві. [2, с. 73] Трансформації за своєю суттю бувають лексико-семантичні (конкретизація, генералізація), лексико-граматичні (антонімічний переклад, опис, компенсація), граматичні (поєднання чи відокремлення речень, заміни граматичних форм) тощо.

Візьмемо для порівняння та аналізу українські переклади поезії Поля Верлена, на прикладі вірша «Осінь пісня».

<i>Chanson d'automne</i>	<i>Осінь пісня</i>	<i>(П. Осінь пісня (Г. Кочур) Грабовський)</i>
<i>Les sanglots longs</i>	<i>Хмура осінь. Голосіння</i>	<i>Неголосні</i>
<i>Des violons</i>	<i>Безвідрадне, світове</i>	<i>Млосні пісні</i>
<i>De l'automne</i>	<i>Зворушає знов боління,</i>	<i>Струн осінніх</i>
<i>Blessent mon cœur</i>	<i>Моє бідне серце рве.</i>	<i>Серце тобі</i>
<i>D'une langueur</i>	<i>Проминуло життя</i>	<i>Топлять в журбі,</i>
<i>Monotone</i>	<i>втішине;</i>	<i>В голосіннях.</i>
	<i>Ледве дишу, весь поблід.</i>	
<i>Tout suffocant</i>	<i>Спогадавши про колишнє,</i>	<i>Блідну, коли</i>
<i>Et blême, quand</i>	<i>Гірко плачу йому вслід.</i>	<i>Чую з імлі –</i>
<i>Sonne l'heure</i>	<i>Що ж? До краю треба</i>	<i>Б'є годинник:</i>
<i>Je me souviens</i>	<i>плутать,</i>	<i>Линуть думки</i>
<i>Des jours anciens</i>	<i>Вітер лютий дме в кістки,</i>	<i>В давні роки</i>
<i>Et je pleure ;</i>	<i>Мов те листя мене</i>	<i>Мрій дитинних.</i>
	<i>крутить</i>	
<i>Et je m'en vais</i>	<i>Та швири на всі боки.</i>	<i>Вийду надвір –</i>
<i>Au vent mauvais</i>		<i>Вихровий вир</i>
<i>Qui m'emporte</i>		<i>В полі млистім</i>
<i>Deçà, delà</i>		<i>Крутить, жене,</i>
<i>Pareil à la</i>		<i>Носить мене</i>
<i>Feuille morte. [10]</i>		<i>З жовклим листям.</i>

«Осінь пісня» – це поетична композиція, яка стала символом меланхолії. Верлен вдало втілює в словах поетичний образ осені, який вражає своєю красою та

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladnavstva])

Franko's Artistic Discourse in Ukrainian Translations: A Linguacultural Analysis (in Ukrainian) [Frankomovnyi khudozhnii diskurs v ukrainskykh perekladakh: linhvokulturolohičniy analiz]

© Moskalets I. O. [Moskalets I. O.], i.moskalets01@gmail.com

глибиною почуттів. Варто відзначити, що у вірші осінь набуває не буквального значення пори року, а розкривається її семантика, як схилу віку. З точки зору перекладу, ця поезія вимагає передачі того ж настрою і атмосфери, що створив автор. Важливо враховувати, що в різних мовах і культурах образи осені сприймаються по-різному, і завдання перекладача – зберегти магію оригіналу, адаптувавши її до культурного та мовного контексту.

Найвиразнішою особливістю «Осінньої пісні» П. Верлена є її мелодійність. Верлен використовує відірвані, легкі рими, а також різноманітні образи, що додають тексту гармонійний ритм. Асонанс та алітерація створюють приємний звуковий фон, а використання носових звуків надає віршу особливу м'якість і ніжність. В оригіналі чітко присутні алітерація (повторення приголосних звуків) і асонанс (повторення голосних звуків) в рядках, які надають віршу музичну і ритмічну якість. Наприклад, «*Les sanglots longs - Des violons - De l'automne*» мають алітераційні звуки «l», «m», «n», а «*automne*» та «*monotone*» мають асонансний звук «o». У перекладі П. Грабовського ці особливості представлені дещо іншими звуками, алітераціями звуків «р», «ш»: «*Моє бідне серце рве. – Проминуло життя втішне; – Ледве дишу, весь поблід. – Спогадавши про колишнє*». Використання таких звуків створює переважно різкий ритм вірша, оскільки сама їх вимова є чіткішою та виразнішою. Що ж до перекладу Г. Кочура, то його вірш за звучанням є більш наближеним до оригіналу, використання звуків «с» та «н» в рядках «*Неголосні – Млосні пісні – Струн осінніх*» вдало відтворює меланхолійну атмосферу, закладену автором оригіналу.

Слуховий аспект вірша створює також скрипка: «*Les sanglots longs – Des violons – De l'automne*». Цікавим є факт, що сама «скрипка» не згадується у жодному з проаналізованих нами перекладів. Г. Кочур вирішив замінити поняття, без втрати змісту, зосередившись не на інструменті, а на його звучанні: «*Неголосні – Млосні пісні – Струн осінніх*». Така конкретизація надала перекладу схожості до оригіналу ритмічності, яка є досить протяжною та монотонною. В той час, як П. Грабовський вирішує прибрати символ скрипки і її музики «*Голосіння – Безвідрадне, світове*». За такого підходу, втрачається певний об'єм інформації, адже образ скрипки підкріплює музичальність вірша і власне його назву «Осіння пісня», тоді як «голосіння» не має такого конотативного значення.

Поміж іншого, у вірші Верлена значну роль відіграють повторення, особливо звуку «je» (я) як виразу особистого смутку. Це повторення відтворює відчуття

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Франкомовний художній дискурс в українських перекладах: лінгвокультурологічний аналіз (Українською)

[Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: lnhvokulturolohichnyi analiz]

© Москалец І. О. [Moskalets I. O.], i.moskalets01@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

глибокої меланхолії та роздумів, які мають місце у думках поета. Хоча в перекладах Г. Кочура та П. Грабовського повторення звукових елементів не відіграє важливої ролі, особистісний елемент оригіналу, що передає рефлексивну атмосферу вірша, все ж таки присутній. Однак, власне лексема «я» як самостійна частина не зустрічається у жодному перекладі. Цей особистісний аспект відтворений за допомогою першої форми однини дієслів та займенників «моє», «мене». Це пояснюється тим фактом, що в українській мові «я» часто надає твору автобіографічного характеру, але у французькій поезії – це стандартний прийом, коли сам читач може відчувати себе поетом і прожитися атмосферою вірша, в даному випадку поетичним образом осені.

Особистісний аспект в оригіналі також представлений у вигляді діалогу між «я» як об'єкт і «я» як суб'єкт. Автор розглядає «я» як об'єкт, що переживає страждання, і «я» як суб'єкт, що вчиняє дії, які накладаються одна на одну. Відзначимо, що меланхолія поета проявляється у послідовності його вчинків, таких як спогади та плач: *«Je me souviens (...) Et je pleure – Et je m'en vais»*. Переклад П. Грабовського точно передає цей діалог і підкреслює їх взаємодію: *«Хмура осінь (...). Зворушає знов боління, – Моє бідне серце рве.»*, де дія направлена на самого автора і далі маємо *«Ледве дышу, весь поблід.»*, де дію виконує вже сам автор. А от Г. Кочур в першій строфі використовує абстрактне «ти»: *«Серце тобі - Топлять в журбі»*, проте далі ми знову маємо дієслівну форму першої особи однини, де «я» представлене як суб'єкт. Для української мови використання абстрактного «ти» є досить типовим і розповсюдженим, оскільки може позначати як самого автора, так і звернення до читача. Таким чином, ми можемо констатувати, що прямий зв'язок між «я» – об'єкт і «я» – суб'єкт зникає.

Висновки та перспективи дослідження. Наше дослідження лінгвокультурологічного аналізу українських перекладів французької літератури дозволило виявити, що художні символи відіграють важливу роль у процесі перекладу. Особливості відтворення французької поезії українськими перекладачами відображають різні аспекти культурного контексту. Результати дослідження показують, що перекладачі можуть вибирати різні стратегії перекладу для відтворення змісту та форми, залежно від контексту та мети перекладу.

Реалії в літературних текстах є не лише мовними елементами, але і важливими культурними дескрипторами, які відображають національну ідентичність та специфіку певної лінгвокультурної спільноти. Вони є невід'ємною частиною тексту та впливають на сприйняття та розуміння твору читачами. Таким чином, перекладачі

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Franko's Artistic Discourse in Ukrainian Translations: A Linguacultural Analysis (in Ukrainian) [Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: linhvokulturolohichniy analiz]

© Moskalets I. O. [Moskalets I. O.], i.moskalets01@gmail.com

повинні володіти різними прийомами перекладу безеквівалентної лексики, такими як транскрипція, транслітерація, описовий переклад тощо, для забезпечення точного і адекватного перекладу.

Також важливо зазначити, що переклад поетичних творів є особливо складним завданням через потребу відтворити не лише смисловий зміст, але й стилістичні особливості та форму оригіналу. У цьому контексті трансформації грають важливу роль у досягненні адекватності перекладу, дозволяючи перекладачам передати загальну атмосферу твору.

Аналіз перекладу вірша «Осінь пісня» Поля Верлена на прикладі українських перекладів П. Грабовського та Г. Кочура продемонстрував, що переклад поезії, особливо віршів зі значним звуковим компонентом, є складним завданням. Успішний переклад такого вірша передбачає відтворення не лише смислу, ритму та мелодійності оригіналу, але і художніх образів з їх конотативним значенням. Особливо важливими аспектами вірша «Осінь пісня» є асонанси та алітерації, які створюють музичний ефект.

Важливо враховувати, що в поезії Поля Верлена образи та символи часто мають багатшаровий характер і вимагають від перекладача збереження їхньої глибини. Перекладач повинен вміло враховувати культурні та мовні особливості обох мов, а також відтворювати відчуття та емоції, що створює оригінальний текст.

Дане дослідження може бути розширене на інші твори французького поета, щоб вивчити, як перекладачі відтворювали різноманітні аспекти його творчості. До того ж, воно може бути основою для вивчення впливу культурних та історичних контекстів на переклад, аби точніше зрозуміти механізми вибору перекладачів та їхні рішення при перекладі французької поезії.

Загалом, дослідження перекладу поезії є важливим кроком у розумінні взаємозв'язку між мовами, культурами та літературними традиціями, і воно може сприяти подальшому розвитку перекладознавства.

Література:

1. Герцовська, Н. О. Реалія як лінгвістичне явище. *Сучасні дослідження з іноземної філології* 12 (2014): 36-42.
2. Гудманян, А. Г., Сітко, А. В., Єнчева, Г. Г. *Вступ до галузевого перекладу : практикум для студентів спеціальності «Переклад»* (Київ: Аграр Медиа Групп, 2014), 257.
3. Гуренко, Н. В. Специфіка перекладу суспільно-політичних реалій. *Вісник СумДУ* 1 (2007): 91-95.
4. Демецька, В. В. Еквівалентність і адекватність відтворення прагматичних текстів у перекладі. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки (мовознавство)»* 104 (1)

(Актуальні питання перекладознавства [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Франкомовний художній дискурс в українських перекладах: лінгвокультурологічний аналіз (Українською)

[Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: linhvokulturolohiichnyi analiz]

© Москалец І. О. [Moskalets I. O.], i.moskalets01@gmail.com

- (Кіровоград, 2012): 35–39.
5. Демецька, В. В. Переклад текстів культури: адаптація чи антиадаптація? *Навчати вчитися перекладу* (Суми, 2015): 23-28.
 6. Зорівчак, Р. П. *Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози)* (Львів: Вид-во при ЛНУ, 1989), 216.
 7. Кияк, Т. Р., Науменко, А. М., Огуй, О. Д. *Теорія та практика перекладу (Німецька мова)* (Вінниця: Нова книга, 2006), 592.
 8. Якимчук, А. П. Лінгвокультурна комунікація як випробовування для перекладача. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка* 34 (2007): 217-221.
 9. Janes, K. *Translation Journal*, Vol. 6 : Literary Translation (2002), [Cultural Implications of Translation \(bokorlang.com\)](http://bokorlang.com) (date of access: 16.09.2023).
 10. *Poèmes saturniens* (1866), [Poèmes saturniens \(1866\)/Chanson d'automne - Wikisource](http://wikisource.org/wiki/Poèmes_saturniens_(1866)/Chanson_d'automne) (date of access: 22.09.2023).
 11. Rehail, H. Equivalence, culture et traduction. *Linguistica* 32(2) (1992): 221–225.

References:

1. Hertsovska, N. O. Realia as a Linguistic Phenomenon. *Contemporary Studies in Foreign Philology* 12 (2014): 36-42.
2. Goodman, A. G., Sitko, A. V., Yenchewa, H. H. *Introduction to Specialized Translation: Workbook for Students of Translation Specialty* (Kyiv: Agrar Media Group, 2014), 257.
3. Hurenko, N. V. Specifics of Translating Socio-Political Realia. *Bulletin of SumDU* 1 (2007): 91-95.
4. Demetska, V. V. Equivalence and Adequacy in Reproducing Pragmatic Texts in Translation. *Scientific Notes. Series "Philological Sciences (Linguistics)"* 104 (1) (Kirovohrad, 2012): 35–39.
5. Demetska, V. V. Translation of Cultural Texts: Adaptation or Anti-adaptation? *Teaching to Learn Translation* (Sumy, 2015): 23-28.
6. Zorivchak, R. P. *Realia and Translation (Based on English Translations of Ukrainian Prose)* (Lviv: Publishing House of Ivan Franko National University of Lviv, 1989), 216.
7. Kyak, T. R., Naumenko, A. M., Ohui, O. D. *Theory and Practice of Translation (German Language)* (Vinnytsia: Nova Knyha, 2006), 592.
8. Yakymchuk, A. P. Linguacultural Communication as a Challenge for a Translator. *Bulletin of Ivan Franko Zhytomyr State University* 34 (2007): 217-221.
9. Janes, K. *Translation Journal*, Vol. 6 : Literary Translation (2002), [Cultural Implications of Translation \(bokorlang.com\)](http://bokorlang.com) (date of access: 16.09.2023).
10. *Poèmes saturniens* (1866), [Poèmes saturniens \(1866\)/Chanson d'automne - Wikisource](http://wikisource.org/wiki/Poèmes_saturniens_(1866)/Chanson_d'automne) (date of access: 22.09.2023).
11. Rehail, H. Equivalence, culture et traduction. *Linguistica* 32(2) (1992): 221–225.

(Current issues in translation studies [Aktual'ni pytannja perekladoznavstva])

Franko's Artistic Discourse in Ukrainian Translations: A Linguacultural Analysis (in Ukrainian) [Frankomovnyi khudozhnii dyskurs v ukrainskykh perekladakh: linhvokulturolohichniy analiz]

© Moskalets I. O. [Moskalets I. O.], i.moskalets01@gmail.com

МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА
[YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP]

Брайло Іванна. Переклади іспанською поезії Юрія Іздрика
[Brailko I. Translations of Yuri Izdryk's Poetry into Spanish]

«Інший»

(Юрій Іздрик)

Людина сама нічого не може
людині завжди потрібен інший
На кого можна себе помножити
для кого варто писати вірші
З ким можна разом долати відчай
чи радість ділити не ризикуючи
Хто може в будь-яку мить засвідчити
що ти – реальний що ти – існуєш
Людина ж бо в себе не надто вірить
все свідка для себе шукає якогось
Нема людини – спіймає звіра
не зловить звіра – віднайде бога
Не знайде бога – візьме люстерко
та навіть там себе не впізнає
Бо в собі бачить обличчя смерті
й не розуміє що смерті немає..
Людина сама нічого не може –
ні народитись ні вмерти тихо
Побудь же іншим мені мій боже
постій поблизу...
Помовч...
Подихай...

(Майстерня молодого перекладача [Majsternja molodogo perekladacha])

© Брайло І. [Brailko I.]

«El Otro»

(Yuri Izdryk)

La persona sola no puede, es verdad,
siempre necesita un amigo en la soledad.
En quien pueda multiplicarse con pasión,
y juntos escribir versos, con comprensión.
Con quien venza el desespero y el pesar,
o comparta alegrías sin dejar de soñar.
Quien certifique que existes en verdad,
y tu realidad no es simple casualidad.
Pues la persona, a menudo no se siente segura,
buscando testigos en su vida con locura.
Si no halla a alguien, a una bestia atrapará,
o buscará a Dios, sin parar de indagar.
Si Dios no encuentra, un espejo tomará,
y en él no se verá, se confundirá.
Pues ve en sí misma el rostro de la muerte,
sin entender que la vida es suerte.
La persona sola no puede, es cierto,
ni nacer ni morir, sin sentir el desierto.
Así que sé mi refugio, oh Dios, en la ansiedad,
quédate cerca, sin cesar, en la eternidad...
Silencio...
Respira...

Волох Дар'я. Переклади українською італійських поезій
[*Volokh D.* Translations of Italian Poetr Poetries into Ukrainian]

«Pianto antico»

(*Giosuè Carducci*)

L'albero a cui tendevi
la pargoletta mano,
il verde melograno
da' bei vermigli fior.

Nel muto orto solingo
rinverdì tutto or ora,
e giugno lo ristora
di luce e di calor.

Tu fior de la mia pianta
percossa e inaridita,
tu de l'inutil vita
estremo unico fior.

Sei ne la terra fredda,
sei ne la terra negra
né il sol più ti rallegra
né ti risveglia amor.

«Давній плач»

(*Джозуе Кардуччі*)

Те деревце, якого
Твоя рука торкалась,

Гранатом називалось
Із цвітом наче кров.
І сад отой безлюдний
Ожив разом з теплом
Та сонця літнім світлом
І вмиль розквітнув знов.

Зів'ялого стебла
Цвітіння ти, моє дитя.
Мого пропащого життя
Останній цвіт зійшов.

Немає радості від сонця
В землі оцій холодній,
В оцій могилі темній,
Збудить тебе не може і любов.

«La quercia caduta»
(Giovanni Pascoli)

Dov'era l'ombra, or se la quercia spande
morta, né più coi turbini tenzona.
La gente dice: "Or vedo: era pur grande!"

Pendono qua e là dalla corona
i nidi della primavera.
Dice la gente: "Or vedo: era pur buona!"

Ognuno loda, ognuno taglia. A sera
ognuno col suo grave fascio va.

Nell'aria, un pianto... d'una capinera
che cerca il nido che non troverà.

«Повалений дуб»

(Джованні Пасколи)

Де тінь була, тепер лиш мертвий дуб залисався,
Що вихрам сильним більш не чинить опір.
І кажуть всі, яким величним він для них здавався.

І стала крона справжнім домом тій пташині,
Що навесні верталася назад.
І кажуть всі, як добре спочивать було в його тіні.

Всі хвалять дуб, рубаючи його безжально,
І хочеться шматок урвать усім.
Лиш чути в небі плаче хтось печально:
чорноголовка втратила свій дім.

Il piacere imperfetto

(Giambattista Marino)

Alza costei dal fondo de' tormenti,
dov'erger l'ali a pena osan le voglie,
promettendo conforto a tante doglie,
le mie speranze debili e cadenti.

Ma, come Sol che con suoi raggi ardenti
nube in alto solleva e poi la scioglie,
repulsa allor mi dá quando m'accoglie,

e i più lieti pensier fa più dolenti.

Lasso! e perché con placid'aura e lieve
le mie vele omai stanche al porto alletta,
se poi tra' flutti abbandonar mi deve?
Cosí suol giocator, che palla aspetta
per ribatterla indietro, e la riceve
sol per spingerla poi con maggior fretta.

«Недосконала радість»

(Джамбаттіста Маріно)

З глибин страждань вона постала,
Де крила розправляє сповнена бажанням,
І обіцяє втіху всім моїм стражданням,
Моїй надії, що вже занепала.

Але, як Сонце, що своїм промінням вогняним
Здіймає вгору хмари і опісля їх розчиняє,
Так і вона, що зве мене, а потім проганяє,
Й найкращий спогад робиться найгіршим.

Нещасний я! І нащо вітерцем легким
Мій втомлений уже вітрильник до себе зазиває,
Якщо тоді посеред хвиль зостанусь я ні з ким?

Так само і гравець, який чекає,
Допоки м'яч жбурнуть йому таки,
Його чимдуж скоріше відбиває.

Господинько Анастасія. Переклад українською поезії Вільяма Блейка

[*Hospodynko A. Translation of William Blake's Poetry into Ukrainian*]

«A poison tree»

(William Blake)

I was angry with my friend;
I told my wrath, my wrath did end.
I was angry with my foe:
I told it not, my wrath did grow.

And I waterd it in fears,
Night & morning with my tears:
And I sunned it with smiles,
And with soft deceitful wiles.

And it grew both day and night.
Till it bore an apple bright.
And my foe beheld it shine,
And he knew that it was mine.

And into my garden stole,
When the night had veild the pole;

In the morning glad I see;
My foe outstretched beneath the tree.

«Отруйне дерево»

(Вільям Блейк)

Розізлив мене мій друг,
Проговорив – і гнів мій вщух.
Мій ворог перейшов дорогу,
Сказав – гнів мій здійснювся вгору.

Я поливав той гнів страхами
І проти ночі лив сльозами.
Плід цей осяяла усмішка,
З лукавством ніжним вперемішку.

Він ріс і ріс безперестанку,
І от: розквіт він на світанку.
Мій недруг вражений був блиском:
Плід заборонений під листям.

В мій сад вночі нишком прокрався,
Мов кіт на дерево забрався,
Та зранку бачу я картину:
Мов тінь внизу простяг він спину.

Дубець Аліна. Переклад іспанською поезії Ліни Костенко

[Dubets A. Translation of Lina Kostenko's Poetry into Spanish]

«Між іншим»

(Ліна Костенко)

Коли я буду навіть сивою,
і життя моє поїде мрякою,
а для тебе буду красивою,
а для когось, може, й ніякої.

А для когось лихою, упертою,
ще для когось відьмою, коброю.
А між іншим, якщо відверто,
то була я дурною і доброю.

Безборонною, несинхронною
ні з теоріями, ні з практиками.
і боліла в мене іронія
всіма ліктиками та галактиками.

І не знало міщанське кодло,
коли я захлиналася лихом,
що душа між люди виходила
забинтована білим сміхом.

І в житті, як на полі мінному,
я просила у цьому сторіччі
хоч би той магазинний мінімум:
— Люди, будьте взаємно ввічливі! —

і якби на те моя воля,
написала б я скрізь курсивами:
— Так багато на світі горя,

(Майстерня молодого перекладача [Majsternja molodogo perekladacha])

© Дубець А. [Dubets A.]

люди, будьте взаимно красивими!

«**Por cierto**»

Lina Kostenko

Cuando sea vieja y canosa,
y mi vida se nuble con sombras,
tú seguirás viéndome hermosa,
aunque para otros sea tan poca cosa.

Para algunos soy mala y testaruda,
y para otros, bruja o cobra tozuda.
Pero debo decir con sinceridad,
que fui tonta y amable, en realidad.

Sin defensa y desincronizada,
sin teorías ni prácticas afianzadas.
Y en mi alma, la ironía dolía,
en todos los codos y galaxias.

Y la burguesía nunca comprendía,
cuando el pesar me llenaba de dolor,
cómo mi alma entre la gente se perdía,
envuelta en risas de un blanco fulgor.

En la vida, como en campo minado,
Yo pregunté en este siglo, con cuidado.
Al menos el mínimo, es mi llamado:
"¡Sed amables, humanos, en todo lado!"

Y si fuera mi voluntad propio,
en cursiva escribiría con certeza
"Hay tanto dolor en este mundillo,
Gente, sea mutuamente belleza!

Зайко Марія. Переклад українською поезії Лопе де Веги

[Zaiko M. Translation of Lope de Vega's Poetry into Ukrainian]

«Ir y quedarse»

(Lope de Vega)

Ir y quedarse, y con quedar partirse,
partir sin alma, y ir con alma ajena,
oír la dulce voz de una sirena
y no poder del árbol desasirse;
arder como la vela y consumirse,
haciendo torres sobre tierna arena;
caer de un cielo, y ser demonio en pena,
y de serlo jamás arrepentirse;
hablar entre las mudas soledades,
pedir prestada sobre fe paciencia,
y lo que es temporal llamar eterno;
crear sospechas y negar verdades,
es lo que llaman en el mundo ausencia,
fuego en el alma, y en la vida infierno.

«Піти і залишитись...»

(Lope de Vega)

Піти і залишитись, і, залишаючись, піти,
Блукати без душі, і з іншою відбути,
Сирени милий голос чути,
Корінням в дерево вrostи;
І свічкою дотла згоріти,
В палац з піску життя вдихнути;
Упасти з неба, клятим бісом бути,
Та жаль назавжди відректи;
Серед німої тиші говорити,
Терпіння понад віру позичати
І тимчасове вічним величати;
Підозрам вірити, а правду погубити,
Ось це відсутністю у світі називати,
Вогнем в душі, а в житті пеклом йменувати.

Коваленко Анна. Переклад українською поезії Антоніо Мачадо
[Kovalenko A. Translation of Antonio Machado's Poetry into Ukrainian]

«Preludio»

(Antonio Machado)

Mientras la sombra pasa de un santo amor, hoy quiero
poner un dulce salmo sobre mi viejo atril.
Acordaré las notas del órgano severo
al suspirar fragante del pífano de abril.

Madurarán su aroma las pomas otoñales;
la mirra y el incienso salmodiarán su olor;
exhalarán su fresco perfume los rosales,
bajo la paz en sombra del tibio huerto en flor
Al grave acorde lento de música y aroma,
la sola y vieja y noble razón de mi rezar
levantará su vuelo süave de paloma,
y la palabra blanca se elevará al altar.

«Прелюдія»

(Антоніо Мачадо)

Коли на нас любов свята спадає тінню,
Псалмом солодким прикрашаю свій мольберт,
Вплітатиму органу я суворого тремтіння
У ніжної флейти весняний концерт.

І теплим подихом осінніх яблук та музика звучати буде,
Нагадуючи ладану благословенний дух.
І в мить троянди свіжий аромат прибуде
Із саду темного, де не існує рух.

Під урочисті звуки цих акордів ніжних,
У думках одиноких молитву створю я.
Кружляє голубка у польотах безгрішних,
А слово лине до віттаря.

Корж Софія. Переклад українською поезії Луїса де Гонгора
[Korzh S. Translation of Luis de Góngora's Poetry into Ukrainian]

(Luis de Góngora)

Mientras por competir con tu cabello
oro bruñado al sol relumbra en vano,
mientras con menosprecio en medio el llano
mira tu blanca frente el lilio bello,

Mientras a cada labio, por cogello,
siguen más ojos que al clavel temprano,
y mientras triunfa con desdén lozano
del luciente cristal tu gentil cuello,

Goza cuello, cabello, labio y frente,
antes que lo que fue en tu edad dorada
oro, lilio, clavel, cristal luciente,

No sólo en plata o viola troncada
se vuelva, mas tú y ello juntamente
en tierra, en humo, en polvo, en sombra, en nada.

(Луїс де Гонгора)

Поки твій кожен локон золотий,
Горить на сонці, з ним змагаючись,
А лоб твій білосніжний та гладкий,
З лілеєю в долиннім полі не рівняючись.

Ще довго їм гвоздик не відрізнити
від вуст твоїх, багряних й запашних,
блиск ший-кришталю їм зможе заступити,
Тріумф принижень пишних, зловтішних.

Шукай блаженство в тім, що цінно,
Поки ще свіжо, доки твої риси
Не обернулись в землю тлінно,

Поки кришталь твій, золото та квіти
Не стали димом, пилом й сріблом,
А далі вічний сон, який складає свої віти...

Марценюк Варвара. Переклад українською поезії Антоніо Мачадо

[*Marzeniuk V. Translation of Antonio Machado's Poetry into Ukrainian*]

«Soneto V»

(Antonio Machado)

Huye del triste amor, amor pacato,
sin peligro, sin venda ni aventura,
que espera del amor prenda segura,
porque en amor locura es lo sensato.

Ese que el pecho esquivaba al niño ciego
y blasfemó del fuego de la vida,
de una brasa pensada, y no encendida,
quiere ceniza que le guarde el fuego.

Y ceniza hallará, no de su llama,
cuando descubra el torpe desvarío
que pedía, sin flor, fruto en la rama.

Con negra llave el aposento frío
de su tiempo abrirá. ¡Desierta cama,
y turbio espejo y corazón vacío!

«Сонет V»

(Антоніо Мачадо)

Покинь любов сумну, любов спокійну,
Без небезпеки і пригод, таку покірну,
Ту, що очікує міцної запоруки,
Бо лиш любов шалена всі затьмарить муки.

Той, хто тікає від стріли Амура,
І проклинає полум'я життя,
Кому і пристрасть стала вже понура,
Лиш в попелі шукає він буття.

І він знайде там залишок багаття,
Коли побачить недоладну дивину,
Де розквітає плід, немов прокляття.

Зайде в оселю бездиханну і сумну,
Його спіткає дзеркало та постіль крижана,
В пустім розбитім серці лиш печаль одна.

Марченко Катерина. Переклад іспанською поезії Володимира Сосюри
[Marchenko K. Translation of Volodymyr Sosyura's Poetry into Spanish]

«Любіть Україну»

(Володимир Сосюра)

Любіть Україну, як сонце любіть,
Як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну,
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.

Без неї — ніщо ми, як порох і дим,
Розвіяний в полі вітрами...
Любіть Україну всім серцем своїм
І всіми своїми ділами.

Для нас вона в світі єдина, одна,
Як очі її ніжно-карі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
І в кожному серця ударі,
У квітці, в пташині, в кривеньких тинах,
У пісні у кожній, у думі,
В дитячій усмішці, в дівочих очах
І в стягів багряному шумі...

Як та купина, що горить — не згора,
Живе у стежках, у дібровах,
У зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
У хмарах отих пурпурових,

В огні канонад, що на захід женуть
Чужинців в зелених мундирах,
В багнетах, що в темі пробивають нам путь
До весен і світлих, і щирих.

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
І сльози, і все до загину...
Не можна любити народів других,
Коли ти не любиш Вкраїну!..

Дівчино! Як небо її голубе,
Люби її кожну хвилину...
Коханий любить не захоче тебе,
Коли ти не любиш Вкраїну.

Любіть у труді, у коханні, в бою,
В цей час коли гудуть батареї
Всім серцем любіть Україну свою,
І вічні ми будемо з нею!

«Amad a Ucraina»

(Volodymyr Sosyura)

Amad a Ucraina, como el sol amad,
como el viento, y las hierbas, y las aguas...
A la hora de felicidad y en el momento de alegría,
amadla a la hora de miseria.

Amad a Ucraina en vuestro sueño y en realidad,
a vuestra Ucraina de cerezas,
la belleza suya siempre está viva y nueva,
y su lengua de ruiseñor.

Sin ella somos nada, como pólvora y humo,
desipado en el campo de los vientos....
Amad a Ucrania con todo vuestro corazón
y con todas vuestras faenas.

Para nosotros en el mundo es la única, es una,
como los ojos suyos del calor marrón tierno...
Ella está en las estrellas, y está en el sauce,
y en cada latido del corazón,
en la flor, en el pajarillo, en las empalizadas torcidas,
en cada canción, en el pensamiento,
en la sonrisa de niño
y en la bandera del ruido rojo oscuro...

Como aquello sello de Salomón que no quema hasta el final,
vive en las sendas, en los robledales,
en los gritos de las sirenas y en las ondas de Dnipro,
en aquellas nubes de púrpura,

en el fuego de los cañoneos que expulsan al oeste
a los extranjeros en los uniformes verdes,
en las bayonetas que en la oscuridad nos indican el camino
hasta las primaveras claras y sinceras.

¡Hombre! Qué sea tu risa y tus lágrimas para ella y todo sea hasta tu muerte.....
¡No se puede amar a otros pueblos,
cuando no amas a tu propia Patria!

¡Mujer! Ámala como su cielo azul cada momento...
Tu cariño no querrá amarte si no amas a tu propia Patria.

Amadla en la labor, en el amor y en la lucha,
cuando las baterías zumban
Con todo vuestro corazón amad a Ucrania,
¡y eternos seremos con ella!

Муринська Валерія. Переклад іспанською поезії Джамбаттіста Маріно
[Murynska V. Translation of Giambattista Marino's Poetry into Spanish]

«Pendenti in forma di serpi»

(Giambattista Marino)

Quegli aspidi lucenti
Che d'oro e smalto in picciol orbe attorti
Da l'orecchie pendenti,
Vaga Lilla, tu porti,
Dimmi, che voglion dir? Sì sì, t'intendo:
Son dele pene altrui crude ed indegne
Misteriose insegne,
Ché, qual aspe mordendo,
Cruda ferisci altrui, sorda non senti
Pregghi, pianti o lamenti.

«Підвіски у формі зміюк»

(Джамбаттіста Маріно)

Блискучі змійки ці
В обіймах золота й емалі
З вух твоїх звисають.
Сумна моя, скажи мені:
Що ж вони означають?
Так-так, тебе я розумію:
Вони – негідні страждань інших,
Безжалісні таємні знаки.
І змії ці не милують – вражають,
Для всіх вони нещадні.
Плачі, благання й голосіння зневажають.

(Майстерня молодого перекладача [Majsternja molodogo perekladacha])

© *Муринська В. [Murynska V.]*

Павлова Дар'я. Переклад українською поезії Федеріко Гарсії Лорки

[*Pavlova D. Translation of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian*]

«La guitarra»

(*Federico García Lorca*)

Empieza el llanto
de la guitarra.
Se rompen las copas
de la madrugada.
Empieza el llanto
de la guitarra.
Es inútil callarla.
Es imposible
callarla.
Llora monótona
como llora el agua,
como llora el viento
sobre la nevada.
Es imposible
callarla.
Llora por cosas
lejanas.
Arena del Sur caliente
que pide camelias blancas.
Llora flecha sin blanco,
la tarde sin mañana,
y el primer pájaro muerto

sobre la rama.
¡Oh guitarra!
Corazón malherido
por cinco espadas.

«Гітара»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Почалися ридання гітари.
І розбилися келихи зрання.
Почалися ридання гітари
і марно просити мовчання,
неможливо просити його.

Монотонний плач
як кричить вода,
і як вітер кричить над снігами
неможливо прости мовчання.
Кричить про речі далекі, неясні

так кричить гарячий південний пісок
без краси білих камелій
і без заходу – світанок
так кричить стріла без цілі,
а на гілці птаха відчуває біль.

Ох, гітара!
давно вже поранена ти
п'ятьма мечами чесноти

Подольак Дар'я. Переклад українською поезії Патріції Каваллі

[*Podolyak D. Translation of Patrizia Cavalli's Poetry into Ukrainian*]

«**Ma questo non è sonno**»

(*Patrizia Cavalli*)

Ma questo non è sonno. Io dormo

Nove ore ma non dormo

Non mi accoglie il risveglio

Perché anche se dormo io veglio

La notte non mi stringe

E non mi chiude a letto,

anche se ho il corpo steso

non mi toglie al mio peso.

I miei non sono sogni

Ma sono spiegazioni

Pedanti e laboriose,

repliche scialbe e oziose

delle mie poche azioni.

E i suoni ampi e lontani

Non aprono il mattino

Diversità del fuori,

ma sono lo spavento

del giorno e dei rumori

«Це не сон»

(Патріція Каваллі)

Це не сон але я не сплю
Дев'ять годин але я без сну
Прокинувшись - немає сну
Навіть коли долає він - не сплю

Ця ніч мене не огортає
І ліжко зі мною не дримає
Хоч тіло вже страждає
Але тягар мій не минає.

Ці сни не є моїми
Але видніється роз'яснення
Педантичними та працьовитими
Нудними та простими є пояснення
Декількох дій моїх.

Широким і далеким звуком
Ранок не розбудить мене
Різноманітністю не омине
Поруч зі страхом
Гомону днів моїх.

Селіверстова Анастасія. Переклад англійською поезій Олени Карпенко
[Seliverstova A. Translation of Olena Karpenko's Poetries into English]

(Олена Карпенко)

Найглибший сон
найчорнішої ночі –
так неохоче
розплющую очі –
й беззвучно, безтінно
і безупинно
іде щось глибинне,
іде щось пророче –
довершене й точне,
довічне і плинне.
І день, що за обрієм,
мариться дивом,
а час видається
непотребом сірим.
усе:
і минуле,
й сьогодні,
й майбутнє –
одне,
бо я в них одночасно
присутня.
В півтімі найтемнішої
із ночей
без жодного звуку,
без жодного руху
у сон мій приходить
сутність речей,

і тихо так,
тихо
тримає за руку.

(Olena Karpenko)

The deepest sleep
of the darkest night –
so reluctantly
I open my eyes –
and quietly, shadowlessly
and non-stop
there comes something deep,
something fateful is on –
complete and precise
eternal and flowing.
And beyond the horizon
with a miracle dreams the day,
and time turns out to be
the useless gray.
all:
both the past
and today
and the future –
is one
as I stay in them
at the same time.
In the darkest darkness
from all of the nights
without any sound,
without any movement,
comes into my dream
the essence of things,
and so quietly,

so quietly
is holding my hand.

«Тим, хто не поряд»

(Олена Карпенко)

У цім безмежнім сіроокім небі,
де ані руху,
ані звуку,
ні часу,
у цім недоосмисленім
і недо-
прожитім небі –
чи добре там?..
Я вам обід несу:
домашні сирники,
півглека молока,
порічки трохи
й чорну скибку хліба...
Візьміть,
роздайте хлопцям по руках;
нехай це буде
ніби
мир
і ніби
життя –
осмислене,
прожите,

доцілюване –
і ніби хата,
дідом побудована...

«For you who are not here any more»
(Olena Karpenko)

In this infinite and gray-eyed sky,
where no movement,
no sound,
no time,
in this insensible
and not-till-end-lived sky –
is it good there?..
The lunch for you bring I:
homemade cheesecakes,
half-jar of milk,
a little currant,
slice of brown bread...
Take it,
give that to guys in hand;
let it be
like
peace,
and as if
life's
lived,
and meaningful,
kiss-filled
and like a house
by grandfather built...

Тисевич Анастасія. Переклад українською поезії Федеріко Гарсії Лорки
[Tisevych A. Translation of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian]

«Soneto de la dulce queja»

(Federico García Lorca)

Tengo miedo a perder la maravilla
de tus ojos de estatua y el acento
que de noche me pone en la mejilla
la solitaria rosa de tu aliento.

Tengo pena de ser en esta orilla
tronco sin ramas; y lo que más siento
es no tener la flor, pulpa o arcilla,
para el gusano de mi sufrimiento.

Si tú eres el tesoro oculto mío,
si eres mi cruz y mi dolor mojado,
si soy el perro de tu señorío,

no me dejes perder lo que he ganado
y decora las aguas de tu río
con hojas de mi otoño enajenado.

«Сонет про ніжну скаргу»

(Федеріко Гарсія Лорка)

Мій страх кричить, що втрачу я це диво:
вогонь очей твоїх, прекрасний стан зорі,
твій подих, що торкався несміливо
щоки моєї і трояндою горів.

На цьому березі сную журливо,
мій стовбур з вітами вмирають у золі, моїх страждань стрімка, неспинна злива
зриває квіт, щоб він у землю вмиє поліг.

Якщо ти скарб таємний, моя цінність,
якщо ти хрест і біль мені навік,
якщо я твій собака вірний в тіні —

не дай щоб біль від забуття обпік!
нехай мій лист відчуження осінній
торкне твого струмка м'який потік.

Хобта Олена. Переклад українською поезії Сильвії Плат

[*Khobta O. Translation of Sylvia Plath's Poetry into Ukrainian*]

«**Mad Girl's Love Song**»

(*Sylvia Plath*)

"I shut my eyes and all the world drops dead;
I lift my lids and all is born again.
(I think I made you up inside my head.)

The stars go waltzing out in blue and red,
And arbitrary blackness gallops in:
I shut my eyes and all the world drops dead.

I dreamed that you bewitched me into bed
And sung me moon-struck, kissed me quite insane.
(I think I made you up inside my head.)

God topples from the sky, hell's fires fade:
Exit seraphim and Satan's men:
I shut my eyes and all the world drops dead.

I fancied you'd return the way you said,
But I grow old and I forget your name.
(I think I made you up inside my head.)

I should have loved a thunderbird instead;
At least when spring comes they roar back again.

I shut my eyes and all the world drops dead.
(I think I made you up inside my head.)"

«Любовна пісня божевільної»

(Сильвія Плат)

«Щойно стуляю повіки я – світ падає намертво;
Я розкриваю очі – оживає знову.
(Гадаю я, що вигадала Ваше панство)

Зірки вальсують у червоно-блакитному царстві
Та глибока темінь вмить змінює ранкову:
Щойно стуляю повіки я – світ падає намертво

У мріях ділю ліжко з Вами, Вашим чаклунством
І зносить мені дах від місячної пісні Вашої, панове
(Гадаю я, що вигадала Ваше панство)

Бога немає вже, пекельних вогнів вбивство
І Серафимам, демонам відібрано мову
Щойно стуляю повіки я – світ падає намертво

Мені ввижалось що слова про повернення Ваше були дійством
Та я дорослішаю і образ Ваш зникає з голови
(Гадаю я, що вигадала Ваше панство)

Слід покохати було Громову Птицю
Хоча б, коли весна, я знаю що вона шле громовиці
Щойно стуляю повіки я – світ падає намертво
Гадаю я, що вигадала Ваше панство.

Шинкарук Катерина. Переклад українською поезії Віслави Шимборської
[Shynkaruk K. Translation of Wisława Szymborska's Poetry into Ukrainian]

«Sa tacy, którzy»

(*Wisława Szymborska*)

Są tacy, którzy sprawniej wykonują życie.
Mają w sobie i wokół siebie porządek.
Na wszystko sposób i słuszną odpowiedź.

Odgadują od razu kto kogo, kto z kim,
w jakim celu, którejdy.

Przybijają pieczętki do jedynych prawd,
wrzucają do niszczarek fakty niepotrzebne,
a osoby nieznane
do z góry przeznaczonych im segregatorów.

Myślą tyle, co warto,
ani chwilę dłużej,
bo za tą chwilą czai się wątpliwość.

A kiedy z bytu dostaną zwolnienie,
opuszczają placówkę
wskazanymi drzwiami.

Czasami im zazdroszczę
– na szczęście to mija.

«Є ж такі, котрі»

(Віслава Шимборська)

Є ж такі, котрі в житті все виконують відмінно
Мають лад в собі і навкруги незмінно
Відповідь на все знайдуть сумлінно

Знають все одразу: кого і хто,
хто і з ким, куди й навіщо

Штамп у них - частина істини лише
Факти, що не треба, летять у кошик радше
Ну а невідомих –
У заздалегідь призначені місця для них

Мислять стільки, скільки варто,
Ні на хвилину довше
Бо за хвилю отою сумнів завше

Коли ж отримують звільнення з життя,
То покидають місце сприйняття
У двері, вказані для них здаля

Інколи я заздрю їм,
Та це проходить – щастя в цім.

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ:

Надсилати матеріали для публікації на електронну скриньку журналу **zbirnykninako@ukr.net:**

- статтю у форматі A4 (Microsoft Word);
- назву статті та відомості про автора (*прізвище, ім'я, по батькові, назва статті, місце роботи, науковий ступінь і вчене звання / навчання в аспірантурі, докторантурі, адреса для листування, телефон, e-mail, факс* (за наявності) трьома мовами;
- дві відскановані рецензії на статтю.

Усі три файли повинні бути прикріплені до одного листа. Назви файлів пишуться тільки латиницею. Наприклад: **Ivanenko_article** для статті, **Ivanenko_details** для відомостей про автора, **Ivanenko_reviews** для рецензій.

Мови публікації – **українська, англійська, німецька, іспанська, італійська, новогрецька, французька**. Обсяг статті – від 8 сторінок

Згідно з вимогами до фахових видань, текст статті повинен містити: «постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановку завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку».

У статті обов'язковими є розділи, назви яких подаються напівжирним шрифтом:

Вступ, який охоплює постановку проблеми, короткий огляд найновіших публікацій з теми дослідження, актуальність, мету, об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, матеріали та методи дослідження.

Огляд наукової літератури.

Основний зміст.

Отримані результати, їх обговорення.

Висновки дослідження.

Перспективи подальших наукових розвідок.

Література та джерельна база дослідження (мовою оригіналу).

References.

Структура статті:

- номер УДК (верхній лівий кут);
- поряд з УДК – зазначається розділ, в якому має бути розміщено статтю:

Актуальні питання ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА;

Актуальні питання ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І
 ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА;

Актуальні питання ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА;

Актуальні питання СОЦІОЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання ПСИХОЛІНГВІСТИКИ;

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRANMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Актуальні питання ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ;

Актуальні питання ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ;

Актуальні питання ЕТНОЛІНГВІСТИКИ;

Актуальні питання ЛІНГВОДИДАКТИКИ;

Актуальні питання ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА;

МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА.

- назва статті, прізвище, ім'я та по батькові двома мовами: українською, англійською (вирівнювання по центру, великими літерами, напівжирним шрифтом Times New Roman 14 пт);
- анотації та ключові слова двома мовами: українською (до 100 слів), англійською (200–250 слів). Якщо стаття написана іншою мовою, то анотація наводиться також мовою статті. Вирівнювання за шириною, курсив, Times New Roman 14 пт;
- основний текст статті (міжрядковий інтервал – мінімум 12 пт, вирівнювання за шириною, відступ першого рядка – 1 см., шрифт – Times New Roman: основний текст – 14 пт; поля: верхнє – 1,9 см., нижнє – 1,9 см., ліве – 1,7 см., праве – 1,7 см). Формат графічних файлів: рисунки повинні бути збережені у форматі jpeg із роздільною здатністю 300 точок на дюйм. Їх необхідно додатково надіслати в окремому файлі.
- Література (Chicago Style: Notes and Bibliography): Література у списку повинна бути розташована в алфавітному порядку (Times New Roman 12 пт). Назви джерел подаються мовою оригіналу.
- Джерела ілюстративного матеріалу: За нумерацією цей список продовжує список літератури.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): Список оформлений згідно вимог (Chicago Style: Notes and Bibliography) з транслітерованими кириличними назвами (система транслітерації BGN (Board of Geographic Names). Можна використовувати автоматичні конвертори: <http://translit.net/ua/> – для української мови. У квадратних дужках подається переклад назви англійською.

У тексті слід **чітко розрізняти дефіс (-) і тире (–)**.

Приклади у тексті друкуються курсивом, для виділення окремих елементів у прикладах використовується підкреслення.

Посилання в тексті подаються у квадратних дужках, наприклад, [11, с. 8], де номер збігається з порядковим номером джерела у списку літератури; якщо необхідно зазначити кілька джерел, їхні номери відокремлюються крапкою з комою, наприклад, [1; 5; 9].

Під рисунками спочатку повинен бути загальний підпис, а потім пояснення усіх наявних на них цифрових та буквених позначень.

Положення про конфіденційність

Імена та електронні адреси, які вказують користувачі сайту цього журналу, використовуються виключно для виконання внутрішніх технічних завдань цього журналу і не передаються стороннім особам.

PUBLISHING REQUIREMENTS:

Submit your materials to the journal's email **zbirnykninako@ukr.net**:

- manuscript in A4 format Microsoft Word;
- title of the article and the author's details (first name, patronymic, last name, title of the article, affiliation, academic degree, academic rank, doing a postgraduate course, working for a DSc's degree, address, telephone, email, fax (if available) in three languages;
- two reviews of the article (scanned copies).

All three files should be attached to one letter. Names of the files are Romanized.

E.g. **Ivanenko_article** for the article, **Ivanenko_details** for the author's details, **Ivanenko_reviews** for reviews.

Manuscripts are accepted in Ukrainian, English, German, Spanish, Italian, Greek, French.

Minimum length of paper – 8 pages.

In accordance with requirements for specialized journals, each paper should have such essential elements as introduction of the issue and its link to current research issues and practical tasks, overview of recent findings and publications that have initiated the issue and influenced the study, indicating the gap in the previous research and outlining the purpose of the present research, the body, discussing the research findings, the conclusions and recommendations for future implementation or future research in the area.

The paper should have such sections as:

Introduction (introducing the issue, giving overview of recent research, stating topicality, purpose, subject matter and object of the research, its novelty, materials used and methods applied);

Findings and Their Discussion;

Literature review Conclusions;

Prospects for Further Research;

References and Illustrative Materials (in the original language);

References.

The section headings in the text of the article are given in bold.

Paper structure:

Margins: top – 1.9 cm., bottom – 1.9 cm., left – 1.7 cm., right – 1.7 cm.

- UDC number (top left corner);
- near UDC number it is desirable to indicate the section, to which the article belongs:

Current issues IN GENERAL LINGUISTICS;

Current issues IN COMPARATIVE AND HISTORICAL

LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY;

Current issues IN LITERARY STUDIES;

Current issues IN SOCIOLINGUISTICS;

Current issues IN PSYCHOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUISTIC SEMANTICS;

Current issues IN PRAGMALINGUISTICS;

Current issues IN COGNITIVE LINGUISTICS;

Current issues IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS;

Current issues IN LINGUOCULTURAL STUDIES;

Current issues IN ETHNOLINGUISTICS;

Current issues IN LINGUODIDACTICS;

Current issues IN TRANSLATION STUDIES;

YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP.

- title of the article, name and first name in two languages: Ukrainian, English (Times New Roman 14 pt, capitalized, bold, center justified);
- abstracts and key words in two languages: Ukrainian (up to 100 words) and English (200–250 words). If the paper is in any other language, the abstract in the original language is provided as well. The text of the abstract is in Times New Roman 14 pt, italicized, fully justified.
- body of the article (Times New Roman 14 pt, spaced – at least 12 pt, fully justified, a 1 cm first line indent,). Figures (graphs, charts, diagrams) and pictures are saved in the jpeg format with 300 dpi resolution and are additionally sent in a separate file.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References are given in alphabetical order, with items in Cyrillic script (Times New Roman 12 pt). Titles are provided in the original language.
- Sources of Illustrative Material. The counter continues from the reference list.
- References (Chicago Style: Notes and Bibliography): References in Cyrillic script are transliterated using BGN (Board of Geographic Names) transliteration system <http://translit.net/ua/> for Ukrainian and followed by the English translation in square brackets.
- Hyphens (-) and dashes (–) are to be **consistently differentiated**.
- Text fragments provided as illustrations should be given in italics, with underlining used to distinguish certain elements from the text.
- In-text citations are provided in square brackets with the first figure indicating the number of the source in the reference list, for example [11, p. 8]; if it is necessary to mention several sources, their numbers are separated with a semicolon, for example [1; 5; 9].

All tables and pictures should have their titles or labels.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

Корбозерова Н. М. Іспанська та українська як дві мови з єдиного протоіндоевропейського мовного джерела: типологічний та соціолінгвістичний підходи [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico] 7

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ

Дем'янів А. В. Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект 15

Мотяш Г. С. Особливості сучасного молодіжного соціолекту у французькій мові 30

Селіверстова А. О. Неологізми в італійській мові як соціолінгвістичне явище 37

Ткаченко Н. Д. Теорія провокації за Мирославом Карватом 46

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ

Сайфутдінова О. Ю., Степанов А. В. Функційність вербального мислення в романі “Крісло-гойдалка” Анни Ернандес 54

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

Бобчинець Л. І. Письмовий дискурс азартних ігор в іспанській мові [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española] 66

Гнойова Я. Ю. Культура споживання у франкомовному дискурсі моди: лінгвопрагматичний аспект 84

Красняк Є. С. Висвітлення УПЦ, ПЦУ та РПЦ на франкомовних медіа-ресурсах у контексті повномасштабного вторгнення 94

Охріменко В. І. Лінгвопрагматичні особливості функціонування афіксальних дериватів у смисловому полі роману Л. Капуани «Маркіз Роккавердіна»)	103
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Ломакіна І. А. Когнітивні особливості дискурсивних маркерів, що націлені на переоформлення думки, у сучасній іспанській мові	116
---	-----

Сморокова Е. В. Концепт <i>ВОЇН</i> у мовній картині світу України й Іспанії ХХІ століття	124
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Бокова П. М. Фонові знання в міжкультурній комунікації носіїв іспанської і української мов	133
---	-----

Попова Н. М., Григораш Д. В. Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії	145
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

Акімова М. К. Зіставний аспект фразеологізмів з лінгвокультурним компонентом в іспанській та українській мовах	154
---	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Наконечна Л. В. Особливості подолання культурного шоку у студентів-іноземців	166
---	-----

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Залєснова О. В. Переклад текстів політичного дискурсу	171
--	-----

Ласинська Т. А. Трансформація вилучення як засіб відтворення обсолітизованої лексики при художньому перекладі	178
--	-----

Москалець І. О. Франкомовний художній дискурс в українських перекладах: лінгвокультурологічний аналіз	183
--	-----

МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО ПЕРЕКЛАДАЧА

<i>Брайло І.</i> Переклади іспанською поезії Юрія Іздрика.....	193
<i>Волох Д.</i> Переклади українською італійських поезій	195
<i>Господицько А.</i> Переклад українською поезії Вільяма Блейка	199
<i>Дубець А.</i> Переклад іспанською поезії Ліни Костенко	201
<i>Зайко М.</i> Переклад українською поезії Лопе де Веги	203
<i>Коваленко А.</i> Переклад українською поезії Антоніо Мачадо	204
<i>Корж С.</i> Переклад українською поезії Луїса де Гонгора	205
<i>Марценюк В.</i> Переклад українською поезії Антоніо Мачадо	206
<i>Марченко К.</i> Переклад іспанською поезії Володимира Сосюри	208
<i>Муринська В.</i> Переклад українською поезії Джамбаттіста Маріно	211
<i>Павлова Д.</i> Переклад українською поезії Федеріко Гарсії Лорки	212
<i>Подольак Д.</i> Переклад українською поезії Патріції Каваллі	214
<i>Селіверстова А.</i> Переклад англійською поезій Олени Карпенко	216
<i>Тисевич А.</i> Переклад українською поезії Федеріко Гарсії Лорки	220
<i>Хобта О.</i> Переклад українською поезії Сильвії Плат	222
<i>Шинкарук К.</i> Переклад українською поезії Віслави Шимборської	224
<i>Вимоги до публікації</i>	226
<i>Publishing requirements</i>	228
ЗМІСТ	230
CONTENTS	233

CONTENTS

LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY

Korbozerova N. M. Spanish and Ukrainian as two languages coming from the only proto-Indo-European linguistic source: typological and sociolinguistic approaches [El español y el ucraniano como dos lenguas provenientes de la única fuente lingüística protoindoeuropea: enfoques tipológico y sociolingüístico] 7

CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS

Demianiv A. V. Spanish Language in the USA: Sociolinguistic Aspect 15

Motiash H. S. Characteristics of Modern Youth Sociolects in the French Language 30

Seliverstova A. O. Neologisms in the Italian Language as a Sociolinguistic Phenomenon 37

Tkachenko N. D. Theory of Provocation after Miroslaw Karwat 46

CURRENT ISSUES IN PSYCHOLINGUISTICS

Saifutdinova O. Yu., Stepanov A. V. Functionality of Verbal Thinking in the Novel the Rocking Chair by Anna Hernández 54

CURRENT ISSUES IN PRAGMALINGUISTICS

Bobchynets L. I. Written Gambling Discourse in Spanish [Discurso escrito de juegos de azar en la lengua española] 66

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

Hnoiova Ya. Yu. Consumer Culture in the French-Language Fashion Discourse: a Linguopragmatic Aspect 84

Krasniak Ye. S. Representation of UOC, OCU and ROC on French-Language Media Resources in the Context of the Russia's Full-Scale Invasion 94

Okhrimenko V. I. Linguopragmatic Features of the Functioning of Affixal Derivatives in the Meaning Field of L. Capuana's Novel "The Marquis of Roccaverdine" 103

CURRENT ISSUES IN COGNITIVE LINGUISTICS

Lomakina I. A. Cognitive Features of Discourse Markers Aimed at Reformulating Thought in Modern Spanish Language 116

Smorokova E. V. The Concept of *WARRIOR* in the Linguistic World View of Ukraine and Spain in the 21st Century 124

CURRENT ISSUES IN COMMUNICATIVE LINGUISTICS

Bokova P. M. Background Knowledge in Intercultural Communication of Media Spanish and Ukrainian Languages 133

Popova N. M., Hryhorash D. V. Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema 145

CURRENT ISSUES IN LINGUOCULTURAL STUDIES

Akimova M. K. Comparative Aspect of Phraseologisms with a Linguistic and Linguistic Component in the Spanish and Ukrainian Languages 154

CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS

<i>Nakonechna L. V.</i> Overcoming Cultural Shock among International Students	166
--	-----

CURRENT ISSUES IN TRANSLATION STUDIES

<i>Zaliesnova O. V.</i> Translation of Texts of Political Discourse	171
<i>Lasinska T. A.</i> Omission Transformation as a Means of Reproducing Obsolete Lexicon in Artistic Translation	178
<i>Moskalets I. O.</i> Franko's Artistic Discourse in Ukrainian Translations: A Linguacultural Analysis	183

YOUNG TRANSLATOR'S WORKSHOP

<i>Brailko I.</i> Translations of Yuri Izdryk's Poetry into Spanish	193
<i>Volokh D.</i> Translations of Italian Poetries into Ukrainian	195
<i>Hospodynko A.</i> Translation of William Blake's Poetry into Ukrainian	199
<i>Dubets A.</i> Translation of Lina Kostenko's Poetry into Spanish.....	201
<i>Zaiko M.</i> Translation of Lope de Vega's Poetry into Ukrainian.....	203
<i>Kovalenko A.</i> Translation of Antonio Machado's Poetry into Ukrainian.....	204
<i>Korzh S.</i> Translation of Luis de Góngora's Poetry into Ukrainian	205
<i>Marzeniuk V.</i> Translation of Antonio Machado's Poetry into Ukrainian	206
<i>Marchenko K.</i> Translation of Volodymyr Sosyura's Poetry into Spanish	208

Murynska V. Translation of Giambattista Marino's Poetry into Ukrainian	211
Pavlova D. Translation of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian	212
Podolyak D. Translation of Patrizia Cavalli's Poetry into Ukrainian	214
Seliverstova A. Translation of Olena Karpenko's Poetries into English	216
Tisevych A. Translation of Federico García Lorca's Poetry into Ukrainian	220
Khobta O. Translation of Sylvia Plath's Poetry into Ukrainian	222
Shynkaruk K. Translation of Wisława Szymborska's Poetry into Ukrainian ..	224
Вимоги до публікацій	226
Publishing requirements	228
ЗМІСТ	230
CONTENTS	233

Підп. до друку 06.11.2023. Формат 60×84¹/₁₆. Папір. офс. Гарнітура "Таймс". Друк. офс.

Ум. друк. арк. 14,75. Обл.-вид. арк. 7,22. Наклад 300 прим. Зам.

Віддруковано у ТОВ "Видавництво "Юстон" із оригіналів автора.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія дк No 4973 від 09.09.2015 р. 01034, м. Київ, вул. О. Гончара, 36-а тел.: (044) 360-22-66, www.yuston.com.ua